Dolda brott ur Stockholms mysterier af J–y Brn

Bokutgåva

Beijers bokförlagsaktiebolag, Stockholm 1902 Boken utgör en fortsättning på *Ebba Brahes ring* av samma författare, och sidnumreringen fortsätter efter denna.
I.
N:r 41 Katarina östra kyrkogata; numera Fjällgatan.

Liksom en trolofvad ungmö smyckar sig för att med förhöjda behag möta sin väntade brudgum, så förskönar sig också Stockholm, den »sköna synderskan», år från år för kommande släkten. Det åldriga murkna försvinner som aflagda, gammalmodiga plagg. Och en gång skall inte ens minnet återstå af alla dessa krokiga, smala gränder, branta backar, obetydliga, små kojor, ruskiga nästen och vanprydande ruckel, om inte i en tecknares samlingar. Där allt detta fordom fanns, det gamla Stockholm, draga nu breda gator fram, planterade avenyer och esplanader, och ståtliga palats resa sina torn och tinnar högt mot skyn. Ännu återstår dock mycket för att göra Mälardrottningens skrud fullt värdig. Men en drottnings utstyrsel kräfver ju också mera arbete, än en vanlig dödligs. Hunnen dit en gång, kommer hon att drömmande ligga på Mälarvåg som den skönaste och mest förtjusande hufvudstad i världen.

De stadsdelar, hvilka hittills varit glömda och hvilkas försköning gått långsammast, emedan de ligga aflägsna från stadens pulserande lif, äro S:t Katarina och S:t Maria församlingar. Och likvisst är deras läge det vackraste i Stockholm, friskt och sundt på grund af sin höjd, med staden nedanför sina fötter och den härligaste utsikt öfver Saltsjöns och Mälarens vatten. En viss romantik har ännu dröjt kvar här öfver de små kojorna med sina trädgårdstäppor undangömda bland bergen eller vid någon bakgata, där vildgräset växer mellan stenläggningen. Men där finnas icke allenast oansenliga, stugulika boningar från en tid, som nu helt och hållet försvunnit, utan äfven en och annan välbyggd egendom, som efter forna anspråk ansågs för både präktig och solid. En af dessa finnes ännu i orubbadt skick vid Katarina östra kyrkogata eller, som den numera kallas, Fjällgatan.

Ingången är genom porten i planket, en port med klinka och klapp, och däröfver det nuvarande numret *41*. Från gården för en stentrappa upp till det gamla huset med sina tvenne våningar, utom vindskamrarne. Rummen äro visserligen låga, men inte därför små, och äfven för vår tid ganska prydliga med sina gammaldags kakelugnar af måladt porslin. Utsikten från fönsterna sträcker sig inte allenast öfver hela Stockholm, utan äfven långt bortom Djurgårdslandet.

Från terrassen, strax bredvid nedre förstugan, går en korridor, lång och smal, i hvars yttersta ända är en dörr, som för direkt ut i en liten trädgårdsanläggning på bergskrönet. Utan minsta omhägnad stupa bergets branter utefter dess sidor, men det är just detta som gör den lilla grönskande platsen med sina skuggiga träd så pittoresk och trolsk, med den hänförande vyen öfver stad och sjö, en förtjusande och brokig tafla med ständigt skiftande lif. Med solglittrande vatten i vår- och sommardag och i höstoch vinterkväll med tindrande ljus, likt guldglänsande pärlor strödda öfver gator och torg.

Tomten till denna egendom besitter inte just så litet omfång. Ännu en byggnad till finnes in på gården, två våningar hög med vindskupor. Och där intill åter igen ett litet hus i backen eller bergsbranten, där under senare år blifvit anlagda de trappor, som kallas *Ersta trappor* och hvilka föra ned till Stadsgården eller den del däraf, som fordom var *Ersta bro*.

De flesta ägarne till denna gård ha varit förmögne skeppare eller sjökaptener, hvilken samhällsklass alltid haft, åtminstone förr, en viss förkärlek för de södra trakterna, där de för det mesta slagit ned sina bopålar, helst i Katarina församling.

Det var en gång, förtäljer sagan, som en af desse kaptener, hvilken inte hade det bästa rykte, på ett icke så alldeles redbart sätt kommit öfver det gamla huset vid Katarina östra kyrkogata. Hur det gick till, hade ingen riktigt klart för sig, icke ens den åldriga skepparänkan, hvilken sålde egendomen. Hon visste blott, att hon blifvit bedragen på köpesumman, men kunde inte bevisa det och således inte lagligt beifra sin förlust. Knepen äro mångahanda, och hon hade på ett fiffigt sätt blifvit lurad på flera tusen daler. Väl hade hon varnats för att ingå i några affärer med kapten Torkelsen, men denne hade så väl förstått att ställa sig in hos henne och göra sig så betrodd att allt hvad som sades om honom, togs som ett diktadt, gement förtal.

Det berättades nämligen man och man emellan en mycket underlig historia om den norske sjökaptenen. Sin förmögenhet skulle han inte ha förvärfvat på en sjömans vanliga hederliga vis, utan genom att som djärf sjöröfvare ute på hafvet och vid aflägsna kuster försåtligt ha öfverfallit intet ondt anande seglare. Efter att ha plundrat och mördat, skulle han ha borrat skepp i sank eller satt dem i brand. En gång hade han stått inför domstol någonstädes utomlands, men af brist på bevis och vittnen kom man inte åt honom. Han hade alltid haft tur att finna trogna och pålitliga vapendragare samt ägde en makalös förmåga att slingra sig undan alla sina brott. Och nu hade han kommit öfver till Sverige för att i lugn och ro tillbringa sina dagar efter ett stormigt lif.

Sann eller icke, så kom denna ruskiga historia i omlopp genom sjömän, hvilka då och då hälsade på hos släktingar och anhöriga. I Norge var kapten Torkelsen så illa i ropet, påstodo de, att han inte vågade slå ned sina bopålar där bland egna landsmän, utan valde Sverige, där ingen med visshet kände till hans fula bedrifter. Men hvar finnes en plats på jorden, dit inte det mångtungade ryktet hinner?

De, som sågo kapten Torkelsen då han kom till trakten, mindes honom som en vacker karl, med mörklagdt ansikte, svartkrusigt skägg och yfvigt hår. Han var högväxt och med breda skuldror, hvilket vittnade om stor kroppsstyrka och jättenäfvarne, väldiga och seniga, visade att han var en farlig slagskämpe. Men han hade nu åldrats och grånat, de präktiga axlarne böjts, och det stolta hufvudet var inte längre så käckt uppburet.

Kapten Torkelsen ägde både hustru och barn. Hustrun hade dock aldrig någon sett, men af dottern, enda barnet, hade då och då synts en skymt. En liten guldlockig flicka, som växte upp, utestängd från hela världen. Hur hennes uppfostran blef, visste man ej, ty ännu hade ingen kommit i något slags beröring med denna hemlighetsfulla familj. Den lefde helt och hållet isolerad, instängd inom denna egendom, hvars port alltid var läst. Och den enda tjänarinna, som fanns där i huset, var döfstum, så att genom henne kunde ingenting letas ut.

Att kapten Torkelsen måste vara en förmögen man, förstods af det dyrbara, nästan praktfulla bohag han lät ditföra, då han flyttade in i den köpta egendomen. Tapetserare hade varit sysselsatta under flera dagar med att ordna det komfortabla hemmet. Men därunder hade de icke en enda gång sett husets fru. Om man inte vetat, att hon verkligen funnes, så skulle ingen kunnat ana hennes tillvaro, så envist dold höll hon sig. Det var kaptenen ensam, som bestyrde om allt och öfvervakade arbetet. Turkiska mattor breddes öfver golfven, speglar uppsattes och väggarne behängdes med vackra oljemålningar. Möblerna, voro sidenklädda med förgylda karmar eller massiva mahognyramar. Kristallkronor i taken och höga bronskandelabrar på svarta marmorpelare prydde salongen, förutom all annan lyx, som på denna mera anspråkslösa tid hade kunnat anstå ett högvälboret hus.

Det var dock egentligen våningen en trappa upp, som undergick en dylik utstyrsel. Bottenvåningen hölls i en enklare stil, där rummen med sina lägre tak passade mera i hvardagslag. Men ingenting fattades heller

där af bekvämlighet. Allt såg så inbjudande och hemtrefligt ut, om icke tunga, mörka yllegardiner hade hängt framför fönsterna. Därtill gingo de så tätt tillhopa, att de endast lämnade en smal öppning, hvarigenom dagsljuset med möda trängde in, så att en dyster skymning ständigt rådde, liksom det på samma sätt var anordnadt med de ogenomträngligt täta sidendraperierna i praktrummen ofvanför. Men hvad som föreföll besynnerligt och mystiskt, var stålgallret framför husets alla fönster. Det var säkert fastgjordt och kunde inte rubbas samt gick ända uppifrån fönsterposten ned till fönsterplattan, tätt intill rutorna, och var så fint, att det endast vid en viss belysning af dagern kunde skönjas från gatan, liksom jalousier af någon tunn, florig väfnad. I ett dårhus var ju ett sådant galler en nödvändighet, men i ett privat hem var det mer än underligt, där endast man och hustru och ett enda barn lefde samman, uppassade af en döfstum piga – det var gåtfullt. De, som visste af dessa ståltrådsgaller, funderade också hit och dit och gissade, att hustrun möjligen var sinnesrubbad. Kapten Torkelsen ansåg sig kanske därför tvungen att iakttaga alla försiktighetsmått. Eller var det af andra skäl, han höll henne inspärrad som i ett fängelse? Och skedde det kanske med tvång? Och hörde må hända detta till något af hans många dolda brott? Hvem kunde veta ... Och hvem visste, hvad som föregick inom murarne af detta hemlighetsfulla hus?... Så undrade åtminstone de vidskepliga grannarne i Erstabergen. De bestodo mest af okunniga, råa sjömäns- och fiskarfamiljer. Det var inte utan en viss fasa, de gingo förbi den stängda porten, ifall detta hände någon mörk kväll eller nattlig timma.

Under årens lopp saktade sig emellertid pratet om den ensamma familjen, då ingenting yppades eller man kunde komma till klarhet med, hur det verkligen förhöll sig. Dessutom funnos ju inga s. k. ståndspersoner i grannskapet. Och hvad frågade kapten Torkelsen efter, hvad det oansenliga, fattiga folket pratade om honom. Så att om han verkligen hade skäl att dölja sig för världen och lefva ett undangömdt lif, hade han ej kunnat välja en bättre plats än denna, vid den tiden så aflägsna stadsdel. Huset n:r 41 låg ju vid Katarina östra kyrkogatas allra yttersta ända, där det för det mesta var ständigt tomt och öde.

II.
Ett hemligt besök.

Sent en mörk och kall novemberkväll hördes någon klappa på porten. Först voro slagen mycket försiktiga och med långa uppehåll. Men då ingenting förnams inifrån huset, blefvo de täta och allt hårdare. Det var en hand med kraft, som bultade med portklappen.

Kapten Torkelsen var just på väg genom salen till sin sängkammare där bredvid.

»Det där är bara okynne,» mumlade han, bestämdt bara okynne af någon drucken granne, som vill ofreda mig, fastän det aldrig händt förr. Jag bryr mig inte om det. Ja, håll på min gosse, håll på! Hm ... den där är envis, hör jag. Så, så, slå lagom! Inte narrar du mig ur mitt varma ide, – därmed ämnade han lugnt fortsätta sin gång, då han plötsligt stannade, så hårdt och häftigt blef slutligen klappandet. Månne det är någon fara å färde? Men hvarför just komma hit? För att söka hjälp kanske? Hvilken olycka skulle det väl kunna vara för resten? tänkte han likgiltigt. Om inte det brinner i någon knut? Han kunde inte se, om något sken syntes på kvällshimlen, då luckorna voro tillskrufvade för fönsterna. De där gamla träruckklen ska väl bort någon gång, och om det sker på det eller det sättet, kvittar mig lika. Han ville inte låta störa sig i den tillämnade natthvilan, men häjdades åter igen af att portklappen föll så tätt, slag på slag, envist och med sådan ihärdighet, att det hördes tydligt, att här icke var något spektakel. Hm ... jag får väl lof då att höra åt, hvem fridstöraren är, – han satte ljusstaken från sig, som han höll i handen. Men är det bara drift, så, – han knöt näfven, – ska jag låta skälmen få smaka ett godt kok stryk, han svor till groft, medan han gick ut på terrassen och utför trappan till gården.

»Hallå!» ropade han vid porten.

»Är det kapten Torkelsen?» frågade en ödmjuk röst på norskt tungomål.

»Hvem skulle det eljes vara?»

»Åh, kapten, så roligt att man visat mig rätt ...»

»Hvad är ni för en stryker?»

»En gammal bekant.»

»Gamla bekanta komma inte och söka mig klockan tio på kvällen!» röt Torkelsen.

»Det har nog sina orsaker.»

»Prat! Det där är bara ett dumt påhitt.» Hvem är ni då?

»Bjerke.» Inte har ni väl glömt Bjerke, er trogne tjänare, som ni kallade den bäste af alla? ...»

»Ah!» Torkelsen hajade till, men behärskande sin häftiga oro, höll han sig lugn till det yttre och stack hastigt nyckeln i låset och öppnade porten. »Är det verkligen ni, Bjerke?»

»Ja, kapten. Ni trodde väl aldrig, att ni skulle få se mig mera i lefvande lifvet efter så många år?»

»Nej, nej, sannerligen inte. Men vi ska inte orda så mycket härute. Kom in, eftersom ni en gång är här! Ni hade ju kunnat spara med besöket tills en mera passande tid. Det var tur, att jag inte redan gått till sängs.»

Torkelsen hade nu hunnit uppför gårdstrappan och öppnade dörren i förstugan till salen. »Stig på!»

På många år hade Torkelsen ej känt en sådan ängslan, som detta oförmodade besök framkallade. Men inte en muskel rörde sig i hans ansikte, som kunde förråda honom. Han stod där orubbligt lugn och kall, syntes det, framför den sjömansklädde främlingen, en man, som för länge sedan hade lämnat sina bästa år bakom sig.

Hvarför hade Bjerke kommit, om inte för att påminna honom om gamla synder? Och nu efter så många år? ... Torkelsen trodde, att alla, som varit hans olyckskamrater vid månget hemskt dåd, voro döda eller skingrade kring världens kanter. Ty ingen enda af dem hade låtit höra af sig. Och så kom denne Bjerke, den farligaste af dem alla, efter så lång tid! ...

»Hur visste ni, att jag bodde här?»

»Torkelsen drog ihop sina buskiga ögonbryn och tog på sig sin förra sträfva befälhafvarmin, ty framför allt fick inte Bjerke se honom rädd, för att inte få öfvertaget.

»Det var slumpen, som hjälpte mig till det. Sedan vi skildes, kapten, har jag haft både tur och otur, om jag nu först får tala litet om mig själf,» sade Bjerke, tummande på mössan som han höll i med båda händerna. »Jag har seglat under både engelsmän, tyskar och holländare, men en bättre kapten än Torkelsen hittade jag aldrig på. Åh, kapten, jag har inte glömt er och det öfriga se’n, som vi haft tillsammans,» han blinkade hemlighetsfullt och småslugt. »Det var dagar, det ...»

Lät det ur den tonen, kunde ju Torkelsen vara lugn för, att den gamle sjöbussen inte hade några onda afsikter med sitt besök. Men ändå så – hvad hade Bjerke här att göra? Torkelsen ville inte veta af, att några vittnen funnos kvar i lifvet – några medbrottslingar till hans onda gärningar.

»Sitt ner!» Torkelsen pekade, litet vänligt, på en stol!

»Hvad ni har åldrats, kapten,» Bjerke betraktade Torkelsen, tydligt mycket förvånad, där denne satte sig midt emot på andra sidan om bordet. »Nå, nå, det var inte gårdags se'n vi sist sågo hvarandra. Allt murknar och blir gammalt. Se själf, hur gammal och grå jag blifvit,» han strök med handen öfver den grånade hjässan.

Torkelsen nickade endast.

»Ni vill veta, hur jag fick reda på er, kapten? Som sagdt, det var slumpen, som gjorde det. I Norge sade man, att ni bosatt er i Stockholm och så reste jag hit, när det bar så till. Jag hade tur att få hyra på ett tyskt fartyg, som nu ligger vid redden, och seglar redan härifrån i morgon bittida. Jag gick där nere vid Skeppsbrokajen och funderade och funderade på hvad sätt jag skulle finna reda på er, kapten, då det föll mig in att fråga en sjåare, som gick där och slog sina lofvar. Nej, han visste inte, om någon norsk sjökapten Torkelsen bodde i Stockholm. Hade aldrig hört det och hade för resten svårt att förstå min norska. Men där stod en båtsman och lyssnade på oss. Han kom fram och sade, att han trodde sig kunna gifva mig upplysning, om den norske sjökaptenen nu var den Torkelsen jag menade och som bodde i n:r 41 Katarina östra kyrkogata eller det allra sista huset på vänster hand. Jag gick glad i hågen, men som det här besöket inte rör era grannar, – Bjerke blinkade betydelsefullt, – så valde jag denna sena timme. Med förlof kapten, ni måste vara en mäkta rik man? »Jo, jo,» fortsatte han, då han inte fick ett ord till svar, »ni begrep, ni, bättre än någon annan, att handskas med pluringarne och förkofra dem. Annat med mig, stackare, för hvilken de aldrig förslå, utan rinna bort som vatten i sållet. Och nu är jag gammal och krafterna räcka inte så långt till att arbeta. Jag funderade, om ni inte skulle vilja hjälpa mig till ett tarfligt lefvebröd. *Jag är väl värd det,»* – tillade han med en ton, som påminde Torkelsen om den skuld, hvari denne stod till honom.

»Ja väl, och jag gaf ju er och alla de andra er rikliga andel ...» det var ett obehagligt ämne, men Torkelsen måste hålla god min.

»Ja visst, kapten var alltid hederlig, och därför så ...» stammade Bjerke, litet skygg, ty den gamla respekten för befälhafvaren satt ännu kvar i honom. »Därför så,» fortsatte han efter ett djupt andetag, »hjälper nog kapten mig med en liten skärf till dödda'r?»

»Ni ska få det, Bjerke, men på villkor, att ni aldrig gör mig något vidare besök.»

»Nej, jag förstår nog, att kapten inte ska tycka om sådant. Det är ju helt naturligt, och jag ska också hålla mig undan. Jag ville ej heller genera er midt på dagen, då man kanske skulle undra, hvad den tarflige sjömannen hade för gemensamt med er, utan jag kom därför så hemligt som möjligt ...»

»Jo, det var just ett hemligt besök! Ni väsnades ju på porten, så att det borde kunnat väcka en död. Om grannarne lagt märke därtill, så ska de fundera på, hvad det betydde. Inte därför att jag hyser någon fruktan för er, Bjerke, eller någon af de andra heller, ifall de en gång skulle komma liksom ni.»

»Åh, det göra de nog inte. De äro långt härifrån, om inte döda och begrafna eller blifvit fiskmat,» skrattade Bjerke. »De skulle nog eljes ha hörts af, ifall de fått samma ingifvelse; som jag. Kapten sade rätt, ni har ingenting att frukta af oss ...»

»Nej, ty klämma ni fram med något, få ni själfva slita spö, om inte dingla i galgen ...»

»Hå, hå, men kapten slingrar sig nog undan han, som vanligt?»

»Mig ska ingen makt komma åt,» det glänste till något hemskt i Torkelsens ögon, något fruktansvärdt, återskenet af allt det onda och trotsiga inom honom.

Denna blick kände Bjerke alltför väl igen sedan fordom. Och den hade litet hvar fruktat och bäfvat för. Det var inte heller nu utan att Bjerke gjorde det.

»Kapten har väl inte skäl att vara missnöjd med sin trogne tjänare?» halfhviskade han ödmjukt.

»Väg era ord bättre, Bjerke.» Torkelsen kände sin makt och kufvade honom helt och hållet.

»Förlåt ... Yttrade jag något dumt?»

»Hm,» Torkelsen steg upp, »du ska få en vacker summa för gamla tjänster, men tro inte, att det är något mutningsförsök,» han spände ögonen i Bjerke, som kröp samman vid den blicken. »Och jag låter inte heller preja mig. Du får pengarne för att du alltid var mig en pålitlig tjänare, inte för någonting annat.

Så att om Bjerke verkligen kommit med andra tankar än blott och bart en bön om hjälp, ville nu Torkelsen låta honom förstå, att han inte hyste minsta fruktan för honom. Men inom sig kände han likväl en viss ängslan, en stark oro, som han dock med förundransvärd själfbehärskning förmådde dölja.

Han hade gått in i sin sängkammare, tändt ett ljus och öppnat chiffonieren. Ur en af de små lådorna innanför klaffen tog han fram en sedelbundt och räknade dess innehåll.

»Godt,» mumlade han, »två hundra riksdaler är det väl värdt att bli af med honom. Jag vill inte heller vara njugg, ty det täpper inte munnen på honom.»

Men då han stängt klaffen, rann en plötslig tanke upp i hans hjärna. Den kom så hastigt som en blixt och upplyste honom om, att en köpt människa ändå aldrig är att fullt lita på. Hvem visste, i hvilka förhållanden och frestelser Bjerke kunde komma? Denne hade visserligen med ed bekräftat sin tystlåtenhet, men var det väl så säkert, att han skulle hålla den eden? För den, som inte fruktat att taga människolif, var nog ingenting annat heligt heller. Begäret att bli rik eller en förmögen man kunde slutligen få makt med honom och förleda honom till nya penningutpressningar, då han nu fann, hur lätt det gick för sig att få en större summa. På så sätt kunde ju Torkelsen själf till slut bli i grund och botten ruinerad.

»Blott de döde, inte de lefvande, äro att lita på, endast *de döde*...» hans ansikte fick ett uttryck af hård beslutsamhet, ett så hemskt och vidrigt, att hade Bjerke sett det nu, skulle han besinnat sig och tagit sig i akt ... Men där satt han ute i salen, omisstänksam som ett barn, och väntade på sin forne herre. Då denne åter kom med ett antaget vänligt leende på läpparne, steg Bjerke till hälften upp och räckte med den ödmjukaste tacksamhet ut handen efter sedelbundten, Torkelsen höll framför honom.

»Jag visste väl, att ni inte skulle låta mig gå tomhändt härifrån, jag var så viss därpå, eljes hade jag väl aldrig kommit. Tack, ödmjukaste tack!»

»Tala inte mer om den saken, Bjerke! Stoppa pengarne på er och slå er ned igen. Jag ska väl inte låta er gå utan att få ett glas först. Om jag minnes rätt, så sade ni aldrig förr nej åt en läskedryck.»

Torkelsen sade detta så gladt och gemytligt, att den gamle sjöbussen djupt rördes af hans nedlåtenhet. Ty den förre befälhafvaren hade aldrig släppt ifrån sig respekten och umgåtts med någon af sin besättning på kamratlikt vis, ehuru man haft så mycket gemensamt sinsemellan ... Han hade alltid förstått att hålla sig öfverlägsen som en höfding eller krönt konung, och ve den, som vågat trotsa och knota under hans regemente. Och den respekten satt, som sagdt, ännu kvar hos Bjerke.

»Då ni behöfver penningar, ja, ja, ni ska hushålla vackert med dem, ni fått så skrif till mig. Jag ska tänka på att anslå ett visst underhåll så länge ni lefver.»

Torkelsen yttrade detta, medan han tog fram ur ettskåp en butelj och glas.

»Åh, då får jag då ändtligen hvila tryggt på gamla dar!» utbrast Bjerke och gnuggade händerna i glädjen öfver sina framtidsutsikter. »Då slår jag, med ert förlof, mig ner på landbacken och köper mig en liten stuga ...»

»Det är just det ni inte ska göra, min gosse,» var Torkelsens tanke. »Hade jag litat på, att ni rest till världens ända, så ... Ja, ja, nog ska ni komma att hvila tryggt *i*, men inte *på* landbacken.» Han skrattade till, men inte förstod Bjerke det skrattet.

Torkelsen gick in i sängkammaren med rombuteljen för att draga ur korken, då han hade, som han nämnde, korkskrufven därinne. Men inte undrade Bjerke öfver, att han dröjde längre än hvad som behöfdes för en så enkel sak. Han satt där lika omisstänksam, med hjärtat öfverfullt af glädje och tacksamhet. Och då Torkelsen sedan kom och satte vattenkaraffinen och buteljen framför honom, lät han sig inte bjuda två gånger, utan lagade genast åt sig en skön, stark grogg. En sådan ära att få dricka i lag med sin förre kapten gjorde honom öfvermåttan säll. Och att få klinga och slå sitt glas samman med hans!

En skål för kaptens lycka i alla lifsdagar – det glaset tömde han i botten till sista droppen.

Torkelsen höll sig inte till rommen, utan föredrog hellre madeira. Medan han fyllde på nytt sitt glas, uppmanade han Bjerke att göra detsamma. Denne passade på tillfället att få njuta så mycket som möjligt af den kärkomna välfägnaden, och drack därför flitigt.

»En sådan ljuflig stund har jag inte haft sedan den där natten vid Jutska kusten, ni minns. Då bjöd ni också öfver lag, kapten,» pratade Bjerke, redan litet smått rusig, men så hade han ju också snart inmundigat tvenne stora groggar, inte just de svagaste. »Ni har väl inte glömt den där natten, kapten?»

Torkelsen gick fram och tillbaka på golfvet. Han svarade inte ett ord, utan lät Bjerke obehindradt fortsätta. Då och då sneglade han på sjömannen, som helt ogeneradt lagt sina båda armar på bordet. En gång lyfte han sitt ansikte och såg omkring i rummet, hvilket var svagt upplyst af det enda ljus, som Torkelsen satt från sig på skänken. Han såg länge och väl på hvarje föremål, innan han yttrade något.

»Ni har det riktigt fint, kapten. Skutan är väl tacklad båd ut och innan. Jo, jo, ni har förtjänt vackra slantar, ni ... Den, som kunde göra det efter, men jag vill se den, jag, »ingen, ingen mäter sig med Torkelsen. Men den där natten, jag nämnde,» fortsatte Bjerke allt mer frispråkig, »den var ändå den värsta af allt hvad jag varit med på. Usch, det ryser ännu i kroppen på mig,» han skakade på sig, »och jag tycker mig ännu precis se, hur ni höjde yxan öfver den arme stackarn och klöf med ett enda tag hans hufvud. Vi gjorde resten ... Och den där lilla dockan sen, som ni tog med er, kapten, hvad blef af henne? Vi tappade bort hvarann se’n, då ni drog er tillbaka från sjön. Men hvad gjorde ni af henne? Vacker var hon som en guds engel. Jag minns hennes långa guldhår, ja, precis som guld lyste det. Skulle jag inte komma ihåg henne? Det var ju jag, som bar henne ned i båten, hur mycket hon spjärnade mot och skrek. Åh, hvad hjälpte det! Ni ville ju för resten henne inte något illa, och hon hade ju så godt hon kunde få det på vår skuta. Men hvad blef det af henne, kapten, frågar jag? Månne ni gifte er med henne kanske?

Torkelsen ryckte till, men teg.

»Och den döfstumma Margit ... hur månne hon tog upp den saken?»

Bjerke började blifva alltför besvärlig. Det var tid på, att han kunde gå sin väg. Han hade ju fått nog, alldeles tillräckligt för att Torkelsen för alltid blefve af med honom.

» Klockan är mycket, Bjerke,» påminde han därför.

»Kapten vill, att jag ska dra mina färde, förstår jag? Men tillåt mig fylla på ett par droppar först,» han tog buteljen och slog glaset bräddfullt, utan att invänta Torkelsens svar.

Med osäker hand, ty ruset började allt mer göra sin verkan, tog han glaset och förde det till sina läppar. Några väldiga klunkar, och botten var klar. Därpå steg han upp, gick några steg, osäkra och vinglande, fram till Torkelsen.

»Jag tackar ... jag har fått nog nu, kapten.

»Ja, *ni har fått nog,* Bjerke,» svarade Torkelsen och tryckte hans framräckta hand. »Lycka till!»

»Åh, kapten, det är inte roligt att skiljas,» gråten stockade sig i halsen. »Jag höll af er så mycket och beundrade er som den tappraste sjöröfvaren på jordens alla vatten. Hvilka dåd! Hvilken makalös djärfhet! Det var därför ni hade en så'n tur i alla era företag. Och ni vill ta mig, er ringa tjänare, i hand, mig, klåpare i yrket! Men sen var det också slut, då ni drog er från alla era mandater. Tro mig, jag har mycket saknat detta lif och er med. Nog var det rysligt mången gång, förstås. Bara vi hade sluppit blodet ... det rann så varmt om händerna och det bet sig fast i samvetet, ty hur det är ändå, så ha vi ett samvete. Lycklig ni, om ni inte har känt af det än, men det kommer, kapten ... De där stunderna, menar jag, då man inte kan sofva om natten. Då smyga de sig på en allesammans, blodiga, söndersargade vålnader, och ropa i öronen ... Har inte kapten också sådana syner?»

»Adjö, Bjerke,» Torkelsen öppnade dörren och gick före genom förstugan och utför trappan till gården. »Hvart ämnar ni ta vägen?»

»Till sjömanshemmet vid Fiskargränden i Mosebacke. Det är inte så värst långt dit härifrån.

»Skynda er i alla fall,» Torkelsen sköt honom ut genom porten.

»God natt, kapten! Heder och tack! Nu ska jag komma att sofva godt.»

»Jag tror så med,» sade Torkelsen mera till sig själf än till Bjerke.

Då den gamle, druckne sjömannen stod ute på gatan, kände han, att det började regna. Droppe på droppe föll tätt ned på hans hals, som var ett godt stycke naken. Han famlade med händerna för att draga igen tröjan, men det gick inte så lätt, då ruset började göra honom alldeles vimmelkantig.

»Fy sjutton, jag blir ju våt som en tupp, innan jag hinner till ort och ställe. Nog hade han kunnat låta mig ligga kvar öfver natten. Tyst, Bjerke, nu pratar du bredvid mun! Du ska väl inte begära för mycket heller, ditt nöt. Ligga kvar, tycker du, ja ... Passar det dej, din fuling,» småkäbblade han på sig själf.

Han gick några steg framåt, men kom inte långt. Gatan gungade ju under hans fötter, och han var så yr, så yr i hufvudet.

»Skutan kränger så förbaskadt ... Eller är du full, Bjerke? Fy skäms, att ta för sig mer än man tål!»

Plötsligt förde han händerna mot underlifvet och tryckte dem hårdt där. Han kände plågor, häftiga, våldsamma plågor. Inte ett steg längre kunde han ta, omöjligt. Han stannade och drog efter andan, pustade och våndades.

»Har du förkylt dig, din stackare, eller hvad står på? Hvad har flugit i kroppen på dig? Åh, gud sig förbarme, tror jag inte att jag dör här midt på gatan!»

Men lika hastigt som de kommit, öfvergåfvo smärtorna honom. Det var bestämdt bara inbillning

alltsammans. Han hade fått för mycket till bästa, och det var det, som tog honom så svårt. Men han mådde inte väl, kände han, han var ordentligt sjuk. Det slet och brände i inälfvorna, som han druckit eld. Och han orkade inte gå. Benen veko undan honom, och det surrade i hans hjärna, som om en hel getingsvärm hade slagit ned där. Åh, hvilka kval han led!

Det vore så godt, att han lade sig ner på gatan. Men i regnet? Det hade tilltagit så stridt, att han redan var våt ända in på kroppen. Fanns det då ingen håla i närheten att krypa in i? Han försökte att se genom nattmörkret, om han inte kunde hitta rätt på något skydd. Ty så ifrån sig var han inte, att han ej ännu åtminstone kunde både tänka och handla.

Då slog plötsligt ett sken honom i ögonen, visserligen mycket svagt, en liten eldspunkt, inte större än lågan på ett ljus, men det blänkte som en vänlig stjärna mot honom. Det höll sig alldeles stilla och kom således från ett af fönsterna i kojorna däruppe på berget. Det var alldeles midt emot kapten Torkelsens egendom. Bjerke försökte att leta sig fram dit. Han hade varit mången mörkare natt ute på hafvet, så att han var van att kryssa sig fram.

Där måste finnas en trappa för att komma upp till stugan. Och han hittade också på den, en brant, smal trappa, som han nästan kröp uppför, då han ej kunde hålla sig stadigt på benen. Den förde direkt till porten i planket, som omhägnade den lilla platsen. Men denna port var stängd. Nog kunde han väl våga klappa på för att få natthärberge?

»Det vore okristligt, om man inte gåfve skydd åt en stackars sjuk människa,» tänkte Bjerke och famlade efter portklappen, om där fanns någon. »Om jag bara inte vore drucken ... Men får jag väl sofva ruset af mig, så blir jag väl människa igen. Åh, de plågorna ... de börja anfäkta mig igen.»

Just som han lyfte portklappen för att bulta på, slog klockan tolf i Katarina kyrktorn. Strax därpå följde långa, utdragna tutningar från tornväktarens lur.

III.
Hos spåkvinnan.

Det är en af de äldsta kojorna vid Katarina östra kyrkogata. Numret har numera *48*. Den antages vara omkring tvåhundraårig, fastän det äldsta köpebref, som finns, har årtalet 1765. Köpesumman var då 1,000 koppardaler. Väl bibehållen, kunde den väl ännu stå en del år. Gården består endast af det skrofliga berget, men det har ändå lyckats att där uppdraga fruktträd och bärbuskar. Från dess allra första början har platsen säkert varit ett fiskarboställe. De finnas, som från barndomen minnas sig ha sett i ett skjul därstädes en gammal båt af egendomlig form, med årtalet 1620 groft inhugget.

Det var i denna oansenliga bostad, som kapten Torkelsen bodde med sin familj, innan han flyttade in i stenhuset midt öfver gatan. Han hade kommit en dag och öfverraskat ägaren med anbudet att få köpa den lilla stugan. Han betalade, utan prut kontant, hvad som begärdes. Men att han var en så förmögen man, att han kunde tillhandla sig egendomen n:r *41,* anade ingen då.

I fyra år bodde han däruppe på bergsklinten med hustru och barn och den döfstumma pigan. Och liksom nu lefde han samma isolerade lif, undangömd för hela världen. Den föda, som ovillkorligen behöfdes, anskaffade den döfstumma. Hvarje lördagsmorgon vandrade hon ned till staden utför *Sista styfverns trappor,* och då hon återvände hem, hade hon alltid bärare med sig, lastade med korgar. Så fortgick det äfven sedan.

Den allra första tiden, kapten Torkelsen vistades i den lilla kojan, spejade de nyfikna grannarne efter matmodern. Ty att en sådan ovillkorligt måste finnas, antog man af det lilla barnet, som den döfstumma ibland bar ut någon solvarm dag. Då den lilla flickan växte ur lindan, sågs denna däremot leka ute på gården, ett litet vackert, guldhårigt barn.

När kapten Torkelsen lämnade den anspråkslösa stugan, hyrde han ut den åt en gammal kvinna i grannskapet, som passade på att få flytta dit, då ryktet förkunnade, att kaptenen köpt den förmögne skepparänkans egendom. Hon var vidt omkring känd som den märkvärdigaste spåkvinna på sin tid, en annan mamsell Arwedson. Det hviskades om, att inte allenast tarfligt folk uppsökte henne, utan att hon äfven hade besök af högförnäma personer, som kommo dit förklädda i allra största hemlighet. Detta gällde män, hvilka inte öppet inför världen ville gifva bevis på sin vidskeplighet. De förnäma damerna kommo däremot alltid i ekipage under de mörka höstkvällarne eller läto hämta sibyllan genom någon trogen tjänare till sina hem. Ryktet förkunnade till och med, att Prisca Didriksdotter hade varit i själfva kungaborgen och spått alla högheterna. Om någon sökte utforska henne, huruvida detta verkligen var sant, gaf hon aldrig något direkt svar, utan nickade endast och såg mycket mystisk ut.

»Hm ... så’nt förråder man inte ... heliga förtroenden ...»

Men nog kunde hon väl säga, om hon spått både kungen och drottningen, envisades någon ibland.

»Tänker ni narra mig till att prata hufvudet af mig?» afklippte hon den frågvise. »Jag vet, hvad följden blefve ... Det kunde inte bli så långt för mig heller att vandra till *Göthens* malmgård.» 1

»Och det kanske inte vore så dumt för dig, Prisca Didriksdotter,» kunde då gyckelmakaren inlägga. »Du blefve då ju alltid bjuden på ett glas på *Hamburg,»* 2 detta skulle vara en antydan på hennes dryckenskapslusta.

Prisca Didriksdotter hade inte någon annan lefnadsvarelse hos sig, än sin svarta katta, vild, argsint och fräsande åt alla utom matmodern. Med detta ilskna djur lefde hon i bästa förstånd, fördjupad i sina hemliga svartkonster.

Ingen i grannskapet fäste sig vid Bjerkes bultande på kapten Torkelsens port mer än den gamla spåkvinnan. Hon spratt till i sin säng, som hon tidigare än vanligt intagit, ty hon satt eljes uppe till långt in på natten.

Hvem klappade så envist? undrade hon. Och på sjöröfvarens hus, ty ingen annan bostad däromkring, mer än hans och hennes, bestod sig med portklapp. Då bultandet fortfor och blef allt hårdare och ihärdigare, reste hon sig upp i bädden och lyssnade. Hvad betydde det? Hvem ville in så sent hos Torkelsen? Klockan var ju slagen tio. Men det rörde ju henne inte, och därför lade hon sig ned igen på sin kudde.

Det blef slutligen alldeles tyst. Troligen var det endast någon skälm, som roat sig med oväsendet och nu tröttnat och gått sin väg.

Prisca kunde inte somna. Hon hade legat vaken så länge och hört tornväktarens lur tuta både tio och elfva, Bättre vore väl att stiga upp igen och sätta på kaffepannan.

Hon strök eld och tände det smala talgljuset i bleckstaken. Därpå kastade hon på sig en kjol och tröja, trädde de nakna fötterna i ett par tofflor, och traskade ut i köket.

Under det kaffepannan puttrade på elden och hon pysslade med ett och annat, pratade hon med sig själf eller kanske med kattan, som följt efter henne, buktande och strykande sig mot hennes magra, knotiga ben.

»Jag kan ej annat än skratta, då jag tänker på, hvilka gäss de äro ändå, med all sin förnämitet och lärdom.

Det är ju jag, som letar ur dem hemligheterna, och inte de ur mig, och så har jag ju tjänstfolket, som jag lockar att få veta, hvad jag vill, mot att jag ser i korten för dem också, bara en och en i sender, förstås. Och på det sättet förråder den ena den andra – de allra förnämaste till de tarfligaste, alla lika. Ha, ha, ha, så lustigt att kunna lura dem allihop och lefva därpå sen! Eller hvad tycker du, kissemiss, äro de inte ena stollar? Och om jag griper nånting ur luften, jag vet ej själf, hvar jag tar det från, och det slår in – ja, då är Prisca Didriksdotter mycket värd. Ibland ser det konstigt ut för mig själf också, att ha förutsagt det och det, men det är nog inte underligt alls, ty de tyda ut det själfva på det sätt, de vilja ha det till i sin inbillning, och så får jag äran. Att de dumma sjömanshustrurna och deras gelikar äro inbilska och fulla af skrock, det är väl inte något att förvåna sig öfver, men att annat s. k. bättre folk, som både fröknar och grefvinnor, kunna vara så enfaldiga, det är det tokigaste af allt. Och karlar sen, riktiga herremän, tro så blindt på konsten! Åh, hå, hva' jag har roligt på deras bekostnad! Och så rart jag lefver sen! Mången godbit stoppas åt mig i herrskapsköken och en och annan vinbutelj följer också med. Hå kors, det var ju sant – det måste finnas en vinskvätt kvar i flaskan sen i går. Den ska vi ha, kissemiss, om du vill vara med på kalaset? Men du föraktar sån där läckerhet, du, ditt dumma kräk.

Hon gick in i kammaren igen och ställde ljusstaken från sig på bordet, tätt invid fönstret. Det var dess ljuslåga, som lyste och blinkade genom rutan, lik en vänlig stjärna mot Bjerke.

Prisca tog ur schatullet på skänken en platt glasflaska, drog ur korken och drack. Just som hon svält första klunken, hördes tornväktarens lur. Det var midnattstimmen – klockan tolf. Hon lät dock inte störa sig däraf, utan fortfor att dricka till sista droppen, och ställde så flaskan på sin plats igen. Då hördes ett klappande på hennes egen port. Hon kunde inte misstaga sig – hennes portklapp hade ett helt annat ljud än grannens, kapten Torkelsens. Det fortfor att slå och slå.

»Börjas det här nu ... äro då alla galningar ute i natt.»

Prisca Didriksdotter var ej rädd af sig, så att om det var någon spektakelmakare, skulle hon nog få bukt med honom. Om också det var i denna sena timme, så skulle ingen skrämma henne.

Så lätt klädd som hon var, gick hon ut i den kalla, mörka, regniga natten. Hade hon inte varit så van att gå utför bergshällen ned till porten, skulle hon ha halkat på den våta klippan. Men hon visste nog, hur hon tog ut stegen, med kattan jamande efter sig i spåren.

»Vill du inte, att jag ska öppna, Sara? Vädrar du något ondt? Är det därför du skriker, din toka? Jag reder mig nog, vet du väl, fortfor hon, liksom det oskäliga djuret ägt mänskligt förstånd.»

»Hvem är det, som tager sig till att larma och väsnas på det där sättet midt i natten? frågade hon i den barskaste ton, hon kunde slå an.

»En stackars sjuk, utan skydd och hem,» klagade Bjerke så ynkligt han förmådde.

»Hvad är det för rotvälska han pratar? Norska eller danska? Nå, jag förstår nog mig på bådadera, åtminstone så mycket att jag begriper, att han är utan tak öfver hufvudet.

»Öppna! öppna! För guds barmhärtighets skull öppna! Eljes lägger jag mig ner här utanför på trappan.»

»Om det kan roa honom, så gärna,» men trots att hon yttrade detta, argt och snäsigt, öppnade hon ändå porten. »Att narra en människa så här ut i regn och köld,» muttrade hon, medan hon försökte att se i mörkret, hvem den främmande var, som stod där utanför. »Nå, så kom in då! Prisca Didriksdotter är väl inte så utan hjärta, och inte bang heller, om ni ej kommit i annat syfte än blott och bart att be om härberge. Var det ni, som bultat på hos grannen midt emot? Men jag tror, att ni ej kan stå på benen? Ni raglar ... är ni inte riktigt nykter kanske?»

»Åh jo,» Bjerke försökte hålla rösten så säker som möjligt, ty ruset slog allt mer åt hufvudet och förlamade tungan. »Jag mår bara litet illa och kan inte ta mig fram längre, det var därför jag klappade på. Go'a madam, eller hva' hon nu är för sla', ursäkta en ...»

»Stackare menar ni? Jag borde rätteligen inte ha släppt in er, ty ni är bestämdt drucken, hör jag. Men ... se så, håll mig nu i handen, så ska jag leda honom uppför bergsknallen.»

Det gick mycket krångligt för Bjerke, ty han tyckte precis, att marken vek undan hans fötter. Det var värre än där ute på gatan och yrseln tog så till, att han höll på att mista sansen. Det var rent af ofattligt, hur han kom in i stugan.

»Han får hålla sig i köket. Sitt där,» Prisca sköt ned honom i hörnet på den lilla träsoffan, som stod mellan spiseln och fönstret. »Något så'nt har jag aldrig gjort förr i mitt lif: härbergerat en full karl.»

»Men det har ni välsignelse af, madam lilla. Mådde jag bara inte så illa, så ...»

»Hvar har ni ondt?»

»Det brinner i mig, som om elden kommit lös i inälfvorna. Åh, den förbannade groggen, det var den, som gjort det, fast besynnerligt är det i alla fall.»

»Ni har supit?» inföll Prisca, som hade sagt sant, då hon sade sig förstå norska. »Jag sade ju det.»

»Ja, ja, då man blir bjuden, så ...»

»Ni ska få litet malört i en kopp varmt kaffe, så gå plågorna öfver.»

»Ni är den snällaste människa jag träffat på, madam lilla.»

»Jag är ingen madam.»

»Mamsell då?»

»Så högt har jag inte heller kommit mig upp i världen. Jag är rätt och slätt jungfru Prisca Didriksdotter. Har han inte hört talas om henne kanske?»

»Nej,» Bjerke skakade på hufvudet. »Jag är en främling, som kommit hit för några dagar se'n, och i morgon bittida seglar jag af igen. Väck mig till dess, jungfru lilla! Jag måste vara på barken innan klockan sju.»

Sedan han stånkat fram detta, var det förbi med honom. Han föll baklänges i soffan och låg där och våndades. Men så gingo plågorna öfver igen, de kommo och gingo stundtals. Prisca sköt en kudde under hufvudet på honom.

»Se så, drick nu,» bjöd hon och höll kaffekoppen till hans läppar.

Han försökte sörpla i sig innehållet, men inte hjälpte det mycket, inte alls.

»Jag kan nu inte göra åt honom något vidare. Det blir väl bra, bara han får sofva litet.»

Hon sköt dock inte till dörren mellan köket och kammaren. Den stod öppen, så att hon hörde allt hvad Bjerke låg och pratade i ruset. Hon kastade sig påklädd ned på bädden, och kattan hoppade upp och lade sig vid fötterna.

»Det ger respekt med sig att inte visa sig rädd,» tänkte hon. »Jag tror, att intet kvinnfolk gör det efter, släpper in en drucken sjöman midt i natten och härbergerar honom. Men Prisca Didriksdotter har mod till

det, hon,» prisade hon sig själf.

Bjerke låg där och stönade och pratade en mängd osammanhängande saker, som Prisca inte brydde sig om att fästa sig vid. Men så hörde hon honom lalla ett namn, som väckte hennes uppmärksamhet. Det var kapten Torkelsens. Han var således bekant med den hemlighetsfulle grannen midt emot.

Den stackars Bjerke visste inte själf hvad han yttrade. Hans hjärna var så omtöcknad och virrig, att det var borta med all försiktighet. Ruset tog nu ut sin rätt och hade kommit i sitt högsta stadium. Bjerke var en sådan natur, att han inte genast vid glaset förlorade all besinning, utan det kom alltid efter så småningom.

»Den där natten, Torkelsen, jag glömmer den aldrig,» mumlade han. »Han damp vid första slaget ... Du hade kraft att lägga till, du, Torkelsen. En oxe skulle ha stupat af mindre. Men blodet ... blodet forsade öfver mina fötter. Och jag har blod på händerna ännu. Två af mig det, innan jag tar i den lilla nätta dockan! Åh, skrik inte, mamsell lilla, jag bär ju henne så vackert ner i båten. Hva' hjälper det att pipa och gnälla så där ynkligt, inte ens gud fader i himlen hör henne. Så där, ja, nu sticka vi eld på skutan, så att hela härligheten brinner. Hejsan, hva det gick rappt! Och nu segla vi igen till nya bragder med vårt rof, pengar och last. Inte en enda man finns lefvande kvar, inte en enda på vraket, som brottsjöarne dra ned i djupet.»

Prisca skulle inte ha fäst sig vid hvad en drucken människa låg där och pratade i ruset. Hade han inte bara nämnt Torkelsens namn, så skulle hon också inte ha gjort det. Men det var det namnet, som kom henne att ana, att någonting var här att taga reda på. Det var således ingen dikt, alla de ruskiga historier, som gingo om Torkelsen, sjöröfvaren.

»Hva tusan lade du i groggen, Torkelsen? Aldrig har jag förr känt så'na plågor efter några glas. Du lade något sattyg dit, bestämdt gjorde du det. För att få mig undan? ... Åh, din toker, skulle jag vara i stånd till att förråda dig? Torkelsen! Torkelsen!» ropade han efter en stunds tystnad. »Hjälp mig! Jag dör ... jag dör ...»

Prisca steg ur bädden och gick ut. Hon hade tändt ett ljus i köket och försiktigtvis ställt staken i ett fat med vatten, för att förekomma all olycka. Hon såg, hur Bjerke låg på rygg, med skjortan uppfläckt, så att det nakna, ludna bröstet var blottadt. Han andades tungt och ögonen stirrade vidöppna i taket. Prisca böjde sig ned öfver hans uppblossade ansikte, där svettdropparne pärlade från tinningarne ned på kinderna.

»Hur är det fatt?» frågade hon och strök sin torra, knotiga hand öfver hans panna.

»Se så, nu komma de!» vrålade Bjerke och slog med armarne för att skuffa undan Prisca. »Jag ser dig nog ... Hva vill du? Tog jag ditt lif? Hjälpte jag till ... Åh, det var Torkelsen ensam ... Tag pengarne, han gaf mig, jag har inte räknat dem, men det är nog en vacker summa. Tag dem och låt mig få ro! Du går ändå inte?» sade han, då Prisca höll sin hand kvar på hans panna. »Gå ... gå till honom och håll dig inte till mig, Bjerke! Gå till den sannskyldige mördaren och kvinnoröfvaren! Jag bara lydde order ...»

»Hvem är du, Bjerke?» hviskade Prisca i hans öra.

»Hvem jag är? upprepade han i ångest och försökte resa sig, men förmådde det inte. Jag är en fördömd,» suckade han tungt. »Men det var Torkelsen, som förledde mig och kamraterna. Förr var jag en hederlig karl, men i hans våld blef jag hans medbrottsling. Ja, ja, bara han inte hade slagit ihjäl den svenske sjökaptenen och röfvat den lilla vackra mamsellen, så ... Men henne nändes han inte göra något illa, utan pysslade om henne som en käresta. Hvad sen blef af henne, vet jag inte. Kanske att han gifte sig med henne. Hvad vet jag, men hur tog den döfstumma upp det?» sluddrade Bjerke allt svagare. »Hjälp mig i min nöd, eho du vara må! Jag kommer aldrig mera på benen igen, jag känner det.»

»Hoppas dock det, sade Prisca, och då ska vi ha ett nappatag med Torkelsen.»

»Hvem är det, som talar med mig?» Bjerke försökte att se in i Priscas ansikte. »Det är så skumt för mina ögon, att jag inte känner igen dig. Nej, vi ska inte oroa Torkelsen ... ingen makt kommer åt honom. Hva hade jag där att göra? Jag fick en minnesbeta för mitt besök. Ty det är bestämdt inte bara groggen, han bjöd på, som ansätter mig, det är af *det han lagt i den.* Hvad menade han? Att jag skulle dö på gatan som en hund? Men Bjerke hade krafter att stå emot ...»

»För att *hämnas,»* frestades Prisca att ifylla, som trodde sig nu ha hela ställningen klar.

»Jag är full, jag vet det, dödfull och dödssjuk. Tag pengarne i kavajen och gif mig en hederlig begrafning! Bjerke förtjänar det ändå i alla fall ...»

Prisca torkade med en flik af sin kjol svetten ur hans ansikte och räckte honom därpå ett glas vatten. Under tiden hade katten hoppat upp och satt sig på Bjerkes bröst.

»Det är själfva satan,» pustade Bjerke, då han såg djurets fosforglänsande ögon spännas i honom.

Prisca schasade åt kattan, men denna reste sig endast, spände klorna i sjömannens ludna bröst och fräste ilsket.

Den arme brottslingen vred sig i stora kval. Prisca hade tagit kattan om nacken och slungat henne ned på golfvet, där hon gaf henne en spark, så att hon förskräckt kröp under spiseln, ovan vid en sådan brutal behandling af matmodern.

Bjerke tystnade plötsligt och slöt ögonen. Andhämtningen blef lugnare och det blossande ansiktet antog en blek färg. Han hade slutligen somnat, trodde Prisca, och bredde en schal öfver honom.

Därpå gick hon in i kammaren och satte sig att fundera på hvad hon hade hört af den druckne sjömannen. Visst hade han talat i fyllan, men just därför hade han förrådt Torkelsen och dennes dolda brott. Det var ohyggliga anklagelser – mord och kvinnorof. Prisca förstod nu, hvarför Torkelsen drog sig undan hela världen. Han var säkert rädd för upptäckt. Det kunde ju alltid komma någon, som ägde makt till att afslöja honom. Bjerke till exempel, men denne hade han affärdat med penningar, efter hvad den norske sjömannen själf sagt, om inte han gjort sig fri från honom på ett värre sätt ... Men det var inte möjligt – Bjerke hade bara pratat i ruset.

»När han blir nykter igen, så ska han nog inte hålla fast vid något af hvad han pladdrat om. Men jag vet nu, jag, mera än andra ... Det var således ändå han, som bultade på hos Torkelsen. Men hvarför inte vända om dit igen? Han vågade nog inte, utan letade sig upp hit i stället. Han talade om pengar, återtog hon efter en stunds fundering. Jag ska se åt, om sådana verkligen finnas ...»

Hon smög ut igen i köket för att känna efter, om hon kunde komma åt fickan på kavajen. Men Bjerke låg så vänd, att hon omöjligt, utan att rubba honom, kunde leta efter pengarnes gömställe. Hon tog sig i stället för att locka på kattan, för att med smekningar göra denna försonlig igen.

»Om du visste, Sara, hvad det kostade på för matmor att vara stygg mot dig, om du visste ... Men hvad skulle du på den stackars syndaren att göra?»

Sedan gick hon in och kastade sig ned på sin bädd igen, men somna ville hon inte. Bjerke kunde ju vakna, stiga upp och helt enkelt smyga sin väg. Och släppa honom ville hon inte så lätt – hon hade ett ord först att säga honom, hur det hängde ihop med hans bekantskap med Torkelsen: Kunde han då hålla god min, ville hon se. Hon skulle lägga ut korten för honom och i dem upptäcka alla de hemska saker, han förrådt, och säga äfven något om den döfstumma kvinnan, Torkelsen hade i huset. På det sättet, trodde hon, kunde hon klämma fram hela sanningen ur Bjerke.

Timmarne skredo fram, utan att något vidare oroande hördes från hennes gäst. Efter några svåra stånkningar hade det blifvit så tyst, att inte ens hans andhämtning hördes.

Prisca såg på väggklockan. Visaren pekade på fem.

»Jag måste väcka honom, som han bad mig om, för att han skulle vara på fartyget klockan sju.»

Varsamt ruskade hon på honom.

»Vakna nu! Det är dags på att stiga upp för er och gå.»

Men han rörde sig inte.

»Vakna!» skrek hon tätt intill hans öra.

Men han rörde sig ändå inte. Ej heller kunde hon se hans ansikte, som var vändt mot väggen. Och dessutom hade ljuset i vattenfatet brunnit ned i pipan och slocknat, så att köket var endast svagt upplyst af skenet, som föll in genom den öppnade kammardörren från talgdanken, som stod därinne på bordet. Hon hämtade den därifrån och lyste öfver Bjerke.

Han var alldeles gulblek och ögonen halft öppna med stela pupiller. Och hvit fradga trängde fram i den ena, smärtfullt uppdragna, blåsvarta mungipan.

Prisca förskräcktes, ty hon såg döden framför sig i all sin ohygglighet. Med det yttersta af fingerspetsarne rörde hon vid den skäggiga kinden. Den var isande kall. Då drog hon hastigt schalen öfver liket och slog upp dörren till gården.

Där stod hon en stund på tröskeln och såg ut i den mörka novembermorgonen. Den mulna himlen klarnade, och stjärnor tindrade mellan brustna skyar.

IV.
Syndapenningarne.

Det låg något hemskt i att ha lik i huset. Därtill en främlings, som inte Prisca var riktigt klok om, på hvad sätt han gifvit upp andan. Hon var eljes inte rädd af sig, men nu kändes det så kusligt i hennes ensamhet. Tystnaden och stillheten omkring henne var så sällsam, så olika mot förr, inbillade hon sig i sin uppjagade fantasi, att hon kände sig nästan skrämd. Hon ropade på katten för att ha någon lefvande varelse nära sig. Men denna skräckfulla stämning varade inte länge, den gick mycket fort öfver. Det var det oförberedda dödsfallet, som kom henne att känna sig så underlig till mods.

»Hade jag inte förbarmat mig öfver honom, så hade han väl kolat af midt på gatan. Det blir en stygg historia för kapten Torkelsen, ty naturligtvis kommer nu gevaldigern[3] att förhöra mig. Men hvem fäster sig vid, hvad en människa pratar i yrseln eller ruset? Man må misstänka, att ett och annat är sanning, som den döde ofrivilligt förrådt, men beviset för att anklaga och döma Torkelsen som brottsling finnes inte. Han går lika fri för det, den besynnerliga människan. Det hjälper inte, att jag drar fram med att Bjerke tycktes veta af den döfstumma tjänarinnan, hvilket ju tyder på, att han verkligen var bekant med Torkelsen. Det blir nog intet förhör och ingen grundlig undersökning om Torkelsens föregående. Och kan man dessutom inte tro, att jag diktat alltsammans efter de hörsagor, som gå om den norske kaptenen? Jag har ju intet enda vittne på, att den döde sagt, hvad jag berättar, intet enda utom dig, Sara,» hon strök katten öfver ryggen, »och du kan olyckligtvis ingenting säga. Alla hans missgärningar, den där som lefver midt emot,» hon nickade åt det håll gatan låg, »äro och förbli nog dolda brott. Det harmar mig, ty jag vill åt honom för hans girighets skull. Det

var endast af girighet, han inte ville släppa stugan för den summa, jag bjöd. Den, som har råd att köpa en sådan egendom, som fyrtioettan, behöfde väl inte se på fattiga hundra riksdaler. Jag bjöd hundra, men det var för litet, förstås. Han dref upp priset till två hundra och påstod, att det var billigt ändå, att det var så godt som att få den här kojan till skänks. Se'n dess lider jag honom inte. Åh, om jag bara kunde komma åt honom,» hon knöt hotfullt näfven.

Prisca var en stygg företeelse, mager, knotig, med gulbrunt, rynkigt ansikte som ett hoptorkadt skinn. Det gråstripiga håret hängde nästan öfver ögonen och, alltid oredt och hoptofvadt, ett stycke ned på halsen. Ständigt i smutsiga, vårdslösa kläder och otvättad, var hon en verklig typ af en trollpacka. Och det var kanske med beräkning, som hon såg så anskrämlig ut. Ty ju hemskare intryck hon gjorde, dess bättre vore det, trodde hon, efter den kännedom, hon fått af människorna. Inte stod hon i förbund med de goda makterna, det kunde man ju aldrig tänka. Därför visade man henne ett slags respekt, som gjorde henne stolt. Den vidskepliga inbillningen hos folket, att hon förskrifvit sig åt djäfvulen, gaf henne makt till att göra hvad henne lyste, då man inte tordes sätta sig upp mot henne. Hvem visste, hvilken trolldom hon då kunde låta komma öfver dem?

Det var just denna vidskepliga fruktan, som öppnade alla dörrar för henne, i fall det föll henne in att göra en titt in till grannarne, men det hände sällan. Prisca trifdes bäst med sig själf och sin ilskna katta. I fred fick hon också vara med sina ägodelar, hvilka kanske voro större, än hon lät påskina, då hon kunde lefva ett så sysslolöst lättjefullt lif.

Så fort det började dagas, och detta skedde ju sent på denna tid af året, klädde Prisca sig, så godt hon kunde, för att gå och anmäla dödsfallet.

»Nej, Sara, du får hålla dig hemma,» hon hytte åt kattan, som trängde sig mellan henne och dörren för att kila ut, så fort denna öppnades. »Inte den här gången, min flicka ... Se så, stanna nu vackert hemma, fast du inte har annat sällskap än en död människa,» hon kastade en skygg blick bort på liket i soffan, öfver hvilket hon bredt sin gamla, slitna schal.

Därpå traskade hon i sina gamla hasor nedför bergsklinten. Just som hon lade handen på portklinkan, fick hon en ingifvelse, häjdade sig och stod stilla en stund.

»Så dum du är, Prisca, så dum ... Du borde väl först ha sett åt, om han verkligen hade de där pengarne på sig, han talade om. Finnas de, då är också allt öfrigt sant ... Och *om* han har penningarne, så kunde de ju vara dina »hvem vet väl om dem?» Ingen. Men behåller du dem, då måste du också tiga med allt annat. Nå, lika godt »gevaldigern ska' ändå inte tro på ett enda af mina ord, åtminstone ska' de inte vara till något gagn för att få Torkelsen fast. *Om* han har pengarne ...»

Hon vände och gick in i stugan igen och räddes inte längre för den döde. Utan att rubba schalen, som betäckte likets ansikte, famlade hon med händerna efter kavajens fickor och fick slutligen rätt på penningbunten. Det kändes åtminstone så för hennes fingrar. Mycket riktigt »det var pengar i småsedlar, desto lättare att växla och kanske just därför med beräkning gifna.»

Prisca var sniken, hvarför detta fynd försatte henne i jublande sinnesstämning. Ingenting kunde hindra henne från att behålla dem som sin egendom, utan oro öfver att bli upptäckt för stöld. Med darrande hand räknade hon sedlarne, inte en gång, utan flere gånger, för att öfvertyga sig om, att summan verkligen var två hundra riksdaler.

»Två hundra riksdaler,» upprepade hon, precis lika mycket, som han begärde för kåken här. Han ska' få dem nu, pengarne menar jag, sina egna pengar. Ha, ha, ha! »skrattade hon.» Han får betala köpet själf, det var så lustigt och ett lagom straff åt honom. Om jag ska' gifva honom just *de här* sedlarne, just *de här,* »hon

skakade papperspengarne, så att de frasade, »och han känner nog igen dem. Ska’ jag inte få honom att blekna, så ... Inte ett ord bredvid mun, Prisca, inte ett ord åt gevaldigern mer än nödigt är för att förklara, hur det kom sig, att den norske sjömannen lagt sig här och dött hos mig. Jag kastar inte bort två hundra riksdaler, som flugit mig i handen jag behåller dem och tiger med det, som inte kan inbringa mig en skilling en gång.»

Men till polisgevaldigern måste hon gå genast.

Prisca Didriksdotter var ej okänd för honom, ehuru hon aldrig haft någon delo med rättvisan. Ty hon hade förstått så väl att dölja sitt signeri, att hon aldrig kunde tagas på bar gärning i utöfning däraf. Kanske att vederbörande också sågo mellan fingrarne med henne, för att skydda hennes förnäma kunder och sina egna hustrur och döttrar kanhända, för att ej nämna dem själfva.

»Hvad kan ni ha att förmäla, jungfru Didriksdotter?» frågade gevaldigern i ovanligt vänlig ton, i betraktande af hans stränga ämbete.

»Först vill jag önska er en god dag, herr gevaldiger,» neg hon. »Och sedan har jag att förkunna om någonting, som timat i natt ...»

Polismannen spetsade öronen. Han vädrade något, som må hända kunde skaffa honom meriter. Däruppe i de aflägsna Erstabergen kunde mycket passera, det visste han, af hemskaste slag.

»En sjöman har behagat dö hos mig i natt, just under mitt tak i min lilla stuga.»

»Månne ett mord eller hvarför kommer hon eljes till mig?» tänkte han och väntade med spänning på, hvad som skulle komma.

»Åh, det är just ingenting märkvärdigt för öfrigt med den saken. Det förhåller sig bara så, att jag blef väckt midt i natten vid att någon bultade på min port. Tornväktarn hade nyss tutat tolf.»

»Det var således midt i midnattstimmen?»

»Ja, precis så. Först ville jag inte gå ur min bädd, men då klappandet blef allt enträgnare, så ville jag höra åt, hvem som dref detta spektakel med mig. Det var en stackars sjöman, som råkat vilse uppåt de här trakterna, sa han,» hon strök en slinga ur ansiktet, hvilken kittlade kinden. »Hade jag inte förstått norska, skulle jag inte begripit honom.»

»Han var således en främling? Nå, det förklarar ju saken, att han inte hittade vägen. Men hvad hade han gjort så sent ute i denna aflägsna stadsdel?»

»Ja, se det kom jag aldrig att fråga honom,» hon såg gevaldigern stadigt i ögonen, så att han inte skulle misstänka henne för något bedrägeri. »Han var så sjuk och jämrade sig så ynkligt, att jag inte kunde annat än känna förbarmande med den stackarn. Det var om natthärberge han bad, ty han var så eländig, att han inte kunde ta’ ett steg längre.»

»Det var ju beskedligt af er, jungfru Didriksdotter.»

»Skulle tro det!» Jag är inte så elak, som man kanske tror, därför att,» hon häjdade sig, »man misstänker mig stå i förbund med självfve den lede,» ämnade hon ha sagt. »Men se, herr gevaldiger, så fort karlen kom innanför porten, märkte jag, att han var drucken. Han vinglade och raglade på benen, så att jag måste hjälpa honom att komma in i min stuga.»

»Det var således den sjukan han led af?»

»Ja, just den och ingenting annat, som gjorde honom alldeles konfys i hela kroppen. Han fick lägga sig på soffan i köket, och där somnade han in, trodde jag, men jag blef allt varse annat mot morgonsidan. Karlen var ju stendöd, vet jag, och jag blef så förskräckt så ... »

»Han hade troligtvis fått slag?»

»Jag tror så med. Hur skulle han eljes månne ha dött så hastigt? Men ruskigt var det, att det just skulle hända hos mig, mycket ruskigt. Och nu vill jag be gevaldigern vara snäll och skaffa bort honom.»

»Nämnde han inte sitt namn?»

»Ne-ej, det gjorde han inte häller. Han hann endast lägga sig ned och somna eller dö.»

Prisca uträttade sin sak så väl, att polismannen ej hade ett ord att vidare fråga henne om. Han misstänkte inte alls, att hon bestulit den döde, och Prisca gaf honom inte den minsta aning om, att liket tog många hemligheter med sig i grafven om hittills dolda brott. Hon gick, glad öfver att ingen kunde bestrida hennes rätt till dessa pengar, som hon bar i fickan, inknutna i näsdukshörnet, ingen, därför att det ej fanns någon, som hade en aning om dem mer än en enda, och han hade skäl att tiga ...

»Två hundra riksdaler,» mumlade hon, där hon gick gatan hem, »två hundra räknade jag. Stugan är min! Torkelsen ska ej längre våga neka mig att köpa den.»

Fram på dagen hämtade polisen den döde, sedan läkaren konstaterat, att dödsorsaken varit hjärnslag. Den tiden var det ej så noga med undersökningen af dylike fattigmans lik, då ingen misstanke fanns, att ett mord förelåge. Sådan blef ändalykten på Bjerkes lefnadssaga, som säkert hade varit mycket stormig och äfventyrlig.

Det fartyg, han talat om, hade afseglat, som han nämnt, tidigt på morgonen. Man trodde inte annat där, än att Bjerke passat på tillfället och rymt. Tidningarne, i hvilka kungörelsen stod om den okände norske sjömannens död hos Prisca Didriksdotter, kommo aldrig för kaptenens ögon. Och Bjerke var en alldeles för obetydlig person för att allmänheten skulle fästa sig vid dödsfallet. En drucken sjömans död, som i fyllan och villan ej ens kunnat uppgifva sitt namn, hade föga intresse. Hans minne lefde endast i polisrapporterna.

Prisca hade nu i sinnet att passa på Torkelsen, då denne ämnade sig ut i staden, hvilket ibland hände. I två dagar hade hon väntat på honom. Inte hade hon vågat klappa på hans port, för att ej bli bemärkt af någon granne, utan hon hade hållit sig ute på sin egen trappa långa stunder och så gått in igen för att från sitt fönster hålla utkik. I två dagar förgäfves. På den tredje gick hon igen och ställde sig på trappan utanför sin port. Det var i skymningsstunden. Och den gången hade hon tur, ty Torkelsen kom just ur sitt hus och hade endast hunnit några steg på gatan, då Prisca ropade honom. Först låtsade han, som om han ej hört henne.

»Kapten! Jag hade just som litet att säga kapten ...»

Torkelsen vände sig om och fick se Prisca, där hon stod i sin trasiga kjol, fladdrande kring benen.

»Vill ni mig något, jungfru Didriksdotter?»

»Ja, naturligtvis, jag hade väl eljes inte ropat.»

»Det är långt till hyreskvartalet än. Och vi ha väl inte något annat att tala om med hvarann.»

»Inte?» svarade hon, med en liten anstrykning af hån. »Hocken vet ändå.» Men hastigt besinnade hon sig och sänkte tonen inställsamt. »Kapten, jag har något enskildt att tala med er om, något, som inte rör någon annan än oss. Ni får ej säga nej, jag ber därom på det allra ödmjukaste. Se, det är så, att jag har en liten affär

att föreslå, som ska öfverraska er. Tyst, vi ska inte tala om det så här på öppen gata, – hon lade fingret på munnen och såg efter, om de vore bemärkta af någon.»

Men ingen syntes till i grannskapet.

Torkelsen hade hunnit ända uppför trappans öfversta steg, där han nu stod. Hon slog upp porten för honom och bjöd honom stiga på. Utan ett ord följde han henne in under det låga stugutaket.

»Ja, det är inte just så fint här,» sade hon och ryckte undan några gamla plagg från stolen, som hon sköt fram, – men det går ju an att sitta ner ändå. Man säger, att jag är ett lika så stort orakel, som Arwedsonskan i tredje Gustafs tid. Och det kan väl hända, om äfven min yttre människa kanske är olik hennes, så vida hon inte satte större värde på kläderna än jag. Inte är jag så värst utan, och grannlåt kan jag väl också skaffa mig, som mången annan, men kroppens utpyntande är inte mitt sinnelag. Fast jag ser ut så här, »hon lyfte på paltorna för att riktigt visa Torkelsen eländet,» så är därför ingen dörr stängd för mig. Jag har gått öfver mången rikemans tröskel och stått under furstetak till och med. Hvad säger ni om det?»

»Var det för att säga mig all denna strunt, som ni narrat mig hit?» frågade Torkelsen buttert.

»Åh nej, visst inte, det var nog för något annat,» hon plirade på honom med sina små, illistiga ögon. »Men först vill jag tala om för er, att jag haft en sjöman här en natt, som i fyllan och villan lade sig ner här och dog.»

Torkelsen ryckte till, hvilket inte undgick Priscas vaksamma blick. Han strök sig om skägget och bemödade sig om att se obesvärad ut, men Prisca såg, att han var upprörd och hade svårt för att dölja det.

»Jag måste vända mig till polisen för att få bort liket.»

»Hvem var han då?» Torkelsens röst lät visserligen likgiltig, men Priscas öron uppfångade ändå en svag skälfning.

»Hvem han var? Ja, hade jag bara vetat det,» hon klippte med ögonen på ett besynnerligt sätt. »Men han yttrade ingenting därom, utan pladdrade något på norska, som jag både förstod och inte förstod. I min ungdom tjänade jag i Drammen, och i Roeskilde har jag också varit, så jag är litet hemma i danska med. Ja, nog pladdrade han både likt och olikt, som jag minsann icke lagt på minnet.» Hon höll blicken fäst på Torkelsen, som satt med sänkt panna, så att hon ej kunde se in i hans ögon. »Hörde inte kapten, att det bultade på min port i natt? På *min* port?»

Nej, Torkelsen hade ingenting hört, försäkrade han.

Prisca tände ljuset på bordet. Hon ville se honom riktigt i ansiktet, och nu hade skymningen tätnat.

»Det var mig en märkvärdig människa att kunna hålla kontenansen», tänkte hon. »Där sitter han så oskyldig som ett barn, förstås, men hvad föregår inom honom?»

»Kapten, jag bjöd er en gång hundra riksdaler för kåken här. Det var om det jag ville tala. Ni ansåg det för litet och begärde två hundra. Två hundra riksdaler är mycket pengar i vår tid. Men se nu har jag dem och kan lägga fram dem midt för er näsa.» Hon lade sedelbundten på bordet och skrattade därvid. »Hva' säger ni? Behagar kapten räkna kanske, så att han ser, att det slår in?»

Nu var det slut med Torkelsens självbehärskning, men endast för ett kort ögonblick, ty i det nästa satt han där lika lugn och oåtkomlig för all sinnesrörelse. Hans ögon vidgades först på ett onaturligt sätt, då han kände igen sina egna pengar, dem han gifvit Bjerke. Det var således verkligen *han,* som hade dött här den

natten. Och Torkelsen, som hade tänkt, att Bjerke skulle gå gatan fram, stupa i rännstenen och dö där. Det var en missräkning, som ej kom honom det minsta vid. Ingen kunde bevisa, att den norske sjömannen varit hos honom. Han kände inte alls Bjerke, det blef förklaringen, om det kom till någon undersökning. Men pengarne, hur hade de kommit i spåkvinnans händer? Det var ej sannolikt, att Bjerke kunde ha gifvit henne dem. Hon hade stulit sedelbunten, misstänkte han.

»Ni ser, att jag har pengar,» upprepade Prisca. »Hvarför räknar ni dem inte? Jag ska då göra det, så att ni får själf se, att det är riktigt.»

Hon vätte på tummen och räknade sedel efter sedel. Det slog mycket riktigt in. Torkelsen blef öfvertygad om, att ingenting fattades i summan. Men han förmådde inte att taga mot pengarne.

»Se så, vill ni inte gå in på köpet, kapten? Kanske att ni ger mig kåken till skänks?» Hon skrattade åt det underförstådda i sina ord, hvilket Torkelsen mycket väl uppfattade, men vågade inte knysta.

Denna trollpacka hade täppt hans mun. Hvad visste hon? Säkert inte heller allt, hvad Bjerke kunnat förråda? För resten ägde hon ju inga bevis för hans brottslighet. På löst prat dömer ingen lag.

Torkelsen sträckte på sig och antog sitt vanliga morska utseende.

»Visst gör jag upp affären, efter som ni vill det och har pengar,» sade han fräckt och grep häftigt sedelbunten, den han lät försvinna i bröstfickan.

Prisca stirrade mållös på honom. Så lugn och kall trodde hon honom inte om att vara. Och djärft såg han henne i ögonen och nickade, med ett småleende på läpparne. Hon blef litet osäker på, om hon dömde honom rätt eller om Bjerkes prat endast var en vild fantasi, tillkommen under ruset. Men det kunde inte vara möjligt, ty dessa pengar vittnade däremot. Hvarför hade Torkelsen gifvit Bjerke dem? Och en sådan stor summa, om inte för att muta honom till tystnad? Hon vågade likväl inte framkasta någon vink om, hvad hon visste, för stöldens skull från den döde måste hon tiga. Hon hade ju själf gjort sig brottslig och hade för öfrigt inte så rent samvete, om hon också inte bar på några tyngre skulder.

»Men köpebrefvet, kapten?» sade hon, helt och hållet slagen af dennes säkerhet.

»Ska’ ni få, jungfru Didriksdotter,» log han belåtet. »Gif mig penna, bläck och papper, så ska’ det gå som en dans. Sedan få vi lagligt bestyrka det. Jag ger er endast ett kvitto på, att jag mottagit pengarne.»

Prisca hade misstänkt, att han ämnade undandraga sig det, därför blef hon mycket förvånad. Han var således inte en sådan stor skälm, som hon föreställt sig. Ty hvad hade det varit för en småsak för honom att helt sonika gå sin väg och skratta henne midt upp i ansiktet, då han hade pengarne på fickan. Han visste ju, att det var hans egna pengar och misstänkte henne säkert för att ha stulit dem från den döde, och ändå ville han inte bedraga henne. Om det också var ett slags mutningsförsök, ty han gissade väl, att Bjerke hade språkat om ett och annat, som Torkelsen ville ha doldt, så fick hon ändå ett slags beundran för honom. Att få köpa stugan för hans egna pengar, var ju detsamma som en gåfva. Deras ögon möttes; låg det inte någon förståelse i blicken mellan dem?

»Vi skulle godt komma om sams,» yttrade hon skämtsamt.

Men han låtsade inte förstå vinken, utan rynkade endast sina buskiga ögonbryn med en min af förnärmelse. Att komma åt den mannen, kände Prisca vara fåfängt.

Då han skrifvit köpebrefvet, sade han, att sigillet under hans namn skulle komma dit sedermera, då handlingen fått laga form och bevittnats. Han handlade fullkomligt som en hederlig karl och satt där så lugn,

som om han inte hade det minsta på sitt samvete. Och ändå påstod man, att han hade varit en djärf sjöröfvare och gömde på många dolda brott.

»Säga hvad man vill om honom, så är han ändå en duktig karl,» tänkte Prisca, »som kan förställa sig så väl.» Han skulle bestämdt inte blinka, om bödelsdrängen lade snaran om halsen på honom, eller darra på benen, om än bilan blixtrade för hans ögon. Det visar, att det är ruter i honom, och det tycker jag om. Tack,» sade hon högt, »ni håller väl er inte för god att ge Prisca Didriksdotter ett handslag på saken?»

Nej, det gjorde han heller inte. Han skyggade inte för att ta Priscas skrumpna, smutsiga hand och trycka den. Därmed vann han henne fullständigt. Och från den stunden hörde ingen Prisca tadla kapten Torkelsen. Hvad som hade funnits mellan den döde och honom, rörde inte henne. Hon hade nu vunnit sitt länge eftersträfvade mål, att bli ägarinna af den lilla stugan häruppe på bergsklinten, och kände sig tacksam mot Torkelsen. Ty det hade ju kunnat blifva ett helt annat slut, om han velat.

»Ni kanske inte heller håller er för god att dricka ett glas med mig?»

»Hvarför skulle jag säga nej?»

Prisca hämtade en flaska full med vin.

»Jag är inte så utan, som ni ser, och så har jag också dem, som bestå mig med så’nt här fin-fint ...»

Hon slog i två glas bräddfulla. Det var inte något vanligt vin och Torkelsen drack sitt glas i botten.

»Jag ska’ lägga ut korten för er, kapten,» Prisca tog fram ur bordslådan en smutsig, mycket använd kortlek, inte någon vanlig, utan en med målade figurer och underliga tecken.

»Nå ja, låt gå då!»

Hon blandade och lät kupera tre gånger. Inte gick han i hjärter och inte i ruter, påstod hon med tillgjord, högtidlig stämning. Spader, det var hans färg, inte för ålderns skull, ty så lastgammal var han inte heller, utan för mycket annat, som hon inte ville ut med. Hon lade ut korten, fem i hvarje rad, pekade och mumlade något, som han inte begrep.

»Hm ... om jag bara tordes säga det här, så ... »

»Sjung ut!»

»Ja, det står då ackurat som att läsa i en tryckt bok. Jag rår inte för det. Ni har varit ute på villande haf och haft mången svår dust.»

»Mycket riktigt,» log Torkelsen.

»Men hvar kommer blodet från?» Det följer er i fotspåren, »hon såg hemskt förskräckt på honom.» På hvad sätt detta blod blifvit utgjutet, är förborgadt för mig.

Kunde Torkelsen äfven nu sitta lugn? Ja, inte en muskel rörde sig i hans ansikte. Han endast log, hånlog åt hennes dristiga försök att imponera på honom. Bjerke hade pratat om ett och annat, det var ju tydligt, men hur mycket, därom skulle nog Prisca dra’ försorg om, att han finge visshet. Han väntade oroligare, än hon anade, på fortsättningen, men hans min var orubbligt densamma, ogenomtränglig den uttryckte, förrådde ingenting.

»Ni må väl inte inbilla er, att jag tror på ert prat?» sade han och skrattade högt.

»Er vantro gör mina ögon skumma. Jag kan därför inte se något mera,» hon rafsade häftigt hop kortlapparne och slog handen knuten i bordet. »Ni är ingen vanlig människa, kapten Torkelsen! Gifve gud, att jag visste, hvem ni vore!»

Han skrattade ännu en gång, men det var icke något naturligt skratt, utan krystadt och ansträngdt.

»Det är tid på, att jag går nu.» Adjö, jungfru Didriksdotter!

Men innan han kom utom dörren, visade Prisca på den tomma soffan i köket.

»Där dog han,» sade hon.

Torkelsen nickade, men såg inte dit. Han gick ut på gården under den klara stjärnhimmeln. Och Prisca stod på tröskeln och såg efter honom.

V.
Kapten Torkelsens historia.

Torkelsenarne tillhörde en gammal släkt, en släkt, som vid norska kusten drifvit köpmannaverksamhet långt tillbaka i tiden. Det var en rik, ansedd firma, men affären hade dock småningom sjunkit till en obetydlighet under den siste Torkelsen. På grund af upptäckta smugglerier och en och annan afslöjad, misstänkt kupp hade dess förra aktade ställning mistat allt förtroende. Då mannen i fråga saknade sina föregångares spekulativa förmåga och energi, så slutade han med, hvad man förutsåg – en krasch. Och på spillrorna af denna förödelse kunde han ej fatta nya tag. Han var ohjälpligt förlorad och det vidt berömda huset för alltid utplånadt ur det norska handelslifvet.

Då konkursen inträffade, var Torkelsens ende son och enda barn så godt som bara yngling. Hans framtidsmål hade icke blifvit bestämdt, och åt hvilket håll hans egen håg låg, visste ingen. Han var ett drömmande, inåtvändt väsen, som dagarne i ända gick utan egentlig sysselsättning och utan något annat intresse, än att drifva omkring bland klipporna på stranden och se bort öfver hafvet. Timtal kunde han sitta på en klippbrant och bara se, bara betrakta, hur i oändlighet de kommo, de rullande vågorna, skiftande i mörker och ljus, saltgröna och med skum på kammarne. Bruset och dånet var det härligaste att lyssna på för honom, och han tröttnade aldrig därpå. Jämnårige undvek han och deras förströelser lockade honom inte. Endast de gamle skepparnes eller de hurtige, unge sjömännens sällskap sökte han. Det var deras historier och erfarenheter, utsmyckade på sanningens bekostnad, som eggade honom.

Slutligen bröt den dolda längtan ut – längtan efter att få segla på alla dessa jordens haf och vatten med deras faror och äfventyr. Fadern var där emot och modern fällde bittra tårar. De hade tänkt sonens framtid annorlunda än som simpel kofferdikapten. Ty det var ju ett tarfligt yrke detta skepparskrå för f. d. köpman Torkelsen, som hade hyst så högtflygande planer för sonen. Visserligen hade han inte haft klart för sig, på hvad sätt och i hvad fall denne en gång skulle komma att intaga en bemärkt plats i samhället, då Arnes anlag voro en gåta för honom. Men då ynglingen så bestämdt sade sig vilja gå till sjös, slog detta fadern med häpnad, ty den hågen trodde han aldrig hade dvalts hos honom. Hvad hjälpte föreställningar och skrämskott öfver allt ondt, han skulle få slita och pröfva på – ingenting. Arne hade aldrig gifvit vika för far och mor, inte för någon, och envishet var det förhärskande draget i hans karaktär. Hvad han hade sagt, höll han fast vid. Inte var han heller så blödig af sig, moderns gråt föll därför som regn på hälleberget. Och då deras tillgångar inte tilläto honom att längre drifva sysslolös, ty detta hade blifvit följden, så tvingades de slutligen att ge vika. Men det var med sorg de släppte honom från sig, ty han var ju det enda, som återstod af deras lycka. Då han seglade bort, hade de en förnimmelse af, att de aldrig mera skulle återse honom. Och det slog in. Ty då Arne efter trenne år besökte hemmets kust, så växte gräset på föräldrarnes graf i kyrkogården.

Han kände ej någon bittrare sorg, ty det där skulle ju en gång omsider komma, liksom all annan bedröfvelse i världen, tänkte han endast kallt. Bäst att vara beredd, för att icke brytas. Och så for han bort igen och kom då och då tillbaka till hemorten, med långa år emellan. Och för hvarje gång var han vackrare och ståtligare, en präktig gestalt, vittnande om kraft och styrka. Men i ögonen under de buskiga ögonbrynen lurade något hemskt – något som instinktlikt ingaf fruktan. Och det var kanske det, som skrämde kvinnorna, ifall det föll honom in att närma sig dem, hvilket mycket sällan skedde. Troget och pålitligt folk tjänade honom, och det skulle inte ha fallit en enda af dem in att förråda sin kaptens dolda brott ute på hafvet, i skären och omkring kusterna. De fingo sin rikliga andel och skulle ju själfva sätta sin säkerhet på spel som Torkelsens medbrottslingar, om de yppade något.

Sådana ogärningar, oupphörligt upprepade, kunde dock inte i längden förbli obemärkta – ryktet därom spreds och Torkelsen misstänktes, men kunde aldrig öfverbevisas, så att han kunde anklagas. Och när det en gång var hardt nära, att han blifvit fast inför domstolen någonstädes i England, så redde han sig med sådan makalös skicklighet, att han ej kunde fällas. Men misstanken om dolda brott kunde han aldrig skudda af sig; den klibbade outplånligt fast vid honom och vanhedrade hans namn.

Ägodelar hade han samlat, det vill säga pengar, ty någon fast bostad ägde han inte. Och som fribytare lefde han helst fortfarande ute på hafvet. Så ämnade han fortsätta hela sitt lif eller så länge krafterna stodo bi. Sedan var det tids nog att tänka på att slå sig i ro.

Men långt dessförinnan inträffade en händelse, som grep så djupt in i hans öde, att den totalt förändrades. Orsaken var en fager ungmö, så godt som ett barn, sjutton år, och hvilken fallit rakt i hans armar under ett af hans vanliga nidingsdåd. Kärleken till en kvinna hade aldrig förr fått makt med honom, det var en för honom främmande känsla, som aldrig rört sig i hans bröst. Därför, när den kom, så trängde den så mycket våldsammare och allt behärskande på honom, att den inte lät kufva sig. Men att vinna henne stod inte till annat än med våld – och med våld tog han henne också.

Det var en natt, han kryssade med sitt skepp vid Jutska kusten, en natt med storm och mörker, en sådan som han helst önskade och väntade på. En seglare hade kommit i hans farvatten, men styrde orätt kurs och led haveri. Nödskott hördes genom stormen, och i mörkret lyste signaler af uppkastade raketer.

Då kommo Torkelsen och hans män som vänner i nöden, hoppades de skeppsbrutne. De äntrade upp på den svenska barken ur sina båtar, hvilka de satt ut och rott med vana och starka händer genom de brusande vågorna. Och nu började ett skådespel, hvars hemskhet och förfäran trotsa all beskrifning. De olycklige förliste öfverföllos, bundos och vräktes öfverbord eller stuckos ned med knifvar, som Torkelsens folk drogo ur slidan på sina bälten. De arma offren voro inte beredda på ett dylikt öfverfall och deras försvar blef därför så matt, att de med lätthet öfvervunnos. Men kaptenen stod sist kvar, dyrt försvarande sitt lif. Han var en jätte af kraft och styrka, så att han länge förmådde hålla mördaren från sig. Det var Bjerke, Torkelsens bäste och pålitligaste man, som hade nappataget med honom, medan de öfrige medbrottslingarne plundrade fartyget. Då kom Torkelsen lömskt smygande bakom den främmande befälhafvaren och gaf honom dråpslaget med sin yxa. Blodet forsade öfver Bjerkes fötter och klibbade sig fast på stöflarne, så att Bjerke sedan fick ett styft göra med att tvätta dem rena igen. Men det blodet glömde han aldrig, och det var det rysligaste dåd han varit med om. Därtill blef rofvet inte så stort, fastän det kostat många människolif.

Bjerke förstod inte själf, hvarför han aldrig kunde glömma den nattens händelser. Han hade ju varit med om så mycket under Torkelsens befäl, men ändock fäste sig denna hågkomst särskildt i hans minne och lämnade honom ingen ro många stunder. Han såg denna ohyggliga scen ständigt framför sig, hur de bundne sjömännen vräktes i vågorna, hur de stuckos ned, hörde deras jämmerrop och ångestskri. Och så såg han Torkelsens yxa blixtra i det svaga skenet af lanternan, som hängde på masten och som inte blåsten hade släckt. Allt detta såg han så tydligt och lefde många gånger om igen i sitt minne.

Och när den öfverfallne kaptenen stöp i däcket utan ett ljud, så hade han trott sig i allra första ögonblicket se en guds ängel, som direkt kommit från himmelen, denna varelse i den hvita, fotsida dräkten och med det gyllene håret fladdrande i stormen omkring skuldrorna. Hon hade dykt upp mellan offret och mördaren, men kommit för sent att hindra brottet – yxan föll i detsamma. Då segnade hon ned bredvid den döde, medvetslös eller, som Bjerke trodde, själf gaf upp andan. Han hade blifvit stel af fasa. Aldrig, aldrig glömde han den stunden, den kom alltid igen med alla sina detaljer, lika klara och tydliga som i verkligheten. Och så vågornas dån och brus och de klapprande seglen, de hängde redlösa i sina tåg – allt brändes in i hans själ. Han hörde långt efteråt Torkelsens rop i sitt öra, att taga henne med som rof.

Tänkte då Torkelsen inte på, att hon kunde bli ett farligt vittne mot dem alla? Därför protesterade Bjerke och kamraterna. Men ett enda ord från Torkelsen var nog att tysta dem. Hans vilja var lag och ingen vågade någon opposition. Men så hade de också en sådan stark lit till honom, som gifvit så otvetydiga prof på att ständigt fria sig, att de gåfvo lif och säkerhet i hans våld. Ingen kunde så imponera på sitt folk, som Torkelsen, bringa dem till underkufvelse och göra dem till slafvar under sin vilja. Han bar upp sin värdighet som en enväldig monark och gaf ett öfverlägset intryck med sin höga, resliga gestalt, sina breda skuldror, sitt mörkhyade ansikte, med de svarta, buskiga ögonbrynen och det lika svarta, yfviga håret. Man fruktade honom, som den förkroppsligade onda makten, och lydde blindt hans order.

Men då Bjerke bar den unga flickan ned i båten, kvicknade hon till och fattade ögonblickligt sin rysliga belägenhet. Hon gaf upp ett smärtfullt anskri och spjärnade mot. Men hvad hjälpte det? Hur skulle hon kunna värja sig för alla dessa män, som omgåfvo henne?

»Min far! Min far!» ropade hon i förtviflan och sträckte sina händer mot skeppet, som de kvarvarande nidingarne stuckit i brand, då de funno, att dess last inte var af den beskaffenhet, att den kunde medföras, sedan stormen bedarrat.

»Låt mig åtminstone få dö med honom!» bad hon i ångest, med tårar strömmande nedför kinderna.

»Men Torkelsen höll henne hårdt fast i sina armar, så att hon ej kunde slingra sig ur hans famn och kasta sig i vågorna. Hon satt fängslad som i ett skrufstäd med händerna endast fria, hvilka hon knäppte samman till bön.

Båten arbetade sig fram genom den vreda stormen, och de höga vågorna mot Torkelsens skepp. Ett rödt, fladdrande sken bröt genom mörkret och lyste vägen. Det var eldslågorna från den plundrade barken, hvarifrån de medtagit pengar och allt som de med lätthet kunde medföra. Men fångsten var emellertid ringa nog för ett dylikt blodsdåd.

»Min Gud! min Gud!» snyftade hon och gömde ansiktet i händerna.

Då hon såg upp på Torkelsen, kände hon igen den man, som hade mördat hennes far. Väl hade hon endast hunnat se hans anletsdrag otydligt från lyktans osäkra sken, men de hade ögonblickligt inpräglat sig i hennes minne. Det mörka ansiktet med sitt vilda skägg, sitt yfviga, svarta hår och de där ögonen kommo henne att rysa. Gripen af förfäran och afsky domnade hon liksom bort.

Detta fina, späda väsen, som Torkelsen höll i sina armar, hade han verkligen i första stunden tänkt att göra sig af med. Men någonting häjdade honom att ännu en gång höja den blodiga yxan, något oförklarligt, hemlighetsfullt, som väcktes inom hans bröst och kom hans hand att förlamad sjunka ned. Lyktans flämtande sken hade visat honom hennes dödsbleka ansikte med de stora, förskrämda ögonen. Han hade blifvit gripen däraf, som om han hade sett ett varsel, och han kände något mäktigt, någonting betydelsefullt, som blef afgörande för hans öde. Han, som aldrig af någonting lät hindra sig, allraminst lät störa sig af en kvinna i sina planer, tog dock ett så djupt intryck af detta hjälplösa flickväsen, att han tappade bort sig själf.

Och då Bjerke öfvertygades om, att hon verkligen var en lefvande varelse och inte någon andesyn, pekade han på henne.

»Tag henne med!» befallde han, som inte ens ägde mod att röra vid henne med sina blodfläckade händer Hennes faders blod!

Men då han nu höll henne i sina armar, där hon satt i den gungande båten, då lade han sin starka hand på hennes hufvud och tryckte det mot sitt bröst. Han skulle inte göra henne något ondt, hviskade han, tröstande, och med en känsla af ånger öfver sitt hemska dåd. Det var första gången han erfor något sådant som ånger öfver begången synd. Han fattade inte, hur hans hårda sinne i sådan hast veknade – det var oförklarligt allt, hvad han kände röra sig inom honom. Och det hade kommit så blixtsnabbt alltsammans, denna ljufva, mäktiga känsla för henne, detta barn mot honom i ålder.

Han vakade öfver, att hon inte skulle skada sig, då hon tvangs att gå uppför fallrepstrappan på hans fartyg. Men då hon stod där på däck, förmådde hon ej taga ett steg vidare. Då kände hon ett par starka armar lyfta hennes fjäderlätta varelse och bära henne bort, hvarthän visste hon inte i mörkret. Och hon blundade af skräck och fasa.

Då hon slog upp sina ögon, låg hon på en bekväm soffa i Torkelsens egen hytt. Framför henne stod han själf. Allt det vilda i blicken fanns inte mer hos honom. Ömt betraktade han henne. Ett sådant mäktigt intryck hade hon gjort på honom, där hon låg, hjälplös, darrande af skrämsel och sorg. Hur gärna hade han ej velat smeka hennes små händer och hennes hår, som i en gyllene våg föll ned till midjan, och kyssa hennes fötter, hvilka stucko fram under nattdräktens hvita fåll. Men han höll tillbaka sitt tända begär och stod där bara och såg på henne, hänryckt, tillbedjande.

»Rör mig inte! I Jesu namn rör mig inte!»

Han steg upp och drog sig tillbaka mot dörren, där han mötte en kvinna, som han talade till på teckenspråk med handen.

Hon var grofväxt, senig och ful, men ung, omkring några och tjugu år. Det var den döfstumma Margit, som följde honom på alla färder och äfventyr, lik en trogen hynda, den där kunde dö för sin herre. Sista gången Torkelsen var på hemmets kust, det var många år sedan dess, hade han räddat henne från misshandling af en rå broder, i hvars hem hon på nåder fick sitt bröd, hatad af en hjärtlös svägerska. Han hade af en händelse gått förbi den lilla stugan vid strandvägen, hört Margits gråt och jämmer och hade sett henne komma springande ut genom dörren och ned till sjön, där hon kröp under en omstjälpt båt och gömde sig för den af vrede och ilska upphetsade brodern, hvilken kom strax därpå för att söka henne, men fann henne inte.

»Hon kommer nog igen,» hade han sagt så högt, att Torkelsen, som stannat, hörde hvarje ord. »Och då,» knöt han näfven i luften, »ska' jag krama lifvet ur henne!»

Torkelsen fortsatte passivt sin väg. Men då han gått ett stycke, hunnit förbi alla kojorna på strandvägen och kommit in på en stenig stig, hörde han hastiga steg bakom sig, som om någon kom springande fatt honom. Han såg sig om. Det var samma stackars flicka, som sökt skydd under den omstjälpta båten.

Hon visste, hvem han var, kapten Torkelsen, som alla talade illa om. Men hon kunde inte säga honom det i den stunden, hon fick fatt på honom, inte heller förtälja något om sin sorgliga lott. Inte förr än en tid efteråt, då han satt sig in i och kunde förstå hennes teckenspråk, ty hon var döfstum född. Nu skakade hon endast på hufvudet, rörde de stumma läpparne i en besynnerlig klagan och räckte händerna mot honom, sammanknäppta som till en bön. Han förstod henne fullkomligt: hon ville öfverlämna sig åt hans beskydd. Han tvekade. Hvad skulle han med en döfstum flicka? Han betraktade henne noga, från hufvudet till

fotabjället och fann henne vederstyggligt ful. Stackars Margit förstod nog, hvad intryck hon gjorde på honom, men därför släppte hon inte den mannen, som hon fått för sig kunde hjälpa henne. Hon följde honom ändå, tätt i spåren, fast han tydligt gaf henne en vink om, att han inte ville veta af henne. Men så uppstod tanken hos honom, att en döfstum tjänarinna vore inte så illa att ha. Hon kunde ju hvarken lyssna eller skvallra. Och dessutom kan ju en kvinna uträtta så många behändiga ting, som ingen karl är i stånd till att utföra. Hon kunde möjligen vara honom till nytta, och så blef hon kanske honom tillgifven af tacksamhet.

Och det slog inte fel. Ty Margit fattade för sin herre en tillgifvenhet utan gräns, som slutade med, att hon älskade honom. Därför greps hon af svartsjuka mot denna unga flicka, som Torkelsen burit på sina armar in i sin egen hytt. Men han tecknade nu åt henne en befallning om, att hon skulle vårda sig ömt om den stackars främlingen och Margit löd alltid blindt. Om hon också inte med ömhet närmade sig den gråtande flickan, så vågade hon dock inte trotsa husbondens befallning och visa henne hårdhet. Hon nalkades henne långsamt och såg medlidsamt på henne.

»Han har mördat min far!» klagade den olyckliga, då hon fick se Margit. »Och mig har han röfvat med sig som ett byte! *Hvem* är han, denne förskräcklige man, och hvad skall han väl göra med mig?»

Men Margit hörde inte ens ljudet af hennes röst. Hon skakade endast på hufvudet och gjorde tecken, att hon skulle ligga stilla och hvila, och tog en mjuk filt för att svepa om henne.

»Är ni stum? Döf?» Och då hon öfvertygat sig om, att det verkligen förhöll sig så, lade hon sig ned igen, lät svepa filten omkring sig, i någon mån tröstad af att ändå ha en varelse af sitt eget kön nära sig.

Men hon fortfor att hejdlöst gråta och snyfta lika förtviflad. Och det var förskräckligt, att hon inte kunde meddela sig med denna kvinna, som pysslade omkring henne.

Hade hon icke haft tårar, skulle hon ha mistat förståndet af skrämsel. Ångsten sammansnörde hennes hjärta, och det hemska i faderns mord isade blodet i hennes ådror. Ensam och bortröfvad af en sjöröfvare, hade hon ju ingen barmhärtighet att vänta. Hvad ämnade han göra med henne? Hvilket öde var henne tillämnadt, om ej det allra ohyggligaste?

Hon sprang upp, yr af förskräckelse, och störtade på dörren. Hon ville fly, kasta sig i vågorna och dö. Något annat val hade hon icke, den enda räddningen från ännu större faror. Men Margit hindrade henne. Och då hon ej ville vika, slog denna helt lugnt sina armar omkring henne och bar henne tillbaka på soffan igen. Hon var således en fånge, för svag att göra motstånd mot en sådan styrka, som Margit besatt. Hon pressade hufvudet ned i kudden, i känslan af sin maktlöshet.

De fasansfulla händelser, hon nyss upplefvat, blandade sig med oron för det kommande till ett oredigt virrvarr i hennes upphettade, värkande hjärna. Men slutligen kom en dvala öfver henne och hon tyckte sig sjunka djupt, djupt ... Det var ett tillstånd mellan sömn och vaka, en domnande tillvaro utan smärta, ett slags öfvergång från lif till död. Så låg hon och fantiserade.

Då morgonen bräckte, hade stormen lagt sig, men vinden var likväl god, jämn och uthållig. En klar sol lyste vid horisontens rand. Midt i dess strålande ljus styrde Torkelsens skepp med fulla segel. Det flög fram öfver de glittrande vågornas pärlhvita skum liksom en stor, svart fågel med spända, hvita vingar.

Torkelsen hade icke sofvit en blund, icke hvilat en minut. Han hade gått af och an uppe på däck under det återstående af natten, och ännu kände han ingen trötthet. Han gick och gick fortfarande, kastade då och då en blick öfver den oändliga vattenytan, som sökte han land.

Vinfatet, som blifvit uppburet på skansdäcket för manskapets räkning, hade tömts till sista droppen. Det hade likväl inte varit fullt, utan räckt under flere dryckeslag, så att något farligt rus hade icke blifvit följden.

Torkelsen var alltid försiktig och beräknande i alla sina handlingar. Under bägarklang och muntra sånger hade sjömännen hämtat mod och krafter för nya äfventyr. Det var ingen våldsam storm, som behöfde störa dem, och de voro så vane vid vindarnes upproriska spel, att de inte så lätt läto skrämma sig.

Torkelsen hade inte deltagit i manskapets festande. Han gick för sig själf af och an och drack blott då och då en klunk ur bägaren, som Bjerke räckt honom, och som han hade ställt ifrån sig.

Han var dyster och fundersam på, hvad han skulle göra med henne, detta unga flickebarn, som han röfvat från den svenska barken. Släppte han henne fri på närmsta kust, vore det ju detsamma som hans egen undergång. Och inte allenast hans, utan hela besättningens, hvars väl och ve hvilade i hans hand, desse män, som han lockat och tubbat till sina medbrottslingar. Och han ville inte förlora henne, det skönaste byte, han någonsin vunnit. Hur hennes sorg och tårar brände honom ända in i själen. Det gjorde honom ondt om henne och han kände medömkan, medlidande för första gången i sitt lif. Hade det bara inte varit *han,* som gifvit hennes far dråpslaget, skulle han ha vågat hoppas något, men nu ... hon skulle helt visst afsky honom. Det var ånger, han kände, en gruflig ånger, som kvalde honom. Han ville skaka bort den, såsom något honom ovärdigt, men det var omöjligt. Celias gruffliga förtviflan hade djupt skakat honom. Hvad ville han inte göra för att få henne lugn och glad? Hvad ville han inte ha ogjordt? Men dessa veka känslor anstodo ju inte honom, de fingo inte förlama hans kraft, inte bryta ned honom. Och ändå hjälpte intet denne värnlösa flicka hade tagit hans hjärta med storm. Kärleken hade kommit som en ljungeld öfver honom och var därför så mycket starkare, allt behärskande i sin förtärande låga.

Han hade satt sig ned och tagit af sig sydvästen, så att vinden fritt blåste i hans yfviga hår. Bjerke hade närmat sig honom.

»Förlåt mig, som frågar: Hur är det med er, kapten?»

Torkelsen lyfte sitt ansikte. Det var blekt och dragen slappa, bekymmersamma.

»Jag är trött, endast mycket trött ...»

»Det är inte underligt. Kapten borde hvila litet, så komma nog krafterna igen.»

Torkelsen steg mekaniskt upp och gick ned i kajutan. Han vågade inte gå in i hytten till flickan. Han måste lämna henne i fred, till första sorgen blifvit genomkämpad.

Då kom Margit och meddelade på sitt stumma teckenspråk, att hon därinne sof; Margit trodde så åtminstone.

Under flere dagar var den främmande flickan ensam, öfverlämnad i den döfstummas vård. Torkelsen vågade icke visa sig af fruktan för att skrämma henne. Men då Margit sade, att hon nu tycktes ha lugnat sig, att det värsta var öfverståndet, då fattade han mod och trädde in i hytten. Han, den grymme, hjärtlöse mannen, som inte hade bäfvat tillbaka för det rysligaste brott, bäfvade nu inför en liten, svag, bräcklig kvinnovarelse.

Hon satt uppkrupen i ena soffhörnet, blek, lidande och tärd af sorg. Hennes väsen syntes så fint och bräckligt som en blomma, den där af minsta vindpust skulle helt och hållet krossas. Då hennes ögon mötte Torkelsen, skylde hon sitt ansikte med händerna. En darrning flög genom henne.

»Var inte sorgsen eller rädd, ty er skall inte vederfaras något ondt,» sade Torkelsen och lade i sin röst en mildhet, som man inte kunde tro honom mäktig af. »Glöm hvad som skett, glöm *allt,* och jag ska uppbjuda alla mina krafter för att göra er lycklig. Jag vill försona, hvad jag brutit, om ni förlåter mig ...»

Mycket gick väl förloradt af hvad han yttrade, ty hon förstod icke riktigt hans norska uttal, men hon fattade

dock andemeningen. Hon svarade icke ett ord, utan tryckte sig ändå längre in i soffhörnet.

»Ingenting ska' ni komma att sakna, hvarje er önskan ska uppfyllas,» fortfor han och tog plats bredvid henne. »Ni är rädd för mig, jag förstår det alltför väl och undrar inte därpå. Men ni har ingenting att frukta ...»

»Gif mig min frihet!» utbrast hon då och sträckte händerna hopknäppta mot honom.

Han skakade på hufvudet och svarade något, som hon inte uppfattade.

»Jag svär att inte förråda er, att tiga för evigt med hvad jag bevittnat. Jag ska inte utkräfva hämnd, aldrig anklaga er, ty ingenting förmår ändock att återgifva mig min far. Och jag har ingen släkt, inga anhöriga, som kunna taga sig an min sak. Jag är ensam, ensam i hela världen! Han var mitt enda stöd, det käraste jag ägde, sedan jag förlorat moder och syskon. Jag följde honom på hans resor, och vi voro alltid så lyckliga, vi två, tills den där natten, då ni kom. Gif mig min frihet eller tag *mitt* lif också,» hon hade glidit ned vid hans fötter och omfattade bedjande hans knän.

»Intetdera ... jag kan sannerligen intetdera,» mumlade han och böjde sig ned öfver henne. Stackars, stackars liten, han strök med handen smekande öfver hennes silkesmjuka gyllene hår. »Hvad ville jag inte göra för er, men jag vågar inte lita på era löften. Jag bär ansvaret för andras lif och frihet ... Ni förstår inte det, ni kan inte förstå det.»

Hon ryste till, men vågade inte draga sig tillbaka för hans smekningar. Det gällde ju hennes frihet, hon måste underkasta sig och ödmjuka sig, det hjälpte inte annat. Hon hade inte mod att stöta bort denna hand, som var fläckad af hennes faders blod. Men det var med fasa hon böjde sig inför denne man.

»Hvart skulle ni väl taga vägen i världen? Vore det inte bättre, att ni stannade hos mig?» Han lyfte henne upp vid sin sida.

»Världen är stor, och det finns väl alltid en vrå för mig att begråta min sorg. Jag ska taga min tillflykt dit, där ingen känner Celia Munck. Ni kan inte vara så grym, så hård, att ni vill hålla mig fången. Jag skulle vara er endast till besvär och oro.

Hon bad, hon tiggde om nåd och förskoning från det öde, han ville beskära henne. Hon lofvade till och med förlåta hans brott och bedja gud för hans syndiga själ.

Han bara teg och såg på henne, allt mer och mer upptänd af kärlek. Där satt hon vid hans sida så fager, ljuf och älsklig i sin ångest och bedröfvelse. Han skulle aldrig kunna släppa henne, tänkte han, med passionen brännande inom sig.

»Med eller mot sin vilja ska hon tillhöra mig,» beslöt han i tysthet med sitt vanliga, vilda trots. »Och en gång tvingad till underkastelse, skall hon nog omsider besvara min kärlek,» hoppades han. »Min ömhet för henne, min ånger öfver den sorg, jag orsakat, skola göra henne omsider mildare stämd mot mig, och hon ska förmå sig att glömma, hon *måste* glömma, hans buskiga ögonbryn drogo sig samman. Åh, jag måste få bukt med henne, allt det onda och härsklystna i hans karaktär fick nu åter väldet.»

Han steg häftigt upp och gick mot dörren. Men där stannade han ett ögonblick, vände sig om och sade:

»Jag släpper er inte från mig, Celia, och er lycka ligger i er egen hand.»

Hvad menade han? Hon förstod honom inte. Ville han hålla henne kvar? Omöjligt. Han skulle tröttna på att ha henne ständigt som fånge. Han måste gifva henne friheten, bara hon hade tålamod att bida ... Det djupa

intryck, hon gjort på honom, fattade hon mycket väl, om ock hon ej förstod arten af hans känslor för henne. Hon trodde, att hon endast väckt medlidande hos honom.

Dagar gingo, men hon såg inte till honom. Under denna tid hann hon sätta sig in i sin öfvergifna belägenhet, och längtan att få dö vek allt mer för självbevarelsedriften. Hon tänkte nu endast på sin räddning ur denne mördares och sjöröfvares våld. Det kunde icke ske hvarken med pock eller hot, utan ödmjuka böner, som hoppet bedrägligt ingaf henne, skulle öfvervinna honom.

Hon hade hört många underliga historier om öfverfall, rån och mord ute på hafvet. Men hon hade inte trott därpå, utan endast lyssnat därtill som på en diktad, fantastisk saga; åtminstone kunde dylikt inte hända i dessa dagar, föreställde hon sig, utan hade det skett långt tillbaka i tiden. Därför hade hon så tryggt följt sin far på hans många seglatser kring jorden, utan att upplefva det minsta äfventyr eller fara förrän nu – det förskräckligaste någon historia kunde skildra.

Hon kände, att fartyget låg stilla i flere dagar och anade, att man kommit in i någon hamn. Skulle hon återfå friheten? Hon väntade, men förgäfves, och hennes hytt var alltid stängd som ett fängelse, med Margit som fångvakterska. Hon tordes ej skrika eller ropa, för att göra sig uppmärksammad och finna räddning af någon barmhärtig människa. Hon längtade efter luft, efter sol och allt, hvarifrån hon var utstängd. Men allt jämt förgäfves.

Och så kände hon, att skeppet började röra sig igen, först långsamt, men sedan allt snabbare, och vågornas plaskande och sorl trängde in till henne. Hon anade, att man styrde till hafs igen mot andra kuster, men hvilka?...

Torkelsen dröjde i det längsta med att åter besöka Celia. Hon skulle vänja sig i sitt öde att helt och hållet vara i hans våld. Sedan skulle hon inte vara så svår att besegra, tänkte han, då hon inte mera hade något hopp om att undslippa honom.

Bjerke och den öfriga besättningen hade då och då framkastat en vink om, hur länge kaptenen ämnade behålla sin fånge? Det var nog med *en* kvinna ombord. Den döfstumma Margit kunde inte göra någon skada och var kaptenen blindt tillgifven, men af denna främling kunde man frukta allt. Och kvinnor drogo ingen lycka med sig, det skulle nog kaptenen få erfara, yttrade de i sin vidskepelse. Torkelsen låtsade först inte höra knotet omkring sig, men då det blef allt enträgnare, så svarade han endast, att han tog ansvaret på sig, liksom allt det öfriga, och tillät icke, att ett hår kröktes på den främmande flickans hufvud.

Han hade i den stad, utanför hvars hamn de legat köpt ett urval af vackra, dyrbara kläder, hvilka han antog skulle passa Celia. Sammet, siden och spetsar skulle hon få pryda sig med, och smycken i mängd skulle han breda ut för henne. Han var helt och hållet en omvänd, ny människa, så hade kärleken genom ett trollslag förändrat honom. Han längtade inte efter vidare äfventyr och hade inte längre begär efter rof, för att ytterligare föröka sina ägodelar. Han var förmögen nog för att kunna lefva lyckligt med henne, om hon bara kunde förmå sig härtill utan tvång.

Flere gånger på dagen frågade han Margit, hur Celia befann sig och i hvilken sinnesstämning hon var?

»Hon sitter och drömmer,» tecknade den döfstumma, »bara sitter och drömmer. Jag måste tvinga henne att äta och dricka. Vore det inte så godt att släppa henne fri? ...»

Torkelsen spände ögonen i Margit. Hur kunde hon vara så enfaldig, läste hon i den blicken och tordes sedan aldrig yttra något vidare om den saken. Att gifva Celia friheten, vore detsamma som att skrifva under sin egen dödsdom. Men det var nog för något annat också, tänkte Margit, som han höll henne fången. Han älskade den främmande flickan, det var tydligt. Margit vore ju blind, om hon ej såge det. Eljest hade han

nog skaffat henne undan, och Margit skulle utan tvekan räckt henne giftdrycken eller strypt henne, om hon blifvit befalld därtill, ty hon kände en bitter svartsjuka och afund mot all denna ömhet, hvarmed husbonden omfattade Celia. Men nu skulle hon ej våga röra ett finger för att skada henne.

»Celia,» Torkelsen hade kommit in till henne och bredde ut sina dyrbara gåfvor, »allt detta är ert! Gud gifve, att jag kunde lägga all världens skatter för era fötter!»

Celia såg upp, häpen, öfverraskad, men rörde sig inte ur stället. Den brännande blick, hvarmed han svepte in hela hennes väsen, blottade hans häjdlösa lidelse. Den hade nu öfvergått till den ytterligaste exaltation, som dödligt skrämde henne. Han närmade sig henne, så nära, att hon kände hans heta andedräkt öfver sitt ansikte. Hur skulle hon kunna undfly honom? Undfly dessa vilda, gnistrande ögon, som borrade sig in i henne? Men hvart – hvart taga sin tillflykt? Hon såg sig hjälplöst omkring i hytten. Instängd, kunde hon ju ingenstädes komma, och om hon ropade, hvem skulle lyssna till hennes rop om hjälp?

»Jag vill ju er intet ondt,» försäkrade han med undertryckt stämma, lågt, nästan hviskande. »Jag begär endast att få älska er. Det är därefter jag längtat, törstat och ... Celia, stöt inte bort mig.» Han tog hennes händer, inte större än ett barns, och lade dem på sitt bröst. »Känn, hur mitt hjärta bultar, hur det klappar och hamrar? ... Så har det gjort från första ögonblicket, jag såg er. Den var så underbar, så ofattlig, denna känsla, som fått makt med mig. Jag har blifvit en helt annan människa, en stackars svag varelse, som ni kan få göra med, hvad ni lyster. Ni har mitt öde i er hand, just denna lilla hand,» han lyfte hennes små fingrar och kysste dem. »Ni kan göra ett lam af vilddjuret ...»

Med en våldsam kraftansträngning stötte hon honom från sig. Detta hade hon inte väntat, allt annat var hon beredd på, men inte detta.

»Min faders mördare!» ropade hon med skälfvande läppar och sträckte värjande ut sina händer.

»Jag vill försona mitt brott ... Begär allt hvad ni vill, det omöjliga, och jag ska åstadkomma det.

»Min frihet ... gif mig då min frihet!» bad Celia med en hoppets flamma i sin blick.

»Er frihet – *aldrig!* Allting annat, men inte detta. Ni är mitt byte, och jag släpper er inte, mitt kostbaraste rof, min dyrbaraste skatt, han tog fast i henne, och det var fåfängt för henne att göra sig lös ur dessa järnhårda armar. »Ingenting annat än döden kan skilja oss åt!»

Förskrämd, kunde hon inte finna ett ord, ingenting till sitt värn och skydd, hon var hjälplöst förlorad. En isande kyla trängde genom märg och ben och en frosskakning gick genom hennes späda kropp. Hon slöt ögonen för att slippa se detta ansikte, som böjde sig öfver hennes med ett vilddjurs begär. En förfärlig smärta sammandrog hennes hjärna, den kom snabbt och förlamande, och hon förlorade all känsel och visste ingenting mera.

Hon var liksom död och låg så medvetslös i flere dagar. Då hon vaknade upp ur denna själsdvala, befann hon sig nedbäddad i sin koj. Men hon hade ingen erinran om det förflutna ... Allt hade vikit fjärran i hennes minne. Skrämseln hade rubbat hennes hjärnas verksamhet, blixtsnabbt hade det skett, och där var nu endast ett virrvarr utan redig tanke eller klar uppfattning. Hennes lyckliga barndomstid, den älskade fadern, hans ohyggliga död midt för hennes ögon, och hvad hon nu sist hade upplefvat – allt var struket ur hennes lif, som om det aldrig existerat. Hon visste inte ens, hvem hon själf var, och fäste sig inte heller vid, hvar hon befann sig. Hon endast låg och stirrade med vidöppna ögon.

Margit ryggade tillbaka vid denna tomma blick. Det var en febersjuks frånvarande uttryck eller en vanvettigs. Hon såg väl, att Celia rörde lapparne, men hon kunde ju inte förnimma ett ord, inte ett ljud af

den vaggsång, hon sjöng. Vågorna vaggade skeppet, och det var kanske det, Celia kände, så att hon inbillade sig, att hon låg i en vagga.

Margit ilade ut efter Torkelsen. Han hade tillsagt att, så fort Celia gaf det minsta lifstecken ifrån sig, det ville säga vaknade ur sin dvala, skulle hon underrätta därom. Han hade förgäfves uppbjudit allt för att rycka henne ur hennes medvetslösa tillstånd. När därför Margit tecknade åt honom, att nu hade Celia öppnat ögonen, erfor han en obeskriflig glädje. Han hade fruktat, att hon skulle dö, och hans sorg hade varit gränslös. Besättningen hade lagt märke därtill och undrat öfver hvad som tryckte honom, ty de hade ingen aning om, hvad som föregick i hytten, där den unga, främmande flickan var fången. Margit var strängt förbjuden att yppa något, och Torkelsen kunde lita på henne.

Han skyndade nu till Celias koj. Vid det buller, han gjorde, då han öppnade dörren, vände hon inte sitt ansikte eller lät störa sig i sin sång, långa, utdragna, vemodsfulla toner.

Torkelsen vacklade, som om han hade fått ett knytnäfslag för bröstet. Hade han funnit henne död, skulle han inte blifvit mera tillintetgjord, ty det hade han nästan varit beredd på, men *galen* – den föreställningen hade aldrig uppstått hos honom. Han bleknade och behöfde flera minuter för att återkomma till sig själf. Och under tiden fortfor Celia att sjunga samma entoniga, sorgliga melodi.

Detta olycksöde grep honom så djupt, ty om han också ej det minsta rördes af andras lidande och med kallt blod kunde bevittna hvad smärta som helst, så, då det gällde den kvinna, han älskade, tog han sig så hårdt däraf, att han smälte i tårar.

Margit, som stod bredvid, trodde inte sina ögon. *Han* gråta! Denne man, som gjort sig skyldig till de gröfsta brott, hade tårar för en kvinnas skull? Det var ofattligt – nej, Margit förstod det alltför väl – det var *kärleken,* som åstadkom detta underverk. Att han älskade denna unga flicka, hade Margit förut haft klart för sig af alla hans omsorger för henne, men detta känsloutbrott hade hon allraminst väntat. Det orsakade henne en sådan smärta, att hon bet samman tänderna för att ej skrika. Inte därför att hon själf någonsin haft ringaste hopp om genkärlek, hon, den fula, döfstumma tjänarinnan, men hon hade dock trott som ett slags tröst, att Torkelsen alltid skulle förbli oberörd af denna mäktiga känsla och att aldrig någon kvinna skulle komma i hans väg, den där skulle inkräkta hans hjärta. Hon ensam skulle få tjäna honom hela lifvet ut. Men nu hade det omöjliga ändå inträffat – *hon* hade kommit, den, som Margit inbillat sig inte kunde finnas på hela jordens rund, en kvinna, som i hennes ögon inte var värd denne sjöröfvarhjälte. Allraminst denna flicka, svag och bräcklig som en leksak, ett gråtande barn, som af skrämsel förlorat förståndet. Margit hade föreställt sig något helt annat, ett väsen, kraftigt, fullt af mod och djärfhet som han själf, ett väsen, som hon tänkte inte funnes till annat än i fantasien.

Hon ville inte störa honom, inte gifva minsta ljud ifrån sig, utan höll sig stilla, kämpande själf en svår kamp. Med händerna tryckta mot bröstet och böjdt hufvud, inväntade hon paroxysmens slut. Det var första gången Margit såg hans tårar, och de föllo som brännhet bly i hennes hjärta. Hon led därför, att han led – det var det trogna djurets kärlek hos henne. Hur stark hennes svartsjuka än var, så gällde ändå *hans* lycka mer än hennes egen. Hon kunde gifva honom mer än sitt lif, det ville för henne säga, att utan knot eller hämndkänsla låta en annan kvinna omfattas af hans kärlek.

Detta blef klart för henne i den stunden, och därefter vaknade aldrig hos Margit något begär att skada den värnlösa, unga flickan, ännu mer hjälplös och öfvergifven än förr. Icke därför att Margit hade något medlidande för henne, utan det var för *hans* skull, hon kufvade sig själf. Margits like fanns inte i trohet och uppoffring. Det var endast skada, att hon icke tjänade ett bättre och ädlare föremål. Hon var en sådan natur, som helt och hållet danade sig efter den, hennes hjärta var fäst vid, både i godt och ondt. Hon var, med ett ord sagdt, Torkelsens slafvinna, som lydde blindt utan reflektion, ett böjligt verktyg i hans hand, som han

kunde använda efter behag. Att detta gick lättare med henne än någon annan, var ju helt naturligt, då hon i sin olyckliga belägenhet var så uteslutande beroende af honom.

Slutligen gaf han Margit en vink att gå. Hon hade önskat att stanna och få bevittna, hvad han nu ämnade taga sig till, men, lydig som alltid, makade hon sig åt dörren, och försvann.

Torkelsen gick fram till Celia, böjde sig varsamt ned öfver henne och strök det trassliga, gyllene håret ur hennes panna. Hon såg på honom med stora, lysande pupiller. Och hon log och sträckte sina armar upp mot honom, som ett barn brukar göra åt sin moder. Hon log ... detta leende var åt honom, och fastän han visste, att det skedde alldeles omedvetet, och att hon inte längre rådde öfver sig själf, orsakade det honom den högsta glädje. Han slog sina armar omkring henne och fångade från hennes läppar kyss på kyss. Hon lät honom hållas och stötte honom inte från sig. En enda gång betraktade hon hans mörka skäggiga ansikte, men hon var inte längre rädd, utan strök sin hand vänligt öfver hans kind.

»Bär mig,» bad hon, »bär mig ...»

Han lyfte henne upp ur bädden och höll henne fast sluten intill sig. Hon förstod inte längre att känna sig blyg eller rodna öfver sin lätta, ofullständiga dräkt, blotta linnet, som lämnade henne nästan halfnaken. Hon var som ett litet barn, omedveten om allt i sitt vansinne.»

»Bär mig ...»

Han satte henne ned i kojen igen. Han ville kläda henne med egna händer och tog ur kartongerna däri strumpor, skor och allt hvad som tillhörande en damtoalett, hade blifvit nedlagdt vid hans uppköp för hennes räkning. Han trädde strumpor och skor på hennes fötter, hvilka väl voro något för stora, men som hon likväl kunde begagna. De öfriga persedlarne förstod han ej riktigt att behandla, det gick så klumpigt och bakvändt för honom. Och hon satt endast stilla och gjorde inte en min af att hjälpa sig själf. Han måste gå efter Margit.

»Det är ingenting farligt med henne,» tecknade han. »Hon ska’ nog få sitt förnuft igen. Denna sinnesförvirring är endast tillfällig. Kommer hon bara upp på däck och får andas litet frisk luft, så ... Kläd henne, du Margit, så kommer jag se’n och hämtar henne.»

Margit lydde som vanligt utan minsta invändning. Hon knöt på henne de hvita, broderade underplaggen, kammade hennes långa hår varsamt och med lätt hand för att ej orsaka henne minsta smärta, ty det var hoptofvadt och svårt att reda. Därunder talade Celia osammanhängande och fantastiskt och skrattade till ibland, icke högljudt eller bullrande, utan ett stilla, vemodigt skratt utan klang. Men ingenting kunde uppfattas af den döfstumma, som endast såg läpparne röra sig.

Margit tog ned från skottet en klädning af mossgrön sammet med guldsnören att knyta omkring medjan. Den passade visserligen inte den fina, smärta kroppen, utan var alldeles för vid och satt illa, men den missklädde ändå inte Celia. Dess mjuka färgton förhöjde hennes skönhet. Om hon endast inte hade varit så blek, tänkte Margit och höll en liten handspegel framför den unga flickan.

Celia grep med båda händer om spegelns skaft och betraktade sin egen bild. Förstod hon, att hon såg sitt eget fagra ansikte? Helt visst inte, ty hon log och nickade och var glad öfver, att en ängel hade kommit till henne, sade hon.

»Jag väntade på dig ... hur länge, hur länge har jag inte väntat på dig! Men hvar har du vingarne? Jag ser dem inte,» hon vände hastigt om spegeln för att se, om där fanns något bakom den. »Öfverger du mig?» Hon blef missnöjd, då det mörka träet inte återgaf hennes bild, men så vände hon spegeln igen. »Det var snällt, att du kom igen.» Hon kysste sin bild. »Jag följer dig, bara du gifver mig vingar, stora, starka vingar,

så att jag kan flyga rätt in i solen.»

Margit stod stilla och bara såg på henne.

»Ack, den som vore så vacker.» tänkte hon i sin stumma beundran. »Jag ville gärna förlora mitt förstånd för en sådan lycka.»

Torkelsen gläntade på dörren. Han hade hållit sig utanför, oroligt väntande på att få en vink af Margit, att Celia nu vore färdig. Hennes vansinne hade visserligen förskräckt honom, ty om det bröt ut i fullt raseri, så visste han ej, hvad han skulle taga sig till med henne. Han kunde inte öfverlämna henne på ett dårhus med mindre än att sätta ihop en historia om, på hvad sätt han funnit henne ute på hafvet. Man skulle kanske fatta misstankar och vid ett grundligare förhör komma rätta sammanhanget på spåren. Detta tordes han inte, hvarken för sin egen del eller besättningens, som med full tillit förtrott sig åt honom. Och inte heller kunde han göra sig af med henne genom något af de farliga gifter, han hade i sin ägo, säkra och hastigt verkande. Nej, allraminst det, han vore ej i stånd till att kröka ett hår på Celias hufvud. Men hvad skulle han taga sig till, om hennes plötsliga vansinne finge ett förfärligt utbrott? Manskapet skulle aldrig låta henne komma i land, de skulle bringas till att själfve bära hand på henne. Vid denna tanke ryste Torkelsen och såg i andanom, hur hennes fina, späda väsen komme att på ett groft och skoningslöst sätt misshandlas af dem. De skulle helt enkelt strypa henne och sedan kasta hennes lik i vågorna. Ja, han kunde vänta hvad som helst af dessa råa människor, förhärdade genom honom.

Torkelsen drog ett djupt, långt andetag. En tyngd låg på hans bröst och tryckte hårdt. Det kändes verkligen svårt att andas. Han fruktade för sitt eget folk, en ängslan och oro för hennes skull, som han älskade högre än sitt lif.

»Om hon bara blefve lugn och hölle sig stilla, så kunde jag dölja hennes tillstånd, ingen mer än Margit skall veta därom.»

O, att han hade blifvit en sådan stackare! Var det guds straff, som så plötsligt slagit ned på honom? Ty trots alla sina missgärningar, fruktade han likväl en gud, hvilken han trodde verkligen fanns till, ehuru han, liksom de flesta brottslingar, icke hållit honom fast i sina tankar. Och hade erinran om detta ofattbara väsen kommit för honom någon gång, så lugnade han sitt onda samvete med den vanliga kristliga sofismen, att om man endast hade *tron,* så vore alla synder förlåtna och den eviga saligheten inte förspilld. Och *tron* hade han »det öfriga, såsom ånger och bön, kunde uppskjutas med till på dödsbädden.»

Med ansiktet gömdt i händerna stod han länge och grubblade. Plötsligt hörde han ljudet af Celias röst därinne i hytten. Han lyssnade. Hon talade så mildt om ängeln, som hon inbillade sig se i sin egen bild i spegeln. Och han hörde hennes stilla, vemodiga skratt. Sakta öppnade han dörren och fick se henne klädd i den mossgröna klädningen, han valt och köpt, utan att akta på dess höga pris. Hon var så obeskrifligt vacker med sitt gyllene hår i mjukt, skiftande svall öfver skuldrorna. Han hade aldrig sett något så hänförande och hade inte ens kunnat föreställa sig, att ett sådant väsen fanns i verkliga lifvet, utan endast i drömmarnes värld.

»Celia!»

Hon kände igen sitt namn. Det var det enda minne, som lefde hos henne, allt det öfriga förflutna var svunnet, hördes tydligt af hennes tal och sätt mot honom. Och han skulle akta sig för att väcka någon erinran om det han helst hade velat utplåna i sitt syndaregister.

Hon räckte ut sina händer mot honom och han tog och kysste dem i vild glädje. Hon visade inte den minsta fruktan eller afsky, utan bara log och hade ett barnsligt skämt på läpparne.

Margit drog sig baklänges och tryckte sig mot skottet. Hon blef så underlig till mods. Hon kände inte igen Torkelsen, han var bestämdt förhäxad, tänkte hon i sin vidskepelse. Hur kunde han eljes älska en vansinnig kvinna? Liksom han anade hennes tanke, vände han sig mot henne och tecknade:

»Du kan inte fatta det här, Margit. Men nu är det ändå så, denna flicka håller jag kär och släpper henne aldrig från mig. Du ska tjäna henne lika troget, som du tjänat mig.»

Den döfstumma sänkte litet sin panna.

»Och så, Margit,» han gick ända in på henne och fortfor att tala på hennes teckenspråk med fingrar och händer, snabbt genom uppdrifven öfning, »yttrar du ingenting om, att Celias förstånd är rubbadt. Endast *du* vet något därom ...»

»Allt ska ske, som kapten befaller,» tecknade Margit till svar.»

»Ge mig nu schalen, Margit,» befallde Torkelsen. Den hvita, varma schalen, som du såg i en af kartongerna. Jag vill svepa in Celia i den, ifall hon skulle frysa, ty det blåser friskt i dag ...

Margit tog fram det begärda och lindade in Celia i den stora, mjuka schalen, hvit och ullig som ett nytvättadt lamm. Han fäste också själf på hennes hufvud den lilla sammetsmössan, röd, med ett bräm af något mörkt, glänsande skinn. Sedan tog han henne vid handen och förde henne ur hytten upp på däck. Margit smög tätt efter som en trogen hund, men vågade ej följa längre än uppför kajuttrappan. Där stannade hon i dörren och såg, hur de gingo upp och ned på däcket, hur Celia hängde vid hans arm, hur hon ömsom stannade och såg utöfver de sollysta vågorna och ömsom vände sitt ansikte upp mot hans och sade något, hvilket Margit märkte på läpparnes rörelse.

»Så lycklig, så lycklig hon är,» tänkte Margit och lutade sitt hufvud mot dörrposten. »Jag ville gifva hela mitt lif för att ett enda ögonblick få vara i hennes ställe. Men hon begriper ju ingenting, och begrep hon, skulle hon hata honom. Bäst att det är, som det är för min älskade herres skull. Endast han är nöjd och glad, så får du också vara det, Margit,» suckade hon tungt.

Då Celia kommit upp på däcket, slog vinden mot henne. Hon stannade och drog efter andan, hon var nu så ovan vid blåsten, och om den också ej var så stark, så tog den henne dock hårdt i de första stunderna. Hon tryckte sig intill Torkelsen som efter stöd. Men den friska hafsluften gjorde henne godt, hon insöp den i fulla drag och började känna sig allt mer och mer uppfriskad, ju längre hon gick uppe på däck. Fram och tillbaka trampade hennes små fötter på däcket. Ett behof af att gå dref henne att oafbrutet fortsätta denna promenad. Hon lyssnade på vindens spel i tackel och tåg, såg förtjust hur seglen svällde, och lyssnade till vågornas brus. Så stannade hon. Solen sken henne i ögonen, men hon bländades inte, utan höll blicken stadigt fäst ut öfver det vida, oändliga hafvet. Väcktes något minne hos henne? Torkelsen sporde med oro i hennes ögon, om förnuftets ljus skulle återkomma. Hellre på detta sätt, tänkte han och slog armen om henne, än att hon ska' stöta mig bort som sin faders mördare.»

Celia såg upp till honom och lade sedan sitt hufvud mot hans bröst.

»Så skönt, så skönt,» lallade hon. »Jag ville bara ut, dit,» hon pekade på de gungande böljorna. »Jag ville följa dem så långt de gå ...»

I fjärran syntes ett och annat segel. Hon märkte det icke först, men när hon fick syn därpå, spratt hon till, som om en erinran hade kommit för henne. Hon yttrade ingenting men hon strök med handen flere gånger öfver pannan. Därinne fanns ingenting klart och redigt ... Hon sökte och sökte i sina tankar, ansträngde sig efter att finna något, som hon kände dunkelt föresväfva sig, en tanke, som dök bort, ett minne om något hon upplefvat, men hvilket hon förgäfves letade efter.

»Hvem är du?» sade hon och grep Torkelsen plötsligt hårdt i armen. »Jag är rädd för den där,» hon hade vändt hufvudet och fick se Bjerke och en annan af sjömännen, hvilka stodo på afstånd och nyfiket betraktade henne. »Ser du, hur de stirra på mig? De vilja mig ondt, bestämdt något ondt ...»

»Nej, min älskling,» han lutade sig ned till henne, »ingen ska våga göra dig något illa. Du har i mig din bäste vän och beskyddare ...

»Men jag vill bort, dit, dit!» hon visade utåt hafvet.

»Du ska få det också, och jag följer med ...»

»Ja, följ med, följ med mig!» hon drog honom med sig fram till relingen, men så vände hon hastigt och började gå igen fram och tillbaka.

Det var ett lugnt vanvett hos henne, nästan fridsamt kunde det kallas, en drömmande, ofattlig tillvaro. Och hon visade aldrig rädsla för Torkelsen, utan lät sig smekas, älskas och omhuldas af honom, och lämnade han henne så längtade hon efter honom och ropade hans namn.

Men sjömännen gruffade sinsemellan nere i skansen om, hur länge det där fagra trollet skulle stanna ombord. Torkelsen var ju sig inte lik; så nog såg man, hur det var fatt med honom. Det var ju rent af en galenskap att låta sig så snärjas af en flickunge. Gamle karlen, hvad tänkte han på! Och Bjerke tyckte det var märkvärdigt, att hon kunde hylla sig så till den, som tagit hennes faders lif. Ty hon hade ju sett med egna ögon, hur Torkelsens yxa klöf dennes hufvud. Det förblef för Bjerke och alla de andra en gåta. De sökte att forska ut Margit, hvars teckenspråk de satt sig in i, men de kommo ingen vart med henne. Hon visste ingenting annat, än att den främmande flickan höll af husbonden, och det var väl ändå inte att undra på, menade hon, som inte visste af mordet på fadern. Men Bjerke skakade på hufvudet, han visste, han, hvarför han trodde detta var omöjligt. Ingen hade en aning om Celias själstillstånd, och detta blef också doldt för dem alla.

Med stor ansträngning hade Torkelsen behärskat begäret att fullt äga Celia. Hennes värnlösa oskuld och otillräknelighet höllo honom ännu på heligt afstånd från henne. Visst var han en stor brottsling; men för detta dåd ryggade han ändock tillbaka. Det var värre än att taga en människas lif, värre än att plundra och råna. Men när hon själfvilligt kom mot honom och lade sitt hufvud mot hans bröst, då tog den tanken fatt honom, att om hon blefve hans maka här ute på hafvet, utan präst eller vigsel, så skulle detta fria äktenskap binda henne vid honom för hela lifvet, när hon en gång återfick sitt förstånd. Och att denna sinnessjukdom, som så plötsligt kommit öfver henne, skulle ge vika, trodde han fullt och visst. Och frestelsen tog honom med hela sin makt, det var fåfängt att spjärna mot den brännande passionen. Hon kom honom till mötes, hon var ett viljelöst ting i hans våld.

»Älskar du mig, Celia?» frågade han en kväll, då Margit tändt lampan i taket.

»Älska?» upprepade hon och lekte med hans hår och skägg. »Ja, visst älskar jag dig.»

Hon sade detta, utan att fatta innebörden af dessa ord. Det var endast ett joller efter hvad han sagt. Han visste det så väl, och ändå var han lycklig däröfver, kunde känna sig säll att höra henna hviska denna bekännelse utan mening. Hans ögon fingo större glans, och hans hjärta slog hastigare, då han tog henne i sina armar.

»Det ska jag minna dig om en dag, Celia. Du ska då inte förebrå mig, du sade själf, att du älskade mig. Och du vill bli min brud? Säg, vill du det?

Hon lyssnade på honom. Hennes öra, som redan vant sig vid hans norska tungomål, uppfattade hvarje ord.

»Ja, visst vill jag bli din brud,» svarade hon, men det hördes på tonfallet i hennes röst, att hon inte fattade betydelsen af det löfte, hon gaf.

Han bäfvade likvisst inte tillbaka för att taga det så, som om hon vore fullt medveten om att gifva sig åt honom. Han hade väntat länge nog, och väntade han längre, så blefve det kanske för sent, hon kunde ju i morgon dag vakna upp ur sin själsdvala, och då visste han, att hon skulle stöta honom bort. Men en gång öfvervunnen, så var han nog säker om att äga henne. Försoning och förlåtelse skulle sedan komma af sig själf, det var inte möjligt annat, föreställde han sig.

»Margit,» tecknade han åt den döfstumma, som kom in i hytten,» hämta hit mitt bästa vin och allt hvad för öfrigt finns att traktera med. Du vet de rara, insyltade frukterna, som jag köpte, och allt annat smått och godt.»

Margit gick för att fullgöra sin herres befallning, men en aning sade henne, att något förestod, något viktigt, hon kunde inte redogöra för sig *hvad*... Hon slog vin i slipade flaskor och fyllde skålar med den insyltade frukten. Hon lade upp i små korgar sockerbröd, doftande af vanilj och som kunde förvaras hur länge som helst utan att förlora sin fina smak. Allt detta ställde hon på en bricka och bar in i hytten. Men på vägen mötte hon Bjerke, som log åt denna läckra traktering.

»Hon mår som pärla i guld, den där lilla» sade han. »Men hvad säger du, Margit?» tecknade han åt den döfstumma, »tål du vid att se kurtisen?»

Margit rodnade till och gaf honom ett ilsket ögonkast. Hvad hon tålde vid? Åh, hon kunde lida allt för sin älskade herres skull. Hon skulle ha kunnat låta sig stekas på halster, om det gällde, ingen var mer hängifven, ingen såg mindre på sitt eget bästa, än hvad Margit gjorde.

Då hon satt ned brickan på bordet framför Torkelsen och Celia, som krupit upp i hans knä, ville hon draga sig tillbaka. Hon kände, att hon var här öfverflödig. Men Torkelsen gaf henne en vink att stanna. Han fyllde i glasen med det gnistrande, äkta vinet och räckte ett af dem åt Margit; det andra satte han i Celias hand och det tredje behöll han själf. Så klingade han med dem båda, kysste Celia på pannan och tecknade åt Margit:

»Vet du, hvems skål du dricker, och för hvilkas lycka du tömmer ditt glas?»

Margit skakade på hufvudet. Hon låtsade ej förstå, men hon vore väl starrblind, om hon ej begrep det.

»Det är för min brud och för vår äktenskapliga lycka, du dricker den skålen i botten, Margit,» fortsatte han att teckna.

»Utan präst?» tecknade Margit tillbaka.

»Han får komma efteråt,» svarade Torkelsen skrattande. »Nu skulle väl ej en vigsel vara möjlig i Celias sinnestillstånd, men sedan, då hon återfått sitt förstånd, skall hon nog själf beifra, att vårt förbund blir helgadt af kyrkan.

Margit förstod honom bättre, än han anade: Det var just under detta sinnestillstånd, han kunde taga henne, sedan var hon ju bunden vid honom.

Torkelsen höjde sitt glas, klingade med Celia och nickade åt Margit, som tömde sitt på samma gång.

»Det är vår bröllopsfest, Margit, men det förblir en hemlighet mellan dig och mig. Förstår du, att du är den enda, jag litar på, och att du troget vakar öfver min maka?»

Margit föll på knä och kysste sin herres fötter. Celia lutade sig då öfver henne och klappade henne sakta på

hufvudet.

»En snäll flicka,» sade hon, »men hon svarar mig aldrig.»

»Hon hör inte och kan inte tala, min kära vän. Stackars Margit är döfstum.»

»Ja, stackars Margit. Jag ska' hålla af henne ändå, mycket hålla af henne.»

Torkelsen visade bort Margit. Han ville nu vara ensam med sin brud. Det var den lyckligaste stunden i hans lif, tyckte han i sin samvetslöshet.

Gång på gång fyllde han i Celias glas och hon drack, drack sig rusig i sin galenskap. Hon begrep inte att akta sig och värja sig för den fara, vid hvars rand hon stod.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kapten Torkelsen hade kallat manskapet upp på däck. Han ville endast meddela dem, att han beslutat att, så fort han kommit i land, öfverlämna skeppet åt en annan befälhafvare. Han var trött på det ansträngande lif, han dittills fört, och längtade att komma i ro. Ingen behöfde frukta något af den unga flickan, som kommit i hans våld. Han tog på sitt ansvar, att hon ingenting skulle förråda, och de kunde lita på honom, då han först och främst naturligtvis vore angelägen om att sätta sig själf i säkerhet, allt skulle vara och förbli »dolda brott.» Han lade sina ord så väl och öfvertygande, att de tystnade med alla inkast. Men de ville inte mista sin kapten. Ännu var han ej gammal, och mycket kunde ännu uträttas. Torkelsen skakade endast på hufvudet. Han var fast i sitt beslut, och ingen öfvertalning var möjlig.

»Det är *hon,* som är skulden därtill,» hviskade Bjerke.

Men Torkelsen fäste sig inte vid några anmärkningar. Han tog afsked af dem alla, tackade för ett godt kamratskap, och hoppades, att det skulle gå dem alltjämt väl.

I första hamn lämnade han sedan sitt fartyg, emedan han hade det så ställdt för sig, att han kunde göra det. Men ingen enda af besättningen stannade, utan läto sig afmönstras och blefvo skingrade åt olika håll.

Och härmed slutade den första delen af Torkelsens historia, som alltigenom är sann.

VI.
Fortsättning på kapten Torkelsens historia.

Vid tiden för denna berättelse var Dalarö inte den badort, som det nu är, med ståtliga villor och prydliga trädgårdsanläggningar. Det var endast ett fattigt fiskläge, med sitt enkla kapell, annex under Tyresö pastorat. För dess goda hamns skull hade ett tullkontor därstädes blifvit förlagdt, som besiktigade de skepp, som på denna segelled foro till Stockholm. Befolkningen bestod således mestadels af lotsar.

Bland klipporna på den aflägsnaste udden, med utsikt öfver det vackra godset Sandemar på motsatta stranden, låg en öfvergifven lotsstuga. Döden hade tagit dess invånare och Torkelsen hade mot en ringa hyra flyttat in under dess låga tak. Där funnos kök och tvenne kamrar, en för honom och Celia och en för Margit, som skötte de husliga sysslorna.

Torkelsen hade valt denna undangömda ort för att så mycket som möjligt vara dold för världen. Annorstädes vågade han inte slå ned sina bopålar, af fruktan för att det dåliga rykte, han hade om sig, kunde hitta fram och framkalla efterforskningar om hans brottsliga förflutna. Här visste ingen annat om honom, än

att han var norsk undersåte och att han hade en ung hustru och en döfstum piga.

Och då han aldrig blandade sig med befolkningen och dess angelägenheter, lät man honom också lefva i fred på sin klippa, åtminstone ännu.

Det var dock inte så lång tid Torkelsen uppehöll sig där, inte längre än till sitt barns födelse, ett stackars, litet flickkräk, så klent och eländigt, att inte mycket hopp fanns, att det skulle blifva vid lif.

Det var i en morgonstund, som den olyckliga Celia blef moder. Allt hade gått lyckligt och väl, och hon hade blifvit omsorgsfullt skött af Margit. Där hon nu låg med barnet i en korg invid sängen, återvände så småningom det flydda förståndet. Torkelsen hade visserligen med glädje väntat på, att detta skulle inträffa, men han var också orolig för, hur hon skulle taga sin belägenhet. Och skulle hon väl minnas, hvad som händt den där olyckliga natten, då han tog henne med våld med sig till sitt skepp? Då och då kommo sammanhängande meningar öfver hennes läppar, men det rörde sig mest omkring alldagliga ting.

Plötsligt satte hon sig upp och betraktade sitt slumrande barn. Det låg förstånd i den blicken, en undran, en fråga, så lättfattlig för Torkelsen. Han var beredd på det värsta och kämpade med sig själf för att behålla herraväldet öfver sig. Ty han var hardt nära att böja knä och bedja Celia förlåta hans stora synd, då han så missbrukat sin makt öfver en så hjälplös varelse, som hon varit.

Hvarifrån kommer det där lilla barnet?

»Det är ditt, Celia,» Torkelsen böjde sig ned öfver henne och smekte hennes kind.

»Mitt barn?! Nej, det kan inte vara möjligt,» hon sjönk ned igen mot kuddarne i bädden. »Mitt barn? Mitt barn.» Hon lade händerna hopknäppta öfver pannan och låg så länge, letande i sitt minne.

Det förflutna trädde så småningom fram i klarhet i hennes omtöcknade hjärna.

»Min gud, min gud, hvad har skett?» mumlade hon. »Hvar har jag varit denna långa tid? Det är bestämdt en mycket lång tid,» talade hon för sig själf. »Min arme far ... o, jag minns, jag minns den förfärliga natten! Och så kom jag i denne mans våld, men sedan – *sedan* ...» Hon lät händerna sjunka ned från sin panna och fäste sina ögon på Torkelsen. »Ni var hans mördare, *ni!»* hon pekade på honom med ett uttryck af fasa. »Hvad har ni gjort med mig sedan? ... Jag har varit i ert våld, och ni ...»

»Förlåt mig, Celia, för vårt barns skull,» han sjönk på knä.

»Rör mig inte, för guds skull rör mig inte! Vid era händer låder min faders blod! Vårt barn, säger ni – *vårt!* Jesus i himlen, förbarma dig öfver mig! Blef jag då vansinnig, galen af sorg och förskräckelse? På något annat sätt har det inte kunnat ske. Eller är det en lögn. Hvarför tog ni inte också mitt lif.»

»Emedan jag älskar dig, Celia. Om du visste, hur kär jag håller dig, hur innerligt kär, och hur ömt jag har vårdat dig. Du har själf slutit dig till mig, självilligt hängifvit dig åt mig ...»

»Det är inte möjligt, att gud så kunnat öfvergifva mig!» Hon hade inga tårar i sin smärta. »Väl minnes jag något, men det är så dunkelt för mig ... *Vårt barn,* sade ni? Är det sanning?» Hennes pupiller vidgade sig onaturligt och glänste som eld.

»Ja, Celia! Och nu är du *min* och mina synder äro mig förlåtna. Haf misskund med mig!»

»Åh, jag förstår, jag förstår nu alltsammans,» hon tryckte händerna knutna mot sina bultande tinningar. »Och jag minnes mycket – allt är tydligt och klart för mig ... Ta bort barnet!» ropade hon, skälfvande i

hvarje lem. »Jag kan aldrig älska det, aldrig!» Hon vände bort sitt ansikte för att slippa se den stackars, lilla oskyldiga varelsen.

Torkelsen gick ut till Margit och tecknade åt henne, att det vore bäst att inte visa Celia barnet, förr än hon själf bad därom. Den stunden skulle nog också komma, då modershjärtat tog ut sin rätt.

»Hvem är den kvinnan?» pekade Celia på Margit. »Jag känner igen henne. Är det hon, som vårdat mig? Hon, som aldrig talar och inte hör? Jag börjar nu att minnas – ve er den dag, då jag återfår min frihet! Jag skall då ropa ut ert brott inför världen, mördare och kvinnoskändare, och öfverlämna er åt ett rättvist straff. Min hämnd skall ni inte undgå! Och en gång ska jag bli fri, jag ska det!»

Torkelsen bleknade. Det var ej detsamma veka, älskliga väsen, han blifvit van vid att se hos Celia. Hon var nu en rasande, bedragen kvinna, tagen med våld och kränkt i sin försvarslöshet. Af alla hans handlingar var denna den brottsligaste – att ha lockat och tubbat en sinnessvag kvinna till hängifvelse åt hans lustar. Han visste det själf, men han hade inte kunnat stå emot sin vilda passion.

»Nu har jag fått mitt förstånd åter, och nu – åh, må guds straff komma öfver er för alla era onda gärningar! Det funnes eljes ingen försyn ...»

»Celia, jag vet, att jag är en stor brottsling, men inga synder äro så stora, att de ej varda förlåtna och försonade, om blott ångern är uppriktig och sann. Hos mig är den det – jag ångrar och hoppas på guds barmhärtighet. Du bör då förlåta, ty inte är du förmer än gud.»

»Nej, nej, inga böner skola hjälpa – intet! Gå, gå med min förbannelse och hämnd!»

Ändtligen kunde hon gråta, en flod af tårar. Därefter låg hon tyst, endast då och då hördes en frampressad suck, en kväfd jämmer.

Torkelsen gick utanför bland klipporna. Han stannade på den högsta branten och såg ut i rymden, där det var skumt och en och annan stjärna blinkade. Celias utbrott hade förkrossat honom och han kände hela tyngden af sin brottslighet. Trots alla sina synder, hade han kunnat blifva en bättre människa, kände han. Han hade så säkert hoppats, att allt kunde bli försonadt för det lilla barnets skull, som hon borde ha älskat af medlidande, om inte för något annat. Men den unga modern tålde inte ens åsynen af det stackars barnet, och fadern visade hon bort med förbannelse. Men kunde han undra därpå? Han sträckte ut sin högra hand, en väldig kraftig näfve, och betraktade den själf med fasa. Det var dessa fingrar, järnstarka, som hållit om yxan ... Blod hade runnit från dem – Celias faders blod. Hur kunde han då ha trott och hoppats, att hon skulle kyssa samma hand, som gifvit dödshugget? Men hon hade ändock gjort det – gjort det i sin sinnesförvirring, då hon inte igenkänt sin fars mördare eller hade något minne af det hemska förflutna. Hon hade slutit sig kärleksfullt till honom, som var så öm mot henne, så kärleksfullt och just kysst denna hand.

»Om inte barnet funnes, så skulle jag göra ett slut på eländet,» tänkte han och strök det yfviga håret ur pannan, »vi skulle dö på samma gång, min sköna Celia. Men jag kan det inte, jag vill lefva upp den dag, då min dotter blir en ung, skön kvinna, liksom modern. Om ingen annan i världen älskar mig, så ska hon komma att göra det, och därpå väntar jag. Hon ska bli min dyraste skatt, den jag ömt skall vaka öfver.»

Denne besynnerlige man, så full af motsägelser, hade ändå behof af att bli älskad, att sluta sig till någon för att finna frid och ro med sig själf. Under det förflutna, vilda, stormande lif, han fört, hade han aldrig erfarit denna känsla, men då Celia framträdde för honom i hela sin skönhet och oskuld, då rämnade den kalla graniten kring hans hjärta och det började klappa med häftigare slag. Det var icke allenast passionen, som tändes inom honom, det häjdlösa begäret att få äga en skön kvinna, det var också lika mycket en längtan att få intaga hennes själ. Och barnet skulle förena dem den dag, då hennes förstånd återvände, hade han så

säkert litat på. Men nu – han var förkrossad. Celia skulle utkräfva hämnd och anklaga honom inför hela världen för hans brottslighet, hade hon hotat med. Skulle hon ha mod att gå ut i lifvet med skammen att ha födt ett barn åt den man, som hade mördat hennes fader? Hon ägde ju hvarken släkt eller anhöriga, ingen, som skulle taga sig henne an, hade hon ju sagt. Hon stod alldeles ensam, öfvergifven, utblottad på allt. Skulle hon då öfverlämna sig åt människors barmhärtighet? Hon skulle nog betänka sig först, innan hon tog ett sådant steg. Ingenting kunde ju godtgöras därmed, ingenting annat än tillfredsställandet af hennes hämnd.

»Men det kommer inte att ske,» mumlade han mellan tänderna. »Jag släpper henne aldrig från mig, om jag än ska inspärra henne som fånge under hela hennes lif. Arne Torkelsens hufvud ska inte falla för bödelsyxan,» han knöt sina händer och gick ännu längre ut på branten och såg ned i det mörka, blanka vattnet, i hvilket stjärnorna tindrade.

Men för Celia vågade han inte visa sig. Han gick utanför stugan hela natten, vaktande och lyssnande till, om hon skulle företaga sig något för sin befrielse. Väl kunde han tryggt lita på sin trogna Margit, som satt inne hos henne och som var stark nog för att hålla denna lilla bräckliga varelse i styr. Han kände ingen glädje öfver att Celia återfått sitt förstånd. Det var då vida bättre, som det hade varit, för hans egen säkerhets skull. Hennes stilla vansinne hade inte det minsta oroat honom.

Den olyckliga unga kvinnan kände sig oförmögen att stiga upp. Hon var så svag och matt och kände, att krafterna liksom sveko henne. Hon yttrade inte ett ord åt Margit, hon visste ju, att denna inte hörde ens ljudet af hennes röst.

Hvar befann hon sig? Inte på det gungande skeppet, men hvar – *hvar?* Hon såg omkring på stuguväggarnes tarfliga tapeter, takets grofva åsar och den enkla möbleringen. Hur hade hon kommit hit? Hon hade en svag erinran, såsom man minnes en dröm, man längesedan drömt, att hon blifvit buren på starka armar öfver en bergig stig, och hon hade sett ett klart, månljust vatten med skogomkransade stränder. Hon hade varit sjuk, mycket sjuk, och mindes också, att hon hört ett spädt barns gråt och kvidan. Detta var hennes eget barn, hade han sagt?

»O, min gud, hur kunde du tillstädja något sådant?» Hon knäppte samman sina afmagrade, små händer. »Du herre gud, utan hvars vilja intet hårstrå faller från någons hufvud!»

Hennes hjärna värkte af grubbel. Ingen sömn kom och lade sig öfver hennes trötta ögon, och febern brände i blodet. Finge hon dö, vore det bäst, tänkte hon, så länge hon kunde hålla tankarne samman. Men hennes ungdom höll henne segt fast vid lifvet. Det fanns spänstighet och kraft i dessa späda lemmar, om ock hjärnverksamheten var slappad. Och detta grubbel, denna sorg och förtviflan slungade henne åter tillbaka i vanvettets mörker. Allt var återigen glömdt ... Margit läste det redan i hennes ögon, som, skimrande i underlig glans, irrade tomma omkring.

»Här är så ljuft att hvila,» sade hon. »Jag känner mig så trött, så trött ...»

Hon böjde ned sitt hufvud, slöt ögonlocken och somnade. Då steg Margit upp, strök hennes gyllene hår ur pannan, så att dess hvita hvalf blef fritt. Hon betraktade henne länge.

»Vore det ej för hans skull, önskade jag att du doge. Men din död toge hans lif – och därför må du lefva.»

Hon gick sakta ut i sin kammare bredvid, där hon hade barnet, som slumrade nedbäddadt i sin korg. Detta barn älskade den döfstumma med rörande ömhet. Torkelsen hade sagt, nej, bedt henne vara en moder för det – vårda *hans barn,* som vore det hennes eget. Detta dyra förtroende väckte en djup, moderlig känsla i hennes hjärta, och från den stunden ägnade hon sig åt dess vård utan svartsjuka mot den unga kvinnan därinne.

Trots sin tarfliga ställning och sitt outvecklade själslif, sin simpelhet och olyckan att vara döfstum, var hon allenastående bland kvinnor.

Hon gick ur stugan för att söka rätt på Torkelsen. Han satt inte långt därifrån under granen, hvars täta grönska höll solstrålarne tillbaka från denna plats, där han fann en behaglig skugga. Då han hörde Margits steg, lyfte han långsamt på hufvudet. Hvad kom hon med för budskap?

»Unga frun sofver,» tecknade hon, men hon strök med fingret öfver sin panna, med ett talande uttryck i sina ögon, att med förståndet var det nog illa beställdt.

Torkelsen sprang upp med en ynglings spänstighet. Det borde ha nedslagit honom, denna bedröfliga underrättelse, men han mottog den i stället med glädje. Han hade nu ingenting att frukta af Celias hämnd. Hennes kärlek kunde han ju aldrig vinna; det hoppet var alldeles ute. Därför var det bättre, att hon återföll i det gamla tillståndet för hans egen säkerhets skull och för barnets, det enda, som återstod honom att ägna sin kärlek åt.

Han, nickade endast åt Margit, att han förstod, hvad hon menade. Så gick han långsamt, dröjande på hvarje steg, in i stugan, böjde sig ned öfver sin späda dotter och kysste hennes lilla kind.

»Du ska åtminstone lära dig att älska mig,» hviskade han.

Sedan gick han in till Celia, satte sig vid sängfötterna och betraktade henne i hennes slummer. Hvad han tänkte, uttryckte han icke i ord, men han satt, med hufvudet djupt nedböjdt mot bröstet. Kände han ånger? Ropade samvetet inom honom om hans förfärliga synd mot denna värnlösa, unga kvinna? Hvem visste!

En dag tecknade han åt Margit, att han varit hos prästen för att få den lilla döpt. Han hade på ett skickligt sätt slingrat sig undan en mängd frågor om hans kyrkskrifningsort och allt hvad som rörde ett sådant viktigt tillfälle. Han var hemma i Norge, hade han sagt och uppgifvit en trakt, där han aldrig varit och som låg långt aflägsen i det landet. Hans och den unga hustruns prästbetyg hade förlorats under ett skeppsbrott och han hade icke skrifvit efter något nytt, hvilket ju gjorde detsamma tills vidare. Han hade yttrat detta med sådan säkerhet, att prästen inte fann skäl att betvifla hans uppgift. Här gälde det ju endast att få barnet döpt och dopsedel, intygande, att flickan var Arne Torkelsens och hans hustrus, Celia Munck, äkta dotter. Han var verkligen så djärf, att han uppgaf Celias rätta familjenamn. Den svenska barken, som han stuckit i brand, och kapten Munck, som han mördat , voro långt norrifrån och inte kända här på orten. Det svenska skeppets undergång med kapten och manskap hade visserligen stått omtalad i tidningarne, men under hvilka omständigheter ... det hörde till de dolda brotten. Och säkert hade pastorn icke hört talas om den historien eller redan glömt den lika väl som listan på andra skeppsbrutna. Celias namn hade icke heller varit uppgifvet, endast att kaptenen medfört en ung dotter, som delat hans olycksöde. Namnet Munck var visserligen inte något vanligt namn, men det var ej heller så enastående, att inte mer än en kunde finnas, som bar det.

Men då Torkelsen lämnat pastorsbostället strax nedanför det anspråkslösa kapellet och kommit in på kyrkogården, kände han sig beklämd. Pastorn hade visserligen inte hårdt ansatt honom med några närmare frågor, men ändå så erfor han en ängslan och oro öfver möjligheten af efterforskningar. Det var i denna stund, som Torkelsen fattade sitt beslut att öfvergifva detta lilla samhälle, där man hade svårare för att i längden hålla sig dold. Och Celias vansinne ville han, att ingen i världen skulle ha en aning om. Här på denna plats kunde inte sådant för alltid döljas. Han hade fått klart för sig, att Stockholm vore den bästa ort för honom att lefva ett isoleradt lif. Han hade varit där några gånger och visste, att de södra trakterna vore de mest undangömda. Där skulle han nog finna en anspråkslös bostad, ty att strax omgifva sig med den komfort, hans samlade förmögenhet tillät, vågade han inte för att ej genast väcka uppmärksamhet.

Samma dag den lilla blifvit buren till prästen af Margit, gaf han henne besked om, att han nästa morgon ämnade sig in till Stockholm. Han skulle följa med några lotsar, med hvilka han redan gjort upp om sin resa.

»Och jag litar på dig, Margit,» sade han på hennes stumma språk, »att du noggrant vakar öfver mina kära. Släpp inte in någon nyfiken främling, ty man kan inte så noga veta, hvad som kan hända, då det blifvit bekant, att här är födt ett litet barn. Sånt där intresserar alltid kvinnorna ...»

Hon gaf honom sitt lif i pant, att ingen främmande fot skulle komma öfver hemmets tröskel. Husbonden kunde resa tryggt. Torkelsen litade också på Margit, som på sig själf, ty hon kunde aldrig svika honom.

Då han kom till Stockholm, ställde han kosan till hufvudstadens mest aflägsna trakter, men ingenstädes träffade han på en bostad, som han tyckte kunde passa sig. Han kom då in i en smal gränd, sprängd genom bergen, som förde ned till Katarina östra kyrkogata. Där fann han den lilla oansenliga kojan, med porten i planket, under nuvarande n:r 48. Han gick direkt in och frågade efter ägaren, erbjöd en kontant summa för att genast få flytta in under det låga taket. Köpet uppgjordes strax, och några dagar därefter stannade en täckt vagn i skymningsstunden med Celia, barnet och den döfstumma tjänarinnan. Detta bekväma åkdon var från ett af Stockholms hyrkuskverk, från hvilket Torkelsen tingat det för att hämta honom själf och hans familj från Dalarö.

Under hela den långa färden hade Celia suttit tyst och stillsam och varit liksom död för allt. Vid framkomsten lät hon sig villigt bäras på Torkelsens armar ur vagnen och uppför trätrappan till det nya hemmet. Inte ett ord, inte en suck kom öfver hennes läppar. Hon var ett fullkomligt viljelöst ting, som kräfde lika mycken vård och skötsel som det lilla, späda barnet.

Torkelsen inredde det tarfliga hemmet så bekvämt som möjligt. Celias säng omgafs med långa gardiner, hvilka alltid voro sammandragna för att låta henne vara fullkomligt ostörd. Åt den lilla skaffades en vagga, som ömsom hade sin plats i rummet, det enda som fanns, eller flyttades ut i köket, där Margit residerade.

Utan Margit hade Torkelsen aldrig kunnat reda sig. Hur hon kunde hinna att ensam sköta hushållet, barnet och den sinnessjuka, unga modern, var ofattligt. Men Margit visade, att det kunde gå, och satte en ära i husbondens beröm.

Och så förgingo fyra långa år. Under denna tid hade inte Celia haft några ljusare stunder, och det var lyckligast för henne. Hon talade som ett barn, lekte som ett barn, men alltid på samma fridsamma sätt. Aldrig några skrik eller ursinniga utbrott, och hon visade en stor rädsla för att lämna sitt fängelse, så att vakten öfver henne inte blef svår. Hon darrade för den minsta vindpust, som drog in genom fönstret, ifall detta öppnades under sommartid. Hon skydde solljuset, dagern och kröp alltid in i kammarens mörkaste vrå.

En gång ledde Torkelsen henne fram till dörren, öppnade den och lät henne skåda ut på den praktfulla Stjärnhimmeln och öfver staden nedanför med sina otaliga, blänkande lyktor. Men hon lade endast sina händer öfver ögonen, som om hon blifvit bländad. Hon ville ingenting se – en graf hade passat bättre för henne med dess tystnad och mörker.

Det var icke med samma ömhet som förr, Torkelsen numera omfattade den olyckliga, det vill säga med kärlekens ömhet. Hans sinnesrus hade helt och hållet förflyktigats för länge, länge sedan, och han undrade öfver sig själf, som kunnat åtrå en vanvettig kvinna. Han ångrade det bittert och misstänkte, att han själf icke varit klok den gången. Men så hade hon också varit så förföriskt skön i sin oskuld och kvinnlighet – han hade aldrig sett något så fagert och frestande som Celia och aldrig förr varit berörd af kärlekens makt; därför bröt den känslan så mycket våldsammare fram hos honom. Men nu var det förbi, länge sedan förbi, och han skulle aldrig kunna kyssa eller smeka henne mera, ty en så förhärdad skurk var han ändå inte. Det var åsynen af det lilla, menlösa barnet, som kommit hans djuriska begär att domna och dö. Hans faderskärlek

var stark, starkare än allt annat och besegrade honom. Hans *barn*... Han kunde sitta långa stunder, med den lilla i famnen och skåda in i de klara, djupblå ögonen och lyssna till hennes joller som till den härligaste musik. Och då modern var ur stånd att draga detta lilla väsen till sig och lära henne att älska sig, så var det ju helt naturligt, att barnet fäste sig uteslutande vid fadern. Margit höll hon visserligen af, som man fäster sig vid ett troget djur, en hund, den där inte kan tala, endast uttrycka sin vänlighet på ett stumt sätt. Hon smekte Margit, som gaf henne mat, klädde henne och bäddade hennes säng. Men hon kunde ju inte tala med henne och hennes teckenspråk var hon ännu för ung att fatta. Alltså var det fadern, som den lilla slöt sig till.

Och Torkelsen lefde endast och uteslutande för sitt barn och gjorde i tysthet upp planer för sin dotters framtid. Hon skulle inte alltid tillbringa sitt lif så här utestängd från världen. Hon skulle bli lycklig som hvilken rik arftagerska som helst. Hans förflutna lif skulle aldrig bli bekant, trodde han så visst. Han hade flera exempel på, att lika så stora brottslingar, som han, lefde ett lugnt lif och att deras onda gärningar förblefvo dolda brott. Han var inte den ende kaparkaptenen i Stockholm. Där funnos flere sådane, som nu voro aktade män i samhället och besutto hedrande poster. Endast penningar funnos, så redde man sig från alla misstankar – guldet behärskade världen och gjorde människorna blinda.

Men Torkelsen hade icke allenast mord och rån på sitt samvete, hans brott ökades med människorof och förförelse af en vansinnig, värnlös kvinna, nästan ett barn. För en sådan upptäckt hade han mycket att frukta, och därför aktade han sig noga och var ständigt på sin vakt. Men fyra år hade nu förgått i lugn och ro. Ingen sysselsatte sig med honom, den norske undersåten, och hans isolerade lif utestängde honom från allt slags beröring med världen. Han hörde heller aldrig något af sin förra besättning; de visste säkert icke, hvarest han tagit sin tillflyktsort, och voro spridda åt skilda, aflägsna håll. Så Torkelsen började känna sig allt säkrare och ängslades icke så ofta, ty han hade haft svåra stunder i sin ensamhet vid tanken på att en gång bli afslöjad. Han önskade ingenting högre än att Celia måtte få dö, ty så länge hon lefde, gick han i ständig oro öfver, att hon kunde få sitt förstånd igen, och då – hvem visste, hvad hon då toge sig till för att hämnas både sin olycka och faderns död? Därför finge ingen människa ha en aning om hennes tillstånd eller hon komma i beröring med någon. Hennes lif kunde väl ej bli så långt heller, hoppades han. Hon tvinade bort som en blomma utan luft och sol. Men trots detta fortfor ändock hennes sorgliga tillvaro. Döden dröjde med att befria henne, den kom icke. Och nu voro fyra långa år tilländalupna sedan den dag, de flyttade in i den lilla kojan i Erstabergen.

Torkelsen kände sig dyster och nedstämd däröfver, ty barnet började förstå och redan göra honom frågor, som satte honom i förlägenhet. Och så blef flickan svår att hålla instängd. Hon längtade utom stugudörren, såg från bergsklinten öfver planket grannarnes barn leka på gatan nedanför. Hon ville ut till dem, ty driften att söka jämnåriga lekkamrater gjorde sig med hvarje dag allt starkare gällande.

»Celia vill ner till de små flickorna!» sade hon bestämdt från åt fadern och visade på en grupp små barn, som lekte och plockade guldgula maskrosor i ogräset, som frodades invid planket till huset midt emot, eller skepparänkans egendom, med numret 41.

»Celia får inte,» svarade då Torkelsen och försökte att låta sträng. »De äro stygga barn och ska göra Celia illa.»

Den lilla flickan såg på honom förvånad; hon förstod inte fadern, utan envisades ändå, hvilket gjorde honom större bekymmer än den sinnessjuka modern. Henne rådde han på och fick mycket lätt till underkastelse, men barnet skulle det bli svårare att i längden hålla från främmande människor. Denna plats var ändå inte riktigt säker i längden, ty ju mer förståndet växte hos den lilla Celia, dess förr kunde hon spela honom ett spratt med att utfundera ett sätt att smyga sig utom porten. Barn ha så många påhitt, och hon var inte något undantag.

Det var då den tanken kom på Torkelsen att försöka bli ägare af egendomen midt emot. Där kunde han inreda ett präktigt hem, ty Celia skulle inte sakna något, som kunde komma henne att längta ut i lifvet, trodde han, åtminstone så länge modern lefde. Efter hennes död ämnade han låta fångenskapen bli slut. Sedan skulle för henne hela världen stå öppen, och om, som han hoppades och trodde, det skulle ske snart, skulle dottern mycket fort glömma sin tysta, underliga mor, hvars sinnesbeskaffenhet hon nu inte förstod.

Torkelsen öfverraskade en dag den förmögna skepparänkan med ett besök och erbjöd sig köpa det gamla huset. Han beskåg våningarna, alla rummen i egendomen och gjorde i tysthet upp, hur han här skulle inrätta sig. Hit kunde inte något nyfiket öga tränga in och dottern bättre bevaras från lockelser utifrån.

Men köpet uppgjordes inte strax, det var många om och men från ägarinnans sida, innan hon kunde bestämma sig. Torkelsen släppte dock icke sin föresats i första taget. Han kom igen, ofta igen, och förstod slutligen att vinna den gamla skepparänkan på sin sida, så att hon slutligen lät honom göra upp affären, honom till stor vinst, ty skälmen satt kvar i Torkelsen. Allt hvad han kunde spara och vinna på sina penningar, gjorde han sig inte samvete af att göra på hvad sätt som helst, ty det skulle komma hans dotter till godo och hon en gång blifva en rik arftagerska, det var nu hans lefnadsmål.

Således flyttade Torkelsen in i det gamla huset och gjorde sig all möda för att ordna det nya hemmet så bekvämt och komfortabelt som möjligt. Men både för moderns och barnets skull lät han förse alla fönsterna i egendomen, utan något undantag, med det fina ståltrådsgallret. En dåre kunde man ju aldrig vara säker på. Celia kunde ju få ett plötsligt utbrott och då begagna alla möjliga tillfälligheter för att komma ut i det fria och rymma sin kos. Och om hon åter blefve klok – hvem kunde veta det – skulle hon helt visst genast falla på den idén att öppna fönsterna eller slå ut rutorna för att göra sig uppmärksammad och finna hjälp för sin befrielse. Barnet kunde ju också få frestelse till att lyfta af fönsterhakarne för att sätta sig i förbindelse med grannarnes barn, som ofta syntes svärma därutanför. Därför iakttog han samma försiktighetsmått som på ett dårhus. Och Margit beundrade hans förtänksamhet och gillade den.

Då Torkelsen förde Celia in i de vackra, väl möblerade rummen, stannade hon och såg omkring på hvarje föremål. Hon sade ingenting, ty på sista tiden var hon för det mesta tyst, men det syntes tydligt, att allt gjorde på henne ett godt intryck. Hennes ansikte upplystes af en stilla glädje och ögonen tindrade. Hon gick omkring, fingrade på minsta småsak, liksom i beundran, och lät händerna sakta smekande fara öfver stolarnes, soffornas och divanernas mjuka silkesöfverdrag. Den var så fin och glatt denna blommiga damast, och de tjocka tofsarna, hvilka hängde i gardinernas kordonger, slog hon fram och tillbaka, som man ringer med klockor. Hon lyssnade också, om hon ej skulle få höra något ljud klinga från dem, men då hon förgäfves väntat därpå, så släppte hon dem med en suck. Hon yttrade ingenting, utan lät Torkelsen föra sig ur rum och i rum. De kommo förbi en spegel, en trymå i bred, förgyld ram, så stor att hennes bild återgafs från topp till tå. Hon såg en skymt af sig själf och ryckte sig från Torkelsen och sprang tillbaka till spegeln. I det blanka djupet dök en varelse upp mot henne, som fängslade i sin fantastiska dräkt, sitt bleka, tärda ansikte – med de stora, melankoliska ögonen och det långa, gyllene håret utslaget kring bröst och skuldror. Hon förstod inte, att det var hennes egen bild. Först stirrade hon på bilden och denna stirrade tillbaka; så log hon och bilden log igen; därpå sträckte hon ut sina armar, som till ett famntag, sammaledes gjorde bilden och hon lutade sitt ansikte tätt intill glaset och kysste de darrande läppar, hon såg. Bilden kysste igen, men den var så kall, denna kyss, så glatta och kalla, dessa läppar, som på en död, att det skrämde Celia. Hon betraktade sig länge, nickade och fick tillbaka samma nick och samma hälsning med handen, som hon själf gjorde.

»Jag känner henne,» sade hon åt Torkelsen. »Vi äro gamla bekanta, hon och jag. Så roligt att jag fick träffa henne – nu ska' vi inte skiljas.»

Och det blef också hennes käraste sysselsättning under mången lång dag att tillbringa timmar framför denna

trymå. Där kunde hon sitta och tala med sin egen bild i spegeln, tills hon tröttnade och somnade i den bekväma hvilstol, Torkelsen skjutit fram åt henne. Han önskade visserligen, att hon skulle dö, men han kunde aldrig själf påskynda denna död, som skulle göra hans och dotterns lif friare och lyckligare, än det nu var. Han skulle inte kunna kröka ett hår på hennes hufvud, sitt barns moder, och hur brottslig han än var, frestades han aldrig under de många och långa år, Celia lefde, att begagna sig af de gifter, han hade i sin ägo, och som mycket lätt kunnat släcka ett människolif. Nej – hon var helig för honom, så helig, att han hade en vidskeplig fruktan för, att det bestämdt skulle bringa honom själf olycka, om han gjorde henne något vidare ondt.

Första gången Celia kom in i det lilla hörnrummet till höger om salongen i våningen en trappa upp, gaf hon till ett glädjerop. Torkelsen hade också förstått att ordna det på sådant sätt, att det ovillkorligen borde göra ett angenämt intryck på henne. Men var icke detta också ett tecken, ett bevis på, att hennes själ inte var alldeles förslöad? Hon kunde fröjda sig, finna behag i åtskilligt och fäste sig särskildt vid det, som var vackert och fängslade hennes ögon. En blomma skänkte henne den högsta fröjd, en skimrande ädelsten, af hvilka Torkelsen hade en hel mängd, förströdde henne i långa stunder att betrakta i hänryckt beundran. Men den yttre världen skrämde henne, liksom dagshimlen med sitt solljus eller natthimlen med sin måne och sina stjärnor. Då bäfvade hon, kröp ihop som ett ängsligt barn och grät ibland som ett sådant. Hon var en fullkomlig dåre, full af motsägelser och oberäknelig.

Att detta lilla kabinett hänryckte henne, syntes dock tydligt. Det var den blå kammaren, som Torkelsen kallade den. Och ett skimmer af blått svepte omkring henne från tapeter, möbler och gardiner, ända intill mattan, som hade samma blåa färgton, och ampeln, som hängde på sin gyllene kedja i taket. Celia stod stilla, fängslad af detta blå, hvarthän än blicken vände sig. Framför de fyra fönsterna, två på ena väggen och ett på hvardera af de andra, gingo gardinerna här, såsom i husets öfriga rum, alldeles tätt tillhopa, endast lämnande en smal öppning för dagsljuset. Celia drog undan gardinerna för ett fönster i sänder. Hon såg ut öfver stad och sjö. Utsikten var hänförande och vidsträckt, långt, långt bort öfver skog och skär. Men strax därpå ville hon inte mera se. Hon var rädd och liksom hissnade, drog sig tillbaka och släppte gardinen igen i sina djupa veck. Så det syntes, som om Torkelsen inte hade behöft sätta dit ståltrådsgallren, ty Celia gick sedan aldrig fram till fönsterna.

Detta ombyte af bostad tycktes göra ett välgörande inflytande på den sinnessjuka, unga kvinnan. Hon satte sig icke som förr i en vrå dagarne i ända, utan gick omkring i rummen, då hon inte uppehöll sig framför spegeln. Ibland talade hon, som om hon hade osynliga väsen omkring sig, och då och då hördes ett lågt skratt från hennes läppar. Hon tycktes inte alls finna sig olycklig och visade alltid vänlighet mot Torkelsen och Margit. Ibland lekte hon med sin lilla flicka, men sällan, ty barnet fäste hon sig inte särdeles vid. Det kunde hända, att hon någon gång lyfte upp henne i sitt knä för att smeka hennes små, ystra, gyllene lockar, mer djupt glänsande än hennes eget hår, som redan började bli matt i färgen, liksom hela hennes väsen undergick förändring dag för dag. Hon vissnade i förtid, tynade bort och sjönk ihop som en blomma på en bruten stängel, den där förlorat sin saft och friskhet.

Så länge barnet inte fäste sig djupare vid moderns osammanhängande tal, lät Torkelsen dem vara tillsammans. Men då den lilla Celias förstånd började mogna och hon begrep, att det inte stod rätt till med modern, skillde fadern dem åt. Dottern kunde ju taga skada af dessa besynnerligheter i uttryck och handling, som den sinnessjuka gjorde sig skyldig till, och Torkelsen fruktade ibland, att galenskapen kunde öfvergå på barnet. Men till sin stora glädje fann han, att han hade ingenting att befara, ty den lilla förkofrade sig på alla sätt och utvecklade sig tidigare än de flesta barn. Men så hade hon också intet annat än fullvuxnas sällskap, faderns och Margits, i hvars teckenspråk hon mycket snart satte sig in. Hon visste inte af några yra, barnsliga lekar och upptåg med jämnåriga, något gyckel eller barnsligt tal. Det var ju således helt naturligt, att hon blef tyst och drömmande. Visserligen hade fadern skaffat henne en mängd leksaker, så att hon aldrig

skulle finna tiden lång eller enformig, men hon förstod ej att leka som andra barn, utan tröttnade mycket snart och följde fadern i alla fjät. Hon lämnade honom aldrig, och om han också ej särskildt sysselsatte sig med henne, så stannade hon ändock i hans närhet. Det var liksom ett lifsvillkor för henne att vara nära honom, och denna ömhet rörde honom djupt. Han kunde ibland taga henne i famnen och öfverhölja henne med smekningar.

»Du ska’ bli mycket lycklig en gång, lilla Celia.»

Han blef hennes lärare och undervisade henne i mångt och mycket, ty själf hade han ju i sin ungdom åtnjutit en god uppfostran. Och en flicka behöfde dessutom inte så mycket för sin bildning efter den tidens begrepp. Celia gjorde mycket snabba framsteg, och det stod inte länge på, förrän hon kunde läsa i hvilken bok som helst och uppfatta, hvad hon läste. Lektyr fattades henne icke. Fadern gaf henne den ena boken efter den andra, utvalda för hennes ålder. Och den store missdådaren lärde henne att bedja till gud, framför allt att bedja för honom, och inpräntade i hennes unga sinne den kristendomskunskap, han själf inhämtat, men som varit till så föga nytta och gagn för honom. Han berättade historier och sagor för henne, och hon lyssnade då alltid på honom vetgirigt och med andakt.

Men det var just dessa skildringar, som väckte tankar hos henne, tankar och föreställningar om den stora, vida värld, hvarifrån hon var utestängd, och af hvilken hon såg blott en liten del från fönsterna eller därute i trädgårdsanläggningen på bergskrönet. Dit hade hon aldrig förr fått gå ensam, utan endast i faderns eller den döfstumma Margits sällskap. Men då hon nu blifvit förståndig och pålitlig i sin blinda lydnad för faderns förbud att icke klättra ned för bergsbranten, eller kanske få det infallet att rymma sin kos, så fick hon obehindradt gå dit ut. Och dit gick hon mången stund på dagen, då vädret var vackert och solen lyste. Under det stora körsbärsträdet satt hon alltid, och var det i blomstringstiden, då trädet bar blom, kunde en vindil komma och skaka ned öfver henne de fina, hvita bladen, som föllo tätt likt mjuka, hvita snöflingor.

Hon satt där och såg drömmande ut öfver de solglittrande vågorna och på staden med sina tinnar och torn. Hon hade så många föreställningar om lifvet och människorna därstädes, föreställningar så annorlunda i verkligheten, än hennes barnsliga fantasi diktade. Hon längtade i tysthet att få skåda alla härligheter, som där funnos, längtade att komma ut i världen, längtade efter sin frihet, som en fångad fågel. Men hon vågade aldrig tala med fadern därom och modern förstod henne inte i sitt vansinne. Margit ville hon inte heller meddela sina tankar och drömmar. Hon var nog snäll, den stackars döfstumma Margit, tyckte Celia, men hon skulle bara skratta åt henne och säga, att det var endast dumheter och att Celia hade det bäst af alla barn i världen.

Ju äldre hon blef, dess mer begär fick hon att tala om denna sin längtan med fadern. Han skulle bestämdt förstå henne, men ett slags instinkt afhöll henne därifrån. Hon tordes inte ... Hvarför lefde han ett sådant här instängdt lif, undrade hon? Hvarför fick hon aldrig se människor och lära känna barn vid sin ålder? Det var besynnerligt, funderade Celia. Här gick hon och grubblade i långa tider, men vågade inte göra fadern någon fråga, ty hon kände på sig, att den blefve ovälkommen. Hon var ej rädd för honom, men det var för att ej göra honom bedröfvad, som hon teg.

Och tiden gick, år, flere år med dagar utan annan förändring, än att Celia blef äldre och klokare med hvarje dag. Hon var nu fjorton år, på gränsen mellan barn och jungfru. Vek och känslig, böjde hon sig efter faderns vilja och rättade sig utan knot efter alla hans önskningar. Han hade så många, många gånger talat med henne om, att hon en gång skulle bli lycklig, och hon hade gått och väntat på denna lycka i åratal, men den hade aldrig kommit. Hon hade också väntat på, att detta fängelse skulle öppnas för henne och hon finge komma utom dess portar, men det hade ännu inte skett. Hon hade aldrig satt sin fot ut på gatan, aldrig talat med någon annan varelse än fadern och Margit och modern, som ingenting fattade, utan gick där och åldrades, vissnade bort med hvarje dag. Håret hade grånat och hela hennes skelettartade gestalt fallit ihop. Det gjorde

Celia ondt om sin olyckliga mor. Hon led af att se henne, och hon började känna sig själf melankolisk. Hur länge skulle detta dystra lif räcka? Skulle det aldrig förändra sig?

Hon hade gifvit akt på fadern. Äfven han hade åldrats, böjts, och håret skiftade starkt i grått. Han log aldrig mer, hördes aldrig skämta, som han förr gjort med henne. Han hade så säkert hoppats, att den sinnessjuka skulle dö, men hon lefde ju fortfarande, lefde honom till trots och straff. Det var detta, som fördystrade honom så väl för hans egen skull som för den unga dotterns, ty han vågade inte taga ett steg för att bereda henne ett gladare lif, så länge denna olyckliga kvinna fanns till. Det kunde ju bli bekant, att han hade en vansinnig varelse inspärrad, och bekant att hon ej var hans laggifta hustru – ja, det kunde gifva anledning till alla möjliga forskningar om hans förflutna lif. Och om hon finge sitt förstånd igen – han visste fall, där sådant hade skett efter långvarig galenskap – så vore han aldrig säker på, att hon ej skulle förråda hans dolda brott. Han led af att se detta barn, hans käraste skatt, växa upp, beröfvad ungdomens all glädje och lycka. Så länge hon var liten och hade nöje i sina dockor och leksaker, var hennes öde ej så beklagansvärdt försötmadt af hans ömhet och tröstadt af hans sagor, men nu – nu längtade detta unga hjärta efter mer än faderns kärlek och hemmet blef henne för trångt, sedan ungdomens vingar börjat växa ut. Stackars Celia – dottern menade han – det dröjde länge, innan den lycka kom, som han förespeglat henne. Han anade hennes tankar, då han någon gång öfverraskade henne vid något af fönsterna, där hon såg ut genom de gallertäckta rutorna, ut i en värld, så nära, men ändå så aflägsen och okänd för henne. Men han frågade henne om ingenting, han vågade ej utforska henne, rädd för att få veta för mycket af hennes inre lif. Att hon ej själf sagt något, förvånade honom – det var underligt, märkvärdigt, ofattbart, att hon ej klädt sina känslor i ord. Då han ej själf hade talat, ville hon ej börja af fruktan att misshaga honom. Han var inte förtjänt af en sådan kärlek och undfallenhet – han sänkte sin panna inför henne af blygsel och samvetskval.

Men en gång sutto de tillsammans under körsbärsträdet, då blommorna hade förvandlats till röda, saftiga bär. Det var midt i en solnedgång. Staden låg svept i purpurskimmer och som guldskifvor glänste fönstren i byggnaderna, både stora och små, palats som koja. Ångslupar ilade fram och tillbaka mellan de hvita seglen på glittrande saltsjövåg. Och sorlet från det rörliga lifvet där nere trängde hit upp på bergshöjden.

Celia hade suttit länge tyst vid faderns sida, försjunken i betraktandet af det lefvande, hänförande panorama, hon hade utbredt framför sig.

»Far,» sade hon slutligen, ty hon kunde nu ej längre hålla inne med sin längtan, som i detta ögonblick trängde med okuflig makt på henne, »far, hvarför får jag aldrig följa dig, då du går dit?» hon pekade på staden.

»Emedan du endast skulle vålla mig besvär, Celia,» svarade han, ändå glad öfver att hon uttalade, hvad som så länge tryckt på hennes sinne. Det blefve ju alltid en lättnad att meddela sig med honom – han hade ju saknat mod att göra början därmed.

»Vålla dig besvär? – Åh, far, det är väl ej din mening, fast du säger så ...»

»Jo, barn, du skulle bli skrämd af allt buller och bång, som finnes i en stor stad. Du skulle bli alldeles yr i hufvudet ...»

»Men *andra* barn? ...»

»Andra barn äro vana vid allt detta virrvarr, och vanan är andra naturen. Du får vänta ännu så länge, Celia ...»

»Men jag har ju väntat tillräckligt länge, far,» kom det klagande öfver hennes läppar. »Du ska' inte tro mig vara otacksam, därför att jag längtar att få se något af den värld, hvarom jag läst så mycket och som är så

skön och underbar. Inte förebrår jag dig heller, därför att du hållit mig så här instängd under hela mitt lif – nej, far, tro inte det, du har väl haft dina skäl därför, tänker jag. Jag längtar icke ensamt efter människorna och städerna, fastän det gör mig nyfiken att få lära känna dem – jag längtar mest efter naturens skönbeter, de stora skogarne med sitt underbara sus och sitt fågelkvitter, de höga, mosslupna bergen, de blå sjöarne, de rinnande älfvarne och det brusande hafvet – allt, hvarom jag läst i underbara skildringar och härliga sånger, men som aldrig, aldrig mitt öga skådat.

»Den dag ska komma, Celia, då denna din så berättigade längtan ska bli tillfredsställd,» han strök ömt en lock ur hennes panna. »Jag är så bedröfvad öfver att ej nu genast kunna uppfylla din önskan, men så länge din mor lefver ...» Hans panna lade sig i djupa, dystra veck.

»Är det *den* orsaken?» Celias ögon vände sig mot fadern i förvåning. »Men efter vi kommit att tala därom, far, så hvarför har du aldrig talat med någon läkare om hennes sinnessjukdom?»

»Emedan den är obotlig, och jag är rädd för, att man vill tvinga mig att skicka henne på ett dårhus. Vi ha Danviken här strax bredvid, en sådan där obehaglig anstalt, och jag vill ej att hon ska komma dit.»

»Kan någon tvinga dig därtill, far?»

»Kanhända. Därför, Celia, gör jag inga förändringar, så länge din mor lefver. Därför lefver jag detta isolerade lif – jag vill inte förlora henne annat än genom döden. Förstår du mig?»

»Jag tror det, men mor kan öfverlefva oss.»

»Profetera ej det, barn!» han kramade hennes hand i vidskeplig fruktan. »Gud bevare henne för ett långt lif!»

»Att önska en människas död har jag läst om, att det är synd.»

»Tyst, Celia, tyst! Och var glad öfver att du slipper göra bekantskap med världen och människorna. Du skulle snart bli trött och mätt därpå ... O, du vet ej, hur stygga de äro, hur elaka och brottsliga ...»

»Jo, jag vet, att det finnas stora missdådare, mördare och röfvare, det har jag läst om,» svarade hon i sin oskuld.

Torkelsen ryckte till. Han var ju själf en af dessa onda människor, han ville skrämma henne för, och hvarom hon nämnde, den störste missdådaren af dem alla. Ack, att hans synder voro utplånade för hennes skull, detta barn, som han älskade så högt! Ack, att han hade kunnat börja om sitt lif, tänkte han, liksom många syndare med honom! Att han kunde äga ett så renhjärtadt barn, så mildt och ljuft som Celia – att en sådan liten älsklig blomma kunnat spira upp från en sådan giftig planta, som han, var underbart! Han tog hennes hufvud mellan sina händer och kysste henne ömt på ögonen.

»Det är inte allenast röfvare och mördare, du behöfver frukta, det finnes annat, mycket, mycket mer ondt och som är svårare att undfly, emedan det döljer sig under en fagrare yta. Du ska aldrig kunna akta dig därför, barn. Den mest erfarna kan ej bevara sig för försåtet ... Du begriper mig inte, och dina böcker äro icke tillräckliga att skydda dig mot det verkliga lifvet. Men jag ska försöka att göra dig lycklig, Celia, så lycklig jag kan och förmår, bara du har tålamod att vänta!»

Hon hörde, hur rörd och gripen han var. Och rädd för att bedröfva honom, slog hon sina armar kring hans hals och lade sitt hufvud mot hans bröst.

»Kära far var inte ledsen! Jag ska ej vidare tala om min längtan, det är bara en barnslighet af mig,» sade hon, fjortonåringen, med ett allvar i tonen, som vore hon en fullvuxen kvinna. »Jag har det ju så bra hos dig. Det

är skam af mig att önska något mer och längta efter något annat, okändt ...»

»Du *måste* bli lycklig, om det finnes en gud, som vakar öfver de oskyldiga.» Inom sig tillade han: »Och inte en gud, som straffar fädernas missgärningar inpå barnen.»

»Jag ska tåligt vänta, tills den dagen stundar,» hviskade Celia och försökte vara glad. »Det dröjer nog inte så länge, den dagen kommer en gång, som du säger, far. Jag är ju den redan närmre, än i sist förflutna stund,» skämtade hon. »Men inte får min lycka bero på min mors död – det låter så hemskt.»

»Tyst, Celia, tala inte mer om det ...»

Så sutto de länge tysta vid hvarandras sida och skådade ut i den klara rymden, där aftonens purpur slocknade i molnen. Sedan talade Celia aldrig mer om sin längtan ut i världen. Hon hade sett, att det hade vållat fadern smärta och bekymmer, och hon kände en stickande ånger öfver att ha bedröfvat honom. Hon trodde på hans ord, att det endast var kärleken till hennes mor som tvang honom till detta ensamma lif och undflyendet af människor. Mycket var väl för henne en gåta, men hon forskade icke att lösa den. Fadern skulle kanske själf en dag förklara henne allt, som nu syntes henne dunkelt.

Liksom alla dårar hade den sinnessjuka Celia inte på minsta sätt vårdat sig om sitt yttre. Margit måste locka henne, som man lockar ett barn, att få tvätta och kamma henne. Men att fläta hop hennes hår, var en omöjlig sak, ty då ref hon upp flätan strax igen. Hon ville ha håret hängande kring axlarne för att kunna leka med dess tjocka länkar. Men på allra sista tiden började hon att kamma sig själf och fläta håret, sköljde ofta ansiktet och händerna i vattenfatet och bemödade sig om att alltid se fin och proper ut.

Detta hade så småningom skett och öfverraskade mycket. Var icke detta ett säkert tecken till, att en förbättring hade inträdt i hennes förstånd? Men hennes tal röjde ingenting, som afgjordt kunde bestämma det. Hennes osammanhängande språk var ännu visserligen detsamma, men det lät ansträngdt, som om hon bemödade sig att försöka tänka. Hon var dock sällan språksam, utan gick tyst, funderande, lade handen oftast öfver pannan, som om hon begrundade något.

Och så kom en tid, då hon tydligt syntes minnas, ty hon ryckte alltid till, då Torkelsen kom, för att slippa se honom, men var rädd, förskräckligt rädd. Hon gjorde dock alltid våld på sig, för att han ej skulle märka, hur förskrämd hon var, då han nalkades henne. Men han var alltid lika öm och smekte henne på samma sätt som han smekte sin dotter med en faders och beskyddares känslor.

Vid beröringen af denna hand kröp hon dock rysande ihop – det var något fruktansvärdt, något förfärligt, att känna hans fingrar i sitt hår eller på sin kind, men hon teg och led. Hon kämpade för att behärska sin motvilja mot denne man, som hon nu mycket väl kände igen. Vansinnets mörker gled allt mer undan för förståndets ljus, som långsamt, men säkert, tändes på nytt hos henne, efter att under så många år ha varit slocknadt. Det föregick något underbart i hennes själ, hon kände det själf – minnet var visserligen ännu grumladt och hennes uppfattning icke så säker, men det klarnade allt mer och mer ... Ingen hade dock en aning om, till hvilken grad hennes domnade själsförmögenheter vaknade – hon dolde det noggrant af beräkning, ty hon ville frigöra sig ur denna fångenskap.

Därpå gick hon och grubblade dagarne i ända och funderade, på hvad sätt hon skulle komma ur detta hus. Då ingen gaf akt på henne, drog hon undan gardinerna för fönsterna och såg ut. Hon lefde således inte i en ödemark – där borta låg ju en stor stad och på vattnet nedanför gledo ångare och segel.

Det var vid ett sådant tillfälle minnet fullt sprängde fram i hennes hjärna, då hon fick syn på några skepp, som hvilade med refvade segel på sitt ankare i vågen. Allt det förflutna framstod klart och tydligt för henne: barndomshemmet däruppe i Norrland, moderns död och resorna på hafvet med den älskade fadern. Och

vidare det, som hände sedan: det fruktansvärda, som beröfvade henne all glädje och lycka i lifvet och slutligen hennes förstånd.

Hon vaknade som ur en förfärlig, hemsk dröm – hon mindes allt, *allt*... Med tunga, djupa andedrag stod hon där och stirrade på skeppen, deras master, flaggor och vimplar, som erinrade henne om det skepp, hon seglat med under sin faders befäl.

Hennes dotter kom i samma stund. Celia grep om hennes hand och pekade utåt.

»Se, se ... hvad är detta för stad?»

»Stockholm.»

»Stockholm? Jag har varit där en gång för länge sedan,» mumlade hon. Sedan gick hon med dottern fram i rummet, men sade ingenting på en lång stund, utan gick fram och tillbaka.

»Hur gammal är du?» kom det slutligen öfver hennes läppar.

»Fjorton år.»

»Fjorton år ... hvilken lång tid har ej förflutit! Du heter Celia liksom jag. Celia.»

»Jag har fått ditt namn, kära mor.»

»Mor?» Hon sköt flickan från sig och betraktade henne med mörka blickar.

»Är jag din mor? Då var det i en förbannad stund, du föddes. Gå, gå bort från mina ögon! Jag har ingen plats för dig i mitt hjärta, begär inte det!»

Celia drog sig sorgset undan, djupt undan i rummets bakgrund. Hon sträckte sina händer mot modern och bad henne icke förskjuta sig. Hon trodde så säkert, att modern talade i sitt vansinne, omedveten om den smärta, hon orsakade, men det gjorde henne ändock så ondt och sårade, som om en törntagg blifvit djupt tryckt in i hennes bröst.

Vid ljudet af dotterns klagande stämma skylde Celia ansiktet med sina händer och störtade in i den blå kammaren, hvars dörr hon hårdt stängde igen efter sig. Hon kastade sig ned på divanen och brast i gråt.

Hennes dotter! Denna flicka kallade henne *moder*. Hon hade således födt ett barn till världen! Fadern var icke någon annan än hennes egen faders *mördare!* Ja, hon mindes så tydligt *allt,* liksom den förra gången, då hennes förstånd vände tillbaka. Denne store missdådare hade alltså kränkt henne i hennes hjälplösa värnlöshet och bringat henne i ett moderskap af skam och vanära. Kunde hon älska detta barn – *hans dotter?* I första ögonblicket uppreste sig hennes sårade känsla däremot. Men sedan tänkte hon att Celia var ju lika oskyldig till sin tillvaro, som hon själf vore det. Men att *älska* henne – vore hon verkligen mäktig därtill?

Hon var rädd att återigen förlora sitt förstånd. Hon var ej stark, kände hon, och hennes lungor voro säkerligen angripna, ty hon kände stor smärta och tyngd uti sitt bröst; hon hade känt det länge. Om hon skulle sjukna och dö, instängd här med honom, afspärrad från hela världen, utan någon hjälp och tröst i sin stora nöd? Nej, det fick inte ske – hon måste ut härifrån, söka att genom någon list befria sig, och hon skulle bestämdt lyckas. Bara hon kunde dölja sina planer och framför allt inte låta honom eller Margit eller Celia ana, att hon inte längre var en dåre. Hon hade nu sitt fulla förstånd igen, och för hvarje dag blefvo tankarne allt mer klara och rediga. Hon aktade noga på sig själf, att inte förråda sig och låta dem tro, att hon inte var fullt klok. Hon skulle säkert eljes bli inspärrad i en undangömd kammare och strängt bevakad af den döfstumma, i stället för att, som nu, få fritt gå omkring i huset. Därför förhöll hon sig tyst, aktade noga på

sig själf, svarade inte, då man tilltalade henne, och höll sig skyggt undan alla. Blefve hon endast fri, skulle hon väl alltid sedan träffa på någon barmhärtig människa att förtro sig till.

Hon smög stilla fram i rummen, och då ingen såg henne gick hon fram till fönsterna, kände på deras ståltrådsgaller, som dock trotsade alla försök att brytas sönder af hennes svaga, kraftlösa fingrar. Från den blå kammaren var inte djupet så särdeles stort ned i trädgårdsanläggningen, att hon icke med ett djärft försök skulle kunna våga språnget om icke detta galler funnes. Men det var omöjligt att få det loss. Komme hon bara ut på berget, så vore hon räddad, men dit hade Torkelsen aldrig vågat släppa henne. Hon visste hur vägen gick dit ut genom den mörka förstugan från terassen. Hon hade sett från fönstret, hur Celia och han sutto under körsbärsträdet eller i den lilla bersån, samtalande i förtrolighet, sett hur den unga dottern kysst och smekt fadern i oskuldsfull omedvetenhet om, hvilken stor missdådare han var.

I sådana stunder hade hon velat skrika af raseri och ropa till henne att undfly denne far, hata honom och förhjälpa sin olyckliga mor att hämnas och bestraffa honom. Men klokheten hade förbjudit henne att göra det. Dottern skulle inte lyssna till hennes röst, inte lägga minsta vikt vid hennes anklagelser, utan kanske i stället hjälpa fadern till att ännu strängare hålla henne inspärrad. Flickan kunde ju inte annat tro, än att modern var sinnessjuk och kunde bli farlig, om hon visade något utbrott af ursinne. Och Celia förlät dottern; hon kunde inte känna någon ovilja, något hat mot henne, fastän hon ville utestänga hennes bild från sitt hjärta. Men det kunde hon ändå inte, moderskärleken reste sig upp däremot och kräfde ut sin fulla rätt.

»Celia,» sade hon en gång och drog den unga flickan intill sig, »älskar du mig?»

»Ja, innerligt,» svarade Celia och tryckte sig intill henne. »Och far älskar dig också.»

»Nämn inte *honom*... Du vet ingenting, barn, men en gång ...» hon häjdade sig. »Vill du skaffa mig papper och penna?» sade hon plötsligt. »Jag vill teckna en tafla ur minnet ...»

Celia skyndade efter ett ark papper, men modern var inte nöjd med så litet, hon ville ha mycket, mycket papper.

Och hon fick det som allt annat, hon önskade sig. Hon hade fått en ingifvelse, som hon genast ville sätta i verkställighet.

»Gå nu, barn! Jag vill vara ensam, när jag ritar, du stör mig bara.»

Och hon fick vara allena i den blå kammaren, där hon trifdes bäst. Men hon ritade inte ett streck; i stället började hon att skrifva sin historia. Så långt hon kunde minnas tillbaka och intill närvarande stund skildrade hon sitt lif. Men det gick inte på några timmar eller en dag; det dröjde länge, ty hon behöfde tid på sig för att finna de rätta uttrycken. Hennes hjärna arbetade mycket trögt och hon tröttnade så fort, men det gick ändå. Ark för ark stack hon under golfmattan bakom soffan invid väggen. Men blef hon störd, hvilket sällan hände, ty man ville lämna henne i fred då hon tydligt visade, att hon ville vara det, så låtsades hon rita på planschen, som hon verkligen hade gjort ett utkast till. Den föreställde ett skepp på hafvet, hennes faders skepp såsom hon mindes det.

»Det blir nog färdigt en gång,» sade hon, »bara du har tålamod att vänta, Celia.»

Ja, det lofvade den fjortonåriga och visade glädje öfver, att den olyckliga modern hade fått något, som upptog henne så helt, som detta arbete tycktes göra.

»Jag gillar det inte i första taget, ser du, min flicka; jag stryker ut med kautschuken och så får jag börja på nytt igen,» tillade hon listigt.

»Mor är så annorlunda,» sade Celia en dag gladt åt fadern, märker du det ej själf? Tänk, om hon blefve frisk igen, riktigt klok, som någon af oss? Jag nästan tror det, far. Då behöfver du inte frukta för att någon ska våga taga henne från dig.»

Men Torkelsen svarade ingenting, hans panna blef endast mörk. Från den stunden gaf han mera akt på sin föregifna hustru, men han trodde inte på dotterns ord; han *ville* inte tro på dem, ty då var också hans lugn borta. I stället upptäckte han, att hustruns kind blef allt blekare och att hennes ansikte antog ett allt mer lidande uttryck. Hvilken förändring hade hon ej undergått sedan den första stund han såg henne! Det var femton år sedan dess, femton långa år, men en tidrymd alldeles för kort för att på sådant sätt ha kunnat förhärja hennes lif. Där satt hon grånad redan vid trettiotvå års ålder, böjd, hopsjunken somen gammal gumma. Han hörde henne aldrig klaga, men att hon led af något inre ondt, anade han, då hon som oftast tryckte sina händer mot bröstet och höll dem länge där hårdt knutna. Och så andades hon så tungt som med stor andnöd. Kanske att den stunden inte var så aflägsen, då döden skulle befria henne – det vore bäst för dem alla tre, för henne, dottern och honom själf, och äfven för Margit, som hade ansvaret om hennes vård på sin lott. Om hon finge dö, då ... Torkelsens ögon blixtrade under de buskiga brynen, där han satt och betraktade henne i smyg. Men den olyckliga kände hans blick, den brände henne som glödande kol. Hon var då ibland frestad att stiga upp från sin plats och afslöja honom inför dottern – afslöja hans dolda brott inför hela världen. Hon reste sig också då till hälften, men så sjönk hon ned igen. Hon ville inte göra sitt öde än värre; hon som hoppades på befrielse, måste härda ut intill den stunden.

Hon hade skrifvit sin historia, vikt blad för blad och lagt in den i ett själfgjordt konvolut, hvilket hon fäst samman med en knappnål. Allt detta hade hon tillreds att kasta öfver planket till gatan eller låta det på något sätt komma utom dessa väggar, i fall hennes rymningsplan misslyckades. En gång skulle hon väl finna något tillfälle att komma ut på gården, när de mörka höstkvällarne voro inne och hennes omgifning var så säker på, att hon aldrig skulle gå ut. under bar himmel. Hon visade med beräkning samma afgjorda skräck därför som tillförne, just för att invagga dem i det största lugn. Men så fort Torkelsen närmade sig henne, kunde hon ej lägga band på sina känslor. Hon satt ej stilla som förr, utan for förskrämd upp och sträckte ut sina händer värjande mot honom.

»Rör mig inte!» Hennes röst var dof, hotande, och hade en hemsk klang.

»Det lider mot slutet,» tecknade Margit åt husbonden. »Ni ska få se, att det inte länge låter vänta på sig ... Hennes förändring tyder på detta ...»

»Gifve gud, du spådde sant, Margit. Jag har haft en tung börda under alla dessa år.»

»Ni kommer snart att vara befriad ...»

Celia såg, hur de tecknade, och förstod, att samtalet rörde henne. Den blick, hon fäste på Torkelsen var full af hat och hämnd, och hon vände sig om för att slippa se honom.

Men hur hon än passade på att finna något tillfälle att smyga sig ut för att se efter, om man glömt att stänga förstugudörren, kom inte något sådant. Lampor och ljus tändes så fort mörkret bröt in, och den unga dottern var ständigt i hennes närhet. Om hon ändå skulle förtro sig åt henne? Nej, detta barn skulle inte tro annat, än att hon talade i galenskap, att alltsamman var vilda fantasier, och därför hindra hennes flykt. Dottern älskade och tillbad sin far och skulle aldrig tro något ondt om honom.

»Stackars barn, hvad ska det väl bli af dig!» suckade modern i tysthet. »Men inte ens för din skull kan jag stiga ned i min graf med min förskräckliga hemlighet. Min faders blodiga skugga kräfver hämnd – gud tillåter inte, att missdådarens onda gärningar ska förbli dolda. Därför återgaf han mig mitt förstånd – endast för att bli ett verktyg för hans straffande hand,» tänkte hon, fanatisk i sin gudstro.

Men det fattades henne likväl mod och djärfhet att utföra sina planer. För hvarje gång hon kände sig redo att fly, greps hon af den vildaste ångest. Om hon inte skulle hinna att komma ned för terassens stentrappa, utan bli upptäckt och gripas af Torkelsen eller Margit? Hon kände deras styrka – de skulle taga henne på sina armar lika lätt som om de lyftat en fjäder. Och hvad skulle de göra med henne sedan? ...

Dag för dag skred fram. De mörka höstkvällarne blefvo allt längre i november.

Det var en sådan kväll, som Bjerke klappade på porten. Den ängslan, som grep Torkelsen var obeskriflig, då han fann, att efter så många år den farligaste af hans medbrottslingar uppsökte honom. På hvad sätt som helst måste han befria sig från detta vittne. Han skulle ju annars aldrig vara säker för att denne man skulle tiga intill döden. Han skulle kanske komma gång på gång för att friska upp Torkelsens minne – det var åtminstone ingenting att sätta lit till, och därför skulle hans mun tystas för evigt. Ännu en gång bäfvade han icke tillbaka för att taga ett människolif – det var för egen självbevarelses skull, han tog giftet och lade i rombuteljen. Han beräknade, att den gamle sjömannen skulle dö på gatan, ty den dosis, denne tog af giftet, måste ovillkorligen göra slut på hans lif inom så och så lång tid. Att Bjerke skulle få det infallet att gå till Prisca Didriksdotter och komma upp till hennes stuga på berget, förvånade honom. Och att han skulle dö där hos spåkvinnan, var högst obehagligt och nedstämde honom. Men han var van att behärska sig, så att jungfru Didriksdotter ingenting hade för sin tillkonstlade spådom i kortlapparne, och hon skulle aldrig komma åt honom, fastän Bjerke förrådt ett och annat i dödsångesten.

VII.
Fri!

Torkelsen var icke samme kallblodige brottsling som förr, då ett människolif plägade betyda så föga för honom. Bjerkes död gnagde på hans samvete och lämnade honom ingen ro, hvarken natt eller dag. Att han skulle så försynda sig och öka sina brott! Men på hvad annat sätt skulle han väl kunnat bli af med sin medbrottsling? Bjerke skulle sannolikt en gång ha förrådt honom, han var viss därpå, om ock denne kommit med vänskapliga känslor. Människor voro så föga att lita på, »dagens vän förvandlas så lätt till morgondagens fiende». Det fanns blott *en enda* varelse, han trodde på: »den döfstumma Margit». Men så var det också kärleken, som behärskade henne, en kärlek, som aldrig skiftade, utan skulle förbli lika stark ända intill döden, fastän den aldrig blifvit besvarad. Hade hon varit lika skön som Celia och inte en dumbe, hvem vet, om hon ej då hade tjusat honom? Men nu var och förblef hon en ringa tjänarinna.

Allt sedan Bjerkes besök höll Torkelsen sig instängd på sitt rum. Han ville vara ensam med sig själf och sitt onda samvete, han kunde inte möta sin dotters oskuldsfulla blick. Och likväl var det för *hennes* skull han åter igen hade försyndat sig. Hade hans dolda brott blifvit upptäckta och förrådda af Bjerke, så – hvad hade väl blifvit af henne? Nej, hon skulle gå ut i världen med obefläckadt namn samt aktas och äras som en rik mans dotter. Ingenting finge störa hennes lifsglädje, skulle det också kosta än flere människolif. Torkelsen vore nu så säker och lugn, trodde han, sedan det farligaste vittnet till hans missgärningar blifvit undanröjdt. Men att åter komma i jämvikt med sig själf, var en svår kamp, och han behöfde därför ensamheten.

Många gånger hade hans unga dotter gått till hans dörr, klappat på och frågat, om han ej ville släppa henne in. Nej, han ville det inte, han var sjuk, undskyllde han sig. Och dagar gingo, utan att han intog någon föda. Då sjönk hon slutligen ned utanför hans tröskel och brast i häftig gråt. Hennes snyftningar trängde in till honom.

»Far, far!» ropade hon.

Han kunde inte längre stå emot hennes klagan. Dörren gick upp och Celia kastade sig i hans famn.

»Jag trodde du skulle dö, far! O, hvad hade väl då blifvit af mig?»

Han torkade bort hennes tårar, kysste hennes kind och tröstade henne med, att nu var han frisk igen. Han talade ansträngdt och syntes förströdd. Så gick han fram till sin chiffonier, slog ned klaffen och tog fram ett schatull.

»Häri finns något, som är ditt, Celia.»

Celia öppnade locket.

»Åh!»

Hon studsade och slog ihop händerna. Hon vågade ej röra vid de skatter, som uppenbarade sig för henne. Det blänkte, blixtrade och gnistrade.

Torkelsen log åt hennes beundran och tog fram en gyllene halskedja, den han hängde på hennes bröst, knäppte armband på hennes armar och sköt en guldpil i hennes blonda lockar. Därpå förde han henne fram till spegeln.

»Allt detta är *ditt,* Celia!»

Hon rodnade mot sin bild, så obeskrifligt fager i sin outvecklade jungfrulighet.

»O, inte passar denna grannlåt för mig,» sade hon och ryckte pilen ur sitt hår, knäppte upp armbanden och löste af sig halskedjan. »Hvad ska jag med dessa smycken i denna min ensamhet?»

»Göm dem, Celia, förvara dem själf till den dag, då du kommer ut i världen som en rik arftagerska. Det ska inte dröja länge, ty jag är själf trött på denna fångenskap och längtar ut i lifvet för din skull. Ack, om det kunde ske i morgon, mitt barn, men jag vågar inte ...»

»Har du då något att frukta för, far?» Hon smög sig tätt intill honom och såg ängsligt upp i hans bekymmersamma ansikte. »Är du rädd för, att någon tar bort mor? Äro människorna så elaka?».

»Ja, ja, mitt barn, de äro det,» suckade han.

»Skräm mig inte, far! Jag har läst om, att det finnas så många goda och ädla människor. Kunna vi inte träffa på sådana? Då vi ej själfva vilja dem något ondt, hvarför skulle de då vara elaka mot oss? Och då vi inte ha gjort något illa, så ha vi ju heller ingenting att frukta.»

»Du har rätt, Celia, ingen ska skada dig, ängel,» han tog hennes hand och lade den på sin panna. »Man ska älska dig och du ska bli mycket lycklig.»

»Jag vill tro och hoppas det,» det leende, hon därvid log, gjorde hennes ansikte ljust och ännu vackrare.

De talade ingendera om modern. Celia kunde annars ha sagt honom, att denna inte hade varit ur sitt rum under de dagar, han själf hållit sig instängd. Hon var sjuk, lidande, och Margit hade bäddat ner henne. Celia hade ofta varit inne hos henne, men alltid blifvit bortvisad. Endast en gång hade hon tagit dotterns hufvud mellan sina händer, sett henne in i ögonen, lika klokt som den där hade sitt fulla förstånd, kysst henne på pannan och mumlat något, som Celia inte fattade. Men om detta ville inte Celia nu tala med fadern. Han syntes så sorgbunden förut, så det vore ju endast att öka hans ledsnad. Därför teg hon.

Det var samma afton, som Torkelsen besökte Prisca Didriksdotter. Från henne hade han gått ut i staden för att skingra sina dystra tankar. Han kände sig dock inte det minsta orolig öfver, hvad spåkvinnan låtsade sig

ha sett i korten. Bjerke hade förrådt ett och annat, men hvem fäste sig vid hvad en människa pratade i yrseln? Att Prisca bestulit den döde, var han viss på. Han kunde ej annat än skratta åt den sluga kvinnans spratt med honom: hon hade köpt stugan med hans egna penningar.

»Vi skulle godt komma om sams,» hade hon yttrat, men han var för klok för att låta en gammal spåkäring komma sig in på lifvet. Hon skulle dock aldrig hysa något groll mot honom, som låtit henne få taga i besittning den efterlängtade kojan, och han fattade mycket väl, att han ej hade någon fiende i henne. Misstänkte hon, att han hade något att dölja, som ej tålde dagens ljus, så förstod hon nog också, att han trodde detsamma om henne.

Han kom mycket sent hem den kvällen, nära nattens inbrott, och ingen hörde honom. Jo, Celia – inte dottern, som somnat in i drömmar om den lycka, fadern så ofta förespeglat henne, och som i fantastiska former uppenbarade sig i drömmen.

Hon var alldeles ensam den olyckliga, fångna kvinnan. Hon hade bestämdt och afgjordt visat bort Margit, som bäddat åt sig på golfvet i hennes rum. Hon var ensam, ändtligen ensam. Och hon hörde, hur Torkelsen gick därnere i förstugan, satte nyckeln i låset till våningen och stängde dörren efter sig. Hennes hörsel var till ytterlighet skärpt, inte minsta ljud undgick henne. Hon satte sig upp i bädden och lyssnade. Allt var tyst, den djupaste stillhet rådde i hela huset. Men ännu ville hon dröja, beräknande, hur Lång tid åtginge för att han skulle hinna gå till sängs. Hon såg på klockan, en hvit bordstudsare af marmor på den förgyllda konsolen. Visaren pekade på half tolf. Hon väntade två kvart – tills den lilla hammaren föll i urverket och slog timmen fullt. Nu kunde hon våga? ...

Försiktigt steg hon ur bädden och gick fram till fönstret, drog undan gardinerna, så att månskenet strömmade in. Hon hade inte något ljus att tända, icke vågade man lämna något elddon hos henne, och Margit glömde sig aldrig. Men det var alldeles tillräckligt ljust för henne att kläda sig. En mycket lätt dräkt, några kjolar och en morgonrock samt tofflor att sticka fötterna i. Alla hennes öfriga kläder förvarades i en garderob bredvid dotterns rum, och dit vågade hon sig inte. Nu eller aldrig skulle hon bli fri! Midt i natten var endast en möjlighet därtill, och hon behöfde endast fly till någon af grannarne, hade hon tänkt, så vore hon räddad. Hon kunde ju taga sin tillflykt till grannen på berget midt emot, den lilla stugan, inom hvars väggar hon lefvat i fyra hela år. Hon mindes nu alltsammans hela den långa tidrymd, som hon med våld varit Torkelsens fånge, denne brottsling, som inte nöjt sig med att taga hennes faders lif, utan gjort sig skyldig till ett än ohyggligare brott ... Nu skulle hon bli fri, hon måste åtminstone våga försöket.

Hon gick ut i salongen, utan att stöta till någon möbel, ty nu förstod hon att akta sig. Öfver golfvet föllo silfverskimrande strimmor – månljuset, som trängde in mellan gardinernas smala öppningar. Hon öppnade dörren utan ett ljud och ilade nedför trappan. Äfven nedra förstugans dörr var ej tillstängd; han hade glömt denna försiktighet, Torkelsen, insöfd, som han var i många års säkerhet på Margits vaksamhet öfver Celia.

Nu stod hon ute på terrassen i månskenet. Gården var betäckt af nyfallen snö, äfvensom trappan, som förde dit ned. Det var så länge sedan, hon stått under bar himmel, så länge sedan hon inandats annan luft, än kammarens instängda atmosfär. Hon ryste därför till och kröp ihop skälfvande af köld, ty det var kallt, genomträngande kallt för henne i hennes lätta dräkt.

Plötsligt erinrade hon sig, att hon glömt konvolutet, hvari hon förvarade sin skriftliga historia. Skulle hon vända om? Vågade hon det? Hon måste ...

Det gick lyckligt ... åter stod hon ute på terrassen. Hon kände på dörren till korridoren, som ledde ut till trädgårdsanläggningen. Kunde hon komma ut denna väg, dess bättre. Hvad hade man tänkt på, som inte hade stängt denna dörr? Kanske att den aldrig var stängd – hvad visste Celia?

För första gången satte hon sin fot på bergskrönet, här, där hon så många gånger hade sett far och dotter tillsammans – *hennes* dotter ... Den var så underbar denna frihet! *Frihet!* Hon var nära att skrika af jubel ett glädjerop öfver att hon ändtligen brutit bojan. Men hon frös, hon skalf af köld.

Hon stirrade nedåt bergets branter. Hur skulle hon komma utför? Det bar rätt ned till sjön, det månlysta vattnet, som krusade sig. Men vågade hon ingenting, vann hon heller ingenting, och därför så ...

Hon klättrade ned eller rättare gled utför den snöhöljda bergsbranten. Den var glatt och hal och nu kunde hon ej häjda farten. Det bar utför, alltjämt utför ....Hårdt höll hon konvolutet i sin hand, så hårdt, att det vållade smärta i hennes fingrar, men hon höll fast ... Sloge hon ihjäl sig – hennes historia öfverlefde henne ändå, hennes lifshistoria, så sorglig och underbar, att den kunde tagas för en dikt.

Så sjönk hon plötsligt ned i en fördjupning mellan bergsskrefvorna. Den var fylld af nyfallen snö ... O, hur hon frös och isades af nattkölden! Tofflorna hade hon tappat och hon stod nu med nakna fötter, ty strumpor hade hon ej gifvit sig ro att träda på. Hon kunde inte komma längre, omöjligt, hon kände sina krafter svika. Skulle hon dö här på klippan? Hon blickade omkring sig med förtviflan ...

Då gjorde hon en yttersta kraftansträngning och lyckades klättra upp igen, klättra steg för steg, tills hon kom in på den lilla stigen, som löpte utanför egendomens byggnader, numera Ersta trappor. Hon var räddad – fri! Ändtligen fri! ...

Hon tog ett djupt andedrag, innan hon kunde taga ett steg längre framåt. Fri! Utanför detta hus, där hon så länge hållits fången!

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hon kände igen kojan uppe på bergsklinten. Hon ilade dit uppför trapporna med nakna, blåfrusna fötter. I fönstret lyste en eldslåga lik en vänlig stjärna, på samma sätt hade den stjärnan lyst Bjerke.

Prisca Didriksdotter hade inte gått till sängs ännu. Hon höll sig alltid uppe så länge hon kunde för att slippa ligga sömnlös, vaken i timmar. Hon hade, som alla gamla, svårt för att sofva.

Hon roade sig med att »se i korten» för sig själf och satt just med kortlapparne utbredda på den smutsiga bordsskifvan, då katten, som låg på stolen bredvid henne, plötsligt reste sig och lyssnade.

»Hvad kommer åt dig, Sara? Tror du, att vi få främmande midt i natten? En sjöman till kanske?» Hon skrattade kort och fortsatte att lägga ut det sista kortet, hon hade i handen.

Men Sara hoppade ned på golfvet och vädrade.

»Det bådar nå'nting ... Jag känner inte igen Sara, hon är så orolig.» Åh, nu kommer jag ihåg: Jag har ju glömt att stänga porten. Kan katten ha så godt förstånd, att hon vill påminna mig därom? Nå ja, bättre sent än aldrig. Jag vill visst inte ligga vid olästa dörrar, hon steg upp, tog en nyckel från spiken ofvanför skänken och gick till dörren.

Men där blef hon häjdad af något, som hon trodde var ett spöke, direkt uppstiget ur grafven. Ty så blek var Celia, där hon stod på tröskeln, och så hemsk såg hon ut med sitt aftärda, lidande ansikte och det långa, gråa, utslagna håret.

Prisca stirrade på henne länge, väntande på, att denna syn skulle försvinna. Ty det kunde omöjligt vara en människa, denna hamn i den ljusa dräkten med de rika vecken. Men Celia stod kvar och skakade af köld. Hon kunde inte få fram ett ord öfver sina läppar.

»Är ni verkligen ett mänskligt väsen, så stig fram och drag igen dörren efter er! Ni släpper ju in all nattkyla. Men hvem i Herrans namn är ni och hvarifrån kommer ni?»

»Hjälp mig! Beskydda mig,» bad Celia ångestfull och sjönk ned på en stol.

Hon hade gömt konvolutet i fickan på morgonrocken, så att hon hade händerna tomma.

Prisca tänkte ögonblickligt, att hon hade en förrymd dåre framför sig. Danviken låg ju inte långt därifrån, och det hade händt, så hade hon hört, att en och annan sinnessjuk hade rymt därifrån. Hyena skulle denna kvinna eljes vara? Hennes klädsel röjde ju, att hon måste vara någon af dessa olyckliga patienter. Och så ... att komma midt i natten! Stackars människa, hon skälfde ju af köld, och Prisca upptäckte, att hennes fötter voro nakna.

»Hvar i Herrans namn kommer ni från?»

»Var barmhärtig mot mig! Hvem ni än är, så hjälp mig! Jag har varit inspärrad i femton långa år och nu först lyckats befria mig ur min fångenskap.»

»Hm,» Prisca var beredd på att få höra de mest orimliga saker. »Ni fryser ... värm er, stackars människa,» hon svepte sin gamla schal om Celia. »Visst ska jag beskydda er, men för *hvem?* Och hvarifrån kommer ni, så där klädd och barfotad? Se så, sträck fram foten, så ska hon få ett par varma strumpor på sig. Prisca Didriksdotter är ingen så hårdhjärtad varelse, ska hon få se. Herre gud, en så’n liten fot!» Hon höll Celias nakna, iskalla, ömmande fot i sin hand. »Stackars liten! Men att ge sig ut midt i natten, i novemberkölden, vi ha fått en tidig vinter i år. Har hon bara inte förkylt sig, så ...»

»Jag kommer inte alls långt ifrån, fastän vägen hit var svår,» inföll Celia skyggt. »Jag är er granne, fastän ni säkert aldrig vetat af det och inte sett mig förr heller.»

»Jesus i himlen!» Ett ljus gick upp för Prisca och hon slog ihop händerna öfver sitt hufvud. »Det är väl inte kapten Torkelsens hustru heller?»

»Jag säger ingenting nu,» svarade Celia. »Men ni ska få veta det en gång, ni och hela världen. Jag begär nu endast, att ni låter mig vara gömd här hos er, bara tills i morgon, då ni ska göra mig den tjänsten att hämta en präst at mig. En herrans tjänare är väl rätte personen att hjälpa och bistå en olycklig och oskyldigt lidande människa. »

»Men säg mig: Är ni kapten Torkelsens hustru?»

»Ni säger det, han utger mig för att vara det, men jag är *inte* hans hustru, och jag vill heller aldrig blifva det! Han har tagit mig med våld ... Men låt mig slippa att säga mera nu ....»

»Åh, herre Gud!» Prisca stod där och bara betraktade Celia. Det var således hon, som Bjerke hade talat om – henne, som han menade med kvinnorofvet och som hörde till Torkelsens dolda brott. Hon var ingen gammal kvinna, fastän håret var grånadt, och inte heller någon ung, hennes ålder var svår att gissa.

»Ni säger, att ni inte är Torkelsens hustru, men *barnet* då? ...» Det finnes ju ett barn i huset? – Är inte ni modern?

»Tyst,» bad Celia, »fråga mig ingenting? Jag känner er inte ... det är svårt att tala med en främling.» Hon drog sig litet för Priscas obehagliga utseende. »Men ni är den första, jag träffat på, och därför så ... Låt mig få hvila litet, jag är så trött ...»

»Ni ska få ligga i min egen bädd, frua lilla,» Prisca skakade om kuddarne i sängen och drog lakanet djupt

ned öfver täcket. »Det är väl inte så fint. som ni säkert är van vid, men ni ska nog sofva godt ändå i gamla Priscas säng. Och jag ska koka kaffe, så att ni får något varmt i er, och i morgon bittida, så har ni prästen här.»

»Tack, tack!»

Celia lade sig i den tarfliga bädden. Prisca stoppade om henne täcket. Hur hon frös! Det hjälpte inte, att Prisca lade ännu ett täcke på henne, hon frös lika fullt, frös så att hon skakade i hvarje led.

»Det fattas bara, att den här också lägger sig att dö hos mig. Jo, det vore just ett skönt spektakel,» tänkte Prisca, medan hon gjorde upp eld i spisen och satte kaffepannan på trefoten. »Tänk, om hon ej kommit till mig, utan till den andra grannen – då, Torkelsen, hade du blifvit fast. Men du har tur med dig – Prisca Didriksdotter är inte din fiende, så länge din penningpung står öppen. De där två hundra riksdalerna ska jag ha i min hand igen; du kunde allraminst tro det, Torkelsen.

Då kaffet var färdigt, bjöd hon Celia att dricka. Men det smakade ej denna; hon försökte väl, men det bar ohjälpligt emot, hon förmådde inte svälja en droppe.

»Jag är mycket sjuk,» klagade hon.

»Det var ju ingenting annat att vänta, då ni sprungit ut midt i natten så illa klädd. Ni hade väl kunnat taga på er varmare kläder.»

»Om jag *kunnat,* ja, men jag hade inga andra till hands. Ni vet inte, hur det är ställdt ... ack, ingen människa vet, att det finnes en mängd dolda brott, som aldrig ska bli uppenbarade och bestraffade. Ni känner inte min historia, men den ska bli känd inför hela världen. Jag har varit galen af sorg, mistat mitt förstånd af skrämsel, men gud vare lof, jag är nu redig igen, så att man kan tro på mina uppgifter.»

»Trötta inte ut er nu, utan sof till morgondagen!»

»Ack, ja, den som kunde sofva,» suckade Celia och slöt ögonen samman. »Den som kunde få sofva!» Tack, tack för er barmhärtighets skull ... Gud löne er!»

Sedan tystnade hon och slumrade sakta in, en orolig slummer, som inte skänkte någon verklig ro eller hvila. Efter frossbrytningarne hade en brinnande feber kommit. Blodet rann som eld i hennes ådror och hjärtat och tinningarna bultade hårdt.

Prisca försakade själf sin hvila för att vaka öfver sin främmande gäst. Vid minsta rörelse Celia gjorde, böjde hon sig ned öfver henne och såg till, hur det var fatt. Det var en skatt, som hade kommit i hennes händer, en dyrbar skatt, som säkert skulle inbringa henne en hel förmögenhet kanske, och därför var hon så ytterst öm om Celia.

»Hon har feber, stackars liten,» mumlade hon.

»Jag vill inte dö!» utbrast Celia och reste sig till hälften. »Jag *vill* inte dö! Jag vill lefva för att hämnas min vanära, mitt lidande och min fader, som han mördade midt för mina ögon. Han ska säga, att jag är galen, och alltsammans är en vansinnigs fantasier, men han ska inte komma någonstans därmed. – Gud är med mig!»

Prisca bjöd henne ett glas vatten, och hon drack det i botten, och ännu ett till och åter igen ett. Hon törstade ända till plåga. Sedan knäppte hon hop händerna öfver bröstet och låg stilla.

»Gud ske lof, att jag är fri!» hörde Prisca henne gång på gång säga.

Och natten gick till ända. Dagen bräckte sent på denna tid af året, så att det inte var särdeles tidigt, som Prisca klädde sig för att gå efter en präst, hvarom Celia enträget bedt henne. Hon kunde inte tro, att denna kvinna, som visat henne både medlidande och gästfrihet, vore falsk för snöd vinnings skull. Prisca tviflade å sin sida inte på, att Celia talade sanning; hon kunde ju inte det efter de yttranden, Bjerke hade haft, men hon var ändå inte säker på, om denna kvinna verkligen var klok. Hon ville därför själf gå till Torkelsen och klämma ur honom sanningen, ty nu skulle han väl inte våga hålla inne med den, efter hvad som inträffat.

»Ni stänger väl igen om mig, så att ingen kommer hit, medan ni är borta?» frågade Celia ängsligt. »Det kunde falla honom in att söka mig här ... hvem vet. Bor ni alldeles ensam i denna stuga?»

»Ja, och ni har intet att frukta. Hit kommer ingen.»

»Tack, ni är bra god mot mig! Hvad heter ni?»

»Prisca Didriksdotter.»

»En gång hoppas jag kunna belöna er, om inte annat, så har ni guds välsignelse. Men dröj nu inte länge och kom inte tillbaka utan att ha prästen med er! Ni känner väl till någon rättskaffens herrans tjänare?»

Prisca nickade. Hon visste nog, hvar hon skulle få fatt i en sådan, menade hon. S:t Katarina församling hade både kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkter, så att det var ingen brist på den varan, log hon, som allra minst var gudaktigt sinnad. Celia kände sig sårad vid detta svar, som lät så lättfärdigt i hennes öron. Men hon fick väl inte vara så nogräknad med denna obildade kvinna. Det var nog bara ett uttryckssätt hos henne.

VIII.
Bedragen.

Med fasa hade Margit upptäckt Celias flykt. Bädden stod tom och hon fanns ej i rummet. Först stod den döfstumma som förlamad, men sedan sprang hon genom hela huset och sökte, sökte i hvarje undangömd vrå, men allt förgäfves – Celia stod inte till att finna. Porten var stängd – så att på denna väg hade hon inte kunnat undkomma. Men dörren, som stod öppen till förstugan, som ledde ut till trädgårdsanläggningen, upplyste henne om allt. Hon ilade ut på bergskrönet och såg i snön spåren efter Celias små fötter. Hon följde dem ända ut till bergsbranten och såg därifrån hur de försvunno bland klipporna.

Margit slog sig förtviflad för pannan. Att detta skulle hända efter femton års vaksamhet! De voro alla så säkra på Celia, att hon aldrig skulle komma på den tanken att leta sig ur detta hus, hon, som alltjämt visat så stor fruktan för att träda under bar himmel. Hon var således slugare, än de hade beräknat, och hade kanske länge nog rufvat på denna flykt. Men efter så många år ...

Margit erinrade sig nu så mycket från den senaste tiden, från en lång tid, och hon hade sagt husbonden, att han skulle gifva akt på, att Celias sinnessvaghet hade inträdt i ett annat stadium. Hon var till ytterlighet förändrad, och hvem kunde veta, om ej hennes förstånd var på återväg igen. Margit hade väl trott, att ett slut på Celias lif förestode – hon kanske misstog sig – Celia skulle måhända bli klok igen. Och nu var hon fri – borta!

Eller kanske att hon störtat sig i sjön där nedanför? Hellre det än att ha råkat i händerna på någon främmande människa. Ve då husbonden! Hvilka följder kunde inte vänta honom?

Med vacklande steg gick Margit in till Torkelsen. Hon var dödsblek och skälfde så, att hon måste stödja sig

mot en stol för att hämta andan, innan hon kunde meddela honom den förskräckliga nyheten.

»Är Celia sjuk?» tecknade Torkelsen, menande dottern, som låg honom först och främst om hjärtat.

Margit skakade på hufvudet. Med darrande händer började hon att teckna:

»Hvarför stängde inte husbond' igen förstugudörren? Det har nu skett ...»

»Jag har uraktlåtit det många gånger, men det betyder ju ingenting. Vi ha ju ingenting att befara ... *hon* håller ju sig envist inne i rummen.»

»Och hvarför stängde inte husbond' igen förstugudörren till korridoren?»

»Det gör väl ännu mindre,» svarade han, orolig öfver Margits förskrämda ansiktsuttryck. »Den står ju för det mesta ständigt öppen.»

»Men då jag märkt det, så har jag alltid läst igen den dörr'n af gammal vana. Jag glömde mig aldrig.»

»Nå, hvad vill du härmed säga? Hon har väl ej öfverraskat dig med att taga en promenad ut i det fria.» Han kunde inte annat än le, ty han trodde, att detta var ett omöjligt tilltag af Celia. Hon skulle väl då ha försökt det förr?

»Husbond' – *hon är fri!* Hon har rymt, det är er egen oförsiktighet skulden till – jag tvår mina händer!»

»Rymt!» – tecknade Torkelsen på samma gång, som han skrek fram ordet. »Rymt? Det är inte möjligt! Hon hade ju inte sina vanliga gångkläder? .. »

»Jag glömmer heller aldrig att taga bort dem, sedan hon lagt sig. Men det hindrar inte, att hon sprungit bort i bara tofflorna och morgonrocken. Borta är hon! Gud vare oss nådig!»

Torkelsen ilade igenom hela huset. Hon måste finnas – hon hade endast velat spela dem ett litet spratt och satt väl gömd i någon vrå. Men detta var så olikt Celias lynne. Hon hade ju aldrig varit road af något slags puts, utan ständigt förhållit sig lugn och stillsam. Hvad hade kommit åt henne?

Då han inte upptäckte henne, hur mycket han än letade, vände han sig om mot Margit, som följde honom hack i häl. Han stirrade henne rakt i ansiktet. De stirrade hvarandra båda i ögonen, lika bleka och förskrämda. Margit förde honom ut i trädgårdsanläggningen, pekade på de små fotspåren i snön och gaf tecken åt honom, att den vägen hade hon säkert tagit. Han gled ned utför branten, hoppade öfver bergsskrefvorna. Där låg hennes ena toffel och och ett stycke därifrån den andra. Nu var inte tvifvel längre möjligt – hon var fri efter femton års lång fångenskap!

Den dagen trodde han aldrig skulle stunda. Celia skulle aldrig komma ur detta hus, annat än som lik, då hon bars ut till kyrkogården. Hade han henne bara fatt, skulle han bestämdt ha dödat henne i den uppbrusande sinnesstämning, hvari han nu befann sig. Vreden sjöd inom honom, vrede och ångest, men den senare blef honom öfvermäktig. Han blickade irrande omkring ... Kanske att hon låg där med brutna lemmar eller vrickad fot, ur stånd att komma längre? Väl vore det! Han lyssnade för att få höra henne sucka och kvida. Men intet ljud förnams i den tysta morgonstunden. Han såg ned åt sjön, som sakta rörde sig i små vågor, hvilka slogo mot stranden. Hade hon kastat sig där i djupet? Väl, om så vore! Hvart skulle hon ha tagit sin tillflykt? Sprungit ut på gatan och anropat någon människas barmhärtighet? Men hon var ju så rädd, så skygg och förskrämd? Han visste ej, hvad han skulle tänka, hvar han skulle söka henne. Bäst att vända om igen och rådslå med Margit, som stod kvar däruppe på bergskrönet och såg efter honom.

»Margit,» tecknade han, »du måste ut på ditt håll och söka, och jag på mitt. Vi måste ha fatt henne. En galen

människa kan inte komma så långt.»

I detsamma ljöd portklappen tre hårda slag. Torkelsen spratt till, gripen af en hemsk aning, att någonting förestod honom ... Men i nästa stund återhämtade han sig. Han fick inte förlora själfbehärskningen, för att ej förråda sitt onda samvete. Han skulle bemanna sig och med kallt blod möta hvad som helst, som nu komme. Hvad skulle de väl kunna anklaga honom för? Att han hade en vansinnig hustru, som rymt från sitt hem, där hon med all möjlig ömhet omhuldades? Det var väl ej något brott heller, att han höll henne gömd för hela världen och att han ej ville sända henne till en dåranstalt, utan själf vårda henne? Och om hon också yttrar något – så kunde väl ingen klok människa fästa sig vid en dåres bikt? Nej, han oroade sig säkert i onödan – här var ingen fara å färde.

Han tecknade åt Margit, att någon bultade på porten. Så rätade han på sig och gick för att öppna.

»Hvem är det?» frågade han.

»Prisca Didriksdotter.»

»Ah,» han drog efter andan.

Hvad hade hon för ärende i morgonstunden? Var det för att tala om köpeafhandlingen, som han lofvat att uppsätta fullt lagenligt? Men hvarför välja en sådan tid på dygnet? Det var visserligen inte så tidigt, men hon borde väl dock ha kommit längre fram på dagen eller väntat på hans besök. Eller visste hon något om Celia?

Han stack nyckeln i låset och öppnade. Prisca steg in och neg ödmjukt. Hon kastade en nyfiken blick på den döfstumma Margit, som stod bakom Torkelsen.

»Ni ursäktar väl, att jag kommer för att höra åt, om ni tänkt på vår lilla affär, kapten? Jag trodde, att ni har så mycket annat att tänka på, att ni glömt en sådan småsak.»

Hon såg så illparig ut, att det väckte Torkelsens misstänksamhet. Hon kom bestämdt inte blott och bart för detta ärendes skull. Eljes skulle han visat bort henne, men nu gaf han henne en vink att följa sig. Margit såg förvånad efter dem, där de gingo uppför stentrappan in i huset. Margit hade ingen aning om hvad som passerat mellan honom och jungfru Didriksdotter; ingen aning om Bjerkes besök eller död, ty Torkelsen gaf henne aldrig något förtroende om sina dolda brott. Väl visste hon ett och annat om hans bedrifter ute på hafvet, efter som hon tjänat hos honom i så många år, men inte hade hon därför varit närvarande vid alla hans dåd – de flesta och värsta voro okända för henne.

Då Prisca kommit in i salen på nedra botten, såg hon sig omkring. Ingenting som kunde ådraga sig någon särskild uppmärksamhet, upptäckte hon, ingenting annat än de tunga, mörka hopdragna gardinerna, som utestängde dagsljuset, så att därinne var skumt som i en skymningsstund, och ståltrådsgallren för fönsterna, där intet nyfiket öga utifrån gatan kunde speja in.

»Nå, jungfru Didriksdotter, hvad har ni att säga mera?» Torkelsen bemödade sig om att synas så likgiltig som möjligt.

»Hvad jag har att säga? Mycket eller litet, det beror på er själf,» hon skrattade litet kort. »Jag har en ogemen tur att få oväntade gäster. Först så kom den där Bjerke och så – gissa, hvem som nu har hittat till mig midt i natten? Ingen mer och mindre än er egen hustru.»

Torkelsen vände sig hastigt om.

»Ah, således har hon tagit sin tillflykt till er, jungfru Didriksdotter,» han öfverraskade Prisca med sitt

märkvärdiga lugn. Hon hade väntat sig något helt annat. Det var en besynnerlig karl att kunna så behärska sig. Jag slipper då besväret med att söka henne. Hon är, som ni väl fått klart för er, sinnesrubbad och har lyckats rymma från oss.

»Men hon låter inte det minsta, som om hon vore från förståndet. Hon talar tvärtom fullkomligt klokt.»

»Det hörs, att ni inte har någon erfarenhet om dylika sjukdomar. Hon är inte vildsint, det är sant, och det är därför jag har henne hemma hos mig, men hon är lika mycket rubbad för det ...»

Prisca stod handfallen. Kunde hon bevisa, att han hade orätt? Ingalunda. Celias tal var ju uppfylldt af anklagelser, som mycket väl kunnat ha sin upprinnelse i hennes sjuka hjärna.

»Hon talar så konstigt, det är nog riktigt. Hon säger, att hon inte är er lagliga hustru kapten ...»

»Säger hon det?» Nu var det Torkelsens tur att skratta. »Och hvad påstår hon då mera?»

»Hon anklagar er för att ha tagit henne med våld och att ni mördat hennes far och mycket annat, det ena värre än det andra.»

»Och ni tror på en dåres prat?» Han drog ihop de buskiga ögonbrynen och spände de mörka ögonen i denna kvinna, en gammal spåkäring, som inbillat sig ha kommit för att riktigt förvirra honom, men som nu självf stod där förlägen.

»Trott ... hm! det var så mycket, som stämde med Bjerkes ord,» fann hon sig hastigt. »Så jag tänkte, att här funnes nog någonting, som inte tål dagsljuset,» repade hon mod att tillägga. »Kapten får inte undra på, om lite' hvar tycker, att det är besynnerligt, att ni lefver så här instängd med hustru och barn, som om ni fruktade, att världen skulle kunna kasta en blick inom väggarne här.

»Då människor inte få sin nyfikenhet tillfredsställd, så finna de upp så många utläggningar och alltid de sämsta, förstås. Ni är lika god, ni, som alla andra, hör jag. Jag lefver mitt lif efter min egen smak, ni kan hälsa era gelikar och säga det. Säg också, att ni varit inom detta husets murar, säg allt hvad ni vill! Nå, hvad ser ni här för märkvärdiga saker!» röt han sist till.

Men Prisca lät ändå inte skrämma sig så lätt. Hon tänkte på Bjerkes ord och den olyckliga kvinnans, som hade tagit sin tillflykt till henne – de öfverensstämde ... Skulle denne besynnerlige man aldrig bli klar för henne? Hon, som kunde konsten att plocka fram så mången hemlighet?

»Det var kanske enfaldigt af mig, att jag gick hit. Jag skulle ha gått dit hon skickade mig, er hustru menar jag ...»

»Till *hvem* skickade hon er då?»

»Hon bad mig hämta en präst. För honom ville hon bikta era synder och ställa sig under hans beskydd.»

Torkelsen hade inte väntat detta svar, det öfverraskade honom, det kunde han inte dölja. Celia handlade ju, som om hon haft sitt fulla förstånd. Var hon verkligen klok och hade bedragit honom genom att fortfarande förhålla sig som vanvettig? Han misstänkte det. Hennes flykt och mycket annat, som han ej hade fäst sig vid, tydde därpå. Hon hade öfverlistat honom och skulle nu utkräfva hämnd, som hon en gång hotat honom med. Men *när* – när började hon att tänka redigt?

»Såå, hon skickade er till en präst. Nå, hvarför gick ni inte till en sådan, ni, som själf tycks vara böjd för att i mig se en riktig skurk?» Hans röst var dock inte mer så säker och tonen inte heller så ovänlig.

»Emedan jag trodde mig kunna vara er till nytta, kapten. Ni lät mig få stugan och därför anser jag mig stå i ett slags tacksamhetsskuld till er ... därför kom jag hit för att underrätta er om, att ni kan hämta er hustru, när ni vill, hos mig.»

»Jag erkänner, att jag är er tack skyldig, jungfru Didriksdotter. Ni har handlat klokare, än mången annan skulle ha gjort.»

»Jag skulle tro det,» hennes skrumpna ansikte sken gladeligt upp. »Men det är väl också *värdt* något, kapten ...»

»Naturligtvis har ni att påräkna en särskild belöning.»

»Jag påräknade just det,» Prisca strök ur pannan de gråa hårtestarne, som skymde hennes blick. »Om hon gått till den *andra* grannen, så ...»

»Hade det naturligtvis blifvit ett fasligt spektakel och uppståndelse, menar ni. Nu kan ju allting i stället gå i tysthet för sig.»

»Så är också min mening, om kapten går in på att gifva mig de där två hundra riksdalerna tillbaka ...»

»Det är väl mycket begärdt. Ni kan ju då inbilla er, att jag har några skäl att muta er till tystnad?»

»Prat!» Prisca klippte med ögonen. »Hvarför skulle ni vilja muta mig? Ni är bestämdt den hederligaste karl i världen, fastän man säger något helt annat om er – som man alltid plägar säga om en människa, hvilken stänger in sig under åratal och inte umgås med en kristen själ. Ni har något att dölja, påstår man. Men jag tror ingenting ondt om er och tjänar er gärna, om jag kan. Jag behöfver sannerligen en liten bifförtjänst. För de där två hundra riksdalerna har ni er hustru här igen, väl behållen, utan att någon ska få veta minsta knyst om hennes oförmodade gästande hos Prisca Didriksdotter. Det går så lätt för sig att bringa hem henne igen, då det blir mörkt i kväll, menar jag, så att ingen nyfiken människa får se henne.

»Men om hon stretar emot?» Torkelsens humör blef det allra bästa.

»Stretar emot, den där lilla stackarn. Hon ska nog beskedligt följa mig hit öfver, bara ni öfverlämnar saken åt mig. Men kommer ni själf, så skrämmer ni lifvet ur henne, så mycket kan jag förstå.»

»Uträttar ni detta, så har ni de där två hundra riksdalerna, som ni vill så gärna åt. Alltså i kväll, och jag ska vara beredd att mottaga henne utan något väsen från obehöriga personer.

»Vi skulle således ändå få något tillhopa, kapten,» Priscas små ögon tindrade af belåtenhet. »Det gläder mig ...»

»Lägger ni så stor vikt vid en sådan småsak, som att föra hit min sinnesrubbade hustru?»

»Jag tror, att jag har skäl att göra det,» svarade Prisca med eftertryck.

»Om det roar er, så ...»

»Åh, det skulle vara skönt att få kväsa hans stolthet,» tänkte hon. »Den där stolte mannen skulle jag vilja se böjd inför mig. Men jag beundrar honom – jag kan ej hjälpa det. Vi ha tidigt mörkt,» sade hon högt, »men säkrast är att komma klockan tio, då alla krupit in i sina boningar. Det kunde ju lätt hända, att någon ginge förbi här. Låt mig slippa begagna portklappen!»

»Jag ska passa på,» nickade Torkelsen till svar.

»Precis på klockslaget tio eller då tornväktarn tutar.»

Därpå gick hon. Margit stod i förstugan och väntade. Prisca gick förbi henne, men då hon snuddade vid den döfstummas kjol, vände hon sig hastigt om mot Torkelsen, som följde henne ut, och pekade på Margit.

»Den där talade Bjerke också om.»

Hur mycket hade Bjerke hunnit säga? Och skulle inte den gamla spåkvinnan löpa omkring med hvad hon hade uppsnappat? Det var ändå bäst att hålla sig väl med henne, tänkte Torkelsen, men gaf inte ett ord till svar.

»Så fort trodde jag inte, att ni skulle komma tillbaka,» mötte Celias röst Prisca, då hon kom i dörren.

»Prisca Didriksdotter är inte tung på foten, och dit jag gick, är inte långt.»

»Bor en präst här så nära? Säg mig hvar är jag. Jag vet ingenting om detta. Man förde mig hit under min sjukdom. Jag har sett en stor stad från fönsterna. Man sade, att det var Stockholm.»

»Det är riktigt. Ni bor i Stockholm vid en mycket aflägsen gata, Katarina östra kyrkogata.»

»Tack, det var bra, att jag fick veta det. Kommer prästen.»

»Jo men. Jag sade att någon ville tala med honom, någon, som i femton långa år varit inspärrad af kapten Torkelsen.»

Celia hade rest sig till hälften i bädden. Hennes stora ögon syntes ännu större af feberglansen, som lyste i pupillerna. Hon strök med handen öfver pannan, sakta klagande, till följd af den värk, hon kände därinom.

»Kommer han snart? Måtte han inte dröja alltför länge!»

»Ni ska ha tålamod, lilla frua. Ja, jag säger lilla frua, fastän ni påstår, att ni inte är kapten Torkelsens hustru. Pastorn kan dock inte komma förrän i kväll.»

»Inte förrän i kväll,» suckade Celia och lade sig ned igen. »O, hvad min kropp värker i hvarje led ...»

»Ni förkylde er grundligt i natt.»

»Tag bort den otäcka katten! Jag är rädd för dylika djur... de äro så falska.»

»Sara är inte farlig,» Prisca sjasade katten från bädden, där denna hoppat upp och lagt sig vid Celias fötter. »Ni ska nu inte vara ledsen, sade hon därpå inställsamt, allt ska nog bli lyckligt och bra, bara ni har tålamod. Pastorn är en helig man, och om ni är i behof af hjälp, så ska han nog beskydda er, lita på det!»

Celia hade fäst ögonen på Prisca, som slagit sig ned på stolen invid hennes hufvudgärd. Ju mer hon betraktade henne, dess vedervärdigare framträdde denna gamla kvinna i sina smutsiga, vårdslösa kläder, sitt hoptofvade hår omkring det skrynkliga ansiktet med sina illistiga ögon och sin tandlösa mun. Celia fick inte något godt intryck och började känna sig osäker, nästan rädd, men hon yttrade ingenting om denna sin känsla. Prisca hade ju visat henne vänlighet, och komme nu bara pastorn, så blefve hon nog räddad från alla vidare lidanden, trodde hon säkert.

»Vet ni, hvad pastorn sa? Jo, att han ville tala med er i kapten Torkelsens närvaro? På det villkoret ville han komma?»

»Hur ska det gå till?»

»Jo, helt enkelt därigenom att ni beskedligt vänder tillbaka till er man igen ...»

»Aldrig!»

»Ni *måste* och ni har ingenting ondt att befara. Pastorn ska vara där före er, precis klockan tio i kväll.»

Celia låg tyst och funderade en stund på saken.

»Om jag bara vågade ... Nå ja, jag ska gå, och han ska stå till svars för sina gärningar. Det är nog bäst, att jag anklagar honom i hans egen närvaro, och jag vill se, om han sedan kan ha makt öfver mig. Det finnes ju lagar och straff? Måtte det strängaste träffa honom, ty lika litet misskund, som han haft med mig, lika litet förbarmande har jag med honom. Han undskyllde sitt brott med, att det var af kärlek till mig ...» Hon höll upp af en hastigt påkommen smärta. »Kärlek,» mumlade hon, »var detta *kärlek* – ett vilddjurs drifter.»

Hennes händer knäpptes samman öfver bröstet, och hon bad en bön i sin varma tro på en barmhärtig försyn. Inte ett enda tvifvel bröt fram på en guds tillvaro, trots hennes långvariga, oförskyllda lidande. En tår rann utför hvardera kinden, en bitter, brännande tår.

Fram på dagen bjöd Prisca henne att äta något, men Celia skakade endast på hufvudet. Hon kände inte behof af någon föda.

»Härinne har jag legat förut,» sade hon. »Jag känner så väl igen denna kammare, och jag minnes så mycket af det förflutna, fastän mycket ännu framträder i ett virrvarr. Jag har varit galen, jag vet det, men jag är det inte längre; ingen läkare i världen ska kunna säga, att jag inte har mitt förstånd.»

»Hvem vet ändå, tänkte Prisca, det finns så många slags galenskaper. Att Torkelsen begått något orättfärdigt mot henne, är nog troligt, jag kan inte tvifla därpå. Men det rör mig inte, hvar och hur jag får mina pengar. Han får själf stå till svars för sina gärningar, om de bli upptäckta.»

Torkelsen ämnade afvakta lugnt det utsatta klockslaget, då Prisca skulle komma tillbaka med den förrymda. Han oroade sig inte det minsta för något bedrägeri från spåkvinnans sida. Hon var sniken efter de där två hundra riksdalerna, och hon skulle nog inte låta en sådan förtjänst gå sig ur händerna. Hvad penningen utöfvade för en allt behärskande makt på människosinnet! Fanns det väl någon i världen, som ej kunde köpas? Någon, som kunde motstå frestelsen att för snöd vinnings skull, liksom Judas, förråda oskyldigt blod? Torkelsen kände sig inte ensam brottslig – världen var så full af onda människor. Det var ett slags tröst för honom, ett slags urskuldande af egna synder, att så var. Prisca Didriksdotter var väl ingen personlighet, af hvilken man kunde vänta bättre, en gammal spåkäring, som bedrog enfaldigt folk med sina signerier; men det fanns andra, som vore förmer än hon, människor med allmän aktning och anseende – han visste sådana – och hvilka lika lätt kunde lockas till orättfärdiga gärningar för penningars skull. Och Torkelsen hade penningar i värsta fall, om det komme därhän, att han måste köpa folks tystnad.

»Celia är tillrättakommen,» hade han tecknat åt Margit och berättade, hur hon tagit sin tillflykt till jungfru Didriksdotter. »Det var första och sista gången, hon gjort oss detta spratt. Vi veta nu, hvar vi ha henne, och att hon inte är att lita på. Men så ska hon också bli instängd härefter, att det inte mer ska finnas någon möjlighet för henne till ett sånt tilltag. Bevare mig väl för att vilja henne något ondt, men med den frihet, hon haft, är det slut. Det innersta rummet i gårdsbyggningen en trappa upp ska härefter bli hennes fängelse. Gå genast, Margit, och elda upp det, så att det hinner bli varmt till kvällen! Jag ska fästa ståltrådsgallret framför vindskupan, så att hon ej ens kan komma fram till fönstret. Det är hårdt att nödgas iakttaga sådana försiktighetsmått, men jag *måste*...»

Margit skyndade att efterkomma husbondens befallning, glad öfver att Celia var fångad igen.

Gårdsbyggnadens öfre våning bestod af tre rum. Det innersta af dessa var lämpligast att hålla Celia inspärrad. Dörren skulle ständigt hållas stängd, och det fanns ingen möjlighet för henne att komma ut därifrån; dessutom var också förstugudörren till gården alltid stängd.

»Här skulle hon ha bott,» tänkte Margit, medan hon gick och ordnade i kammaren. »En tokig är inte att lita på; de kunna få sina ljusa ögonblick och bli illistiga och sluga. Men om hon *inte* är tokig? Det skulle kunna vara möjligt, ... hvem vet ... Men dess farligare blir hon då.»

Små lätta steg hördes bakom Margit. Det var Celia, som kom, den fjortonåriga flickan.

»Hvad betyder allt det här, Margit?» tecknade hon. »Och hvar är mor? Jag har letat efter henne? Far ser jag ej heller till.»

Torkelsen hade ännu inte träffat sin unga dotter och denna var fullkomligt obekant med hvad som händt.

»Frun har rymt sin kos i natt,» tecknade Margit tillbaka.

»Är mor borta?» Celia bleknade af förskräckelse.

»Var lugn! Hon har inte kommit längre än till grannen midt emot, jungfru Didriksdotter, som hon heter, den där spåkvinnan.»

Celia visste, hvem Margit menade, ty fadern hade nämnt om signerskan för henne och sagt, att dennas spådomskonst endast var ett bedrägeri, och att den där Prisca Didriksdotter var en riktig trollpacka.

»Om hon gör mor något ondt?»

»Nej, det låter hon vackert bli och vinner ingenting därpå. Hon kommer hit med frun i kväll, så att allt kan gå i tysthet för sig. Ty får folket här omkring veta, att en vansinnig rymt, så blir det väl en faslig uppståndelse. De kunna säga att vi varit elaka mot den stackars frun, och hitta på allt möjligt för att skada oss.»

»Att mor kunde rymma! Men hur gick det då till.»

Margit meddelade, hvad hon visste.

»Hon är bestämdt lika klok som någon af oss, tillade hon, åtminstone har jag mina misstankar.»

»Att mor blifvit mycket förändrad på sista tiden, är nog sant, men klok?... Nej, Margit, hvarför skulle hon dölja det för oss?»

»Hon har allt skäl därtill,» tänkte Margit, men uttryckte det inte.

»Men hvad gör du här, Margit?» Celia såg omkring i rummet på den enkla möbleringen, en tarflig sängkammarmöbel. »Hvarför har du tändt brasan i kakelugnen?»

»Emedan frun ska bo här. Husbond’ vågar inte ha henne mer i rummen däruppe. Här är hon bäst gömd ...»

»Gömd, kan då någon taga henne från far, som han säger, och föra mor till ett dårhus?»

»Säger husbond’ det, då är det väl så.»

»Stackars mor, ska ni hålla henne instängd här? Och ska hon vara ensam i det här dystra huset?»

»Det hjälpes inte med mindre, om hon inte vill ha något sällskap.»

»Stackars mor,» upprepade Celia och hängde med hufvudet sorgset.

Faderns steg hördes i rummet utanför. Celia sprang emot honom.

»Jag är så ängslig för mors skull! Margit har sagt mig hvad som händt.»

»Oroa dig inte, barn, det är ingen fara för handen. Visst var det öfverraskande, att mor skulle få den där idén efter så många års lugn, men dårar äro alltid oberäkneliga, det borde vi ha tänkt på.»

»Ska mor stängas in här, därinne i rummet?»

»Det är nödvändigt.»

»Men det är så hemskt, far.»

»Gör mig inte ännu mera ledsen, Celia! Var du glad och sörj inte öfver något!»

»Hvad ska du med det där gallret?» frågade hon.

»Jag ska fästa det framför vindskupan, eljes skulle hon ju slå ut rutorna och kasta sig ned genom fönstret.»

»Stackars mor,» suckade Celia åter igen och tårar bröto fram i hennes ögon, då hon sedan åsåg, hur fadern nitade fast ståltrådsgallret vid väggarne och golfvet.

Den olyckliga fången kunde ju inte ens komma fram till fönstret och uppfånga solljuset där utanför. Denna kammare blef således ett verkligt fängelse, hvarom den unga flickan hade läst i sagor och berättelser. Hon stannade och öfvervar hela tillrustningen, som Margit hade ett sådant bestyr med. Sängkläder buros dit och sängen bäddades, en spegel sattes på byrån och allt hvad som ovillkorligen behöfdes för det dagliga bruket, ingenting mera. Celia gjorde en anmärkning däröfver. Modern hade blifvit van vid den komfortabla möbleringen däruppe i huset. Skulle då inte denna enkelhet göra ett intryck af vantrefnad?

»Vi ha inte tid att anordna det på annat sätt,» svarade Torkelsen.

»Men sedan, far, *sedan* får väl mor annorlunda än det nu är?»

»Naturligtvis.»

Det lugnade Celia litet, ty hon hade den olyckliga kär och ömmade för henne.

»Och i kväll kommer hon hem igen?» frågade hon ånyo. »Jag vill då ta mot henne, far.»

»Det bör du inte. Antagligen är hon i ett mycket upprördt tillstånd och kan i sin galenskap säga saker, som kunna såra dig. Du skulle kanske glömma, att hon är otillräknelig, Celia.»

»Nej, far, det gör jag inte. Hon får säga hvad hon vill, jag ska inte lägga någon vikt därvid.»

»Det kan du inte lofva. Jag känner alltför väl ditt känsliga sinne. Du får ej vara närvarande, hon ska kanske allra minst tåla dig. Det är så med vanvettiga, att de hata sina närmaste.»

Celia svarade ingenting, men hon föresatte sig i tysthet att för första gången vara olydig mot fadern. Hon *skulle* se modern, ovillkorligen se henne, något inre, hemlighetsfullt manade henne därtill. Hon hade förut så säkert trott på en förbättring, men nu kunde hon det inte efter hvad som skett. En människa med förstånd rymmer inte, tänkte hon i sin okunnighet om det brott, som blifvit begånget mot modern.

Dagens timmar skredo trögt och långsamt framåt. Torkelsen gick oupphörligt fram till fönsterna, än till det

ena och än till det andra, för att se öfver till stugan på bergsklinten. Där fanns Celia i godt förvar. Han hade inte minsta ängslan för att Prisca Didriksdotter skulle släppa henne från sig. Det vore ju en förlust för henne af de där två hundra riksdalerna.

Middagen hade intagits, men hvarken far eller dotter visade någon särdeles aptit. Tysta och förstämda sutto de båda och bjödo till att vara glada. Det låg en tryckt stämning öfver hela huset, som oemotståndligt grep dem. Torkelsen var lugn, det var sant, men Celias sorgsna ansikte behagade honom inte. Ack, att han hade kunnat bevara henne från all sorg! Men hon var kommen till den ålder, då tanken började att göra sig gällande, tanken och känslorna. Och Celia begrundade allting djupare, än de flesta fjortonåringar, fastän hon hade lefvat i en sådan liten trång krets och inte kände lifvet annat än genom sina böcker. Hon kände inte sin mors historia i grund och botten. Fadern hade så litet vidrört det ämnet, och mycket var henne därför dunkelt och gåtlikt.

»Celia,» Torkelsen for med handen öfver hennes blonda hjässa, »du är bedröfvad, tror jag?»

»För mors skull, ja,» hon såg upp med ögonen fulla af tårar. »Stackars mor!»

Torkelsen sköt stolen häftigt från bordet och steg upp. Han ville undvika det ämnet. Celia såg det och tystnade.

Därute hade det börjat att mulna alltmer. Luften tjocknade och fram på eftermiddagen började snöflingor falla. En lång eftermiddag med tidigt mörker.

Efter supén tog Torkelsen godnatt af sin unga dotter och tvang henne således att gå in i sitt rum och, som han trodde, gå till sängs. Men Celia klädde inte af sig, utan slog sig ned i soffan och lyssnade, om inte porten skulle öppnas. Hon tände inte ljuset på nattduksbordet, utan satt i mörkret med spänd hörsel. Vid minsta knäpp spratt hon till och ansträngde sig för att höra, när modern kom. Ännu dröjde det länge, så länge för henne i sin otåliga bidan. Det knäppte i klockans urverk, det var den lilla hammaren, som höjde sig och slog tio slag. Tornväktarens lur hördes icke hitin, då luften var så tung. Men Celia förnam tydligt, hur fadern gick i förstugudörren därnere. Hon reste sig hastigt – hon ville vara redo – hon *måste* se sin mor, då denna vände om hem igen.

Hvarför hade modern flyktat midt i natten? Kunde det finnas någon orsak därtill och *hvilken?* Eller var det ett hastigt påkommet infall? Så mycket besynnerligare, som hon aldrig hade haft dylika ingifvelser under alla dessa år.

Celia smög sig ut.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Prisca hade emellertid förmått sin gäst att lämna bädden och kläda sig.

»Jag skulle helst velat, att pastorn kommit hit,» sade hon. »Jag känner mig sjuk.»

»Dess förr bör ni komma hem till ert. Vill ni, att jag ska hämta era kläder?»

»Nej, nej, då får ju Torkelsen veta, att jag är här. Jag vill öfverraska honom, eljes kanske han håller sig undan. Vi ska komma samtidigt med pastorn, kl. tio, som ni sa, att han skulle vara hos Torkelsen. Hvarför valde han en så sen timme?»

»Emedan kapten då säkert är hemma,» sa jag honom.

Celia tänkte inte på, att något bedrägeri låg härunder. Hon var förvissad om, att denna gamla kvinna stod på

hennes bästa, om hon också kände en stor motvilja för hennes yttre.

»Efter som jag inte får hämta era kläder, så måste ni taga ett par strumpor af mina och försöka att gå i mina skodon. Ty inte kan ni väl vandra af barfotad i snön?»

»Tack, jag gör hvad ni vill.»

Hon lät Prisca kläda sig som ett barn. Strumporna, som denna trädde på hennes ben, voro grofva och orena, och de gamla skodon, hon snörde på Celias fötter, voro mycket för stora och snedgångna. Men det var ju ett så kort stycke, hon hade att gå, utför trätrappan och tvärs öfver gatan, så att hon väl kunde släpa sig fram dit. Då Prisca hjälpte henne på med morgonrocken, erinrade hon sig konvolutet, som hon stoppat i fickan. Hon kände åt, om det fanns kvar, utan att Prisca gaf akt därpå. Jo, det låg mycket riktigt på sin plats.

»Om jag bara inte vore så sjuk,» klagade hon och sjönk ned på en stol. »Mitt hufvud är så tungt, och jag känner mig så besynnerlig.»

»Pastorn ska skaffa er en läkare. Kapten ska inte våga sätta sig däremot. Ni kan vara fullkomligt trygg och lugn. Det är tid på att gå nu. Klockan är tio.»

Hon knöt en duk om Celias hufvud och svepte en filt omkring henne. Celia steg upp och gick med möda till dörren. Hon kände sig så svag och matt, att Prisca måste stödja henne.

Då de kommo ut på gården, hördes tornväktarens lur. Så Torkelsen behöfde inte vänta en minut längre än den öfverenskomna tiden. Prisca Didriksdotter var punktlig.

Porten stod oläst, som det var öfverenskommet. Så fort Prisca sköt Celia inom den, skyndade Margit fram, som stått och passat på dem. Celia ryckte till, då hon fick se den döfstumma, hvilken stängde igen porten med två slag i låset.

»Men hur ska pastorn komma in?» frågade hon ängsligt Prisca.

»Han är kanske redan här. Var inte rädd ... ingen ska våga härefter göra er något ondt.»

I samma ögonblick kom Torkelsen. Celia hann inte uppgifva mer än ett litet kort skrik, förrän han lyfte upp henne på sina armar och bar henne in i gårdsbyggningen. Prisca stod ensam kvar i snögloppet ute på gården med Margit, som förde henne till porten, öppnade den och sköt henne ut på gatan. Prisca lät det ske. Hon förstod, att ingen uppgörelse med henne och Torkelsen kunde komma i fråga denna kväll.

Af förskräckelse och ångest kunde Celia inte frampressa ett ljud. Hon förmådde ej streta mot, hon låg liksom förlamad i hans starka armar, som höllo henne fast. Men då han satte ned henne på soffan i det rum, som härefter skulle bli hennes fängelse, lyfte hon sina ögon och såg sig omkring.

»Min gud!» mumlade hon, »hvar är jag? Jag känner inte igen mig. Man har bedragit mig!» hon knäppte händerna ihop öfver pannan. »Och jag lät således narra mig af denna gemena kvinna ... så enfaldig jag var!»

»Celia, hvarför lämnade du hemmet på det sättet? Du har ju nu så godt du kan få, och då du är sjuk ...»

»Tyst!» afbröt hon Torkelsen och reste sig upp hotande. »Ni har inte längre en sinnesrubbad att göra med, en stackars sjuk, värnlös kvinna, jag har nu mitt fulla förstånd, det ska ni få erfara! Jag bad Prisca Didriksdotter föra en präst till mig, för att få skydd och hjälp mot ert tyrranni. Men denna otäcka kvinna är i komplott med er ... o, jag förstår nu allt! Och här ämnar ni nu stänga in mig för hela mitt lif! Här ska jag lida och dö och allt ska förbli doldt för världen, menar ni?» Hon andades häftigt och ögonen flammade. »Jag ska bli fri, om ni ock stängde in mig i en källare. *Fri!»* ropade hon och störtade mot vindskupan, men häjdades

där af det täta ståltrådsgallret. »Ah,» hon for tillbaka, raglade några steg och sjönk till golfvet.

Margit hade kommit in. Torkelsen tecknade åt henne, att hon skulle kläda af Celia och lägga henne till sängs. Därpå gick han, utan att märka sin unga dotter, som stod i det mörka rummet utanför. Hon hade hört hvart enda af moderns ord. Det var i vansinne, denna talade, trodde hon, i vansinne och förtviflan öfver att ha blifvit bedragen. Det smärtade dottern djupt, att den olyckliga modern kände sitt lidande och tycktes fullkomligt fatta sin sorgliga belägenhet.

Margit såg inte, då Celia kom in och gömde sig i en af rummets vrår djupt in i skuggan. Hon var så upptagen med att få den sanslösa till medvetande igen. Och det lyckades slutligen.

»Hvar är jag? Hvar är jag?» mumlade det arma offret, då hon öppnat ögonen.

Men Margit hvarken hörde eller kunde svara. Hon hjälpte henne i stället upp från golfvet, ledde henne fram till soffan, där hon började kläda af henne, utan att röna något motstånd. Hon förmådde det ej, utan lät Margit hållas.

»Gud har öfvergifvit mig,» suckade hon endast.

Slutligen tog den döfstumma henne på sina armar och bar henne till sängen. Hon svepte täcket om henne och lade kuddarne bekvämt under hennes hufvud. Därpå tog hon ljuset och lämnade den stackars fången i mörkret.

Celia dröjde så länge i sin vrå tills hon beräknade, att Margit hunnit aflägsna sig ur huset. Då trefvade hon sig fram i mörkret till moderns bädd.

»Mor,» hviskade hon och böjde sig ned öfver henne, »jag är hos dig, jag, Celia.»

Dotterns milda röst smekte den olyckligas öra. Hon lyfte sitt hufvud från kudden, men kunde inte se i mörkret den minsta skymt af dotterns ansikte.

»Arma barn,» suckade hon.

»Var ej så bedröfvad, allt ska bli bra en gång. Jag tänker, att du skall bli frisk och sund ...»

»Jag har mitt fulla förstånd, tro mig, mitt barn, jag har återfått det.»

Men det trodde inte Celia, fastän hon låtsades hålla med henne.

»Det vände tillbaka så småningom denna sista tid, men jag var nog försiktig att inte visa det, utan låtsa mig vara fortfarande vanvettig, emedan jag har allt att frukta af din far, Celia. Jag borde inte tala med dig, jag tänkte det aldrig, ty du skall säkert inte tro mig, barn,» hon lade sin feberheta hand på Celias händer, hvilka lågo hopknäppta på hennes kudde.

»Du är sjuk, mor? Dina händer bränna som eld. Och din panna, dina kinder äro lika heta,» sade hon, under det hon for sakta med sin hand öfver moderns ansikte. »Att inte Margit såg, att du var sjuk! Hur ska jag komma ut, då jag är inläst med dig, mor. Jag måste skaffa hjälp åt dig.»

»Nej, Celia, jag behöfver ingen hjälp. Hvad ska man väl kunna göra åt mig? Håll dig stilla, barn, och om du har något hjärta i bröstet, så går du i morgon ur detta hus och letar upp en präst, som du för hit. Han ska få veta mitt lifs historia och för honom ska din fars dolda brott uppenbaras. Och du, du, Celia, ska inte längre stå under en mördares beskydd ... Ja, ja, du förstår mig inte, men en dag kommer du att göra det.»

Celia fäste sig inte det minsta vid hvad modern yttrade. Hon var öfvertygad om, att denna led af den fixa

idén, att fadern var en brottsling och ville henne allt ondt.

»Jag har skrifvit min historia, allt hvad jag kan minnas och lidit från den stunden denne man tog mig med våld. Vill man tro, att alltsammans är en dikt, så går det ju an att forska efter sanningen. Den historien ligger i ett konvolut i fickan på min morgonrock. Tag och bevara den, Celia, den är för dig och är din tillhörighet.

Hon hade talat sig trött, och hufvudet sjönk djupare ner i kudden. Hon klagade sakta öfver plågor, suckade och våndades mycket. Men hon tvang Celia att hålla sig stilla. Torkelsen skulle inte höra hennes rop och bultningar ända in i sitt rum i det andra huset, så att det var nog lönlöst att ens göra ett försök, tänkte Celia bekymrad.

Slutligen tyckte Celia, att modern hade slumrat in, hon tyckte det på de jämna andedragen. Själf gick hon och lade sig på soffan och somnade tungt, ungdomens ljufva sömn.

IX.
Förbannelsen.

Celia vaknade vid att ett eldsken föll henne i ansiktet. Det var Margit som stod framför henne och lyste med ljuset, som hon höll i handen. Hon hade blifvit mer än förvånad, hon hade blifvit förskräckt, då hon fann Celia ligga här på soffan, sofvande. Hur hade hon kommit hit?

»Du såg mig inte, Margit?» tecknade Celia, »då jag var härinne i rummet i går, och inte far heller. Jag beslöt att vara hos mor i natt och därför så ville jag, att ni inte skulle upptäcka mig, ty då hade ni tvungit mig att gå.»

»Men hvad ska husbond säga?»

»Far kan inte bli ond på mig. Hvad är klockan, Margit?»

»Hon har slagit åtta.»

»Så mörkt det är,» Celia kastade en blick på den dystra morgonhimlen, som syntes genom fönstret i vindskupan bakom gallret. »Men hur är det med mor?» Hon sprang upp och fram till moderns säng. »Lys hit, Margit!»

Det bleka ansiktet låg djupt nedtryckt i kudden, så ytterst blekt, inramadt i sitt gråa hår. Ögonlocken voro slutna och tinningarne insjunkna, som på en döende.

Celia blef förskrämd. Hon hade läst om dödens annalkande och hur kinden då får denna hemska, gråaktiga blekhet, om tinningarnes gropar och om den svåra andnöden. Den beskrifningen slog ju precis in här. Hon sjönk ned på sina knän och tryckte sina läppar mot moderns sammanknäppta händer. De voro så besynnerligt kalla, så förfärande kalla, att Celia brast i gråt.

Dessa snyftningar väckte modern till lif och gåfvo henne kraft till att öppna ögonen och vända ansiktet mot Celia. Det låg en underlig glans i den blicken, skarp och klar som ett glas.

»Du gråter öfver mig,» kom det svagt dallrande öfver hennes läppar. »Gråt öfver dig själf, barn! Jag behöfver inga tårar mer, intet beklagande, ty nu blir jag *fri!*»

»Mor, kära mor, du dör väl inte från mig?» Celia slog sina armar i ångest omkring henne.

Men modern svarade inte.

Margit satte ljusstaken från sig på bordet och smög ut efter husbonden.

En lång stund förflöt i tystnad. Där Celia låg, kommo så många underliga tankar öfver henne. Fanns det verkligen någon grund för moderns hat och motvilja för fadern? Det var endast en fix idé hos den vansinniga. Visst var det besynnerligt detta instängda lif, han tvingade dem till, men han hade ju gifvit sina skäl därför, skäl, som Celia i sin barnslighet trodde på.

»Celia,» sade plötsligt modern, »du tror mig inte nu, jag vet det, men en gång ska du inte tvifla på mina ord, en gång, då jag är död. Din fader är en *mördare* – fly honom, barn, fly honom! Läs min historia, Celia, läs den – du vet, hvar du finner den. Men akta, att din far får se, hvad jag skrifvit. Du skulle då inte få läsa en rad – han skulle kasta den på elden. Jag känner honom, jag!»

Celia trodde, att hon talade i yrsel. Hennes fader en mördare! Hjärtat isades i hennes bröst, då hon hörde dessa ord. Må vara, att hon ej trodde på den rysliga anklagelsen, men det var ändå så förfärande att höra den komma ur moderns mun.

»Mor, mor, tänk, försök att tänka godt om far! Försök att förlåta honom, ifall han gjort dig något ondt!»

Modern vände ännu en gång sin glasartade blick mot den unga dottern.

»Aldrig, barn, aldrig! Min *förbannelse* ska följa honom genom hela hans lif!»

Celia såg inte, att fadern stod på tröskeln och hade hört hvart ord. Han var blek och hans kropp skakade. Denna förbannelse från den döendes läppar träffade honom midt i hjärtat och förkrossade honom. Han kunde inte behärska sig och göra sig oemottaglig för denna förbannelse, som skulle trycka honom ned i ångest och samvetskval. Han hade så säkert hoppats att vinna den olyckliga kvinnans förlåtelse och, om hon hade sitt förstånd, vinna en försoning i sista ögonblicket för barnets skull, om intet annat kunde röra hennes hjärta. Hon kunde väl ej vara så obarmhärtig att draga sorg och olycka öfver sin unga dotter, Celia var ju oskyldig och ett helt lif låg framför henne, ett lif, som kunde bli glädjefullt, om faderns missgärningar förblefvo för henne, som för hela världen, dolda brott.

»För min mördade faders skull, ljöd det plötsligt från sängen, en tom, ihålig röst, för hans skull kräfver jag hämnd! Och guds straff ska du aldrig kunna undgå, Arne Torkelsen!»

Hon hade höjt sin arm, som nu sjönk ned igen. Hufvudet föll tillbaka och en djup suck rosslade i hennes strupe. Därpå förblef allt tyst.

Celia sprang upp, då hon inte förnam minsta andepust från modern. Hon böjde sig ned och lyssnade, lade handen på hennes insjunkna bröst – intet hjärtslag, inte minsta rörelse. Det var döden, förstod Celia. Hon störtade fram i rummet för att skynda ut, men föll i faderns famn.

»O, far, hvad jag är rädd! Stackars, stackars mor!» snyftade hon, med armarne om hans hals. »Är hon död? Säg mig, om hon är död?» Hon drog fadern fram til moderns stoft.

Han kastade en skygg blick på den döda kvinnan, som ändtligen hade slutat sitt lidande. Han kände sin stora syndaskuld, som han på intet annat sätt kunde försona, än genom bemödandet att bereda sin unga dotters lycka. Men förbannelsen ljöd i hans öron, som en dyster begrafningsklocka ringde den, och den skulle fortfarande ringa i alla hans lifs stunder, anade han.

»Kom,» sade han och drog Celia med sig, »kom! Här är inte platsen för dig.»

»Jo, min far,» svarade Celia bestämdt, »jag stannar här ... ännu så länge.»

Han sade inte ett ord, utan lät henne följa sin ingifvelse. Den döda hade han ju ingenting vidare att frukta för, och om barnet ville gråta vid sin moders lik, så måste han väl förunna henne det. Det var ett känsloutbrott så helt naturligt, som nog snart skulle gifva med sig.

Den dag, som Torkelsen så länge gått och väntat på, var nu ändtligen kommen. Den olyckligas död gjorde honom till en fri man, som ingenting mer hade att frukta, utan som kunde lefva sitt lif öppet inför hela världen. Han skulle måhända ha känt sig glad och fröjdat sig, om inte denna förbannelse oupphörligt ringt i hans öron. Vidskepelsen satte skräck i honom – med en döds förbannelse öfver sitt hufvud skulle han aldrig finna någon ro.

Han gick i sitt rum upp och ned, som om han sörjde den döda, men det var samvetskvalen, som sargade honom, och bäfvan för förbannelsen, som reste sig upp mot honom som ett hotande spöke.

Margit hade flera gånger gläntat på dörren, men han hade inte gifvit akt på henne, han bara gick och gick, fram och tillbaka öfver golfvets tiljor. Och då natten kom, gick han ännu. Hela hans förflutna lif drog förbi hans själ – alla hans missgärningar, allt, *allt* tågade förbi i all sin skräck och fasa. Hade han endast fått försona sig med den döda, skulle han känt sig lättare till sinnes, men nu ... Väl försökte han slå bort den oro, som så starkt bemäktigat sig honom, denna frätande ånger, som gnagde på hans hjärterötter, och alla dessa minnen, men det gick inte, åtminstone så länge nattens timmar varade.

Men då morgonen randades, blef det en lättnad för hans sinne, då hans unga dotter kom in till honom. Hon hade ännu inte läst moderns historia, den hon funnit, som denna sagt, i fickan på hennes morgonrock. Hon hade tänkt, att hon skulle spara därmed till efter begrafningen, beredd som hon var på, att den endast var en saga, diktad ur moderns egen sjuka fantasi. Men hon yttrade inte ett ord åt fadern om det förtroende, modern hade gifvit henne. Om det också skett i sinnesförvirring, så var det ändock något heligt i gåfvan af detta konvolut, som hon omsorgsfullt gömde.

Torkelsen kunde inte få sin föregifna hustru jordfäst och någon graf öppnad, om han ej hade en dödsattest att förevisa. Hvarför hade han ej tillkallat någon läkare under hennes sjukdom? Och kanske man skulle göra honom en mängd andra frågor, hvilka han inte så nöjaktigt skulle kunna besvara? Måhända att pengar äfven vid detta tillfälle skulle gagna honom? Han hoppades det, ty människorna voro nog alla lika svaga för den talismanen.

Djärft inträdde han därför hos en läkare, hvars skylt han många gånger gått förbi under sina promenader utför Götgatan. Han talade om sin hustrus hastiga sjukdom, som ändats med döden, innan han hunnit tillkalla någon hjälp, beskref sjukdomen som hjärnslag och berättade vissa besynnerligheter under hennes lefnad, diktade ihop en historia om hennes människoskygghet, som tvingat honom och dottern att lefva ett instängdt lif från hela världen. Han framställde detta på sådant sätt, att läkaren inte hade skäl att betvifla hans ord. Ganska bekväm af sig och föga allvarligt tagande de plikter, som åtföljde hans ansvarsfulla kall, yttrade denne därför själf, att det var ju ingenting annat att göra åt den döda kroppen än att förskaffa den en kristlig begrafning.

»Om ni vill, kapten Torkelsen, så kan jag nog gå och se på liket, men jag kan också skrifva dödsattesten efter er egen uppgift,» yttrade han till Torkelsens stora glädje.

Inte därför att Torkelsen behöfde frukta, att läkaren skulle finna något i hans hem, som kunde föranleda till obehagliga upptäckter, men finge han attesten på dödsfallet utan undersökning af den dödas stoft, så vore det så mycket bättre.

Här behöfdes ju inga mutor. Läkaren gick ju själf honom till mötes och ville så lätt som möjligt komma från besväret med sitt tjänsteåliggande att besiktiga den döda. Och Torkelsen tyckte själf, att det var ett alldeles onödigt besvär för doktorn att göra något besök i hans hem, då han kunde lämna honom tillförlitliga uppgifter. På så sätt fick han dödsattesten och läkaren en vacker, större sedel i ett kuvert.

Det tjänar nog ingenting till, att ni nämner detta för prästen, som ska jordfästa liket, fann doktorn för godt att säga. Ej därför att man kommer att trakassera mig, men det är onödigt. Det kan komma omkring, och folk pratar så gärna och hittar på allt möjligt galet. Vi låtsa därför, att jag besiktigat liket – ni förstår mig ju? Men jag följer er gärna hem, om ni ovillkorligen fordrar det.

Torkelsen förstod att artigt afböja detta anbud. Men inom sig klandrade han denne pliktförgätne läkare. Hade denne vårdat hans hustru under sjukdomen, skulle han mindre undrat öfver denna dödsattest, men han hade ju aldrig sett henne och likvisst så fick mannen intyg på, att hon aflidit af hjärnslag. Var detta en vana hos läkaren och blefve det bekant, hur lätt kunde inte en sådan lättvindighet missbrukas. Men Torkelsen hade inte skäl att klandra doktorn, hvars slarf gagnade honom.

Med dödsattesten på fickan, gick han nu till prästerskapet för att anmäla den döda och betinga sig en graf. Där satt i mottagningsrummet endast en ung pastorsadjunkt, som mycket höfligt mottog kapten Torkelsen, ögnade genom dödsattesten, slog upp kyrkboken, där Torkelsen på ett falskt, själfgjordt prästbetyg låtit inskrifva sig och hustrun som äkta makar och enda barnet, dottern Celia, döpt i Dalarö kapellförsamling. Detta prästbetyg hade inte väckt minsta misstanke eller gifvit något slags anledning till att efterforska dess äkthet i den aflägsna norska församling, där Torkelsen uppgifvit sig ha blifvit vigd vid sin maka.

Och nu stod han så säker och aktningsvärd inför den unge prästmannen, som han önskade skulle jordfästa liket, ett anbud, som tycktes på det högsta smickra denne.

»Kan ni råda mig, hvar jag ska begrafva min hustru på kyrkogården? Jag vill ej, att hennes graf ska blandas bort bland massan af de grafkullar, jag ser där strödda om hvarandra. Jag vill köpa en lämplig grafplats för bevarandet af hennes stoft och äfven för mitt och en gång min dotters och hennes efterkommande, ifall hon gifter sig. Jag ser ej på priset, denna graf må nu kosta hvad som helst.»

Om kapten Torkelsen inte såge på priset, så fanns en graf till salu i västra kyrkogårdsmuren, underrättade pastorsadjunkten, som visade Torkelsen till den person, hvilken hade bestyr om denna affär.

Den grafven bestämde sig Torkelsen för. Däri skulle Celias stoft förvaras och ingen i världen skulle veta annat, än att hon varit hans maka. Namnet skulle han låta inhugga i en marmortafla öfver griften och lämna där en plats för dotterns och hennes efterkommande.

Där han stod ute på kyrkogården och såg omkring på de lätt snöhöljda grafvarne, tänkte han på, hur mången hemlighet jordats därunder. Och han tänkte på sig själf, sin egen graf, den där säkerligen skulle gömma den största hemligheten af alla.

Från den dagen var Torkelsens hus icke något slags fängelse längre. Porten öppnades för likkista och liksveperska och sömmerskor, hvilka skulle sy sorgdräkter åt Celia och Margit. Ståltrådsgallren togos bort från fönsterna, gardinerna drogos åt sidorna, så att dagern fick fritt inströmma. Torkelsen hade ju ingenting att numera frukta, hvem som helst kunde få obehindradt gå in och ut ur hans hus. Och för hans unga dotter stod nu hela världen öppen. Det var slut med de tunga, sorgliga dagarne; han hade ju sagt henne, att det skulle ske efter moderns död. Men hon skulle aldrig tala om sin mor och dennas sinnessjukdom; det löftet hade han tagit af henne, med handen på bibeln, att aldrig bryta det.

Nu, då Celia hade tillåtelse att gå utom porten, försvann all hennes längtan efter att göra det. Hon kände sig

nu liksom rädd för den värld, som låg där utanför, rädd att taga ett steg på Stockholms gator och torg. Hon ville åtminstone vänta, tills moderns lik blifvit fördt till kyrkogården.

Där låg den döda i sin svarta kista, svept i bländande hvitt, med spetsar och tyll. Hennes ansikte låg vändt åt ena sidan, med det gråa håret benadt öfver pannan och utslaget i en bucklig våg ned öfver bröstet. Händerna lågo hopknäppta, ögonen tätt slutna, dessa ögon, som för evigt upphört att gråta, och läpparne halft öppna, tysta med den hemlighet, de så gärna velat ropa ut för världen, stelnade med förbannelsen öfver den store brottslingen.

Likrummet var klädt med hvita och svarta draperier. Höga kandelabrar med brinnande ljus i de sexarmade piporna på hvardera sidan om kistan och rika bladväxter där bakom i en halfcirkel.

Inte allenast grannarne, utan folk från andra trakter kommo att beskåda liket. Alla möjliga rykten löpo omkring, de galnaste och osannolikaste, som försatte alla i spänd nyfikenhet att få sätta sin fot inom det hemlighetsfulla husets dörrar. Ingenting märkvärdigt kunde likväl upptäckas och hvar och en gick snopen därifrån. Af den fjortonåriga dottern hade man sett en skymt, en guldhårig, smärt flicka, blek, allvarig, med ett mildt och obeskrifligt vackert ansikte. Historien om, att hon varit instängd i detta hus under hela sitt lif, var egentligen det, som sysselsatte människorna och alla ville se henne, men Celia höll sig så mycket som möjligt undan.

Begrafningsdagen blef den dag, som Celia för första gången trädde utom hemmets dörr. Hon satt bredvid fadern i vagnen, den enda, som utgjorde hela processionen. Det var en så märkvärdig känsla att åka, tyckte hon, och ibland var hon liksom rädd, hon visste inte hvarför, och då tryckte hon faderns arm mycket hårdt eller fattade händerna på Margit, som satt där midt emot i vagnen.

Då de kommo fram till kyrkogården, där prästen väntade, förvirrades Celia af den massa folk, som här var församlad. Det var visserligen inte någon s. k. finare befolkning, utan bestod mest af arbetsklassens kvinnor och barn, sådana som aldrig försumma en begrafning. Men alla dessa främmande ansikten gjorde ett obeskrifligt intryck på henne, äfvensom denna plats med sina kors och monument, samt kyrkklockornas klang. Hon höll sig fast vid faderns arm och drog ned sorgfloret på hatten mycket tätt för ansiktet, skyddande sig för alla nyfikna blickar.

Andäktigt lyssnade hon till prästens predikan och knäppte ihop händerna då han lyste frid öfver stoftet. Hon såg ned i grafven, innan hon lämnade den, och kastade en liten blombukett på kistan som ett sista farväl.

De yttrade ingenting åt hvarandra, far och dotter, ingenting förrän de kommo hem. Då drog han Celia till sitt bröst och kysste henne ömt på pannan.

»Den lycka, jag så länge utlofvat dig, barn, har nu ändtligen kommit! Du är ung, rik och har din frihet, sedan din moder nu är död. Ingenting stänger oss nu ut från världen.»

»Och likväl, far, känner jag mig ej lycklig. Jag vet ej hvarför ... Jag hör och ser min stackars mor ständigt, så väl midt på dagen som i nattens mörker. Jag hör henne ropa och förbanna dig: Guds straff ska du aldrig undgå, Arne Torkelsen! O, det är förfärligt!»

»Vi ska lämna detta hus med sina hemska minnen,» svarade Torkelsen dystert. »Här erinrar allt om den döda. Äfven jag plågas däraf ... Hjälp mig, Celia, att glömma henne!»

Han räckte flickan sina båda händer. De voro iskalla och skälfde. Celia försökte att värma dem med sina kyssar och lade dem sedan mot sitt hjärta. Denne far älskade hon så högt – han var ju det enda hon ägde i lifvet att hålla kär.

X.
Daniel Bernsköld.

Då Celia blifvit ensam, tog hon fram konvolutet, som inneslöt *Celia Muncks historia,* såsom utanskriften lydde. Nej, hon ville inte öppna det, någonting höll henne tillbaka därifrån – måhända var det kärleken till fadern, ty att däri stodo förfärliga anklagelser mot honom, var hon förvissad om. Det skulle göra henne ondt att läsa denna historia, upprunnen ur en sjuk, förvirrad hjärna. Hon ville inte tro något ondt om fadern, som hon aldrig sett begå något orättrådigt, utan städse varit mild mot den döda och, som Celia trodde, endast af fruktan för att man skulle tvinga honom att inspärra modern på ett dårhus, föranledts att i så många år lefva isolerad från världen. Den vansinniga hade ju lefvat i den fixa idén, att hennes make var en brottsling. Det var en galnings fantasier, tänkte Celia och beslöt, att fadern aldrig skulle få veta något om den skrift, som den döda öfverlämnat åt henne.

Men hon ville inte läsa denna dikt, åtminstone inte nu, kanske aldrig, det finge hon dröja med till i en framtid, ifall hon då vore mera stark än nu. Nu ville hon inte ha några sorgliga minnen – hon skulle försöka att slå bort dem, visa sig glad för faderns skull, hvilken bedt henne så varmt att hjälpa honom glömma det sorgliga framfarna. Den olyckliga modern hade ju fått ro i döden, och det var ju det bästa för dem alla. Det hade ju ingenting tjänat till, alla deras önskningar, att hon måtte bli frisk och få sitt förstånd igen – ingenting hade ju kunnat förändras, ingenting. Så klart tänkte den unga flickan, ett barn ännu, men med en kvinnas förstånd i många fall.

»Jag vill glömma allt och inte längre låta skrämma mig af några hemska minnen,» sade hon och lade ned konvolutet i ett litet skrin, som hon läste, och hvars nyckel hon hade väl gömd. »Härefter vill jag ensamt lefva för far och göra honom så lycklig jag kan.»

Och det blef verkligen rörande att se, hur hon också därefter uppbjöd hela sin förmåga att glädja och trösta fadern. Han kände, att han icke var värd all den ömhet, som slösades på honom af detta barn, hvars tillvaro alstrats af ett brott, och mången gång, då Celia såg på honom med sin klara skuldfria blick, skyggade han och skylde af skam sitt ansikte med sina händer. Celia förstod inte denna rörelse, men hon undrade däröfver, fastän hon ingenting yttrade.

Det var nu Torkelsens ovillkorliga plikt att tänka på sitt barns lycka och framtid. Hennes uppfostran var ju försummad, men det var, gud ske lof, inte för sent att taga itu med den. Hon var ju inte fyllda femton år, och med hennes goda uppfattning skulle hon nog tillägna sig, hvad som nödvändigt behöfdes för en ung dams inträde i världen. Ingen utgift behöfde sparas, ty penningar hade Torkelsen fullt upp, som en gång skulle göra Celia till en rik arftagerska. Han måste skaffa i sitt hus en bildad dam till uppfostrarinna, ty han skulle aldrig gå in på att släppa flickan från sig till någon af dessa pensioner, som hade till uppgift att utbilda unga flickor till värdsdamer. I hans eget hem, under hans ögon, skulle hon utvecklas som en härlig, skön blomma. Men hvilken kvinna skulle åtaga sig detta värf? Han var en obekant, en främling för alla. Det fanns ingen annan råd än att annonsera i den mest kända och mest aktade tidning. Celia gick in på detta förslag, ty hon ägde så godt förstånd, att hon mycket väl fattade alla de brister som vidlådde hennes uppfostran. Hon hade läst i sina böcker, som hon ständigt fick nya, om de fordringar, världen ställde på en ung, bildad dam, och hon var inte utan ärelystnad.

Svar kommo på annonsen, många svar, hvilka skulle hämtas i en butik vid Södermalmstorg, ett uppdrag som var Margit förbehållet.

Hur Celia och fadern studerade dessa svar i små biljetter! En mängd förkastades, endast ett enda tilltalade dem. Det var en medelålders änka, utan barn, bildad och af ansedd familj som erbjöd sig att blifva den unga

flickans uppfostrarinna.

»Jag ska själf göra ett besök hos fru Häger,» sade Torkelsen, »artigheten fordrar det, och det ska göra ett bättre intryck, än om jag anmodade henne att komma till oss. Vill du följa med, Celia? Ser du,» han tog henne vid handen och ledde henne fram till ett af fönsterna, »denna stad du, ser här, ska inte längre bli obekant för dig. Du har säkert i din inbillning föreställt dig, den helt annorlunda, än den i verkligheten är? Du har sett den som i en saga – inte sant?

»Kanhända,» svarade Celia.

Margit skulle anskaffa en vagn, ty att gå den långa vägen upp till norr skulle säkert inte Celia ha stått ut med hon som aldrig i sitt lif varit van vid några promenader.

Då åkdonet sedan stod utanför porten, fick Celia den starkaste hjärtklappning. Hon erfor precis samma känsla som den i fångenskap födde fågeln, då friheten erbjudes honom. Hon var på samma gång rädd och glad, så glad åt att ingenting fängslade henne mer. Hade hon väl skäl att sörja den döda modern? En mor, som hon ständigt mindes som sinnessjuk och som i sitt sista ögonblick utslungade en förbannelse öfver den älskade fadern? Nej, nej! Hon kunde känna sig glad och lycklig.

Och där hon nu satt i vagnen, tryckt intill fadern öfverlämnade hon sig helt åt allt det underbara, hon såg. De granna butikerna, de foro förbi, människorna i sina olika dräkter på de långa, breda gatorna med sina höga hus – allt, allt dansade som ett virrvarr förbi hennes ögon och sorlet gjorde henne hufvudyr.

Hon visste knappast, hur det gick till att hon kom ur vagnen och uppför några trappor i ett stort hus och in i ett rum, där en medelålders dam kom mot henne och fadern. Hon var alldeles bortkommen, ovan som hon var att umgås med främmande människor. Hon hade tänkt sig, att detta möte icke skulle vara något svårt, men i verkligheten var det ändå så. Hon stod där så blyg bakom fadern, både rodnande och bleknande. Hon hörde fru Hägers röst som ett mildt sus, men hon fattade inte riktigt, hvad denna sade.

Torkelsen lade sina ord så väl, att detta fruntimmer, som svarat på hans annons, lyssnade på honom med stort intresse. Det var en underlig historia, han berättade, en verkligt romantisk historia, hur han af kärlek för sin hustru gifvit efter för hennes sjukliga motvilja att komma i beröring med andra människor än sin man och dotter och därför lefvat ett instängdt lif, skild från hela världen. För sin egen del hade han ingenting mot att fortsätta detta isolerade lif, men för hans unga dotters skull ansåg han det för en plikt att icke göra det. Nu var det endast fråga, om fru Häger ville bli den fjortonårigas uppfostrarinna och värdinna i hans hus. Hon kunde ju antaga denna plats på försök, framställde Torkelsen på en belefvad mans artiga sätt. Och denna affär uppgjordes genast, utan att Celia hade yttrat ett ord. Hon satt där tyst och en smula modfälld i sin ytterliga blyghet. Fru Häger talade till henne vänligt och uppmuntrande, men Celia kunde inte finna något svar, omöjligt, hon endast rodnade djupt och släppte inte ett ögonblick faderns hand.

Fru Häger hade emellertid så väl förstått och uppfattat Torkelsens mening och förslag, att, då hon inflyttade i hans hem vid Katarina östra kyrkogata, började ett helt annat lif för den unga dottern. Fru Häger förstod att på ett angenämt sätt uppfylla en värdinnas och moders plikter. Hon vann snart Celias aktning och förtroende, men aldrig ett ord talades om den aflidna, åtminstone fick fru Häger aldrig fullt klart för sig hvad som föreföll henne dunkelt och gåtlikt rörande Celias moder. Med sin takt och belefvenhet gjorde hon heller inga närgångna frågor eller efterforskningar – i det förflutna hade hon ju ingen rättighet att intränga, och då Torkelsen afgjordt visade ett slags motvilja för allt, hvad som påminde honom om hans hustru, vidrörde hon aldrig detta ämne hvarken med fadern eller dottern. Hon var inte allenast en kvinna med hjärta, utan ägde också lika mycket hufvud som karaktär, hvilket inverkade godt på Celia och danade hennes själsegenskaper på ett utmärkt sätt. Fru Häger hade varit rik, men genom hennes mans i lifstiden olyckliga spekulationer var hon vid hans död ruinerad. Befryndad med ansedda familjer och själf medlem af en fint bildad krets,

beredde hon Celia tillfälle att få ett umgänge, som med hennes goda naturanlag mycket fort utbildade henne till ett älskligt väsende med vinnande egenskaper.

Torkelsen var med rätta stolt öfver sin unga dotter, ännu ett barn, men med de rikaste löften om att en gång bli en både skön och utmärkt kvinna. Det fanns ingen, som kunde tro annat, än att denne man var afundsvärdt lottad, och likväl kunde han inte njuta af sin lycka. Det förflutna låg som en tyngd öfver honom, det kunde ej glömmas – de ohyggliga minnena trängde på honom och kastade sin svarta skugga öfver hans till det yttre så solljusa lif. Men detta var och förblef hans egen hemlighet, hans vånda i ensamheten och i nattens tysta timmar. Sömnlös, vred han sig på sitt läger, inbillande sig se blodiga gestalter vid sin bädd, och först och främst kom alltid *han,* kapten Munck, och hade i släptåg sin dotter med sig, som han, Torkelsen, hade skändat. Alla dessa dolda brott, hvarom ingen hade en aning, framträdde så tydligt och klart för hans inre syn och försatte hans själ i den största skräck. Och därtill *hennes förbannelse* öfver hans hufvud! Mången gång sprang han upp ur sin bädd och grep i förtviflan efter samma gift, hvarmed han förgaf Bjerke. Men rädslan för efterräkningen bortom grafven höll honom tillbaka. Han trodde på guds straff, på helvete och fördömelse, och därför vågade han ej förkorta sitt lif. Men denna dolda ångest tärde på hans hälsa och åldrade honom mycket fort. Nerverna blefvo ömtåliga och hans kropp bruten och hans lifskraft slappades med hvarje dag och stund. Men inför världen gick han ständigt med ett leende på sina läppar, drog sig icke tillbaka, utan uppsökte tvärtom alla de sällskap, som stodo honom till buds, öppnade sitt hem på ett utomordentligt gästfritt sätt, i akt och mening att därigenom åstadkomma ett godt parti för Celia, då tiden var därtill inne.

Celia hade ännu icke läst sin mors historia, aldrig varit frestad därtill, utan gömde den väl. Hon hade liksom en aning om, att den skulle störa hennes glädje. Nej, inga sorgliga minnen fingo framkallas – allt ville hon glömma och med sitt fulla hjärta njuta af sin lycka. Och Celia var lycklig, älskad och omhuldad som hon var och med alla sina önskningar uppfyllda. Hon hade så mycket att lära och se, så mycket att fröjda sig öfver i en värld, som så länge varit stängd för henne.

Hon skulle aldrig glömma den dag, då hon första gången en solvarm sommarmorgon gick i skog och mark med fadern och sin uppfostrarinna. Hur sällsamt mjukt var ej gräset under hennes fötter, hur underbart suset i träden och hur ljuflig blommornas doft! Hon stannade gång på gång och lyssnade på fåglarnes kvitter eller en bäcks sakta porlande. Den känsla, som vaknade i hennes bröst, var obeskriflig.

»O, far, hur härlig ändå världen är! Hur skönt att lefva och andas!»

Vacker var hon, där hon då stod i sina femton vårar, med det gyllene håret i fritt ringlande lockar och de stora violblå, drömmande ögonen. Hon var en afbild af sin moder, drag för drag. Det var denna likhet, som plågade Torkelsen mest, ty han kunde ju därigenom aldrig glömma, hvad han helst icke ville minnas.

Och tiden rann hän dag för dag, och tvenne år hade gått, utan att någonting inträffat, som fördystrat Celia.

> Kom någon gång minnet om modern och trängde på, så slog hon bort det som någonting hemskt och mycket sorgligt. Hon talade aldrig med fadern om henne, det var som om denna olyckliga kvinna aldrig funnits till. Och den döfstumma Margit hade varit mycket mån om att låta allt ända intill den minsta småsak försvinna, som hade någon påminnelse om den döda, som sof i griften i Katarina västra kyrkogårdsmur.

Man lefde ett alldeles nytt lif i det forna ensliga huset vid Katarina östra kyrkogata. Och alla de ruskiga historier, som varit i omlopp hos grannfolket i Erstabergen, hördes aldrig mera tal om.

Prisca Didriksdotter hade själf kommit till den öfvertygelsen, att allt hade varit ett gement förtal, ett dumt sladder, fastän Bjerkes ord ibland satte henne i ett slags misstänksamhet angående Torkelsens förflutna. Men det rörde henne ju inte, och om hon också pratade därom, skulle ingen sätta tro till hennes ord, ty

kapten Torkelsen hade blifvit en aktad man och hans hus en samlingsplats för människor af god samhällsställning. Så mäktig är penningen, tänkte Torkelsen, hvilken inte var den ende i världen, som med den talismanen kunde dölja en brottslig lefnad. Ryktet om hans gifmildhet och frikostighet mot fattiga blef vidt omkring spridt och välsignadt, men det var dock mer af beräkning än af godt hjärta, han uppträdde som välgörare, han var tvingad därtill för att få ett godt namn. Hade han endast kunnat muta sitt samvete till tystnad – men för det funnos inga medel i världen. Den vidskepliga tron att den där förbannelsen en gång skulle bringa olycka öfver honom, försatte honom i en ständig ängslig väntan att vara på sin vakt, då »guds straff» kunde komma i hvad stund som helst och störta hela hans hus.

»Far, du har blifvit så gammal,» sade Celia och smekte hans hvita, yfviga hår.

»Vi bli alla en gång gamla; äfven du mitt barn ska vissna som en blomma.»

»Men inte så fort, far, ännu dröjer det.»

»Ja, ännu dröjer det för dig och mycket ska du upplefva till dess, mycken lycka och fröjd menar jag.»

»Jag vill så gärna tro därpå. Du sade alltid, att jag skulle bli lycklig, och du hade rätt, far, jag kan ej vara lyckligare än jag nu är. Det är så ljuft att lefva, att vara till ... Åh, jag vill aldrig, aldrig dö!» tillade hon, öfversäll i sin barnsliga lycka och oberörd af lifvets många sorger.

Torkelsen såg ned på sin unga dotter, där hon satt på en pall vid hans fötter. Hon var nu sjutton år! En fager blomma, sällsynt skön och ljuf i sin ungdomliga friskhet. Intet kärleksord hade ännu hviskats i hennes öron, ehuru hon hade beundrare i mängd och i de kretsar, i hvilka hon blifvit införd genom fru Häger. De unge männen hade hållit sig på aktningsfullt afstånd, ingen hade vågat en vanlig kurtis med denna flicka, så ovanligt sann och okonstlad. Och själf hade hon ännu inte känt sitt hjärta komma i häftigare rörelse för någon af dessa kavaljerer, som omsvärmade henne. Samma leende åt alla, samma öppna, rena blick och uppriktiga tal, utan koketteri, som var för henne något alldeles obekant. Hon var främmande för all den afund, som i tysthet ägnades henne af hennes jämnåriga; hon visste icke om, att en dylik känsla kunde rymmas i ett människobröst. Men en instinkt sade henne, att hon aldrig skulle finna någon verklig, sann vän bland sitt eget kön. Och hon hade heller inte behof af annan vänskap än sin faders, och till honom slöt hon sig med hela sin själ. De voro *ett,* dessa två, och syntes ständigt tillsammans, som om de ej kunde undvara hvarandra. Hon såg upp till honom som till något högre, ädlare väsen, och just därför kunde aldrig hennes goda tro rubbas på honom genom modrens anklagelser.

»Mor var orättvis mot dig, far,» kom en gång alldeles oförtänksamt öfver hennes läppar.

»Tyst, Celia, tala aldrig om henne!» inföll Torkelsen tvärt, nästan förskräckt. »Jag älskade henne en gång så högt ... Rif inte upp gamla minnen, Celia, de tynga mig mer, än du anar.»

»Men du tänker väl inte med bitterhet på henne? Hon var ju inte tillräknelig ... förlåt henne, far!»

Torkelsen ryckte sin darrande hand ur Celias, som hållit honom fast.

»Låt de döda hvila i ro,» bad han nästan ångestfullt.

»Ja, jag ska aldrig minna dig om henne. Det var orätt af mig – jag har ju själf glömt det framfarna.»

Så tänkte hon på det konvolut, hon bevarade. Aldrig ville hon bryta det och kände glädje öfver, att inte ens af nyfikenhet ha kommit i frestelse därtill. Vore det ej så godt att hon brände upp det? Ty så länge det fanns i hennes gömmor, var det, som om en del af modern ännu fanns kvar i huset. Ja, hon skulle förstöra det. Men då hon öppnade skrinet och såg de fina bokstäfverna af den dödas hand, höll någonting oförklarligt

henne tillbaka från att fullgöra sin föresats. Hon kunde det inte – hon slog tvärt igen locket på skrinet.

»Det får vara ännu så länge ... Då jag blir gammal och känner döden nalkas, ska jag kasta det på elden, så att hennes hat och ondska mot min stackars far må förbli en hemlighet. Jag kan inte läsa hennes historia, en vansinnigs fantasier, som endast skulle störa min frid.»

Det var vår med tidig värme och grönska. Ute i trädgårdsanläggningen på bergskrönet blommade körsbärsträdet och den lilla bersån var redan uppfylld af skugga från de utslagna bladen, som tätt sköto upp i klunga från de slingrande grenarne.

Celia satt på den lilla bänken, som var vänd åt utsikten öfver Stockholm. Det var på en sabbatsdag, då klockorna ringde gudstjänst och vinden låg så, att deras ljud fördes vida omkring, långt bortom staden. Celia lyssnade till detta ringande och kände sig gripen af andakt. Hon var mycket religiöst anlagd, försummade sällan någon predikan i Katarina kyrka, ett tempel som hon hade förkärlek till, emedan hon där konfirmerats.

Men i dag kände hon ingen lust att gå till kyrkan, utan beslöt att fira sin gudstjänst härute, under den blåa, soliga himlen. Hon satt med hopknäppta händer och frånvarande blick, som en bedjande madonna. Och i sanning skulle hon inte ha varit en ypperlig modell för en sådan på en oljemålning, med den fina ansiktsovalen, det andaktsfulla uttrycket i sina allvarliga, milda drag, de djupa, mörkblå ögonen och det gyllene, utslagna håret. Hon var försänkt i bön och bad så varmt i sitt hjärta, utan minsta tvifvel på, att gud ej vakade öfver henne.

Hon hörde inte hur någon kom bakom henne. Inte förrän en hand lades på hennes skuldra, blef hon störd och vände långsamt sitt ansikte. Det var fru Häger, men inte ensam, utan i sällskap med en ung man, hvilken hon presenterade som sin systerson. Celia steg upp och räckte honom vänligt handen. Han stod inte som en främling inför henne, utan som en gammal bekant, ty hon hade hört mycket talas om honom af fru Häger. Hans ståtliga yttre och vackra ansikte kände hon liksom drag för drag, och det var inte utan en viss glädje, hvarmed hon hälsade honom. Och Celia var inte heller obekant för honom. Han hade fått så många skildringar i mosterns bref om den unga, älskliga flickan, så att de stodo midt emot hvarandra, som om de inte sågo hvarandra nu för första gången.

Celia kände till hans släkts anor, en ärad, gammal finsk adelssläkt, med obefläckad vapensköld, det ville säga, att dess ättlingar hade alla varit män, utmärkte, icke allenast af tapperhet, utan också af heder. Ingen enda dålig handling eller simpel gärning vidlådde deras historia, som gick långt tillbaka i tiden. Denne unge man, kapten vid ett finskt regemente och med en lofvande karriär framför sig, var den siste af sin ätt och till sin karaktär en sann ädling. Han var stolt, icke öfver det gamla adliga namnet, utan öfver den aktning och det anseende, som voro förknippade därmed. Det var nu han, som skulle hedra det, och hittills hade han också gjort det med utmärkelse. Han hade nu kommit för att besöka sin mors syster och blef hjärtligt mottagen af kapten Torkelsen och dennes unga dotter.

Fru Häger hade blifvit erbjuden ett hem i sina systerbarns hus i Finland, men afslagit detta anbud af det skäl, att hon befarade att hon ej skulle trifvas i detta land. Dessutom hade ju, efter båda föräldrarnes död, hennes systerson och systerdotter redan en värdinna i sitt hem, en nära släkting till deras far och som varit hos dem från deras födelse och således stod dem närmare, än den främmande mostern. De ägde ingen rikedom, men hade så pass mycket i arf, att de kunde tryggt och lugnt lefva på sitt gamla fädernegods.

Innan dagen gått till ända, hade dessa unga hjärtan mötts och förstått hvarandra, utan att ett enda ord uttryckt deras känslor. Celias hela väsen hade på så kort tid som endast en dag undergått den märkligaste förändring, lika hastigt och underbart som en sluten blomknopp på några timmar öppnar sin kalk för det varma solljuset. Det var den nyvaknade kärleken, som gjorde hennes varelse ljuft kvinnlig, som gaf hennes

ögon djupare glans och högre rodnad på hennes kinder. Till och med hennes röst hade fått en annan klang, bedårande i sin mjuka, musikaliska ton, och hon var så strålande vacker, att hon rent af bländade. Också kunde den unge mannen ej taga sina ögon från henne. Hans blickar hängde fast vid hvarje hennes rörelse, och då hon ibland kom ur hans synhåll, var det som om ett mörker uppstått omkring honom. Aldrig hade han erfarit något så ljufligt, hela hans själ uppgick i henne.

Fru Häger upptäckte genast, hvad som föregick i deras hjärtan och gladde sig däråt. Celias ofrälse börd skulle icke uppställas som något hinder för henne att blifva den finske ädlingens brud. Fru Hägers egen syster, Daniel Bernskölds mor, var ju ofrälse och intet motstånd hade mött för ett äktenskap mellan hans far och henne. Så att någon bördsfördom aldrig skulle komma att göra sig gällande i den finska, friherrliga släkten mot kapten Torkelsens dotter. Hon var ju dotter till en hederlig och aktad man, som fadern numera var. Alla de fula rykten, som varit i omlopp om honom, voro obekanta för hans umgängeskrets; de hade ju endast lupit omkring bland den s. k. sämre befolkningen i trakten, och hvem skulle dessutom sätta tro till alla dessa orimliga röfvarhistorier? Han var rik, hjälpsam och hade därigenom vunnit många ansedda vänner. Så att de ljusaste utsikter funnos för Celias och Daniel Bernskölds lycka.

»Denne unge man blefve ett godt parti för min unga dotter,» tänkte Torkelsen, där han satt och betraktade de båda unga, som sutto under körsbärsträdet, hvars hvita blommor hängde djupt ned öfver deras hufvuden. »Jag skulle önska, att hon vore hans brud redan i morgon dag och komme härifrån innan några rykten om mitt förflutna hunne att störa deras lycka.»

Han tänkte alltjämt på en möjlig upptäckt af sina dolda brott. Han hade ingen orsak därtill och hans lif var så säkert och tryggt, det kunde blifva, men ändå var hans onda samvete i en ständig ångestvaka. Hade han suttit inom en fästnings murar, kunde han inte ha lidit sitt straff mera, än hvad han gjorde genom denna kvalfulla oro, som aldrig gaf honom ett ögonblicks själslugn. Hvad hjälpte hans penningar? Hvad hjälpte förströelser af alla slag? Till intet. Han bar ett helvete af pina inom sig. Hvad var då naturligare än att han önskade sitt barn i en säker hamn, ifall stormarne komme – hvem visste ... Den dödas förbannelse hängde som en black om foten, och hvar han gick, kände han dess tyngd släpa efter sig. Han tyckte alltid, att ett hotande åskmoln hängde öfver hans hufvud, och med vidskeplig fruktan väntade han på, att det skulle urladda sig och han krossas af dess blixt. Att aldrig vara säker för att upptäckten kunde komma om hans stora brottslighet, var förskräckligt. Celia måste därför, ju förr dess hellre, finna ett säkert skydd i en god make, som inte kunde tillräkna henne faderns synder. Eller låg det någon sanning i den grymma hotelsen att »fädernas missgärningar straffas inpå barnen»?

XI.
»Lyckan kommer, lyckan går.»

Daniel hade sagt, att han inte skulle stanna i Sverige mer än några dagar, men nu var en vecka redan förgången och han talade icke ett ord om sin afresa. Han tillbringade sin mesta tid i kapten Torkelsens hus och Celias sällskap. De unga tu hade blifvit så förtroliga med hvarandra, som om de känt hvarandra hela sitt lif. De hade gjort långa promenader tillsammans alldeles ensamma som ett trolofvadt par, hvilket man nästan ansåg dem för. Man endast väntade på eklaterandet af förlofningen. Men ännu hade inte Daniel kommit sig för med förklaringen af sina känslor för Celia, han sköt upp gång på gång, ehuru han var viss på, att hennes hjärta tillhörde honom helt. Han kände sig liksom blyg och försagd inför henne, och likvisst behöfde han endast sträcka ut handen efter sin kärleks lycka.

På söndagseftermiddagen ämnade Celia öfvervara aftongudstjänsten. I sin religiösa föreställning kände hon ett strängt behof af att höra »guds ord» och erfor alltid en upplyftande känsla i psalmsjungandet efter

orgelns brusande toner. Daniel, mindre anlagd för detta gudsnit, bad henne ändå om att få bli följaktig. Ack, hvad skulle han väl ej ha underkastat sig för att få vara nära henne, sitta vid hennes sida och känna beröringen af hennes ljufva väsen. Han skulle ha kunnat uthärda den längsta predikan, utan att uppfatta ett ord af dess innehåll, upptagen som han var af helt andra tankar, tankarne på den flicka, han älskade, och som han en dag skulle föra till sitt hem i Finland som sin brud. Och han ansåg det icke för någon synd, att han ej kunde bedja så andäktigt, som hon – hans kärlek upptog hans själ så helt, att den ensam var hans himmel och salighet.

De gingo in på kyrkogården under sammanringningen, och de, som gingo förbi, vände sig om och betraktade det vackra paret. Hon, smärt, fin och graciös, sväfvande vid hans sida som prinsessan i sagan, med lockarnes gyllene gloria kring pannan och i en dräkt af siden och spetsar, som fladdrade omkring henne. Och han, ståtlig och vacker, som en högboren riddare, i sin finska uniform, hvilken förhöjde hans utseende. De flesta visste, att hon var kapten Torkelsens dotter, och historien om hennes instängda lif till hennes fjortonde år förlänade henne ett skimmer af romantik.

Daniel hade aldrig varit i Katarina kyrka, hvars historia Celia kände på sina fem fingrar.

Här på platsen hade Sturekapellet stått, uppfördt 1576 af Johan III till åminnelse af riksföreståndaren Sten Sture den yngre och dennes son, hvilkas jordiska kvarlefvor blifvit af Christian II förda hit från sitt hvilorum i Gråmunkeholms kyrka för att på bålet brännas tillika med de öfriga liken efter de i Stockholms blodbad omkomne svenske herrarne. Detta skedde den 10 november år 1520. Den 2 maj 1656 lät kung Carl Gustaf, som haft en synnerlig förkärlek för Södermalm, lägga grunden till en kyrka, som skulle bli en den vackraste i hufvudstaden. Ritningen uppgjordes af fransmannen Jean de la Vallée, men arbetet fortgick mycket långsamt af brist på medel. Om kyrkans djärfva hvalf berättar en sägen, att »byggmästaren, skrämd af sitt eget verk, icke vågat afvakta, huruvida det skulle stå eller falla, utan skyndsamt rymt sin kos, fruktande det senare». Hon erhöll namnet *Katarina* efter konungens moder, Katarina, dotter af Carl IX och dennes första gemål, Anna Maria af Pfalz. Men redan år 1723 blef hon ett offer för lågorna och härjades så af elden, att liken i grafvarne uppbrunno. Men hon återuppbyggdes igen, denna gång så fort, att hon redan stod färdig till invigning till gudstjänst den 18 november 1724. Det utseende, som hon då fick, äger hon ännu i dag, med tornet förvandlat till en dôme. Man har velat jemföra henne med Hagia Sophia i Konstantinopel, hvars smärta minareter äro betydligt högre än dessa hörntorn, men hvars nedtryckta dôme är betydligt underlägsen Katarinas lätta kupol.

Allt detta talade Celia om på ett mycket lifligt sätt för Daniel Bernsköld, där hon stod på stentrappan till södra kyrkoingången. Äfven denna trappa, på ömse sidor omgifven af järngaller, hade hon något att förtälja om. Den fanns där före kyrkans brand och hade uppförts af en tysk, Benjamin Roth. På dess inre pelare äro verser inristade, hvars början hon läste:

När Carl den Tolfte kronan bar,
Man thenna trappa uppbyggt har,
Som Herrens Hus sin prydnad gjer,
På Sätt man här för ögon ser.

Då Celia inträdde under templets hvalf, som fritt och lätt höjer sig, utan att uppbäras af någon pelare, ljödo genom den grekiska korskyrkan, sakta, dämpade orgeltoner förspelet till den upptagna psalmen. Hon greps ögonblickligt af helig andakt och hvarje jordisk tanke syntes ha lämnat henne. Med böjda knän i bänken bad hon sin bön, att »Gud måtte bevara hennes hjärta rent och obesmittadt från världens synder».

Daniel följde inte så andäktigt med psalmsången. Han betraktade den vackra kyrkbyggnaden, det från kyrkans golf upphöjda koret, afskildt från det öfriga medelst en balustrad, och altartaflan, målad af

Masreliez, föreställande »Simon, lofsjungande i templet». Och så såg han på Celia, och hans blickar magnetiserade henne, så att hon lyfte sina ögon mot hans och tankarne förvirrades och drogos bort – långt bort från psalmsång och predikan till ett fjärran – ett evigt grönskande eden med aldrig slocknande sol. Där gingo han och hon ... Hon såg ett helt lif af lycka, utan något moln, ingen skugga, utan med en ständigt klar himmel. Hon hänfördes af känslan att vara älskad och älska och försjönk allt djupare i drömmar.

Inte förrän prästen sade amen återfördes hon till verkligheten. Hon spratt till och såg sig omkring, rodnande öfver den ogudaktighet, som hon i sin gudstro trodde sig ha gjort sig skyldig till. Men hon rådde inte längre öfver sig själf, hon kände det i denna stund och längtade ut ur kyrkan, där luften blef henne kvaf att inandas. Hon dröjde inte ens till psalmens slut, utan böjde sig hastigt ned i bänken och läste mycket fort sin bön.

Då hon kom utom kyrkporten, drog hon ett djupt andetag. Det var skönt, så uppfriskande att inandas doften från de nygrönskande träden och blommorna på grafkullarne.

Daniel bjöd henne sin arm. Det var första gången, han vågade göra det, och hon tänkte inte på, om detta endast var brukligt för ett förlofvadt par, utan mottog den tigande. De gingo på gången under de gröna lindarne, vände så om igen och gingo fram och tillbaka. De hade inte sagt ett ord under en längre stund – de behöfde ej tala, de förstodo hvarandra så väl ändå ...

»Då jag går hit, besöker jag alltid min moders graf,» sade hon plötsligt. »Vill ni följa med?»

De veko in på sidogången till västra kyrkogårdsmuren. Öfver griften stod inristadt i guldbokstäfver på den svarta marmortaflan:

Åt kapten Torkelsen,
hans maka och arfvingar.

De kastade en blick in i grafven genom gallret på järndörren. De sågo ingenting annat än de kalkade väggarne och luckan med sina järnringar öfver golfvets öppning, hvarunder hvilade stoftet af Celias mor.

»Stackars mor, hon var inte så lycklig som jag,» undslapp det Celia, som aldrig hade talat om modern med Daniel.

»Hvad fattades då henne?» Daniel blef mycket förvånad.

»Lifvets bästa gåfva: hälsan. Hon var sjuklig, själssjuk, hvilket är värre än kroppsplågor. Hon lefde i den fixa idén, att hennes make, min far, hade begått något orättfärdigt mot henne och andra ... Hon var ej klok, utan vanvettig, men så stark var kärleken hos far, att han stängde in henne för hela världen, af fruktan att man kanske skulle tvinga honom att inspärra henne på ett dårhus. Vi lefde alldeles isolerade för oss själfva tills hon dog. Jag var då fjorton år och hade icke kommit i beröring med någon annan än far, mor och den döfstumma Margit. Tänk er, hur försummad min uppfostran skulle ha varit! Men tack vare er moster, fru Häger, så är jag den jag nu är, icke sämre än andra unga flickor vid min ålder,» tilllade hon, rodnande. »Jag borde aldrig tala om det förflutna. Far tycker ej om att bli påmint därom, och jag undrar ej på det. Men för er kunde jag väl säga något ...»

»Jag har redan hört, att kapten Torkelsen lefvat ett besynnerligt lif. Mot er handlade han ändock ej riktigt. Att så stänga in ett barn från all lifvets glädje ...»

»O, klandra honom inte! Ni vet ej, hur god han varit mot mig, och det var ju af kärlek till min mor, han handlade på det sättet.»

Hon såg så obeskrifligt god ut med sina sammanknäppta händer och det bedjande uttrycket i sina ögon. Hon

bad honom inte klandra fadern, omedveten om dennes missgärningar.

»Inte dömer jag,» svarade Daniel och fattade hennes händer. »Ingen kan sätta sig in i en annans känslor, Celia,» han blef hastigt allvarsam, »jag reser i öfvermorgon ... jag kan inte stanna längre.»

En purpursky rann upp på Celias kinder och spred sig öfver hela hennes ansikte. Men strax därpå bleknade hon. Hon ville säga något, men förmådde inte, endast den svaga ryckningen på hennes läppar vittnade om, att hon erfor smärta.

»Vi skola inte återse hvarandra så snart,» fortsatte han, »det beror på er själf, Celia? Jag tänkte eljes, att er far ville föra er till mig? Jag och min syster skulle mottaga er af varmaste bjärta på min fädernegård. Ni skall inte annat än kunna älska mitt sköna Finland, med dess skogar och sjöar. Invid mitt hem brusar en underskön fors, där ni och jag skola drömma bort mången lycklig stund. Säg – vill ni det, Celia? Jag har tänkt så mycket på ert svar på denna min fråga.»

»Jag vill nog det gärna,» svarade hon med sin okonstlade uppriktighet. »Tack, jag och far ska nog komma en gång,» hon lade trofast sin hand i hans och såg honom klart in i ögonen.

»Men ni ska komma och mottagas som min brud, Celia, menar jag. Vill ni det?»

Hon sänkte hufvudet, men höjde det åter och hennes ögon tindrade som stjärnor.

»Ja,» svarade hon med en klang i stämman, som kom hans hjärta att hänryckt klappa med fördubblad fart. »Jag vill det Daniel, som er brud kommer jag.»

Han böjde sig ned och, utan att tänka på, om de voro bemärkta eller ej, kysste han henne. Den lycka, som Celias far så länge förutspått och utlofvat, var nu verkligen kommen. De voro så öfvertygade om, dessa två unga älskande hjärtan, att ingenting i världen kunde rubba den, att den var fast och gifven för hela lifvet.

Och nu gingo de arm i arm från kyrkogården och hela gatan fram till Celias hem. Alla, som de mötte, förstodo, att de voro ett förlofvadt par, och många af dessa visste, att den unga, vackra flickan var den rike kapten Torkelsens dotter.

Celia fann hvarken sin far eller fru Häger i våningen. Margit tecknade, att de voro ute i trädgården, och att det kommit främmande, tre herrar, af hvilka hon inte hade sett två förut.

Det var inte något ovanligt att nya gäster kommo i Torkelsens hus, införda af någon vän eller bekant, så att Celia fäste intet särskildt afseende därvid. Hon gick ut i trädgården i sällskap med Daniel. De sågo så glada och lyckliga ut, där de kommo, dessa två unga människor, att de liksom spredo ett ljus omkring sig. Celia sprang fram till fadern och kysste honom, innan hon hälsade på någon annan.

»Min dotter – herrarne Aronsson,» presenterade Torkelsen och därefter föreställde han Daniel.

Den tredje gästen var en gammal bekant, släkting till de bägge köpmännen, bröderna Aronsson, hvilka han ville skulle aflägga ett besök hos kapten Torkelsen under deras korta vistelse i Stockholm. De hade kommit i affärsangelägenheter och voro från en af de nordligaste städerna.

Celias fagra ansikte och för öfrigt hela väsen frapperade dem. Något så ovanligt vackert hade de icke förr skådat – jo, hon erinrade om någon från deras ungdomsdagar, om en lika ljuf och fängslande företeelse, som denna unga flicka.

»Det är för märkvärdigt, att en sådan likhet kan finnas,» sade den ene till den andre.

»Ja, jag tycker detsamma ... Det är för märkvärdigt, det är, som om *hon* stode lifslefvande för oss. Visste vi icke, att hon är död, skulle vi tro, att denna unga dam vore hennes egen dotter. Ni kan ej förstå, kapten Torkelsen,» de vände sig mot denne, »men er dotter liknar på frappant sätt en liten lekkamrat till oss i vår barndom, en ung, vacker flicka, som växte upp i samma stad som vi. Hon var faderns enda barn, hans stolthet och glädje, och förtjänade ock den beundran, som kom henne till del af alla. Vi voro ofta tillsammans, hörde till hennes närmsta umgängeskrets och hade således ofta dansat med henne. Ni kan ej föreställa er, hur förtjusande och älsklig hon var. Och nu,» de bägge bröderna vände sig artigt mot Celia, »står hon här inför våra ögon ... Ja, man skulle kunna tro på ett riktigt trolleri. Ni är så förvillande lik henne, att hennes ande bestämdt gått igen i er».

»Dessa herrar kunna smickra, hör du, Celia,» inföll fru Häger.

»Celia!» utbrusto bägge bröderna på en gång. – *Celia* ... Så hette också *hon!*

»Det var då det underbaraste af allsammans!» Celia kunde inte annat än skratta. »Kanske att hennes själ kommit i min kroppshydda? Det är inte så utan, att jag tror på en själavandring.»

»Vi hälsa henne i er!» de höjde sina glas och drucko Celias skål. »Och måtte det gå er lyckligare än henne, vi önska det af hjärtat.»

»Var hon då så olycklig?» Celia hade blifvit nyfiken på denna unga flickas historia.

»Ja, döden ryckte henne bort allför tidigt genom en olyckshändelse. Då hon blef moderlös, följde hon fadern, som var sjökapten, på alla hans resor. Hon blef modig och sjövan som en gammal sjöman under alla dessa seglingar. En hurtigare flicka kunde näppeligen finnas och fadern kunde ej ha ett bättre sällskap. Men så förliste skeppet och hon, kaptenen och manskapet, allt gick till botten. Till råga på olyckan hade också eld utbrutit på fartyget. Ingenting räddades och inte ett enda lik kastade vågorna upp på stranden. Detta skedde vid Jutska kusten,» han, som berättade det, sade också årtalet. »Ja, nog minnas vi, när den sorgliga underrättelsen kom. Vi glömma aldrig den vackra Celia Munck.»

Celia och Daniel, fru Häger och de tre gästerna vände sig hastigt om vid det buller, som kapten Torkelsen gjorde. Han hade suttit vänd från dem och ingen gaf akt på den stora förändring, hans ansikte undergick. Han hade blifvit dödsblek och ögonen trängde af förskräckelse ur sina hålor.

Hans läppar hade blifvit blå och darrade häftigt. Plötsligt sträckte han ut armarne i luften, som sökte han ett stöd, gled ned från stolen och föll tungt i gräset.

»Far! Far!» skrek Celia, gripen af förfäran.

Herrarne sprungo upp, böjde sig ned öfver den afdånade och undersökte, hur det var fatt med honom. De trodde så säkert, att det var ett häftigt slaganfall och fruktade för, att lifvet genast hade flytt. Men gud ske lof, hjärta och pulsar slogo ännu och andhämtningen var inte afstannad. De lyfte upp honom på sina armar och buro honom in i hans sängkammare på nedre botten.

Celia följde efter, gråtande och vridande händerna.

»Han ska dö! Han ska dö från mig!» ropade hon gång på gång.

Fru Häger hade svårt för att trösta henne, så upprörd som hon själf var.

»Var lugn, Celia,» hviskade Daniel, »sådant kan hända en gammal man, utan att det därför slutar med döden.»

»Ack, Daniel», hon lutade sitt hufvud mot hans axel, »så kort blef då vår lycka! Och just i dag skulle det ske, just på vår fröjdfullaste dag i lifvet ...»

Hon tänkte, där hon satt vid faderns hufvudgärd, att Daniels och hennes förbund blef knutet midt bland de döda ute på kyrkogården och vid moderns graf. Var det en vidskeplig fruktan, som grep henne, och hade den någon betydelse? Skulle döden komma att kasta sin skugga öfver deras lyckas solljus? Hon skylde ansiktet med händerna och brast ut i snyftningar.

Den efterskickade läkaren förkunnade, att det icke var något slaganfall, utan endast en svårare svimning, som kommit öfver kapten Torkelsen. Han behöfde endast hvila och lugn, så blefve han nog snart återställd. Då fru Häger hörde detta, tvingade hon Celia att gå upp på sitt rum och hvila sig.

»Och i morgon återse vi hvarandra glada och lyckliga igen,» sade Daniel vid afskedet. »Då, Celia, har jag en ring med mig, den jag ger dig med din faders tillåtelse, som min trolofvade.»

Men Celia ljusnade inte upp. Det hade kommit något så tungt och mörkt öfver hennes sinne, som tryckte henne ned i den djupaste bedröfvelse. Hon hade aningar, dystra aningar om något, som inte kunde undvikas, hon visste inte, hvad det var, men att det stundade någon stor sorg, det kände hon.

»I morgon?» upprepade Daniel och höll hennes lilla hand fast i sin.

»Ja, i morgon,» sade hon efter, med ett svagt leende, som hans ömma blick framtvingade.

Hon stod på terassen och såg, hur han gick öfver gården och försvann.

»I morgon,» mumlade hon och gick åter upp på sitt rum, »hvem vet, hurudan morgondagen blir?»

Hon lade sig inte, utan satte sig vid fönstret och såg ut i den ljusa vårkvällen. Hon tänkte på de främmande gästerna, som fäst sig så mycket vid hennes likhet med den Celia Munck, de en gång hade känt. Ända intill namnet var ju lika med hennes egen moders namn. *Celia Munck!* Och så kom hon att tänka på sin moders historia, den hon orörd förvarade.

Nu måste hon läsa den. En oemotståndlig åtrå grep henne att göra det. Hon kunde inte motstå den nyfikenhet, som dock under alla dessa år aldrig förr hade blifvit väckt. Hon öppnade skrinet och tog fram konvolutet. Hon började att läsa den skildring, som klar och redig vittnade om, att den icke sprungit ur en dåres hjärna.

De första raderna upplyste henne genast om, att hennes mor måste vara densamma Celia Munck, hvarom de bägge bröderna hade talat. Födelsestaden var ju den, de nämnt, och hvarest de voro bosatte. Hennes fader var sjökapten och efter hennes moders död följde hon honom på hans seglingar; allt detta var ju precis lika, som de sagt. Och så kom skildringen om fartygets förlisning vid Jutska kusten, men sedan följde något, som de icke visste, som ingen visste och som hittills förblifvit dolda brott. Plundring, mord och mordbrand af sjöröfvare, hvilkas befälhafvare eller höfding med våld förde Celia Munck bort med sig, sedan hennes egen far inför hennes ögon fallit för ett yxhugg af kapten Torkelsen.

Här släppte Celia papperet. Hennes blod isades och hjärtat liksom stannade i bröstet. Detta var ingen dikt, ingen saga, ingen fix idé, utan en förfärande sanning, begrep hon. *Hennes far en mördare!* Var det därför han förlorade medvetandet, då han hörde Celia Muncks namn? Det skulle inte ha förvånat Celia, om detta namn hade slagit ihjäl honom som ett hårdt hammarslag. Nu fattade hon allt modrens lidande och inspärrande. Och denne far, som hon hade älskat så högt och hvars försvar hon alltjämt tagit inför modren och som hon nu sist lofordande talat om med Daniel, berömmande hans innerliga, uppoffrande kärlek för den aflidna i griften ute på Katarina kyrkogård.

Med darrande hand tog hon upp papperet igen och fortsatte modrens historia ända intill slutet, utan ett enda ögonblicks uppehåll. Allt hvad den olyckliga kvinnan kunde erinra sig, hade hon skildrat på ett uppskakande sätt, sitt förfärliga lidande i denne mans våld, som hon hatade och räddes för, sitt barns födelse, sitt vansinne, som kom henne att förlora minnet af det förflutna, sin fångenskap och sist hennes förstånds återvändande, som hon dolde för att finna en utväg att fly. »Må den, som läser denna min historia, forska efter dess sanning och bestraffa brottslingen. Hämna en olycklig, oskyldig kvinnas lidande!»

Inte en tår, inte en suck gåfvo tillkänna, hvad Celia led i denna stund. Hon var kall som ett lik och blicken var stelt fästad bort i rymden. Slutligen böjde hon ned sitt hufvud i de sammanknäppta händerna och satt länge på detta sätt, mycket länge ...

»Fädernas missgärningar gå in på barnen». Nu fattade hon betydelsen af dessa ord, *den rätta betydelsen*. Ty skulle hon någonsin kunna bli lycklig härefter? Kunde hon blifva Daniel Bernskölds brud, hon en mördares och sjöröfvares dotter? Han, som var så stolt och ärade så högt sitt obefläckade namn, kunde han mottaga henne som sin maka? Och skulle hon tiga med hvad hon visste och på det sättet stjäla sig till sin lycka? Och om fadrens brott en gång blefvo uppdagade och han offentligt bestraffades, föll då inte skammen öfver henne och hennes make, hur oskyldiga de än voro? Jo, helt visst, ty sådan var världen och sådana voro människorna, att de skulle draga sig för att komma i någon beröring med någon af den store missdådarens släkt. Det funnes nog goda människor, hvilka inte skulle göra det, men skammen, den förfärliga plågsamma skammen skulle aldrig Celia kunna afkasta sig. Och Daniel Bernsköld skulle helt visst inte kunna föra henne in i sitt fädernehem, trodde hon, och hon beslöt därför att själfmant offra sin lycka. Hon skulle inte förråda sin far, det var ju otänkbart, och hans brott skulle kanske förbli dolda i alla tider, men det var omöjligt för henne att trolofva sig med den finske ädlingen. Hennes rättskänsla uppreste sig däremot och om hon inte följde den, kunde hon en gång få ångra sig.

Hennes lycka hade kommit så plötsligt och lika snabbt vikit bort – *allt på en enda dag!*

»Lyckan kommer, lyckan går,» hviskade hon, ödmjukt undergifven sitt öde.

XII.
Offret.

Mot morgonen kastade sig Celia fullt påklädd på sin säng. Hela nattens vaka hade slutligen uttröttat henne och hon somnade in. Då hon vaknade, stod solen redan högt på himlen. Hon satte sig häftigt upp, gnuggade ögonen med händerna som ett barn och stirrade sömndrucken omkring i rummet. Den förfärliga sorg, som hade kommit öfver henne, framträdde först i hennes minne som en dröm, men snart fattade hon verkligheten af sin olycka. Hon hade inga tårar i sin sorg, intet utbrott för sin förtviflan, som måhända skulle ha underlättat de kval, som söndersleto hennes hjärta.

Just som hon gick ur bädden, kom fru Häger. Först gläntade hon försiktigt på dörren, men då hon såg Celia uppe, trädde hon direkt in.

»Kära barn, hvarför har du inte legat ordentligt i natt? Jag var inne för en stund sedan och blef helt förskräckt att se dig ha somnat in fullt påklädd.»

Celia svarade ingenting, utan sökte att dölja sin sinnesstämning så mycket som möjligt. Hon undvek att se fru Häger i ögonen och höll sitt ansikte så mycket bortvändt som möjligt.

»Celia, hur är det fatt?» fru Häger tog hennes hand och försökte draga henne intill sig. »Är du så

öfvergifven för din fars skull?»

»Åh nej, han är ju bättre,» svarade Celia.

»Men du är dig inte lik? Och så blek, så blek! Är du sjuk?»

»Nej, tant, oroa dig inte för mig! Det är ingenting,

kan jag försäkra dig. Jag är endast inte vid riktigt godt humör,» hon försökte le, men det gick inte. »Jag går ner till far,» tillade hon och gick ur rummet.

»Hvad kan ha händt,» grubblade fru Häger på. »Så har jag aldrig sett Celia och just nu, då hon borde vara som mest jublande glad, ty nog håller hon Daniel kär. Jag skulle eljes ha gjort ett stort misstag, och det är inte möjligt. »

Då Celia kom utanför faderns dörr, stannade hon och drog djupt efter andan. Hon hade gått dit med tunga steg, hon, som eljes sprang till honom så lätt och glad som en fågel. Hon lade handen på låsvredet, men just som hon skulle öppna, for dörren upp inifrån och Margit stötte mot henne.

»Jag har vakat hos husbond' hela natten,» tecknade Margit. »Det är ingen fara med honom, gud ske lof!»

Celia gaf henne endast en nick och gick in, men stannade en stund ett stycke på golfvet, innan hon gick fram till faderns bädd.

Där låg han, med det yfviga, hvita håret spridt öfver örngåttskudden. Nu visste hon hans hemlighet och hvad som så hastigt brutit honom. Hvad skulle komma härefter?

Hon, som hade älskat honom så högt och som sett upp till honom med en nästan helig vördnad, visste nu, att han aldrig varit värd hennes barnsliga kärlek. Hon tänkte på den olyckliga modern, offret för hans lusta, hon, som fått ohämnad gå ned i sin graf. Hon hade ju aldrig varit hans hustru, endast en djärf sjöröfvares byte, och således var inte heller Celia hans lagliga, äkta dotter. Och så tänkte hon på morfadern, hur han kallblodigt mördades. Blod klibbade ju vid dessa händer, som smekt henne och hvilka hon kysst med barnslig ömhet.

Celia ryste och blundade. Hon ville inte se på honom, det gjorde henne olidlig plåga. Och likväl gjorde det henne ondt om honom, ty han var nog säkert inte utan allt samvete och led nog mera, än hvad hon hade en aning om. Hon hade älskat honom för mycket för att kunna hata honom och öfvergifva honom. Hon kunde inte lämna honom åt sitt öde; hennes eget var fastkedjadt vid hans, ohjälpligt fastkedjadt, och hon kunde inte bryta bojan, som naturen länkat samman mellan dem. Han var ändå hennes far, och det finge gå hur som helst, så stannade hon hos honom för att trösta och hugsvala och för att hjälpa honom försona alla sina brott.

»Celia,» Torkelsen räckte ut handen mot henne, »hvarför står du där och kommer inte fram till mig?»

Celia öppnade sina slutna ögon och höjde hufvudet. Hon stod midt i solljuset, som föll bländande in genom fönstren. Det gyllne håret gnistrade och skimrade kring hennes panna som en gloria. Och hon syntes sannerligen som en martyr, den där blifvit förklarad såsom helgon, där hon stod blek af sorg och lidande, böjd af djup förkrosselse.

»Celia!»

Hon skred andlikt fram till honom, böjde sitt knä mot golfvet och lade sitt hufvud mot hans hufvudgärd.

»Var ej bedröfvad, kära barn, det är ju allt godt och väl med mig igen.»

Skulle hon låta honom veta, att hon blifvit invigd i hans dolda brott genom modrens historia? Hon kramade

hårdt om konvolutet, som hon hade med sig i fickan. Eller skulle hon inte låtsa om något och låta det blifva, som det varit förr emellan dem? Och skulle hon mottaga den lycka, Daniel Bernsköld erbjöd henne? Frestelsen kom på henne att göra allt detta, men endast för ett ögonblick, ty i det nästa uppreste sig hennes samvete och rättskänsla däremot. Mellan fadern och henne skulle allt blifva klart, ty hon kände, att hon hade en mission att fylla: försoningen af faderns missgärningar. Daniel Bernsköld fick hon inte mer tänka på, ett oöfverstigligt svalg låg emellan dem, som ingen tid, hur lång som helst, kunde slå en brygga öfver.

»Far, far,» sade hon sakta, dämpadt, och lade sina händer öfver hans arm, »mellan oss bör inte finnas någon hemlighet, hur sorglig den än är. Men vi ska bevara den för oss själfva ... jag menar, att den fortfarande bör vara dold inför världen. Jag tror att en syndare kan försona, hvad han brutit, på annat sätt än genom världslig lag och rätt.»

»Hvad menar du, Celia?» Hans ögon blefvo onaturligt stora af skrämsel och förvåning. »Veta dessa herrar bröder något mera och ha de sagt dig det?» frågade han utan betänkande. »Kanske de ämna efterforska?»

»Nej,» afbröt Celia tvärt, »det göra de nog inte. Visserligen är det mycket besynnerligt, att två människor kunna finnas med så lika namn; sådant händer ju, men inte veta de, att min mor också hette Celia Munck. Därom blef ju intet tal och nu ha de ju sagt, att de skulle resa i dag. De fäste sig inte heller något vidare vid denna märkvärdiga likhet mellan mig och den Celia, de kände, så du kan vara lugn, far, för att inte bli upptäckt.

»Men hvad menar du, barn?» Hans hand darrade, som fattade om hennes hand, »hvad vet du? Din ton och ditt sätt att uttrycka dig? ...»

»Ja, far, jag vet mycket, ty jag vet *allt* genom detta,» hon tog fram konvolutet och gaf honom det. »Jag fick det af min mor, hennes egen lifshistoria, som hon skrifvit med fullt förstånd. Jag kan inte tvifla på sanningen af hvad hon förtrott mig, inte nu mera ...»

»Celia,» han tog konvolutet och läste dess utanskrift: *»Celia Muncks historia*.»

»Mor ägde sitt förstånd den allra sista tiden, men hon dolde det för oss, för att finna något tillfälle till flykt. O, att jag hade vetat det? Och jag tog ditt försvar, far, då hon anklagade dig ... Du har bedragit mig alltigenom, bedragit mig under hela mitt lif. Läs, läs själf, hvad hon skrifvit! Det är ingen dikt, hopsmidd af en dåres fantasi. Kan du anklaga henne för lögnerska, far, inför hennes barn?»

»Celia ... gifve Gud, att jag hade fått dö!»

»Nej, du ska lefva och försona dina synder!»

Hon talade så bestämdt och med sådan kraft, som om hon varit hans domare. Hon darrade inte på ett enda ord; hennes själfbehärskning var makalös, men hvarje fiber skälfde inom henne.

»När du har läst mors historia, far, så låtom oss talas vid. Skänk allt ditt gods och guld åt de fattiga, åt fader- och moderlösa, åt änkor efter stackars förliste sjömän och strö ut dina penningar, hvarhelst det behöfs, för att lindra nöd och sorg, så kanske att de kunna medföra någon välsignelse. Men gif intet åt mig och behåll intet för egen del, hvilket vi inte ha någon rätt till. Förstår du mig, far, att på sådant sätt kan du försona ditt brott?»

Hon såg ned på honom med sina stora, sorgsna ögon, inte i hat och bitterhet, utan i medömkan.

»Celia!» Torkelsen satte sig häftigt upp i bädden.

Men hon gick mot dörren.

»Läs!... jag kommer tillbaka, och då ska vi rådgöra om, hvad som blir bäst för dig och mig.

Därmed var hon försvunnen ur rummet.

Torkelsen sjönk med en tung suck tillbaka mot kuddarne. Han låg länge stilla och stirrade upp i taket, innan han kunde öppna konvolutet. Sedan uppvecklade han likväl de fullskrifna pappersarken och läste ... Och därunder framstod för honom på det lifligaste hela hans förflutna lif. Minnena af alla ohyggligheter tågade förbi hans själ,

plundring och blodsdåd. Han tyckte sig höra suckan, klagan, ångestrop och vågornas dån i stormfyllda, mörka nätter. Alla hans missgärningar framträdde i ett oredigt virrvarr. Det var, som om de dödas själar ropade i hans öron: »Guds straff kan du aldrig undgå, Arne Torkelsen!» Samma ord, som *hon* utslungade öfver honom på dödsbädden, alltjämt samma ord ropade de. Nu var hämndens timma, vedergällningens stund kommen. Han hade ju väntat på, att hennes förbannelse skulle åstadkomma detta. Det tjänade ej till att spjärna mot udden och fortsätta att bedraga världen. Hans brott skulle inte kunna förbli längre dolda, trodde han – han *måste* bekänna *allt...* Men slutet? Följderna? Han såg både stupstock och galge och höga fästningsmurar skymta fram i sin uppjagade inbillning.

Men Celia? Hans oskyldiga barn, hvad skulle väl blifva af henne? Skulle Daniel Bernsköld ha mod att taga en mördares och sjöröfvares oäkta dotter till äkta? Inte tillkom henne någon skam?

Hur han våndades! Skulle Celia hämnas sin mor med att öppet anklaga honom och öfverlämna honom åt den världsliga rättvisan? Nej, hon sade ju själf, att en syndares skulder kunde försonas på ett helt annat sätt, och hon hade gifvit honom en vink om, hur det skulle ske: Han skulle gifva bort alla sina egodelar och hvarken tänka på henne eller sig.

»Men ack! Hvad vet Celia om fattigdom och försakelse,» tänkte han bedröfvad. »Hon har ett långt, långt lif framför sig ...»

Celia hade emellertid inte hunnit längre än inom dörren till sitt rum, förrän Margit kom efter henne.

»Fru Häger ber er genast komma ner i trädgården,» tecknade hon. »Här är främmande, den vackre, finske kaptenen ...»

Öfver Celias ansikte flög ett purpurskimmer, men hon bleknade genast igen. Hon gaf tecken åt Margit, att hon strax skulle komma. Detta möte kunde hon inte undvika, hur gärna hon önskade att inte återse honom. Men det var omöjligt att draga sig undan. Hennes toalett var vårdslös och hon hade inte ens kammat sig i dag. Men hon gaf sig inte tålamod därmed, utan slätade ut vecken på sin klädning och strök de hoptrasslade lockarne ur sin panna.

Daniel studsade, då Celia kom emot honom i trädgården, där han väntade henne. Fru Häger hade dragit sig tillbaka för att lämna de unga ensamma, i den öfvertygelsen, att nu var den afgörande stunden inne, uppgörelsen mellan dem för hela lifvet.

»Celia, är du sjuk?»

Celia skakade endast på hufvudet.

»Men hvad är det med dig? Jag känner ej igen dig sedan i går... det är som om du blifvit minst tio år äldre. Ängslas du så öfver din far? Han är ju bra igen, Celia?»

»Ja, jag vet det, Daniel.»

»Jag har kommit för att begära din hand, och bestämma tiden för vårt bröllop.»

»Daniel,» utbrast hon häftigt och kramade hans hand, »det ska du inte göra. Jag har tänkt därpå hela natten ... Jag är inte värd att bära ditt gamla, hederliga namn, hvaröfver du med rätta är så stolt. Jag afskyr alla mesallianser ...»

»Men, Celia, hvad kommer åt dig? Visst är du värdig mitt namn. Din skönhet och dygd uppväga alla anor. Jag är stolt öfver dig, min älskade!»

»Nej,» hon sköt honom sakta från sig, »jag kan inte ...»

Men här svek hennes självbehärskning och hon brast i häjdlös gråt.

»Du gråter ... hvaröfver?»

»Öfver mig själf, Daniel, emedan jag bedragit mig och dig.»

»Celia, jag förstår inte ...»

»O, Daniel,» hon sträckte sina händer mot honom, medan tårarne sköljde hennes kinder, »jag är dig ovärdig: *jag älskar dig inte*. Det var endast en inbillning, en barnslighet, eller tro, hvad du vill!»

Den unge mannen blef hvit ända intill läpparne. Inte ett ord kunde han säga. Han stod stum som en bild, kall och känslolös. Men så rann blodet igen lika varmt i hans ådror, och hjärta och pulsar slogo med fördubblad fart.

»Celia, det är barnsliga drömmar,» han försökte närma sig henne, men hon drog sig från honom.

»Kom inte vid mig! Det är allvar, Daniel, jag skulle inte ha hjärta att gyckla med dig.»

»Celia, på det sättet kunna vi inte skiljas. Dina känslor för mig ska nog bli desamma igen. Vi ha älskat hvarandra från första stund vi träffades.»

»Det var endast en inbillning, Daniel, en sådan där inbillning, som alla unga flickor så lätt kunna få, då de sammanträffa med en ung man.»

»Inbillning? Nej, Celia, då är det lättsinne, koketteri, och det trodde jag dig allra minst om. *Du* lättsinnig och nyckfull?!»

»Ja, jag är nog det,» tvang hon sig att säga, men hvad denna lögn mot sig själf kostade henne för hjärtekval, visste han inte.

Han bara såg på henne, men förstod ingenting af denna märkvärdiga förändring. Och så annorlunda hennes yttre var! Denna slarfviga klädsel och detta okammade hår. Det var för honom en gåta, oförklarligare ju mera han grubblade därpå. Skulle han således ha misstagit sig på henne? Omöjligt. Härunder låg en hemlighet, men *hvilken?* ... Det var något som plötsligt hade kommit och förkrossat henne, och som hon inte kunde delgifva honom – men *hvilken olycka* var det, tänkte han.

»Celia, förtro dig åt mig!»

»Nej, nej, aldrig!» utbrast hon obetänksamt. »Jag har ingenting att förtro annat än hvad jag redan sagt,» tillade hon hastigt med tillkämpad köld.

»Du döljer något för mig, Celia, och det är orätt af dig.»

»Daniel,» hon gömde ansiktet i sina händer och snyftade sakta.

»Skola vi således skiljas?» Hans röst var bruten.

»Ja,» svarade hon ansträngdt, men klart.

»För alltid?»

»*Ja*.»

»Nej, Celia, det ska hvarken du eller jag kunna. Jag kommer igen, lita på det! Och tro aldrig, att jag öfvergifver dig eller kastar bort min lycka. Ingenting i världen kan skilja oss, *ingenting!* Jag kommer igen och hämtar dig som min brud. Vänta mig, och du ska inte vänta förgäfves! Men nu *måste* jag resa, andra plikter kalla mig till Finland.»

» Farväl då, Daniel!» Hon räckte mot honom sin vänstra hand, som han hastigt tog fatt, och mot hennes vilja sköt han ringen, som han kommit med, öfver hennes finger.

»Du ska bära denna ring, Celia, som min trolofvade,» och han kysste hennes hand varmt och innerligt.

Därpå gick han, men icke förtviflad

och utan hopp. Den sorg, som så plötsligt hade kommit öfver henne, skulle snart skingras, trodde han så säkert, och då skulle han få veta, hvilken orsak hade tvingat henne till att vara osann mot sig själf och förneka sin kärlek. Han skulle ha tålamod att vänta.

Celia stod stilla på samma plats och hörde, hur han aflägsnade sig. Då strök hon häftigt af ringen från sin hand och gömde den.

»Nej, aldrig ska vi återse hvarandra mer! Då jag inte låter höra af mig med ett enda bref, så skall han återfordra sin ring.»

Fru Häger kom ut i trädgården, mycket upprörd och nyfiken på en förklaring öfver Daniels hastiga aflägsnande. Han hade inte ens gifvit sig ro till att vänta, tills kapten Torkelsen kunde mottaga hans afskedsvisit. Han måste resa nu genast, hade han yttrat.

»Jag trodde så visst, att du och Daniel skulle bli ett förlofvadt par? Jag hade så mycket gladt mig däråt, ty du, Celia, är just den flicka, som kunde göra honom lycklig.»

»Nej, tant, ni misstar er ...»

»Men hur kan det vara möjligt? Daniel älskar dig och du, Celia? ...»

»Ingen befaller öfver sitt hjärta», svarade Celia, endast gifvande offret fullt ut.

Därpå gick hon in i huset, lämnande fru Häger i den högsta förvåning.

Celia klappade sakta på faderns dörr.

»Stig in!»

Torkelsen satt fullt klädd vid sitt skrifbord. Han vände sig om – hans och dotterns ögon möttes. Bägge voro bleka och upprörda.

»Far, far!» Hon böjde sig ned och strök håret ur hans panna.

»Du öfverger ju mig inte, Celia!»

»Nej.»

»Och du förbannar mig inte? Fruktar eller förskjuter mig? »

»Intetdera.»

»Daniel Bernsköld ville göra mig en afskedsvisit, men jag kunde inte mottaga honom nu.»

»Däri gjorde du rätt, far.»

»Han kommer väl igen?»

»Det ska vi inte tro. Daniel och jag ha tagit afsked af hvarandra.»

Hon sade detta med en ton, hvars innebörd han väl förstod. Det gick som ett dolkstyng genom den store syndarens hjärta, och han böjde djupt ned sitt hufvud.

»Ska då mina missgärningar komma öfver dig?» suckade han.

»Klaga inte, far, jag vill bistå dig i försonandet af dina synder. Det ska bli bådas vår uppgift ... Jag öfverger dig inte, ända i din dödsstund ska jag vara hos dig.»

»Men jag förtjänar det inte, barn. Gå bort från mig och bli lycklig! Din moders förbannelse skiljer oss åt!»

Celia svarade ingenting. Hon tog endast sin mors skrifna historia, som låg där, ark för ark, spridd på bordet, och hvilka hon samlade hop. Sedan tände hon ett af ljusen i ljusstakarne och höll papperen öfver dess låga. Det fladdrade, fräste – och så var allt en askhög.

Därpå tog fadern hennes hand och tryckte den hårdt. Han fattade betydelsen af hvad hon gjort.

»Och nu, barn, öfverlämnar jag mig i dina händer.»

XIII.
På Katarina kyrkogård.

Den nervspänning i hvilken Celia blifvit försatt, hade småningom gifvit vika. Hon hade trott sig så stark, att hon kunde bringa hvad offer som helst för att försona faderns synder. Men nu kände hon, hur krafterna började svika och sorgen få makt med henne. Att afsäga sig den förmögenhet, fadern på ett så orättfärdigt sätt förvärfvat sig, kostade inte på henne, ty dessa blodspenningar skulle aldrig bära någon välsignelse med sig, men att ha nödgats förneka sin kärlek inför Daniel Bernsköld, det grämde henne bittert.

Hon hade gått in i den blå kammaren, sjunkit ned där på divanen och smält i tårar. Hon hade offrat hela sitt lifs lycka, och då hon tänkte på, hur långt lifvet kunde bli för henne, grep henne förtviflan. Men hade hon kunnat handla annorlunda? Det hade ju varit ett svek mot Daniel, om hon blifvit hans trolofvade. Och att förtro honom faderns rysliga historia, kunde hon inte – omöjligt, om ock hon var öfvertygad om, att han aldrig skulle förråda den, och om hon också därigenom skulle stå lika ren inför honom som hittills och i hans tanke förbli samma goda och älskliga väsen, som han dyrkade. Han hade väl sagt, att ingenting kunde skilja dem åt, och att han skulle komma igen, men det skulle han nog inte, då han närmare begrundade hennes ord. Han trodde väl inte på hennes förnekelse, men han skulle nog omsider göra det, tänkte hon, och då skulle han självfvilligt återfordra sin ring. Till dess skulle hon förvara den. O, det skulle nog inte dröja

länge, förrän det budskapet kom!

Hon tog fram den lilla ringen, profvade den åter på sin hand, kysste den och trädde den på en snodd, hvilken hon hängde på halsen för att bära den dyrbara klenoden dold vid sitt hjärta. Nu kände hon, hur kär Daniel var för henne, så kär, att hennes lif helt visst ändå inte kunde förbli så långt under sorgen och saknaden efter honom. Hon skulle förtvina och dö ...

»Just därför att jag älskar honom så högt, kunde jag inte bedraga honom. *En mördares dotter kan ej bli Daniel Bernskölds brud*. Detta skulle han själf ha insett, om han vetat hvad som skiljt oss åt. Därför är det bäst, hvad som skett, och jag ångrar mig inte.»

Men hon grät ändå lika ohäjdadt, och det var väl, att hon ägde tårar i sin smärta. De lättade hennes kval, det kände hon. Värre, om ej denna tåreflod hade kommit.

Hon gick fram till fönstret och såg ut öfver det solglittrande vattnet och ut öfver Stockholm, denna sköna synderska, som gömde så många dolda brott. O, hvad hon längtade från denna plats, där hennes moder hade lidit och dött – längtade bort, långt bort ... Och hon såg i sin inbillning Daniel Bernskölds fädernehem med sina djupa skogar och den brusande forsen, han talat om, där hon och han skulle ha suttit och svärmat i sin lycka. Hans kära Finland, som han så många gånger hade beskrifvit med varm entusiasm, detta Finland, som också skulle blifvit lika kärt för henne, men nu – hon skulle aldrig få se det, ty det, som skiljde dem åt, var vidare än hafvet och djupare än något jordens bråddjup.

Fru Häger kom in och störde henne i hennes sorgsna drömmar. Denna kvinna var ädel och finkänslig och skulle helt visst aldrig fäst sig vid Celias tårar, om Celia ej varit så ung och oerfaren. Den var ej naturlig denna skilsmässa från hennes systerson, tänkte hon, det måste vara någon annan orsak än den Celia uppgifvit, som bestämt henne för ett afslag på Daniels frieri. Celia var ej nyckfull, ej heller kokett – hvad var det då, som så hastigt hade förändrat hennes sinnelag?

»Kära barn», fru Häger drog henne intill sig och smekte hennes kind, som om Celia varit hennes egen lilla flicka, »du gråter – *hvarför?* Det är för Daniels skull? Neka inte ... du ångrar dig?»

»Jag ångrar mig inte,» svarade Celia utan minsta brytning i rösten. »Nej, tant, ångra mig gör jag inte. Men jag saknar mycket Daniel ...»

»Ser du, att jag gissat rätt! Och jag tror mig ana orsaken till ditt beslut att afvisa honom, ty han har förklarat sig för dig, bestämdt har han gjort det, fastän han ingenting yttrade åt mig, då han lämnade detta hus. Han var dödsblek och ...»

»Tyst, tant, jag vill ingenting veta ...»

»Du har svårt för att skilja dig vid din far? Var det inte därför, som du ej ville trolofva dig med min systerson?»

»Jo, tant, det var därför,» Celias ansikte ljusnade, då hon hörde, att fru Häger trodde detta vara orsaken, »det var just därför ...»

»Men det är barnslighet, Celia, och din far gillar nog inte ditt beslut. Du skulle således aldrig gifta dig, därför att du inte kan lefva utan honom?»

»Ja, det är sant – jag ska' aldrig bli någon mans maka. Jag vill inte skilja mig från far, jag kan det inte,» här darrade hennes röst litet.

»Du vet icke, hvilken lycka du afsagt dig.»

»Jo, tant, jag vet det.»

»Daniel är så god, att hans like finns inte, och så kär, som han håller dig.»

»Jag vet det,» Celias röst blef allt osäkrare. »Och far vill inte heller skiljas från mig. Vi ska hålla ihop tills döden kommer emellan ...»

»Det är inte möjligt, att kapten Torkelsen är ense med dig om detta, hvilket alltsammans är barnsligt svärmeri. Jag ska tala med honom. Vill du det, Celia?»

»Nej, tant,» afbröt Celia häftigt, »för guds skull, inte ett ord till honom! Det är en familjesak, som ingen främmande bör blanda sig i. Förlåt, jag vill inte såra dig, tant, jag menar ingenting ondt ...»

»Jag förstår dig bättre, än du anar, barn, och kan således inte känna mig förnärmad. Men för att vara fullt uppriktig mot dig, så är min tanke den, att här ligger någon hemlighet under alltsammans ... Du är inte sann mot mig, Celia, och jag begär inte att få ditt förtroende, men jag ber dig om, som en mor beder sin dotter, att förtro dig åt Daniel, när han kommer tillbaka.»

Celia hade blifvit likblek och hade all möda för att behärska sig, så att ej minsta ord skulle undslippa henne, hvilket kunde styrka fru Hägers misstanke om, att här fanns en hemlighet att forska efter.»

»Han ska aldrig komma igen,» mumlade hon.

»Då känner du honom inte: *han kommer* så visst som solen nu lyser på dig.»

Solstrålen, som länge spelat på fönsterposten hade glidit tvärs genom rummet och stannat på Celias hufvud, som det omgöt med sitt gyllene skimmer.

»Tror du, att hans kärlek inte var allvarligare, än att han kastar bort den som en blomma, den där vissnat? Hade han inte af omständigheterna varit tvingad att resa, så skulle han inte släppt dig med mindre än att du nu varit hans trolofvade. Har du någonsin hört talas om den finska envisheten? Den ligger kanske mer i hans karaktär än hos någon annan af hans landsmän. Daniel Bernsköld släpper inte något i första taget och allra minst sitt lifs hela lycka. Alltså kan du vänta honom, Celia – *han kommer igen*.»

Celia tryckte handen mot sitt bröst och kände ringen där innanför klädningslifvet.

»Jag vill nu inte plåga dig längre, barn, men lägg hvad jag sagt, på ditt minne! En gång kanske du förtror dig åt mig,» hon böjde sig öfver Celia och strök undan några små lockar och kysste hennes panna.

»Kära tant,» Celia slog sina armar om fru Häger, »jag är så tacksam mot dig, som vill mig så väl! Och tack för allt hvad du varit för mig under denna tid! Hvad jag är, har jag ensamt dig att tacka för! Du har varit i moders ställe,» en tår glimmade i Celias ögon, »jag ska aldrig glömma det!»

»Då hoppas jag också det bästa för framtiden. Du ska bli lycklig, Celia, du ska bli Daniel Bernskölds maka, eljes funnes det ingen rättvis försyn.»

Eljes funnes det ingen rättvis försyn. De orden ringde länge i Celias öron. Ja, visserligen hade hon ingenting ondt förbrutit, så att om den gud, hon lärt sig att dyrka som god och barmhärtig, beskyddade henne, måste han förbarma sig öfver den olyckliga. Det hoppet ville hon hålla fast vid i sin religiösa tro; men den guden var ju också en hämnande och straffande försyn, som låter »fädernas missgärningar gå in på barnen i tredje och fjärde led»? Hennes hjärta greps af ångest vid denna tanke, men i sin bedröfvelse knäppte hon händerna

samman, böjde ned sitt hufvud och suckade undergifvet:

»Ske mig efter Herrens vilja!»

Sedan talade fru Häger icke ett ord om Daniel med Celia. Det var liksom en tyst öfverenskommelse, att hans namn aldrig mer nämndes i detta hem. Kapten Torkelsen frågade inte efter honom, och då fru Häger en dag öfverraskade med en hälsning från systersonen, så låtsade han, som om han ej hörde, hvad hon sade. Men Celia vände sig hastigt om, och frågade djupt rodnande, om Daniel hade skrifvit.

»Jag fick bref från honom i morse. Han mår väl, och det står bra till hos honom. Han hälsade till dig, Celia, särskildt till dig.

Celia hade velat göra många frågor, men hastigt besinnande sig, teg hon. Men att slå bort tanken på Daniel var omöjligt. Han mådde väl, och han hade hälsat till henne. Var det inte tydligt nog, att han skulle hålla ord och komma igen så fort han kunde. Men det fick inte ske. Hon ville ej träffa honom, det måste förebyggas. Hon skulle rådgöra med fadern, hur detta skulle åstadkommas.

Torkelsen hade dragit sig helt och hållet för sig själf. Han bröt med sin umgängeskrets och visade tydligt afsmak för de sällskap, hvilka han förut äflats att komma in i. Och i hemmet var han sig ej heller lik. Han deltog ej ens i måltiderna och undvek att komma i beröring med både Celia och fru Häger. Ensam gick han dagarne i ända på sitt rum, instängd, upp och ned på golfvet. Då aftonen kom, vandrade han till Katarina kyrkogård och dröjde där i timmar utanför sin olyckliga, föregifna hustrus graf. Han försjönk allt mer och mer i dystert grubbel, som alla trodde härleda sig af intet annat än ett sjukligt sinne. Men det var det onda samvetet som tog ut sin rätt, och skammen inför sitt barn, som hade hans hemlighet i sin hand, hvilket djupt förkrossade honom. Hans kval och ånger blefvo allt svårare och outhärdligare, så att han mången gång trodde i sin förtviflan, att det vore kanske en lättnad för honom att öppet bekänna sina missgärningar och öfverlämna sig åt det världsliga straffet. Men hvad skulle det då blifva af Celia? Hon skulle få lida skymf och försmädelse i alla sina dagar. Var det ej nog, att hon var fattig, sedan han nu lagligt gjort upp sitt testamente, hvilket bevittnats skett vid »sundt och fullt förstånd». Däri hade intet undantag gjorts för hans dotter, utan allt tillföll änkor och faderlösa barn efter förliste sjömän, en fördelning af hans förmögenhet, som skulle göras efter hans död både i hans hemort i Norge och här i Sverige.

Celia försökte att få ett samtal med honom, men han undvek det sorgfälligt. De hade ju ingenting mer att tala med hvarandra om, ty hon kunde ej älska honom som förr, denna barnsliga kärlek var nog för evigt flyktad. Och han hade nog rätt, men Celia kände det djupaste medlidande med honom och grämde sig öfver, att han ej slöt sig till henne. Det var endast den döfstumma Margit, han tillät att närma sig honom och som fick passa upp honom. Och hon tjänade honom lika troget som förr och led af att se hans dysterhet, men vågade ej göra honom någon fråga, hvaraf denna hans förändring kom sig. Hon anade väl, att det var ånger och samvetskval, som ansatte honom, och hon hade till och med bevittnat stunder i hans ensamhet, då han sjunkit ned på sina knän och bedit med sammanknäppta händer, utan att han vetat om hennes närvaro. Men hon låtsade aldrig därom och skulle aldrig förråda honom, så troget bevarade hon sin ungdomskärlek för denne man, som ändå aldrig varit för henne något annat än hennes herre och husbonde.

Celia *måste* tala med sin far, så att ett möte kunde förhindras mellan henne och Daniel. Den ena dagen gick efter den andra, sommaren var nära sitt slut, och hvem visste, om ej Daniel kom, innan vintern inträffade. Celia hade liksom en aning därom, och fru Häger såg ibland så mystisk ut, tyckte hon, så att säkert hade hon och systersonen något mellan sig, som rörde henne.

En afton passade Celia på att smyga sig efter fadern på hans vanliga promenad ut till Katarina kyrkogård. Hon lät honom obehindradt gå gatan fram och in på kyrkogårdsgången. Han vände sig inte en enda gång om, så att han ej märkte, att hon var efter honom.

Det var i skymningen. Solen hade dalat ned, och dess sista stråle slocknat på Katarina kyrkas kupol. Vinden höll stilla, inte en fläkt susade i träden eller satte minsta strå i rörelse på grafkullarne. Det var så tyst och stilla inne på kyrkogården bland de dödas hvilorum. Och skuggorna föllo allt djupare öfver gångarne och gräsvallarne.

Torkelsen gick långsamt, hvilande vid hvarje steg, som om han varit mycket trött, fram till västra kyrkogårdsmuren. Där stannade han vid grafvens järndörr, grep hårdt med händerna om dess galler och såg in i griften på de hvita, kalkade väggarne.

»O, gud,» suckade han, »förbarma dig öfver mig syndare för min stora ångers skull! Tag bort min bäfvan för döden och detta *efteråt*... Gif mig frid i grafven! Eller ska hennes förbannelse äfven där störa min ro? Celia, Celia, förlåt mig! Jag älskade dig ändå och du hade kunnat göra mig god, om du velat, och om inte ditt förstånd omtöcknats. Men förlåt mig, förlåt mig! Gif mig ett tecken på, att du förbarmar dig öfver mig för vårt oskyldiga barns skull,» han ruskade gallret i järndörren, som om han hade velat väcka den döda slumrerskan därinne.

»Hvarför förtvifla?» ljöd tätt invid hans öra en stämma, mild som en harpoton.

Han tyckte precis, att det var Celias röst, den Celia nämligen, som låg därinne i grafven. Men den kom inte därinne ifrån, den kom bakom honom eller öfver honom, som på änglavingar buren intill hans öra. Han vågade inte se sig om, han var rädd för att skåda hennes ande, som han i sin vidskepelse trodde uppenbara sig för honom, och han grep än hårdare om grafdörrens galler. Men så kände han en hand på sin skuldra och en varm andedräkt fläkta på sin kind. Det var ju hans unga dotter, som lutade sitt ansikte mot hans.

»Far, hvarför denna bittra förtviflan? Om den döda kunde höra dig, så hade hon nog förlåtit.»

»Celia ... är det du?» Han släppte gallret och stirrade på henne.

»Ja, hvem skulle det eljes vara? Jag har följt efter dig, far, för att få tala med dig. Du tyckes undfly mig – hvarför?»

»O, barn, hvad ha vi att säga hvarandra?»

»Mycket,» tänkte jag. »Jag lofvade ju att aldrig öfvergifva dig, att dela dina bekymmer och hjälpa dig bära bördan af dina synder. Du har ju så mycket att försona, att begråta och ångra ...»

»Tyst, Celia, jag ber dig att tiga därmed! Af alla mina brott är din tillvaro störst ... du hade kunnat vara ofödd ...»

»Är någons tillvaro utan guds vilja? Lär oss inte vår religion detta?»

»Jo, det är sant, men ändå känner jag en förebråelse öfver denna synd, ty en synd var det, en förfärlig synd. Du hade inte behöft finnas till, barn ...»

»Men att lefva är ljuft, trots att jag lider, är det skönt att kunna andas ... Ja, jag vet ej, hur jag ska kunna uttrycka mig, men jag är glad åt att lefva, att vara hos dig, att kunna trösta och hjälpa.»

»Men jag är inte värd ditt medlidande! Jag är sämre än den uslaste mask! Gå, Celia, gå från mig!»

»Nej, far, det gör jag aldrig! Kom nu, så sätta vi oss här.»

Hon drog honom med sig bort till en flat grafsten, som som låg nästan skymd i det höga gräset och där en tårpil växte, under hvars täta grenar de satte sig och voro fullkomligt dolda.

»Här ser oss ingen.»

Det var också blott få, som gingo öfver kyrkogården, ty klockan var redan nio på kvällen.

Celia lade sin arm omkring faderns hals och lutade sitt hufvud mot hans axel. Hon smekte honom som förr, ingenting var förändradt inom henne, försäkrade hon. Han var visserligen mycket brottslig, det var sant, men inte dömde hon ... Hon kysste hans hand, men han ryckte den undan.

»Rör inte vid mig, barn! Ser du,» han höjde sin knutna näfve, »det var just med *denna* jag höll i yxan, som klöf kapten Muncks hufvud! Hans blod sprutade öfver mig och *henne,* din mor. Jag ser detta blod ännu, jag känner, hur det rinner varmt öfver mina fingrar.»

Celia slöt rysande sina ögon, men hon flydde honom dock inte, utan tryckte sig ännu närmare intill honom.

»Hvarför framkalla dessa ohyggliga minnen? Glöm, glöm allt!»

»Om jag *kunde,* men de bli allt mer lefvande. De komma ständigt inpå mig, dag och natt ... O, dessa nätter, barn, dessa nätter!» Han vaggade med det hvithåriga hufvudet. »Hur skall allt detta sluta? Om hon bara kunde gå ur sin graf och säga, att hon förlåtit mig, och att hon tagit bort sin förbannelse!»

»Hon talar genom mig, sitt barn: Ingen förbannelse hvile öfver dig, far, hon har förlåtit.»

»Kunde jag endast tro det, men – nej, Celia,» han stötte henne från sig, »det går inte så lätt att få syndernas förlåtelse.»

»Far, far! Du får inte förtvifla på det sättet. Du gör mig så olycklig. Jag tänkte, att din uppgift vore att bereda mig en smula glädje.»

»Du har rätt, Celia,» han fattade häftigt hennes händer, »och det var min uppgift *förr,* innan du läste din mors olyckliga historia. Det var för *din* skull jag lefde och gick ut bland människor igen, för att *du* skulle bli lycklig ... och du hade kunnat blifva det som Daniel Bernskölds maka.»

»Far, det vore inte att försona dina skulder. Du visste, hvem jag var, en oäkta dotter till en mördare,» sade hon nu skoningslöst, ty det gällde den man, hon älskade. »Var jag väl värdig hans namn, det namn, som han ärar så högt? Nej, nej, far, Daniel och jag äro för alltid skilda! Det är därför jag kom hit för att tala med dig om honom. Han sade vid vår skilsmässa, att han skulle komma igen och hämta mig som en brud, men jag *kan* inte tillåta det, emedan mitt samvete förbjuder mig detta.

»Jag förstår dig, barn,» Torkelsen klappade henne på hufvudet, som var bart, emedan hon lagt af sig hatten på grafstenen. »Jag förstår dig och inser, att du har rätt: du kan aldrig bli en hederlig mans hustru.»

»Ska vi inte resa härifrån, far, långt, långt bort, där ingen känner oss?»

»Nej, Celia, jag öfvergifver aldrig denna plats, där *hennes* stoft multnar. Här vill jag lefva, här vill jag dö, just här vid *hennes* graf. Du förstår mig inte, barn, men jag kan inte komma härifrån. Hennes ande håller mig kvar, binder mig, fastkedjar mig ... du förstår mig inte.»

»Kanhända», suckade Celia, »men du lefver i en uppjagad inbillning. Det vore bättre för dig och för mig, om vi reste härifrån ...»

»Det sker aldrig,» hans hufvud sjönk tungt ned mot bröstet.

»Men jag vill ej träffa Daniel, ty om han ej får en förklaring, hvarför jag förskjuter honom, så ska han ej

släppa mig. Och jag kan ej förråda dig, far. Låt oss därför resa bort ...»

»Aldrig, säger jag, det må nu sluta hur som helst.»

»Du frågar då inte efter mig?»

»Celia, han ska nog lämna dig i fred, då han får veta, att du inte längre är någon rik arftagerska.»

»Hur litet du uppfattat honom, far! Han sade, att ingenting i världen skiljer oss annat än döden.»

»Vi få se. Jag tror dock inte så godt om människorna, inte ens om Daniel Bernsköld. Kanske dock ... Vi ska visa vår fattigdom och inte en enda vän skall finnas kvar.»

»Men Daniel förblir trofast.»

»Vi få pröfva. Dock tager ingen hederlig man en hustru med våld. Det beror på dig själf, Celia, om han vill öfvertala dig. Dock, hvarför inte bli lycklig med honom? Öfverge mig, barn, mina brott ska förbli dolda, så att ingen skam ska träffa dig.»

»Mitt samvete förbjuder mig att bedraga Daniel, det vet du, far.»

»Kommer han, så visa bort honom, jag vet ingenting annat, men jag stannar här,» han kastade en blick åt grafven i kyrkogårdsmuren, »tills att jag får hvila därinne. Celia, jag ska beskydda dig för Daniel Bernsköld – jag ska visa bort honom, då du själf inte mäktar göra det. Men han kommer nog inte, då vi inte längre bo i vår präktiga egendom, utan under en kojas låga tak. Jag menar, att vi upplösa vårt hushåll, sälja huset och uppträda som vanligt fattigt folk. Hvad säger du därom?»

»Jag tror ej, att Daniel låter skrämma sig af detta. Han kommer ändå, det är jag viss på.»

»Vi få pröfva. Fattigdomen, Celia, håller alla på afstånd, *alla,* jag känner människorna. Daniel Bernsköld är stolt öfver sitt namn, just därför tager han ej någon fattig flicka. Jag tviflar ej på, att han har dig kär, men den förmögenhet, han trodde dig vara arftagerska till, vägde nog mycket i vågskålen. Han är ju en lika bra karl för det, och jag hade inte högre önskat, än att du blifvit hans hustru; men han är nog inte något undantag från alla andra – det finnes intet undantag.»

Men det kunde inte Celia förmå sig att tro. Daniel älskade henne för hennes egen skull, och i hans kärlek ingingo inga egoistiska beräkningar. Hon ville dock icke vidare tala därom, ty hon insåg, att den misstro, fadern hade om människorna, inte kunde rubbas. Om nu världen var så dålig, så var dock Daniel det inte, den öfvertygelsen kunde aldrig vackla hos henne.

Celia satt länge tyst. Då och då pärlade en tår ur hennes ögon, men Torkelsen märkte den ej. Han satt endast och stirrade på grafven, som om han väntade på att få se den dödas ansikte bakom gallret.

»Ack, den som kunde lefva om sitt lif,» suckade han.

»Grubbla inte, far, dina synder varda dig förlåtna, då du nu så uppriktigt ångrar det förflutna. Din tro räddar ju dig från evig fördömelse.»

»Men hennes förbannelse, Celia, den ligger öfver mig. Jag har tiggt henne på mina knän att borttaga den, men hon svarar mig inte, hon gifver mig intet tecken, att hon bönhört mig.»

»De döda sofva och kunna ej väckas.»

»Men jag tror, att hennes ansikte omsväfvar mig, jag känner det, jag erfar det ständigt, och därför går jag

hit, ty här finnes hon, just här,» han såg omkring i dunklet bland grafvarne, »och hon ska en gång uppenbara sig för mig,» tillade han sakta.

Han strök det hvita långa håret ur pannan och mumlade något, som Celia inte förstod. Lik en blixt slog en aning ned hos Celia eller en misstanke, hemsk, förfärlig, men som upplyste henne om faderns själstillstånd. Detta besynnerliga, vidskepliga tal, denna irrande blick hos honom och denna väntan att få se den döda komma ur sin grift, tydde inte allt detta på, att han var sinnesförvirrad? Det var sorgen, ångern, samvetskvalen, som hade brutit honom. Celia knäppte ihop sina händer och försjönk i stilla begrundande om, hur framtiden skulle gestalta sig för henne, ifall nu fadern skulle förlora sitt förstånd. Hon blef då alldeles ensam och öfvergifven i världen, och så ung, som hon var! ... En förfärlig ångest grep henne, men hon dolde sin sinnesrörelse och visade ett yttre, fullkomligt lugn.

De hade suttit en timme här under tårpilen, ty klockan slog nu tio i kyrktornet och väktaren hördes ropa i sin lur.

»Far,» sade hon och stötte på honom, »nu måste vi hem, och nu få vi klättra öfver kyrkogårdsmuren, ty portarne äro stängda.»

»Det får jag alltid göra, då jag ska härifrån. En gång dröjde jag till tolf på natten.»

»Men hvarför göra det? Om någon finge se dig, så kunde du råka illa ut.»

»Åh, hvad ska man göra mig för ondt. Men vi gå då, efter du vill det, barn.»

Han stödde sig på hennes arm. Han kände sig så gammal och trött.

På ett ställe var kyrkogårdsmuren så låg och därtill söndrig, att de utan svårighet kunde komma öfver den och ned på gatan.

Margit stod utanför porten, då de kommo hem. Hon stod där alltid och inväntade husbonden, om han ock dröjde aldrig så länge.

»God natt, far,» sade Celia och räckte sin kind mot honom att kyssa, då de kommit in i huset.

»Sof godt, Celia, och glöm mig ej i din aftonbön!»

XIV.
Nemesis.

Under nattens sömnlösa timmar hade Torkelsen fattat sitt beslut att sälja sin egendom och upplösa sitt hushåll för att flytta in i en enklare bostad, där han och Celia kunde lefva alldeles undangömda för världen. Så mycket hade han på redligt sätt förtjänat, att han utan samvetsförebråelser kunde taga så stor del af sin förmögenhet, som räckte till att köpa en liten stuga uppe i Erstabergen, ty för denna trakt hade han så stor förkärlek, att han ej kunde slita sig därifrån.

Daniel Bernsköld ska säkert inte uppsöka Celia under ett så lågt tak. Vore än hans kärlek så stark, så tager inte en adelsman en så fattig flicka som min dotter till hustru. Jag kan ej tro det. Han vore då olik alla andra människor, men undantag finnas nog inte i ett sådant fall. Celia har rätt, hon *får,* hon *kan* ej bli Bernskölds hustru. Det vore att belasta sig med ännu en skuld. Jag vill allvarligt försona mina synder och till och med offra mitt eget barns lycka därför, offra Celia, som Abraham offrade sin son Isak.

Då han såg ut genom fönstret, föll Prisca Didriksdotters lilla stuga honom i ögonen. Hvarför hade han sålt den? Han var bra enfaldig, då han så godt som lät skrämma sig därtill. Hvad kunde väl den gamla

spåkvinnan ha tillfogat honom för ondt med den där historien om Bjerke, utan att förråda sig själf som tjuf? Hon hade ju rånat den döde på de penningar, han gifvit den norske sjömannen.

»Jag vill gifva mer än dubbelt mot hvad hon begär, ifall hon vill sälja kåken åt mig, ty där skulle Celia och jag trifvas,» tänkte han, »och så må Celia behålla den till döddagar, det enda arf, hon med lugnt samvete kan mottaga. Margit ska inte heller öfvergifva henne, utan lika troget tjäna henne som hon tjänat mig. Jag ska sätta af ett litet kapital för deras räkning, så att de inte behöfva lida någon nöd. Jag kan göra detta, utan att taga af orättfärdigt gods. Stackars Celia, det är du, som får lida för min skull, det är ditt hufvud förbannelsen drabbar.»

Han sade detta så högt, att Celia, hvilken kommit in i rummet, hörde hvarje ord.

»Sörj ej öfver mig, far, jag är stark nog att bära mitt öde. Om du vinner frid genom de offer, du gör, så är jag redo att gifva dig mitt lif, om det gäller.»

»Barn, barn, välsignade barn!» Han drog henne intill sitt hjärta. »Jag förtjänar ej så mycken misskund af dig. Ser du,» han pekade på Prisca Didriksdotters stuga uppe på bergsklinten, »det hemmet tänker jag blefve passande åt oss. Du vill ju lämna detta hus och all den bekvämlighet, jag en gång samlade omkring mig för din skull?»

»Ja, far, om det så vore i denna stund.»

»Ack, att jag kunde lämna denna plats för alltid och resa långt bort, som du föreslagit, men jag känner, att jag inte kan lefva annat än här. Jag skulle likt mördaren ständigt dragas till det ställe, där missgärningen skedde, jag skulle alltid vända hit igen, där hon led och dog. Och hennes graf, Celia, den öfvergifver jag aldrig. Du vet ej, hur det känns här,» han lade handen öfver sin panna, »det arbetar tusen tankar, ja, tusen, som ej vilja rymmas i min hjärna, utan spränga sönder den. Det värker härinom ...»

»Far, du kan bli sjuk af så mycket grubbel.»

»Det är det ondas lön. Jag lider mitt väl förtjänta straff.»

»På det här sättet kan du förlora ditt förstånd, far, tänk på det, tänk på mig, som står ensam utan huld och skydd.»

»Tror du det, Celia, tror du, att jag kan bli galen?» utbrast han häftigt. »Då är det din mors förbannelse, som åstadkommer det.»

»Den döda utkräfver ingen hämnd.»

»Celia, om du visste, hvilka nätter jag har! I tystnaden omkring mig hör jag röster och skrik, förfärliga rop, och så hör jag vågors brus. Och jag ser skepnader stiga upp ur golfvet, de komma genom väggarne, ur skuggan i vrårna ... de komma inpå mig, trycka mig ned och vilja kväfva mig. Och *hon* kommer främst, alltid i sin hvita svepning med det utslagna håret i samma gyllene glans, som det hade, då jag första gången såg henne.»

»Jag ska vara hos dig, far, så att du ej är ensam om nätterna.»

»För att din ro också ska bli störd. Nej, sof du oskuldens trygga sömn! Du ska inte dela brottslingens kval – din vaka skulle göra det ytter värre. Kanske att det blir bättre, när jag lämnar detta hus, dessa rum, där hennes minne följer mig i den minsta småsak. Det blir nog bättre i Prisca Didriksdotters stuga, där minnena inte äro så hemska som här. Där skötte jag din mor, som om hon varit ett litet barn.»

»Låt oss då flytta dit, far!»

»Ja, om jungfru Didriksdotter vill sälja sin stuga, men jag ska gifva henne, hvad hon begär, och hon ska nog gifva med sig.»

»Vi gå till henne redan i denna dag,» föreslog Celia, som trodde sig därmed kunna skingra faderns dystra lynne. »Nu genast kanske?»

»Som du vill.»

De följdes åt till Prisca Didriksdotter, af hvilken de endast då och då sett en skymt, utan att taga någon vidare notis om henne. På sista tiden hade dock spåkvinnan ej synts till och ryktet gick, att hon låg sjuk och inte mottog någon, som gjorde henne besök för att få »se litet in i framtiden». Hennes dörr var stängd och hon öppnade inte, när någon klappade på, sade man. Porten var likväl inte stängd och Torkelsen och Celia gingo in på gården.

»Om hon inte skulle öppna för oss?»

»Vi få väl försöka att öfvertala henne till det,» svarade Celia och klappade sakta på dörren. »Jungfru Didriksdotter,» ropade hon, »låt upp! Det är kapten Torkelsen, som vill tala med er.»

Intet svar hördes där innefrån, inte heller minsta buller. Hon var väl inte död? Den gamla, svarta kattan hade för länge sedan slutat sitt lif och nu hade Prisca ingen lefvande varelse till sällskap, som på något sätt kunde gifva tillkänna, om den åldriga kvinnan hade gifvit upp andan. Det var tyst som i grafven därinne, hemskt tyst.

Celia lade örat mot dörren för att lyssna, men inte minsta ljud förnams. Då gick hon bort till fönstret och såg in i stugrummet. Hon låg i sängen, den gamla spåkvinnan. Celia såg henne så tydligt i den smutsiga, trasiga bädden. Hennes hufvud hvilade djupt ned i kudden. Hjässan var bar, så att det hvita håret syntes spridt omkring det gulbleka ansiktet, skrynkligt och förtorkadt som en mumies. Hon låg alldeles orörligt stilla och de insjunkna ögonlocken voro slutna. Var hon död?

»Far,» hviskade Celia, »jag tror, att det är slut med henne?»

De tryckte båda sitt ansikte mot det solbrända fönsterglaset och sågo in. Plötsligt gjorde Prisca en rörelse med handen för att jaga bort flugorna, hvilka närgånget slogo sig ned i hennes mungipor.

»Hon lefver,» sade far och dotter på en gång. »Vi måste försöka att komma in till henne, stackars människa, som ligger sjuk utan minsta mänsklig hjälp.»

Då upptäckte Celia, att fönstret ej var stängdt med sina hakar, utan endast tätt tillskjutet. Det var inte minsta svårighet att öppna det och för Celia att svinga sig upp på fönsterplattan och hoppa in i rummet. Med små, tysta steg gick hon fram till Prisca, böjde sig ned öfver henne och lade sin hand på hennes panna. Dess hud var torr

och brännande het. Celia förstod, att hon var mycket sjuk och led af feber.

Stackars, gamla kvinna, som låg här så öfvergifven och hjälplös! Celia kände ett djupt medlidande för henne, och hur afskräckande det än var härinne, med sin smuts och skämda luft, skulle hon inte haft hjärta till att ej stanna och hjälpa den olyckliga.

Prisca mumlade någonting. Celia måste lägga sitt öra tätt invid hennes mun för att fatta, hvad hon sade.

»Vatten, vatten ... endast en droppe vatten! Jag förgås ...».

Celia tog krukan, som stod på golfvet, men den var tom. Hon vinkade då åt fadern, som stod vid fönstret, att han skulle gå till dörren, så skulle hon öppna.

»Stanna här, far, medan jag går efter vatten och skickar någon af vårt tjänstfolk efter en läkare.»

Torkelsen satte sig vid sängfötterna. Om han skulle passa på, medan de nu voro allena, han och Prisca, och fråga, om hon rånade Bjerke den där natten, den sista i den olyckliges lif, då han sökte skydd hos henne.

»Prisca Didriksdotter,» Torkelsen hade lutat sig ned öfver henne, så nära, att hon kunde uppfatta hvarje ord, ifall hon var vid sans, »minns ni den norske sjömannen Bjerke?»

»Hvem är som talar?» frågade hon och slog upp ögonen. »Visst minns jag Bjerke.» Hennes blick träffade Torkelsens ansikte. Hon stirrade på honom en stund, innan hon fortsatte: »Hvad vill ni mig, kapten Torkelsen? Jag tänker, att vi ha ingenting otaldt med hvarandra. Frågar ni efter Bjerke? Kände ni honom? När han och jag träffas bortom grafven, ska jag hälsa från er, kapten?»

Torkelsen drog sig hastigt tillbaka. Han ångrade nästan, att han talat till henne. Hon såg allt annat än god ut.

»Jag tänkte, att ni hade något att säga mig, som kunde lätta ert samvete, jungfru Didriksdotter. Det plär vara en tröst att ha någon att förtro sig till.»

»Och det säger *ni,* kapten? Har ni pröfvat på det? Men hvad har ni här att göra? Hvad har någon här att göra hos mig? Jag vill dö ensam, som jag lefvat. Ingen har frågat efter mig förr – nu behöfver jag ingens medlidande. Skaffa mig endast litet vatten, det är det enda jag begär ...»

»Min dotter har gått efter vatten.»

»Er dotter? Hur har ni kommit hit?»

»Genom fönstret, då vi funno er dörr stängd.»

»Oförskämdt! Jag lade mig till sängs i går, och jag känner, att jag aldrig mer kommer att stiga upp. Hvem bryr sig om det? Ingen.

»Säg inte det, jungfru Didriksdotter, men det är ert eget fel, att ingen kommer till er. Men nu är ni inte längre öfvergifven – jag ska se till, att ingenting fattas er.»

»Ni? Åh, hvad har den rike kapten Torkelsen med mig, fattiga stackare, att göra? Har ni någonting att säga mig om Bjerke?»

»Nej ... jag kände honom inte,» mumlade Torkelsen.

»Ni *ljuger!»* Prisca reste sig med ansträngning. »Ni ljuger!» Hon sträckte ut sin nakna, knotiga, smutsiga arm och hotade honom. »Kände ni inte honom, så skulle ni inte ha nämnt hans namn. Jag ville tro godt om er och tog ert försvar den tid, man talade illa om er, kapten, men någonting har sagt mig, att ni var brottslig, att ni har en hemsk historia. Er stackars hustru var kanske inte tokig? Jag skulle inte ha lämnat henne i edra händer, men djäfvulen frestade mig ... Det var pengarne, jag ville ha tillbaka, de där syndapengarne! ... De ligga gömda där,» hon pekade på ett skrin, som stod under ett bord, »där ligga de i botten under ett papper. Jag har numera ingen nytta af dem ... i grafven tar man ej pengar med sig.»

»Har ni då ingen släkt, som ärfver er?»

»Jo, en systers dotterdotter, som jag aldrig frågat efter och som jag ej vet, hvar hon finns. Jag har varit girig i

alla mina dagar och varit rädd för att dela med mig, därför så ...»

»Men nu kan ni försona era synder genom att lämna åt er släktinge, som kanske är i behof däraf. Ingen ångrar för sent sina skulder.»

»Tror ni det, kapten Torkelsen? Jag tänkte eljes bränna upp mina pengar, alla mina pengar, som jag samlat, ty de medföra ingen välsignelse. De äro förvärfvade på ett bedrägligt sätt, genom signeri och trolldom, som jag själf aldrig trott på, utan endast begagnat mig af som medel att kunna lefva och slippa arbeta. Det är lättja och girighet, som drifvit mig till synd. Jag kan säga det nu åt er, som själf en gång inte så ren kommer att träda inför vår Herre,» hon lade sig ned igen. »Det är förfärligt, att man skall dö – ingen undslipper, ingen!»

Torkelsen satt tyst, med händerna knäppta öfver pannan. Denna kvinna led samma kval som han, men hvad voro hennes synder mot *hans* brott? Och hurudan skulle hans dödsstund blifva?

»Tag tillbaka de där syndapengarne,» fortsatte Prisca. »Eftersom vi äro allena, så kan jag tillstå för er, att jag tog dem från Bjerke. Han sade, att ni hade gifvit honom dem och att ni ... ja, han sade så mycket. Han anklagade er som sin mördare. Ni gaf honom gift ... är det sant? Ni ville bli af med honom därför, att han var ett farligt vittne till era dolda brott? Är det sant, kapten Torkelsen, eller ljög han i sin dödsstund?»

»Tyst, tyst, för guds skull tyst!»

»Jag talar inte i yrsel. Ingen hör oss ...»

Hon hade hvarken hört eller sett Celia, som kommit och ställt sig på tröskeln, slagen af skräck af hvad hon hörde. Torkelsen såg heller ingenting, där han satt med ryggen vänd mot dörren. Men den friska luftström, som rusade in i den kvafva kammaren, väckte hans uppmärksamhet. Han vände sig hastigt om.

»Celia!»

»Ja, far, det är jag,» hon darrade så häftigt, att hon höll på att släppa vattenkrukan, som hon bar i handen.

»Prisca yrar ... det är i yrsel hon talar,» stammade Torkelsen.

Celia svarade ingenting, utan ställde krukan ifrån sig, tog en tom kaffekopp från skänken och fyllde den med vatten.

»Drick,» uppmanade hon vänligt Prisca, sedan hon stuckit sin arm under hennes nacke och höll upp hennes hufvud.

»Tack, gud välsigne er!»

Celia kastade en skygg blick på fadern, som vändt bort sitt ansikte. Hon förstod, att denna kvinna visste något om hans missgärningar. Hvem var denne Bjerke, hon talat om? Och hade fadern förgiftat honom eller yrade Prisca?

»Jag ska tiga,» hviskade spåkvinnan, »ni har ingenting att frukta af mig, kapten. Er dotter ska ingenting få veta.»

»Har ni något att säga, jungfru Didriksdotter, så tala om allt, hvad som ligger er på hjärtat,» Celias röst lät klar och bestämd.

»Nej, nej, det var ingenting,» Prisca vände ansiktet mot väggen. »Hvarför har ni kommit till mig?»

»Har min far ej sagt sitt ärende? Han vill köpa er stuga.»

Prisca vände sig häftigt om.

»Köpa min stuga?! Det är hans; jag rår inte om den, ty det var med kaptens egna pengar, som jag köpte den. Tag hvad som tillhör er kapten – jag har ingen nytta däraf i grafven. Men jag förstår ... ni är rädd för upptäckt ... Men Prisca skall tiga och Gud skall förlåta henne det för er unga dotters skull.»

Torkelsen steg upp och gick ut. Svetten pärlade på hans panna och rann i stora droppar utför hans kinder. Han skalf och stödde sig mot husets vägg.

»Far,» Celia hade gått efter honom, »har du något att frukta af den gamla kvinnan?»

»Ja, ja, Celia,» han tog fatt i hennes hand och hon kände att hans fingrar voro kalla som is, »hon kan förråda mig. Det är en förfärlig synd, som hon vet, att jag begått.»

»Det är således *sant,* hvad jag hörde?»

»Ja ... tyst! För *din* skull vill jag, att mina brott inte skola bli uppenbarade, för *din* skull ... Du har ett helt lif framför dig ... vanäran, skammen ... stackars, arma barn!»

»Tänk ej på mig, far, jag lider med dig.»

»Men om jag skulle tvingas till bekännelse och dömas?

Vet du, hvad straff jag skulle få lida? Har du tänkt på ett lifstidsfängelse eller galgen eller stupstocken.»

»Tyst, far, tyst! Ingenting af detta kommer att drabba dig. Prisca skall tiga, hon sade ju själf, att hon inte skall förråda dig för min skull.»

»Hon sade det, ja, men håller hon det också? Det ska komma en dag, då alla skola ropa åt dig: *»Se, där går mördarens dotter!»* Man ska vända sig med afsky från dig – ja sådan är världen.»

»Nej, far, det kommer inte att ske. Gud ska inte tillstädja det. Du lider ditt straff genom ditt eget samvete – är det inte nog? Gå hem och lugna dig, far! Jag ska stanna hos Prisca, och om hon har något att säga, så gör hon det inte.»

Celia gick in i stugan. Hon satte sig vid den sjukas säng och satt där länge, innan Prisca märkte henne. Men då stirrade hon på den unga flickan, och därunder ljusnade hennes ansikte.

»Hälsa kapten och säg honom, att jag tiger! Jag vet ju ingenting ... En drucken sjöman är ingenting att tro på. Men pengarne, dem får han taga tillbaka. Stugan är hans ... »

»Ni tröttar er med att tala,» varnade Celia. »Doktorn ska snart vara här och säga, hur ni ska skötas för att bli frisk.»

»Doktorn? Hvem har bedt en sådan komma till mig?»

»Jag har styrt därom.»

»Hvad skulle det tjäna till? Inte kan doktorn göra min gamla kropp frisk igen? Men det var snällt af er. Jag har hört, att ni är en god flicka, god och öm mot de fattiga. Ni ska nog en gång bli lycklig. Bed gud för min fattiga, syndiga själ!»

Celia lofvade det. Hon talade med den gamla giriga kvinnan länge, mycket länge, och göt småningom tröst och frid i hennes själ.

»Ni har rätt,» hviskade slutligen Prisca, »ingen ånger är för sen, och mycket kunna vi försona. Jag sade, att jag skulle bränna upp mina sparade penningar, emedan jag trodde, att de inte skulle föra någon välsignelse med sig. Men jag har en fattig systers dotterdotter – måhända hon behöfver dem?»

»Gif henne då sin arfvedel och förhåll henne inte den.»

»Men jag vet ej, hvar hon finnes? Läs mina gamla bref och ni ska nog finna i dem någon vägledning för att få rätt på henne. Men hon ska inte ha syndapengarne ... de där, som ligga i skrinet, de tillhöra Torkelsen.»

Celia bad inte om någon närmare förklaring. Hon talade i stället om, att hennes far skulle få köpa stugan och att han ville gifva tusen riksdaler för den, om hon begärde det.

»Tusen riksdaler,» upprepade Prisca och i hennes ögon tindrade den gamla girigheten, »tusen riksdaler! Åh, så mycket pengar! Men det är Torkelsens stuga ...»

»Hur ska han kunna bevisa det?»

»Det är sant, han kan inte bevisa det.»

»Tag pengarne, jungfru Didriksdotter, och om ni dör, så komma de ju er släkting till godo.»

»Ja, ja, ni har nog rätt. Gå efter er far, så få vi göra upp den affären med hvarandra. Men de där pengarne får han taga igen. Jag får ingen ro förr – i mörkret lysa de som eld genom skrinet ... jag ser siffrorna på sedlarne som lågor.»

Steg hördes utanför dörren, och i nästa ögonblick kom en främmande herre in med fru Häger, som följt honom dit. Det var doktorn, en ung man, som syntes öfverraskad af att finna en ung, vacker dam härinne vid den torftiga bädden. Fru Häger presenterade Celia som stigit upp och vek åt sidan för att släppa honom fram till den sjuka. Han var ingen butter och kärf fattigläkare, utan en god människovän, som omsorgsfullt undersökte Prisca, trots de vämjeliga paltor, i hvilka hon låg insvept. Han kunde dock inte strax säga arten af hennes sjukdom, utan man finge se, hvad det komme att bli. Hon hade en ganska stark feber, och han ordinerade medicin och hvad som borde göras för att få henne frisk igen. Framför allt annat fordrades det en omsorgsfull vård och renlighet.

»Vore det ej bäst, om ni fördes till lasarettet?» sporde han Prisca.

»Nej, nej, jag vill dö under eget tak, doktor,» den sjuka motsatte sig bestämdt detta förslag. »Ni kan ej tro, hvad jag håller min lilla stuga kär.»

»Ni kommer inte så lätt att dö.»

»Så säger ni, doktor, ja. Men jag känner, hur lifskrafterna domna bort, och det är inte heller underligt, då jag är så gammal och skröplig. Jag ville nog lefva några år till, ty jag har så mycket att ångra och försona, innan jag stiger inför guds domstol.»

»Om ni får en omsorgsfull vård, så repar ni er nog igen. På lasarettet blir ni väl skött, kan jag försäkra er.»

Men liksom alla af hennes klass hyste hon en oöfvervinnelig fruktan för allmänna sjukhus.

»Jag vet nog, hur det går till på lasarettet,» mumlade hon. »Åh, jag vet nog det. Nej, doktor, härifrån ska min likkista bäras ut. Vill ni göra mig den tjänsten och bevittna ett köpekontrakt? Kapten Torkelsen vill köpa igen stugan, och det må han få.»

Doktorn lofvade henne det, om hon endast vore lugn. Han skulle titta till henne på eftermiddagen.

»Men jag är en fattig stackare, som inte kan betala er, doktor,» ännu lefde samma girighetskänsla hos henne.

»Gör er inga onödiga bekymmer,» afklippte doktorn tvärt och vände sig till fru Häger. »Om mina föreskrifter noga efterföljas, så är det ingen fara å färde.»

Därpå tog han sin hatt, gjorde en komplimang för damerna och gick.

»Glöm inte ert löfte!» ropade Prisca efter honom. »Hvarför förbarmar ni er öfver mig?» vände hon sig nu till fru Häger.

»Emedan ni är en människa, som behöfver hjälp. Här ligger ni ju alldeles öfvergifven.»

»Det är min egen skuld.»

Fru Häger öfvertalade henne emellertid att låta göra litet rent omkring sig.

»Men det kostar så mycket ...»

»Det ska inte kosta er någonting, jungfru Didriksdotter. Jag ska skicka en tjänstflicka till er. Döfstumma Margit känner ni nog? Hon passar bäst här.»

»Ja, ja, därför att hon ingenting hör. Ni vet inte, hur klok ni är, frun lilla. Prisca kunde säga mycket, hon,» hon blinkade med ögonen åt Celia, »men hon tiger, så ni kan skicka, hvem ni vill. Jag vill inte göra någon olycklig och allraminst er, lilla mamsell Torkelsen.

Fru Häger fäste sig ej vid detta tal, men Celia erfor en isande köld i sitt hjärta, en ångestfull känsla, som gjorde henne blek. Tänk om Prisca yttrade något af hvad hon tycktes veta om hennes far! Celia lade sin plötsligt på Priscas arm och nästan hviskade:

»Jag ska inte lämna er, jungfru Didriksdotter. Jag ska själf ordna litet härinne med Margits hjälp.»

»Åh, det är för mycken godhet. Men ni ska inte ha gjort det förgäfves.»

Då Margit sedan kom och fejade upp det smutsiga rummet så mycket hon kunde, ordnade en snygg och ren bädd af sängkläder och det linne, som hon förde med sig från kapten Torkelsens hus, så satt Celia hela tiden bredvid Prisca. Det var nog mycket af människokärlek, hon gjorde det, men månne inte ängslan för, att den gamla spåkvinnan skulle gifva Margit något förtroende dref henne mest till detta barmhärtighetsverk. Celia hade beslutat att vaka öfver, att ingenting af faderns missgärningar skulle bli uppenbaradt. Hon var hans skyddande ängel. Visserligen kunde inte Prisca meddela sig med den döfstumma, men man visste ändock inte så noga hvad Margit kunde fatta och begripa.

Prisca höll ögonen fästa på skrinet under bordet, medan Margit höll på med sitt stök. Hon kunde inte taga sina ögon därifrån.

»Kom ihåg, att de där syndapengarne äro er fars, mamsell lilla,» sade hon åt Celia, »kom ihåg det! Hur jag fått dem, hör inte hit, ni behöfver inte veta det. Jag har inte hjärta att göra er ledsen. Ser ni, eljes kunde jag förtro er en ryslig hemlighet om er far, men jag gör det inte. Det är synd med er, ni skulle sörja er till döds.»

Celia ville heller ingenting veta och bad Prisca inte anstränga sig med att tala.

»Så länge jag orkar, är det svårt att inte få uttrycka allt, hvad som ligger mig på hjärtat. Ni sade, att kapten ville gifva mig tusen riksdaler för stugan, om jag ger honom papper på, att den är hans? Tusen riksdaler! Åh, om jag hade dessa pengar i min hand, innan jag doge ... tusen riksdaler!»

»Ni ska få dem i denna dag, jungfru Didriksdotter.»

»Stugan är ju hans, men jag förstår, han vill ha ett ordentligt köpekontrakt. Han ska få det; säg kapten, att jag är redo att gifva honom det hvilken stund som helst.»

Då Celia med Margits hjälp tillagat en läskedryck åt den sjuka, som drack denna begärligt, lämnade de Prisca ensam. Men de lofvade att återkomma med medikamenter och allt, hvad hon behöfde.

»Jag är just inte mycket tacksam därför,» mumlade Prisca. »Jag tycker inte om människor, som truga sig på mig. Jag är van vid ensamheten och trifs bäst i den. Men de där tusen riksdalerna, Torkelsen lofvade mig, dem vill jag ej afsäga mig. Och därpå låg hon och grubblade, ty det kunde ju hända, att doktorn finge rätt och att hon lefde upp igen. Hon kanske bara inbillade sig, att hon skulle dö. Tröttheten och mattigheten i hennes lemmar kunde väl vara något annat än dödens annalkande. Längtan efter de utlofvade penningarne upplifvade henne mycket och febern utvecklade sig därför inte heller till något högre stadium. Om hon finge lefva ännu många år? Om det ännu skulle dröja tills den stunden, hon så visst trodde på, att bli ställd inför guds domstol? Endast hoppet därpå förlänade henne förnyade krafter.

Fram på eftermiddagen kom Celia med sin far, hvilken hade gjort upp ett nytt köpekontrakt, som bevittnades af doktorn och en annan välkänd man, som denne förde med sig.

Torkelsen plågades af en förfärlig oro, medan denna akt försiggick. Om Prisca skulle yttra någonting om, hvad hon visste, tala ett enda ord om Bjerke, så vore han förlorad, tänkte han. Men Celia, som fattade hans ångest, satt hela tiden hos Prisca och vaktade på hennes tal. Därunder kände hon sig liksom sin fars medbrottsling, ty att dölja hans brott för den världsliga rättvisan var ju detsamma, som om hon gjorde sig medskyldig i hans skuld? Men hon kunde inte handla annorlunda. Inte kunde väl hon, barnet, förråda sin egen far. Detta kunde inte vara någon synd – Celia kände i sitt hjärta, att det ej kunde vara det.

»Kapten,» sade Prisca sedan de blifvit allena med endast Celia inne i rummet, »tack, tack, tack!» Hon kramade med sina knotiga fingrar om sedlarne, som Torkelsen stuckit i hennes hand. »Jag har aldrig velat er något ondt, aldrig sedan den stunden ni skänkte mig stugan, ty en gåfva var det. Och jag vill er ännu mindre ondt nu. Lefver jag, så har jag det bra nu. Tag endast tillbaka de där pengarne, ni vet, som tillhörde Bjerke. Prisca Didriksdotter har ändock ett samvete, och kanske att ni har det också?»

Torkelsen yttrade ingenting. Han stod borta vid fönstret med böjdt hufvud och rynkade ögonbryn. Han önskade i tysthet, att denna kvinna måtte dö, ty han litade icke på hennes pladdrande tunga. Och hon var den enda, som kunde vittna något om honom. Om ock inga bevis funnos för hennes anklagelse, som kunde gälla inför domstol, så kunde hennes prat väcka misstankar och efterforskningar. En brottsling kan ändå aldrig vara säker på, att inte en upptäckt kan komma från det minst tänkbara håll. Och skulle Torkelsen på allvar ansättas, så skulle han kanske inte ha mod till att undskylla sig. Hans forna kraft och djärfhet voro försvunna. Han var inte längre densamme, som han en gång varit. Han var en bruten man, en förkrossad människa, svag, rädd, fruktande för det minsta. En häftig vindil i trädens bladkronor kunde komma honom att spritta till, och hans port behöfde endast knarra på sina gångjärn, för att hans hjärta skulle komma i snabbare fart. Det kunde ju vara någon, som öfverraskade honom liksom Bjerke. Hvem visste ...

Hela natten vakade Celia hos Prisca. Torkelsen bad henne gå till hvila, men förgäfves.

»Jag vågar inte,» svarade hon endast, och han förstod henne.

Han strök håret ur hennes panna och kysste den.

»Hade jag ej dig, min skyddande ängel, så – ja, Celia, jag vågar ej säga, hvad jag tänker. Gud löne dig en gång!»

Mot morgonen blef Prisca oroligare och vred sig, som om hon ansattes af plågor. Hon kved och jämrade sig och febern tog hårdt i med henne. Men hon yttrade inte ett enda tydligt ord, endast ett sakta mummel hördes från hennes torra brännande läppar.

Då fru Häger kom in för att aflösa vakten med Celia visade denna bort henne. Hon hade lofvat att sitta här, förklarade hon, och det var ingen fara med hennes krafter. Då doktorn kom, måste hon likväl gifva vika, men fru Häger fick inte stanna hos den sjuka, endast åt Margit ville hon lämna sin plats. Detta sade Celia så bestämdt, att fru Häger inte ville sätta sig däremot. Så ung Celia än var, hade hon dock något i sitt sätt, som tvingade till hörsamhet.

»Margit gör nog sin sak lika bra som tant, om hon ock inte kan höra eller tala. Tant behöfver inte underkasta sig någon uppoffring. Vi kunna i stället gå hem.»

»Jag har något att säga dig, Celia,» inföll fru Häger.

Celia stannade, ty de hade kommit ut på bergsklinten utanför stugan. Fru Häger såg så allvarlig ut, och hennes röst hade en sorglig klang. Den unga flickan såg forskande på henne.

»Jag har nyss haft ett samtal med kapten Torkelsen. Han har beslutat att lösa upp sitt hushåll, sälja sin gård och flytta hit. Hvarför gör han det? Är han ruinerad, frågade jag honom, men han svarade nej. Han vill endast draga sig från hela världen och lefva här ett stilla, anspråkslöst lif. Jag förstår honom inte,» fortfor hon, då Celia inte sade ett ord. »Han handlar orätt mot dig, Celia, ty skulle du kunna finna dig i att tillbringa din ungdomstid här på denna plats?»

»Jag öfverger aldrig min far. Det är min plikt att stanna hos honom.»

»Och detta säger du så lugnt. Du borde i stället sätta dig med all kraft däremot. Kapten Torkelsen är sinnessjuk, han har varit det allt sedan det där svimningsanfallet. Han lider af fixa idéer ... jag fruktar för, att han är litet rubbad ...»

»Säg inte det, tant,» afbröt Celia häftigt, smärtsamt upprörd af att erfara, att någon annan hyste samma uppfattning som hon. »Han är inte rubbad men han har sina egenheter. Vi ha ju förr lefvat alldeles isolerade från världen.»

»Men du har ju själf sagt, att det var en mycket sorglig tid för dig, Celia?»

»Ja, det är sant, men jag hade då min stackars sjuka mor ständigt för ögonen. Nu är det annorlunda.»

»Men det får inte ske, Celia. Att tänka sig er bo här i denna ruckliga stuga och lämna ert präktiga hem! Det kommer aldrig att gå i längden. Du ska dö af sorg, mitt stackars barn.»

»Jag är inte rädd för döden, lifvet är tungt nog,» suckade Celia.

»Celia,» fru Häger tog hennes händer och såg henne djupt in i ögonen, »hur är det fatt med dig? Du är så förändrad! Du har tagit intryck af din far, som fördystrar ditt unga lif i stället för att göra det ljust och gladt. Skola vi då skiljas?»

»Om det är nödvändigt, så måste jag underkasta mig min fars vilja.»

»Härunder ligger något, har jag sagt, en hemlighet, som jag visst inte vill forska efter. Men då Daniel kommer hit ... »

»Han kommer inte, tant. Bed honom inte komma – jag vill ej återse honom! Han skulle inte finna annat än

en obemedlad flicka, säg honom det, säg honom, att min far i sitt testamente gifvit åt de fattiga alla sina ägodelar.»

»Jag har hört något ditåt, men att det är en sanning, trodde jag inte. Och du nöjer dig därmed?»

»Ja, hvad far vill, är nog det rätta.»

»Men du tror att Daniel nöjer sig därmed! Jag menar inte, att han traktar efter din rikedom, ty det är inte ditt arf, han sträfvar efter, utan efter dig själf, Celia, din egen person. Han älskar dig och ämnar inte afsäga sig sin lycka.»

»Nej, tant,» Celia skakade på hufvudet, »jag är honom inte värdig – vi kunna ej bli förenade. Han ska nog finna en annan och glömma mig.»

»Dåraktiga barn! Hölle jag inte af dig så mycket och kände jag inte ditt varma hjärta, skulle jag inte spilla ett ord vidare i denna sak. Men nu gör jag det, och därför ska du en gång bli Daniel Bernskölds brud.»

»Hvem kan tvinga mig?» inföll Celia, upprörd.

»Din egen kärlek! Den ska besegra *allt!* Se här, hvad Daniel skrifver,» fru Häger tog upp ett bref ur sin ficka och uppvecklade det. »Hälsa Celia och säg, att min syster är mig behjälplig med att ordna vårt hem på ett sätt, så att Celia ska trifvas här. Hon ska inte alltför länge behöfva vänta på mig. Jag är öfvertygad om, trots allt hvad som för mig är en gåta, att hon ska gifva mig sitt fulla förtroende och glad och lycklig följa mig till mitt älskade Finland. Det hoppet kan ingenting döda hos mig – på det hoppet lefver jag, och det är det, som gör mig så outsägligt lycklig.»

»Tant,» i Celias ögon skälfde stora glimrande tårar, »inte ens detta kan förändra mig. Jag *kan ej* bli hans maka. Tala aldrig med mig mer om Daniel – jag vill glömma honom.»

Hon gick hastigt från fru Häger, som följde henne genom porten och utför trappan ned på gatan. Hon var mycket upprörd, och kunde med möda tillbakahålla sin gråt. Då hon kom upp på sitt rum, kastade hon sig framstupa på soffan och lät tårarne flöda.

»Det är för mycket, för mycket,» snyftade hon. »Måtte jag kunna hålla ut, men jag *måste för hans lyckas skull!* Visste fru Häger, hvem jag är, så skulle hon själf bedja mig glömma Daniel och gilla mitt beslut: en mördares oäkta dotter kan ej bli Daniel Bernskölds brud. O, fader, jag lider mycket för dina synder! Men jag ska undergifvet bära detta mitt lidande, om jag kan hjälpa dig att försona din stora skuld. Och skulle dina dolda brott än varda uppenbarade, så öfvergifver jag dig inte! Ända in i din dödsstund ska jag vara nära dig, trösta och hugsvala dig, ty jag är ändock ditt barn, som inte dömer dina gärningar, men förlåter allt för din ångers skull. Och du ska bli en god, en omvänd människa, och allt, hvad du brutit, ska bli försonadt. Du kallade mig din goda ängel – ja, jag ska söka att vara det, så mycket jag med guds hjälp förmår.»

Men hastigt torkade hon bort tårarne. Sorgen fick inte öfvervinna henne. Hur skulle hon då kunna vara faderns stöd i hans ånger? Hon måste tillkämpa sig mod och lugn och inte låta fru Häger få minsta aning om, hur stor hennes smärta var att nödgas skiljas från sin kärlek. Helt visst skulle fru Häger då underrätta Daniel om, att hon sörjde honom, och det fick inte ske. Han måste öfvertygas om, att hon ej älskade honom, och att det var ingenting annat som skiljde dem åt.

Trött och utmattad af vaka och bekymmer, somnade slutligen Celia. Endast i drömmen var hon lycklig, ty då kom alltid Daniel, och hon mindes ingenting af sorg och pina. Hon vandrade vid hans sida, stödd af hans arm, i grönskande lundar med solljus och fågelsång, som klingade likt den skönaste musik. Hon njöt en paradisisk lycka, en salighet utan namn, och tid och rum funnos ej till – det var lifvet bortom grafven som

hon så visst trodde på.

Så låg hon i timmar i den djupaste sömn. Plötsligt tyckte hon, att ett mörkt moln sänkte sig ned från den underbart blå himlen och skymde Daniels ansikte. Han liksom rycktes bort från hennes sida och en vind, kall som vinterns köld, blåste och kom henne att isas.

»Jag kommer! Jag kommer, Celia! Vänta mig!» hörde hon Daniels röst som i ett fjärran.

»Hur länge har jag sofvit?» var hennes första tanke.

Hon sprang upp och såg på pendylen. Hvad hade inte kunnat hända under denna tid? Kanske att Prisca Didriksdotter förrådt allt, hvad hon visste, för att därmed försona sitt samvete? Så hände ju oftast med de dödssjuke. Hvad kunde inte detta ha för följder?

Hon skyndade ned till fru Häger, som höll på att plocka ihop sina tillhörigheter för att när som helst vara redo att lämna detta hus.

Celia hade stannat på tröskeln och betraktade bedröfvad detta göromål.

»Ja, Celia,» sade fru Häger, »det är verkligen din fars vilja, att vi skiljas.»

Celia kunde inte motstå ingifvelsen att kasta sig till hennes bröst och linda sina armar kring hennes hals.

»O, hvad jag ska sakna dig, tant! Tro aldrig att jag ska glömma dig och all den tacksamhet, jag känner för hvad du varit för mig!»

»Stackars barn,» fru Häger smekte ömt den unga flickan, som skälfde af undertryckt gråt. »Gud vare med dig!»

»Hur är det med jungfru Didriksdotter?» frågade Celia och ryckte sig hastigt ur hennes armar.

»Margit är hos henne och jag tror, att hon sköter om henne bättre, än du kan göra, Celia,» det var ofattligt för fru Häger, att tanken på den sjuka kvinnan just nu kom på Celia.

»Jag har lofvat Prisca att vara hos henne,» Celia anade fru Hägers tankegång. »Om man kan vara till någon tröst för sin lidande nästa, så bör man inte undandraga sig det,» tillade hon, litet förvirrad.

Celia hade blifvit sig så märkvärdigt olik liksom kapten Torkelsen, tyckte fru Häger. Att någon hemlighet fanns mellan dem, kände hon starkare än någonsin – någonting, som oroade henne och gjorde lifvet i detta hem outhärdligt. Så det var nog bäst, att hon kom därifrån, då hon mycket väl insåg att hon aldrig kunde vinna Celias förtroende. Hon började verkligen tro, att kapten Torkelsen var en ruinerad man, fastän han i sitt testamente gifvit bort sina ägodelar åt de fattiga. Detta var säkert endast för att vilseleda gissningarne om det förändrade lefnadssätt, han härefter ämnade föra. Kanske ett skryt af uppoffring? Hvem visste ... Att det inte var klart och stod rätt till i kapten Torkelsens hjärna, misstänkte hon också. Han var säkert rubbad af att ha funnit sig vara utfattig, och det var nog ensamt detta, som bestämde Celia för att inte vidare tänka på Daniel Bernsköld. Hvad skulle det eljes vara, som gjorde den unga flickan så bestämd att afvisa honom?

»Det kommer ändå aldrig att förändra min systersons kärlek. Därtill är hans karaktär för ädel och hans hjärta för trofast – du ska få erfara det, Celia.»

Emellertid hade Celia skyndat sig till Priscas bädd. Sjukdomen hade tagit en mycket allvarlig vändning, märkte hon genast. Febern hade stigit till oroväckande grad och beröfvat den olyckliga all sans. Hon mumlade en hop osammanhängande meningar, hvilkas ord Margit lyckligtvis inte kunde höra, men Celia

uppsnappade namnet Bjerke och Torkelsen tillsammans med blod och mord.

»Gå du, Margit, jag sitter här nu i stället för dig,» tecknade Celia åt den döfstumma.

»Hon våndas och pinas,» tecknade Margit tillbaka. »Jag förstår, att hon har många synder på sitt samvete.»

»Hvad kan hon väl ha förbrutit, en stackars, fattig kvinna?»

»Hvad veta vi,» svarade Margit. »Det är nog inte ensamt sjukdomen, som tager så hårdt i med henne. Ni skulle ha sett, hur hon kastat sig i bädden och slagit sig ångestfullt för sitt bröst.»

»Det är plågorna som vållat detta. Vi ha inte rätt att tro något ondt om henne.»

»Det måste vara förfärligt att dö.»

»Hvem har sagt, att hon ska dö?»

»Jag tror det.»

Margit steg upp, och Celia intog hennes plats vid sängen.

»Ja, gif min systerdotter allt, allt, utom de där syndapengarne,» mumlade Prisca svagt. »Det är Torkelsens pengar .... han gaf dem åt den norske sjömannen, och jag stal dem från denne, då han var död. Hu, att råna ett lik! ... Jag ångrar det. Men Torkelsen har ännu värre att ångra ... han förgaf Bjerke.»

Sedan talade hon så oredigt, att Celia inte kunde finna något sammanhang. Och så tystnade hon slutligen, utmattad, utpinad och kraftlös.

Då den unge läkaren kom, skakade han på hufvudet. Han hade icke trott, att sjukdomen skulle taga denna vändning. Hjärna och lungor voro räddningslöst angripna, och det skulle inte dröja länge förrän slutet inträffade.

»Ni är alltför god, mamsell Torkelsen, som så uppoffrande sitter här,» tillade han artigt och på samma gång beundrande Celias tålamod.

»Det är min plikt som människa,» svarade Celia, men hennes röst darrade, och hon undvek läkarens blick, ty hon kände, att det icke var bara af människokärlek, som hon drefs till denna barmhärtighet, utan först och främst af rädsla för att Prisca skulle yttra något, som måhända kunde uppenbara hennes fars dolda brott.

Hon kände sig liksom brottslig och bleknade häftigt, då läkaren sträckte fram sin hand till ett vördnadsfullt afsked.

»Ni har säkert inte förut varit närvarande vid en dödsbädd? Det uppskakar er alldeles för mycket.»

»Nej, nej! Jag såg min mor dö, döden förskräcker mig inte,» kom svaret, som en sakta hviskning från Celias läppar.

»Ni bör inte öfveranstränga er, mamsell Torkelsen. Det är visst mycket vackert och sällsynt att finna så stort tålamod hos en ung dam, men det kan också gå för långt ...»

»Tänk inte på mig,» Celia försökte att le. »Jag tycker det är synd om denna fattiga, ensamma kvinna, som inte äger någon i världen, som är henne kär. Att dö ensam och öfvergifven... Hvad veta vi, hvad som kan ske med oss själfva.»

»Ni är en god, beskyddande ängel!»

Det var samma ord, som hennes fader sagt. Men om han visste, hvarför hon vaktade här vid dödsbädden, så kanske att han icke uttalat dem. Att dölja den brottsliges gärningar och stå i förbund med denne för att undgå lag och rättvisa, skulle aldrig tillräknas henne såsom någon dygd. Men kunde hon anklaga sin egen far? *Omöjligt* – och hon kände inte heller någon samvetsruelse öfver, hvad hon gjorde sig skyldig till. Om ock hela världen fördömde henne, så skulle hon förbli sin faders skyddande ängel. Det var denna tanke, som kom henne att modigt höja sin sänkta panna och öppna sina ögon fullt och klart. Om denne främmande man, som stod framför henne i beundran af hennes skönhet och människokärlek, visste, hvarför hon uppoffrade sig, skulle han väl fördöma henne? Skulle någon kunna fördöma henne, som kände det varma hjärtat?

»Blir ni inte skrämd, om döden kommer plötsligt, då ni kanske minst väntar den?»

»Nej, då ni säger det, är jag ju beredd. Jag är inte rädd för något,» svarade hon käckt.

Men då hon blifvit ensam, lade hon sig på knä vid Priscas hufvudgärd. Hon närmade sin mun tätt intill hennes öra och hviskade:

»Säg mig, hvad ni vet om kapten Torkelsen? Hvad gjorde han med den där Bjerke, ni talade om? Förgiftade han honom? Hör ni mig?»

Men Prisca gjorde ingen rörelse. Hon låg stilla, utsträckt, och andades tungt. Och dagen gick till ända.

Ingenting kunde förmå Celia att vika från dödslägret, ty nu förstod hon, att den gamla kvinnan aldrig skulle komma till sig.

Torkelsen visste på kvällen genom Margit, att det led mot slutet, men han gick inte upp till stugan. Om Prisca Didriksdotter i sista minuten komme till sans – hvem kunde veta, om sådant inte vore möjligt – skulle hon kanske börja tala med honom om Bjerke. Och det ville han undvika. Han erfor ett slags lättnad i vissheten om, att Prisca skulle dö, ty han kunde ju aldrig vara säker på, om hon ej inför andra än Celia skulle upprepa, hvad hon visste om den aflidne, norske sjömannen. När en gång Prisca Didriksdotter vore borta, så blefve han nog mera trygg och lugn. Men hade han icke haft sin unga dotter, hur skulle det då gått för honom, om någon annan suttit hos den sjuka och fått förtroende om, hur de där syndapengarne, som Prisca bevarade i sitt lästa skrin, kommit i hennes händer? Man behöfde visserligen ej lägga någon vikt vid en febersjuks tal, men kunde inte något fastna i minnet och väcka misstankar? Och så skulle de gamla historierna om honom bland befolkningen dyka upp igen, historierna om hans forna onda bragder och äfventyrliga sjöröfvarlif. Om han icke haft Celia, som vakade öfver, att ingenting uppenbarades! – Han kände, att hon var hans lifs goda ande.

Mot midnatten kunde han icke ändå afhålla sig från att gå upp till stugan. Fru Häger hade bedt honom att skona Celia. Det gick icke an, att hon så träget satt där hos den sjuka; flickans hälsa kunde ju lida däraf.

»Hvad tänker kapten Torkelsen på, som tillåter detta?» var fru Hägers sista ord.

Han mumlade något om, att han skulle gå och hämta Celia. Men han vågade inte gå in i stugan, utan gick och klappade sakta på fönsterrutan.

Celia såg i nattens dunkel hans skugga skymta där utanför. Hon hade inte tändt något ljus därinne, fastän det hade blifvit mörkt i det låga rummet. Hon gick sakta fram till fönstret och öppnade det på glänt.

»Hur är det mitt barn?» hviskade han.

»Det är slut för länge sen: Prisca Didriksdotter är ej mera till. Du har ingenting mer att frukta af henne ...»

»Gud vare lof!» suckade han. »Celia,» han tog hennes hand, som låg på fönsterkarmen, »hur ska jag kunna

tacka dig?»

»Jag vet ingenting egentligt om den hemlighet, som du och hon hade tillsammans, annat än vissa antydningar, och jag vill heller ingenting veta.»

»Celia ...»

»Du måste göra henne till viljes och taga tillbaka de där pengarne, som du gifvit Bjerke. Det var det sista hon bad om.»

»Men jag äger ingen rätt därtill. De tillhöra ju hennes arfvinge.»

»Men det var hennes *sista* bön. Jag tror, att det inte skulle komma dig till någon välsignelse, om du ej uppfyllde den. Jag är kanske för mycket vidskeplig, men, far, tag pengarne!»

»Ja, om du ger mig dem.»

Celia hade nyckeln till skrinet, som Prisca gifvit henne. Utan att tända ljus, kunde hon låsa upp det. Hon stack handen ned i skrinet och kände ett papper. Därunder lågo sedlarne. Hon tog dem, kramade ihop dem och räckte dem åt fadern genom fönstret.

Så kommo dessa penningar för tredje gången i hans hand igen! Han beslöt, att det ovillkorligen skulle bli den sista. Liksom om de hade bränt honom, stoppade han dem häftigt på sig.

»Kommer du med hem, Celia?»

»Ja, jag har ingenting vidare att göra här. Jag har uppfyllt min plikt mot dig och henne.»

Ögonblicket därefter kom hon ut till fadern. De sade ingenting, utan gingo tysta hem. Men då kapten Torkelsen kommit in i sitt hus, vinkade han åt Celia för att visa henne, hvad han gjorde med dessa penningar, som han en gång skänkte sitt offer och som den gamla spåkvinnan, genom att råna den döde, tillägnat sig. Han höll dem öfver ljuslågan, och Celia hindrade honom inte från att bränna upp dem. De hade visserligen kunnat gifva bröd åt den hungrande, men hon trodde så visst och säkert, att de icke hade någon välsignelse med sig, därför kunde de gärna försvinna i aska.

»Måtte, liksom de, alla mina onda gärningar utplånas,» sade han, tog askan och spridde ut den för vinden genom det öppna fönstret.

»Vi ska tro det, far,» svarade Celia hoppfullt.

Prisca Didriksdotter begrafdes, egendomligt nog, alldeles invid den mördade Bjerkes graf på norra delen af Katarina kyrkogård eller den del där de fattiges grafvar plägade redas. I hennes kvarlåtenskaper hittades en icke så ringa summa penningar, hvilka kommo den aflidnas systers dotterdotter till godo, en fattig sömmerska, som, genom att efterlysas, inte blef svår att finna reda på.

Margit putsade och fejade upp stugan, tills hennes älskade husbonde skulle flytta dit. Det var icke utan, att hon kände en viss tillfredsställelse öfver att få flytta hit med honom och ensam tjäna honom som i forna dagar. Därnere i den stora egendomen hade hon liksom varit skild från honom. Han hade haft så många andra omkring sig, att han icke mycket frågat efter henne, tyckte hon. Nu skulle det bli andra dagar igen, de samma, som varit, då de fingo lefva ensamma, utestängda från hela världen.

»Det gör husbond rätt i,» tänkte hon. »Man kommer inte till honom för annat än hans penningars skull. Det har han insett, och därför gör han denna förändring, tror jag. Här har han det lika bra, det ska jag ställa om.

Här kan han få dö lugnt, sedan Celia flugit ur boet, ty flickan kommer nog att gifta sig med den där finske kaptenen, och hvarför skulle då husbond sitta ensam och öfvergifven därnere i egendomen? Och framför allt får Margit här visa, hur trogen hon är honom intill det sista.

Det väckte emellertid icke liten uppståndelse, att Torkelsen sålde sitt hus, sitt vackra, dyrbara möblemang, undantagandes hvad Celia utvalde för det nya, anspråkslösa hemmet. Tjänarne afskedades, och fru Häger lämnade sin plats som värdinna.

»Men vi återse hvarandra, Celia,» sade hon i afskedsstunden. »Jag är viss därpå och under gladare omständigheter. Det lif, du valt, barn, ska inte gifva dig någon lycka i längden.»

»Så länge min far lefver, ska jag alltid vara nöjd,» svarade Celia undergifvet. »Ingenting förmår mig att öfvergifva honom.»

»Det där är en öfverdrifven barnakärlek, Celia, mycket vacker, men alltför svärmisk. Det går inte, du ska få se, att du kommer att längta ut i lifvet. Du är så ung ännu ... Att afsäga sig all jordisk lycka för att stänga in sig i en liten, tarflig stuga och lefva ett dystert, glädjelöst lif tillsammans med en gammal, besynnerlig gubbe må vara att han är din egen far – är ett riktigt syndastraff. Man ska ha gjort något riktigt ondt för att döma sig till något sådant, för att försona svåra synder.

»Säg ingenting mer, tant, säg ingenting,» bad Celia ifrigt. »Ja,» tänkte hon, »det är för att försona svåra synder ...»

Några veckor förflöto, och därunder vänjde sig Celia att lefva under det låga stugutaket. Visserligen kände hon sig tung och sorgsen till sinnes, men hon erfor dock en lycklig tillfredsställelse att icke längre existera af orättfångna medel. Den förmögenhet, som hennes far förr slösat omkring sig, var ju icke tillkommen annat än genom stöld och plundring; hön saknade den därför icke och kände inte minsta längtan därefter. Hon hade afyttrat alla sina smycken och ägde nu ingenting af något värde annat än den ring, Daniel Bernsköld gifvit henne och som hon ständigt bar vid sitt hjärta. Men hon skulle nog äfven förlora den, beredde hon sig på. Han skulle nog en dag fordra den tillbaka af henne. Det var nog säkert icke långt dit, trots att fru Häger spådde annorlunda och han själf inbillade sig vara så oföränderlig i sin kärlek.

Torkelsen hade hoppats att finna mera lugn i den lilla stugan, men han misstog sig. Där funnos ju också minnen, som förföljde honom. Han tyckte sig ständigt se sin föregifna hustru i den vrå, där hon brukade sitta under sin vistelse där. Hennes bild blef allt mer lefvande för honom. Han tyckte sig se hennes sorgsna ögon, hvilka anklagade honom för hans brott mot henne. Och ibland inbillade han sig, då han låg vaken under de långa natttimmarne, att hon kom fram till hans bädd, knäppte ihop sina händer och bad om sin frihet, eller ock ropade hon i hans öra på en gruflig hämnd. En sådan natt hörde han en gång så tydligt hennes darrande stämma:

»Du ska aldrig undgå guds straff, Arne Torkelsen! Det kommer en gång, då dina dolda brott ska bli uppenbarade inför hela världen! Ingen tillflykt hjälper, gömde du dig än i jordens innersta djup! Och offrade du än din sista brödbit, så kan du därmed inte försona dina synder; inte ens ditt oskyldiga barn kan rädda dig, gåfve hon mer än sin lycka, gåfve hon än sitt lif för dig!»

Han borrade fingrarne i öronen för att slippa höra denna röst, ty den ljöd tätt invid hans hufvud, inbillade han sig i sin samvetsångest. Och han tryckte ihop ögonlocken, ty han såg hennes bleka ansikte böjdt öfver sitt.

Han kunde inte längre uthärda denna själavånda, utan sprang upp ur bädden och kastade hastigt på sig sina kläder. Han ville ut och behöfde luft att andas. Det gick rundt, rundt i hans hjärna, som om han varit

drucken.

En bred månstråle föll in genom fönstret och upplyste Celias bädd. Han såg, att hon sof, med ett vemodigt leende på läpparne och en i drömmen utgjuten tår på kinden. Hon hade kastat sin ena arm öfver hufvudet och det hvita linnet hade glidit undan, så att bröstet var helt blottadt. Där blänkte någonting – det glänste som guld.

Torkelsen smög på tå fram till henne. I det klara månljuset såg han en ring på en snodd, som hon bar omkring halsen. Han rörde den inte, han förstod. Men det kändes, som om han fått ett dolkstygn i sitt hjärta.

»Arma barn, du tvingas att offra din lycka, du kan aldrig bli Daniel Bernskölds brud. Jag visste ej, att du var hans trolofvade. Det är *hans* ring, den enda kära skatt, som du behållit.»

Han skyndade ut, men stannade ett ögonblick i det mörka köket, där Margit sof. Han hörde hennes andedrag. Där, just där på den platsen, dog Bjerke. Och han såg honom så tydligt, drag för drag, som om det plötsligt blifvit ljust omkring honom. Han såg honom våndas, lida sina dödskval och hörde honom förbanna sin mördare.

Efter en häftig stöt på dörren flög låset upp och Torkelsen stod under natthimlens stjärn- och månljus. Han insöp i fulla drag den friska luften, som vederkvickte honom. Hur hans hufvud värkte! Hans tinningar bultade, och han hade ohyggliga syner, den ena efter den andra. De stego upp ur jorden, ur bergsklyftans djupa remnor, kommo fram ur buskarne, och ur trädets löfmassa gledo skuggor, gestalter af människor, med krossade hufvudskålar, vidt utspärrade ögon och med fradga omkring läpparne. Och de kommo in på honom, räckte ut sina armar för att taga fatt i honom.

Torkelsen slog med händerna från sig och började springa ned mot porten i planket. Där stannade han och såg sig tillbaka. Nu såg han ingenting annat än det bländande månskenet och hur det lilla köksfönstret däruppe i stugan glänste som silfver. Han drog efter andan och torkade svetten ur sin panna. Hade han verkligen blifvit galen? Var det så en vansinnig kunde lida? Hade den olyckliga Celia haft samma vånda och pina? Skulle han nu själf träffas af samma öde, som han genom sitt brott beredt henne – att förlora sitt förstånd? *Nemesis!*

»Nej, nej!» ropade han och tryckte händerna mot sina bultande tinningar. »Hellre döden än detta! Det är inte vanvett, det är samvetet, som oroar mig, ångern, som tager sig denna yttring. Jag är klok ... jag kan ju tänka redigt! Men *om* jag är galen? Om det ändå finnes en *Nemesis!*

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ute på kyrkogården låg månskenet öfver grafvarne. Korsen aftecknade sin skugga skarpt i det silfverskimrande ljuset, och trädens löfmassa bildade underliga figurer i gräset och på gångarne. Vinden susade sakta och tornväktarens lur hördes just som Torkelsen klättrade öfver kyrkogårdsmuren.

En oemotståndlig makt dref honom dit, där han bland grafvarne sökte efter Priscas mullhög, som ännu inte blifvit torflagd eller någonsin skulle bli det. Han ville ha reda på den, ty där bredvid låg ju Bjerke begrafven. Han hade tagit märke på platsen och fann den nu.

Han stod länge och stirrade på marken, där endast en svag upphöjning förrådde en graf. Gräset hade vuxit vildt och högt, och midt i det knäböjde Torkelsen. Hatten hade han tappat bort, så att hufvudet var bart, och det hvita, långa håret fladdrade kring hans axlar. Han knäppte ihop sina händer till bön. Han ville bedja, men kunde inte, han tappade bort orden, han hackade och tog om igen, men det gick inte. Han fann inga uttryck och tankarne rusade om hvarandra i hans värkande hjärna. Det satt något i bröstet på honom, som stack,

sargade och kvalde, så att han slet upp rock, väst och skjorta och tryckte sina naglar djupt in i köttet, så att det blödde. Han led en förfärlig ångest. Slutligen kastade han sig framstupa öfver Bjerkes graf, suckade och våndades, som om han pinades af kroppsliga plågor, men det var ångern, som marterade honom, ångern och samvetskvalen öfver hans brottsliga gärningar.

»Jag vill födas på nytt igen,» mumlade han mellan de hårdt sammanbitna tänderna, »och jag ska bli den bästa människa. Jag vill lefva om mitt lif! O, Herre Gud, utplåna den förflutna tiden och låt mig sitta vid min moders knän som ett litet oskyldigt barn! För dig är ju ingenting omöjligt.»

Han reste sig plötsligt till hälften, stödde sig på armbågen och fäste ögonen stelt på den breda sandgången. Där rörde sig något i månljuset, mörka skepnader, som kröpo utefter marken, och hviskande röster hördes. Han lyssnade, kröp ihop, han ville dölja sig. Det var honom, de ville åt. Han blundade, men såg åter upp igen. Där kommo de svarta skuggorna, de rörde sig framåt och ömsom tillbaka, och så detta hviskande och tasslande.

Det var ingenting annat än skuggorna från träden, som rörde sig i månskenet, drifna fram och tillbaka af vinden, hvars sus Torkelsen inbillade sig vara de hemlighetsfullt hviskande rösterna.

»De komma för att draga mig ned i helvetet. Jag ser dig nog, kapten Munck, och Bjerke och alla de öfriga ... Hu! Men ni ska inte komma åt mig.»

Han sprang upp och rusade mellan grafvarne bort till Celias graf i västra kyrkogårdsmuren. Där fattade han tag i gallren på järndörren, skakade den och skrek af alla krafter:

»Släpp mig in, Celia, släpp mig in! Hjälp mig, hjälp mig!»

Några personer, som gingo förbi på Katarina Högbergsgata, stannade förskrämda. Hvem ropade på hjälp därinne på kyrkogården? Skriken läto så ohyggliga och ångestfulla, som om en människa höll på att mördas.

I samma stund kom en poliskonstapel. Utan minsta besinning klättrade han öfver kyrkogårdsmuren, och de tre männen följde honom.

De fingo se en hvithårig gubbe hålla fast i grafdörrens galler, under det han uppgaf förtviflade rop. De sågo ingen annan än honom, han var ju alldeles ensam, eller hade någon, som öfverfallit honom, skyndsamt tagit till flykten? Poliskonstapeln frågade honom därom.

Torkelsen stirrade på konstapeln med vanvettet lysande i sina ögon.

»Är ni en af dem?» frågade han och släppte gallret. »Och ni? Och ni? Och ni?» fortsatte han och såg på de tre främmande männen. »Är då min stund kommen?» Han tryckte sig mot järndörren. »Celia, Celia, öppna! Hjälp mig! De vilja lämna mig at djäfvulen ... kasta mig ned i helvetet till evig pina. De äro här nu ...»

Man förstod genast, att det var en vansinnig människa, som kommit in på kyrkogården. Men *hvem* var han? Ingen af dem kände kapten Torkelsen.

»Vi vilja er inte något ondt,» sade poliskonstapeln och lade sin hand vänligt på Torkelsens axel.

»Ni narra mig säkert, ni vilja mig mycket ondt. Gå bort!»

»Hvem är ni?»

»Hvem jag är? Skulle jag säga det,» han började att skratta. »Känner ni inte igen mig?»

» Nej.»

»Så lyckligt för mig. Ja, då är jag ej den, ni söka. Gå därför bort! Den, som ni ha kommit för att hämta å djäfvulens vägnar, såg jag nyss. Han sprang där borta mellan grafvarne,» tillade han ängsligt. »Tag fatt honom!»

»Vill ni inte följa med oss? Vi lofva, att intet ondt ska komma vid er.»

»Nej, nej, låt mig stanna här! Jag går inte. Här stannar jag hela mitt lif,» och han sjönk ned och satte sig på marken och lutade sitt hufvud mot grafdörren. »Celia, Celia, hvarför öppnar du inte?» Han brast i gråt, så förtviflad, våldsam gråt, att den djupt rörde dem.

Men att få honom bort från denna plats var omöjligt. Inga goda ord hjälpte, och att bruka våld kunde man inte midt i natten vid stängda kyrkogårdsportar.

»Om herrarne ville stanna här, tills jag får väcka dödgräfvaren, så att han kan öppna kyrkogårdsporten,» sade poliskonstapeln. »Vi få sedan se hvad som är att göra med den stackars mannen.»

Under tiden höllo de tre männen vakt om Torkelsen, som inte yttrade ett ord vidare, utan fortfor att gråta och snyfta. Hans förstånds ljus var verkligen släckt.

Då dödgräfvaren kom och fick se honom, studsade han, ty han kände mycket väl igen kapten Torkelsen.

»Ah, är det *han!* Det är ju kapten Torkelsen! Det är af sorg, han blifvit galen. Hit har han gått hvarje dag, och jag har länge tyckt, att han sett besynnerlig ut,» sade dödgräfvaren åt poliskonstapeln. »Han sörjer sin hustru, som ligger begrafven därinne.»

»Men hur skola vi få honom bort härifrån?»

Man rådgjorde tyst med hvarandra. Men de hade gärna kunnat tala hur högt som helst, Torkelsen skulle inte det minsta ha fäst sig därvid. Han vaggade det hvithåriga hufvudet fram och tillbaka och mumlade något mellan sin gråt, som de inte kunde uppfatta. Endast några ord uppsnappade de och dessa voro:

»Dolda brott ... dolda brott ...»

»Ja,» sade dödgräfvaren, »här finnes ingen annan råd än att hämta hit kapten Torkelsens dotter. Jag tror, att endast hon kan förmå honom att gå hem. Jag ska uträtta det, om konstapeln väntar här.

Torkelsen hade inte stängt sin port, då han begifvit sig af till kyrkogården. Det var således mycket lätt för dödgräfvaren att komma upp till den lilla stugan på bergklinten och klappa på dess dörr.

Celia vaknade vid det häftiga bultandet.

»Far! far!» ropade hon.

Men då hon inte fick något svar, sprang hon ur bädden och till dörren.

»Hvem är det?»

»Jag vill träffa mamsell Torkelsen. Förlåt, att det är en så besynnerlig tid, men det har sina orsaker, som angå kapten.»

»Far!» Celia skyndade skrämd in för att väcka fadern.

Men hans säng var tom. Hvad betydde det? Ännu mer förskräckt, ruskade hon Margit vaken.

»Mamsell behöfver inte vara rädd,» sade dödgräfvaren utanför, »jag försäkrar, att ingen fara är å färde. Jag har bara kommit för att underrätta om, att kapten är på kyrkogården. Han har sjuknat där, och jag tror det är bäst, om ni kom och förde honom hem.»

Då Celia hörde, hvarom frågan var, återhämtade hon sig från sin förskräckelse.

»Vänta, jag ska strax vara färdig att komma,» svarade hon.

Hur hennes hjärta bultade! Hon skakade af en iskall frossa, som ilade genom hennes lemmar. Fadern hade sjuknat ute på kyrkogården – hvad hade han väl haft där att göra midt i natten. Det hade inte händt förr.

Då hon fått eld på ljuset, tecknade hon åt Margit, hvad som händt. Hon skulle vara henne följaktig.

»Bara det inte har händt kapten något värre,» tecknade Margit till svar.

»Skynda, Margit, skynda, det är kanske fara för lifvet!»

De hade mycket fort kastat på sig kläderna och Celia öppnade nu dörren. Därutanför i månskenet stod dödgräfvaren, som hälsade den unga flickan.

»Säg mig sanningen,» sade Celia med bestämd, men klanglös röst, »kanske att min far är död?»

»Nej, inte död, men sjuk har jag sagt. Ni bör komma till honom ...»

»O, jag vill skynda mig allt hvad jag kan! Tack, för att ni kom och hämtade mig!»

Och hon ilade åstad, med den döfstumma Margit efter sig i fotspåren. Då hon kom in på kyrkogården och fann fadern i tårar, brast hon själf i gråt och kastade sig om hans hals.

»Far, far, hur är det fatt med dig?»

Men Torkelsen stötte henne från sig.

»Hvem är du?» sade han. »Jag känner dig inte. Gå, gå bort från mig!»

Celia for rysande tillsammans vid den blick, som träffade henne ur faderns ögon, en blick så vild och uttryckslös, att den ögonblickligt förklarade hans sinnestillstånd. Hvad hon hade väntat, hade således inträffat – han var galen.

»Far, far, känner du inte igen Celia? Jag är ditt barn, far, din lilla flicka,» hon närmade sig honom igen, böjde sig ned och strök håret ur hans panna. »Kära far ...»

»Mitt barn? Celia ... det namnet har jag hört förr,» han lade handen öfver pannan, liksom för att återkalla minnet, som nu med ens svek honom. »Celia ... Celia ... det var på henne jag väntade. Men inte är *du* Celia,» han stirrade på henne, som om han aldrig förr hade sett henne.

Celia stack sin arm under hans och förmådde honom med milda ord att stiga upp från marken. Hennes röst hade en egendomlig makt öfver honom.

»Hvart gå vi?» frågade han, då hon förde honom bort från grafven.

»Hem.»

»Hem? Hvar är mitt hem?»

»Följ med mig, far, så ska du nog känna igen dig.»

Celia gaf Margit en vink att hålla sig bakom dem. Det skulle endast bli ett onödigt hinder för henne att få fadern med sig, om den döfstumma visade sig.

»Det vore nog bäst, om vi ginge efter på ett litet afstånd,» hviskade poliskonstapeln åt dödgräfvaren, som höll sig i skuggan. »Man kan ej lita på, om de komma säkert hem. En galning kan få så många infall.»

Torkelsen stödde sig emellertid på Celias arm. Ibland stannade han under vägen, som om han vore mycket trött.

»Är det långt?»

»Nej, far, vi äro hemma snart. Känner du inte igen gatan?»

»Nej, nej, jag har aldrig varit här förr.»

Celia kom lyckligt hem. Då de hade hunnit uppför trappan och stodo utanför porten i planket, vände hon sig om. Hon såg poliskonstapeln och dennes sällskap och gjorde en hälsning åt dem med handen, ett tecken till tacksamhet för deras beskydd.

Plötsligt ryckte Torkelsen till, skrämd som ett barn af skuggan, som rörde sig i månskenet på bergsklinten. Det var Margits skugga, och då hon sträckte ut sina armar, ty hon trodde, att Torkelsen skulle störta till marken, gaf han till ett rop. Han inbillade sig, att det var ett spöke, som tänkte fånga honom. Han ville fly, men af förskräckelse kunde han ej taga ett steg framåt. Han stod stilla, stel af fasa.

Celia, som höll på att stänga porten, skyndade till honom.

»Hur är det fatt, far?»

Han kunde ej svara, utan sluddrade något, som hon ej fattade. Men då han pekade på skuggan, förstod hon, att han var rädd för den.

»Det är ingenting farligt, far, det är endast Margits skugga.»

»Nej, nej,» sade han nu tydligt, »det är en af de onda andarne, som komma för att hämta mig.»

Celia tog honom under den ena armen och Margit under den andra och så godt som släpade honom in i stugan.

»Nu, far, ska du gå och lägga dig. Då du får sofva, ska du bli lugn igen.»

Han skalf i hvarje led. Han ville inte lägga sig, utan stretade emot Margits bemödande att kläda af honom.

»Rör mig inte! Hvem är du?» sade han och slog henne ifrån sig.

»Far, far, det är ju din trogna Margit.»

»Men jag måste vara på min post. Det bådar till storm. Hör ni inte, hur vinden spelar i tackel och tåg?» Se där, se där komma vågorna! Jag känner alltför väl, hvad de betyda, dessa falska, rullande vågor. Tag hit yxan!»

Margit hade tändt lampan, ställt den på bordet och dragit för gardinerna, så att månskenet var utestängdt.

Torkelsen stod midt på golfvet och slog vildt omkring sig.

»Gå ur vägen, era troll! Här gäller lif och död.»

Hans ögon rullade vildt och lyste blodsprängda. Celia blef förskräckt och kastande sig på knä, lindade hon sina armar omkring hans ben.

»Far! Far!»

Men med ett knytnäfslag befriade han sig från henne. Han hade träffat henne midt i pannan, så att hon dignade baklänges mot golfvet. Då störtade Margit på honom och med hela sin styrka sköt hon honom baklänges mot hans säng, i hvilken han föll.

»Hjälp! Hjälp! Man vill mörda mig!»

I första ögonblicket blef Celia yr i hufvudet, men förlorade icke sansen, utan sprang upp och fram till den olycklige dåren.

»Far,» hennes röst darrade, »hur kan du ha hjärta att göra mig illa? Känner du inte igen Celia och Margit?»

»Celia och Margit,» upprepade han. »Jag känner er inte! Släpp mig!»

Men Margit höll honom fortfarande. Slutligen lugnade han sig och lade hufvudet ned på kudden.

»Jag är fången, mumlade han. Min stund har kommit, och jag ska nu lida för alla mina synder. Det hjälper inte, ingenting hjälper, de ska bli uppenbarade alla mina dolda brott.»

Men han låg dock stilla och slutligen slöt han ögonen till sömn. Han sof djupt och tungt.

Celia och Margit vågade dock inte gå till sängs, utan sutto vid hans hufvudgärd och vakade tills morgonljuset silade in genom gardinernas springor.

XV.
På dårhuset.

Den s. k. *Danvikstullen* har fordom legat närmare till Katarina kyrkogård, men sedermera blifvit utflyttad till sin närvarande plats. Utanför denna tull ligger den s. k. *Danviken,* hvilken påstås hafva ursprungligen hetat *Tandviken* och vill man härleda denna benämning från den omständigheten, att den i slaget vid Brunkeberg 1471 svårt sårade konung Christian I låtit föra sig dit och där låtit utdraga en i halsen och munnen fastnad pil, vid hvars lösryckande åtskilliga af de kungliga tänderna äfvenledes följde med.

Vid denna Tandvik lät sedan Gustaf Wasa uppbygga en kyrka och ett hospital, dit år 1551 det »Helge-Andhus» flyttades, som år 1531, efter indragningen af Gråmunkeholms kloster, blifvit inrättadt därstädes för att emottaga sjuka och fattiga. Under det nya hospitalet lades all den ränta, som förut ingått till Clara kloster, Helgeandshuset, Själagården och andra fromma stiftelser, hvarjämte konung Gustaf till detsamma skänkte flere i grannskapet belägna hemman, som tillhörde hans arfvegods, däribland Hammarby, Sikla, Jerla, Skurö, Dufnäs, en gåfva, som sedan bekräftades af drottning Kristina och Carl X. Äfven Gustaf II Adolf hade till hospitalet gjort åtskilliga donationer, hvilka bekräftades af Carl XI, och när hospitalshuset samt kyrkan under tidernas lopp förfallit, lät Ulrika Eleonora 1719 uppbygga dessa hus af sten; kyrkan invigdes 1723. Uti hospitalet intogos äfven vansinniga; men då dessas antal ökades, blef man nödsakad till att för deras vårdande anskaffa en mer passande lokal. Det invid Danviken belägna s. k. *Saltbruket* inköptes och

inreddes till dårhus, som det fortfor att vara tills midten af femtiotalet, då dårarne flyttades till det nyuppförda Konradsberg, där en helt annan skötsel och tillsyn blef ägnad åt de olyckliga sjuka, så väl behöfligt efter hvad man visste komme dem till del på Danviken.

Ensamt den dystra byggningen därstädes gjorde ett hemskt intryck, och kom man att kasta en blick inom dess hemska murar, kunde man förstå, hvarför så få, om ens någon, komme ut frisk därifrån. Dess smala trappor, trånga förstugor och små, mörka celler gjorde det minst passande för sitt ändamål. Det liknade mer ett fängelse för brottslingar, än en bostad för dessa lidande varelser, hvilka här inspärrades, skilda från sina familjer och kära anhöriga. I brist på tillräcklig tjänstepersonal och med endast en läkare, blef också behandlingen därefter. Rykten om råhet och grymhet mot de stackars så godt som öfvergifna dårarne hittade utom hospitalets murar. Mycket däraf kunde visserligen vara endast en dikt, men efter hvad man med visshet vet, så var dock ett och annat verkligen sant, till och med att där funnos i cellerna *föregifna* dårar. Det gick lättare för sig då än nu att blifva af med en och annan misshaglig person eller arfvinge, och då ett direkt mord kunde leda till upptäckt, vågade man inte gripa till ett dylikt medel, utan det var mer bekvämt och lätt att få offret lefvande begrafvet på Danviks hospital. Kunde dessa väggar tala, som än i dag stå kvar – hvilka rysliga historier skulle de ej kunna berätta om en långsam, kvalfull död, om tröstlös sorg och förtviflan, om hemligheter, hvilka aldrig skola bli uppenbarade, och om dolda brott.

På den tiden kom man ej in på hospitalets gård annat än genom den stora porten i det höga planket, som nu mera icke finnes. Framför denna port fanns en fattigbössa och ofvanför den en svart trätafla med följande inskription:

Vandringsman Här Ser Du En Afmålning af Werlden, Der Den Minste Dåre är klok. Om Alla Dårskaper förtjente Lika Medfart, Blefve ofta Den Lärdes Bokkammare, Den Vällustiges Sal, De Skönas Förmak, Den Rikes Skattkammare Ett Dårhus, En ömklig Äregirighet, En olycklig Kärlek Hafva alstrat desse innevånare. Gack Läsare, känn dig sjelf!

Det var till detta ställe, som Celia tvingades att lämna sin far. Hvarken hon eller Margit kunde vaka öfver honom, sedan hans vansinne öfvergått till fullkomligt raseri. Han hade slagit Celia blodig och var nära att slå ihjäl Margit med yxan, som han hämtat ur vedboden. Han hotade grannarne med att sätta eld på deras boningar och höll på att anlägga brand i sin egen gård. Det kunde inte hjälpas, att han nu måste föras till dårhuset på Danviken.

Celia och Margit voro uppgifna af förtviflan då de följde honom dit, men de sluppo inte längre fram än till portarne. Celia hade stått kvar där länge, sedan portlåset smällt igen och faderns skrik dött bort inom dårhusets tjocka murar. Då brast hon i häftig gråt.

»Det finnes bestämdt ingen gud, ty hvarför öfvergifver han mig?» suckade hon.

Flere dagar å rad gingo hon och Margit till Danviken för att bedja om att få besöka den olycklige dåren, men alltid förgäfves. De fingo icke träffa honom, emedan det skulle förvärra hans tillstånd, påstod läkaren. Han måste vara skild från hela världen och lefva alldeles isolerad, om någon möjlighet funnes för hans tillfrisknande. Celia måste nöja sig därmed, men hvad det kostade på henne att icke få se en skymt af fadern! Han var nu öfverlämnad åt främmandes vård och hur de skötte honom, desse vaktare, härdade af det dagliga elände, som de hade omkring sig, visste hon naturligtvis icke. En af sköterskorna på den kvinnliga afdelningen, som hon hade lyckan att träffa och som var litet meddelsammare än den öfriga tjänstepersonalen, berättade henne, att kapten Torkelsen var den oregerligaste af alla patienterna. Man duschade honom med kallt vatten, och man måste sätta på honom tvångströja, emedan han klöste sönder sig med naglarne.

»Han lider mycket däraf, han måste lida,» sade Celia, förskräckt af denna upplysning.

»Det tror jag inte, och dessutom hvad ska man göra?»

»Blir han aldrig frisk? Finns intet hopp?»

»Jag kan inte svara på det. Vi få väl se längre fram.»

»Frågar han inte efter mig?»

»Det har jag inte hört, men jag tror det inte. Han har säkert glömt det förflutna och vet ju icke själf, hvem han är. Jag hörde af vaktaren, att han anklagar sig för att ha begått gräsliga ogärningar såsom mord och plundring. »

Celia bleknade. Han hade således inte alldeles glömt det förflutna. Skulle man fästa något afseende vid hvad han yttrade, tänkte hon med ångest.

»Han pratar likt andra galningar,» fortsatte sköterskan, »vi äro så vana vid sådant, att vi inte lyssna på dem.»

Nå, gud ske lof för det, tänkte Celia och drog en djup, lättnadens suck. Hans namn skulle förbli ofläckadt inför världen, det ville hon. Han hade lidit och led fortfarande för sina synder.

Sedan gick inte Celia till dårhuset mera; det tjänade ju ingenting till, då hon inte fick träffa fadern. Han var lefvande begrafven, och hon begrät honom som död. Väl för henne att hon slapp se hans trånga, osunda cell, hans hårda bädd och brist på allt, som kunnat göra hans olyckliga tillvaro något drägligare. Han satt där som ett instängdt djur, hvilket man på bestämda tider räckte en tarflig föda genom luckan på den väl igenbommade dörren. Det hände likväl aldrig, att ej Margit hvarje dag vandrade till Danvikens portar. Därutanför dröjde hon i timmar. Hon satte sig på en låg sten och försjönk i stilla grubbel, sörjde liksom en trogen hund på sin husbondes graf. Ingen, som såg henne, visste hvad som föregick inom henne, att hennes hjärta blödde af en kärlek, som var lika stark och mäktig, som då hon såg sin herre för första gången. Inte ens Celia hade en aning om hennes känslor och skulle heller aldrig få det.

Det kunde ibland hända, att någon stannade, som gick där förbi och försökte att tilltala henne. Men hon hörde ingenting och kunde ju inte frambringa ett ord till svar. Hon skakade då endast på hufvudet och tecknade med handen sitt språk, som gaf tillkänna, att hon var döfstum. Slutligen, då hon blef allt mera känd, oroade man henne aldrig, utan lät henne sitta i fred. Man talade allmänt om hennes djupa sorg och sällsynta trohet mot sin husbonde, den olycklige kapten Torkelsen.

XVI.
Trohet.

Hvad skulle Celia taga sig till i sin öfvergifna belägenhet? Så länge fadern lefde skulle hon stanna i den lilla stugan, ty här var hon honom så nära. Hon hoppades, att döden måtte komma och befria honom från hans lidande. Det var inte möjligt, att hans tid kunde blifva lång. Till dess skulle hon vara samman med den döfstumma, men sedan – ja, hvart skulle hon taga vägen i världen utan någon vän eller något beskydd? Det kom stunder, då hon föll i den djupaste förtviflan, och då hennes förr så starka tro på försynens hjälp började att vackla. Ibland frestades hon att göra fru Häger ett besök, men öfvervann alltid denna längtan.

»Nej, jag har skilt mig från hela världen. Jag kan ej söka hederligt folks sällskap, ty *om* de visste, hvem jag vore, så skulle ingen vilja umgås med mig. En mördares och sjöröfvares dotter kan ej upptagas i någon familjkrets, och mitt samvete förbjuder mig att falskeligen tränga mig på någon. Fru Häger är för god mot

mig,» var den stackars Celias öfvertygelse.

Det var just med sådana tankar, hon satt en eftermiddag, då det klappade på porten, som hon alltid höll stängd. Hon spratt till. Hvem kunde det vara? Ännu hade ingen gjort henne något besök, och Margit, som nyss gått ut, kunde ej så snart ha kommit tillbaka och hade dessutom sin egen portnyckel. Hvem kunde det således vara?

Hon dröjde en stund, innan hon steg upp och gick ut för att öppna porten. Hur öfverraskad blef hon ej, då det var fru Häger, som stod utanför.

»Du ser så häpen ut, Celia, som om du trott, att jag aldrig skulle komma till dig. Hur är det fatt med dig, mitt barn, i alla dessa sorgligheter?» Fru Häger tog den unga flickan i famn och kysste henne.

»Vet tant af, att far ...»

»Ja,» afbröt fru Häger, »jag har blifvit underrättad om hvad som händt, och det öfverraskade mig inte. Jag misstänkte länge, att kapten Torkelsen inte var riktigt klok.»

De hade nu kommit in i stugan, där Celia drog fram en bekväm länstol och bjöd sin gäst att sitta.

»Jag ville inte komma hit strax, ty hvad skulle jag väl kunna göra? Och så tänkte jag, att kapten inte skulle taga väl upp min närvaro. Men hans vanvett har länge legat och glödt som en gnista, tills det slutligen slog ut i full låga. Eller hvad bevisade det annat, än att han var förryckt, då han testamenterade bort hela sin förmögenhet, utan att tänka på sitt barns framtid, och att han sålde sin egendom och flyttade hit i denna stuga? Tydde inte allt detta på galenskap?»

Celia stod tyst med nedslagna ögon.

»Jag tror inte, att far var förryckt, då han gjorde detta, »svarade hon slutligen. »Jag gillade honom ...»

»Du är ett barn, Celia, som låtit inverka på dig af hans fantasier. Det är visst vackert att dela med sig åt sin fattiga, lidande nästa, men att göra sitt barn totalt arflöst, det är väl inte rätt?»

»Jag kan arbeta.»

»Ack, hvad skulle du kunna göra för att förtjäna ditt uppehälle? Du vet ej, hvad det vill säga att arbeta för bröd.»

»Och likväl finnes det så många unga flickor, som måste göra det. Jag är inte heller för god därtill och kan väl alltid taga mig till något. Men så länge far lefver, stannar jag här hos Margit. Margit behöfver, gud ske lof, ej lida någon nöd, då far disponerat en viss summa åt henne, som är alldeles tillräcklig för hennes lefnadsbehof. Men inte vill jag ligga stackars Margit till någon last.»

»Jag har kommit hit för att tala förstånd med dig, Celia. Jag ämnade föreslå, att någon skulle protestera mot din faders testamente, emedan min öfvertygelse är, att kapten Torkelsen icke gjorde upp det vid fullt och sundt förnuft.»

»Aldrig ska detta ske!» afbröt Celia häftigt. »Jag vill inte ha en skilling af de penningar, far gifvit som gåfva åt behöfvande änkor och fader- och moderlösa barn. Nej, nej, tant, sök inte att öfvertala mig! Det vore syndapengar och skulle inte bringa någon välsignelse öfver mig.»

Celia talade så bestämdt och allvarligt, att fru Häger fann, att här hjälpte inga föreställningar. Hon gjorde väl ännu några försök, men Celia var obeveklig.

Icke ett ord om Daniel Bernsköld kom öfver fru Hägers läppar. Kanske hon hade skäl för att inte nämna hans namn, tänkte Celia, lätt om hjärtat öfver att hon ej gjorde det. Och då fru Häger gått, var hon öfvertygad om, att Daniel inte vidare mindes henne, ty skulle väl fru Häger ej eljest ha burit fram en hälsning från honom? Nu undvek hon att tala om systersonen. Celia hade således rätt: Daniel hade öfvergifvit sin kärlek till henne. Men fastän hon var så väl beredd därpå, gjorde det henne mycket ondt, och hon brast ut i en tåreflod. Hon tog fram ringen, som hon troget bar vid sitt hjärta, betraktade den länge och kysste den.

»Snart nog får jag skilja mig äfven från dig,» suckade hon, »ty endera dagen kommer väl ett bref från honom med återfordran af dig,» hon trädde ringen på sitt finger och betraktade länge sin hand. »O, att jag finge behålla denna ring, och att den följde mig i min graf!»

Det började tidigt att skymma, ty hösten var redan inne, fastän luften var ovanligt varm och träden ännu stodo gröna i den lilla trädgårdstäppan. Månljuset lockade ut Celia, och hon satte sig på bergsklinten, men vänd från staden, ty hon ville ej se dess glimmande lyktljus. Det störde endast hennes ro, tyckte hon, ty tankarne drogos då oemotståndligt bort ut i världen, som var stängd för henne, och dit hon heller numera inte längtade.

Margit dröjde ute ovanligt länge denna afton. Hon satt som vanligt utanför dårhusets portar eller vankade däromkring.

Celia kunde inte slå bort tanken på Daniel och hon tog fram ringen och lossade den från snodden för att träda den på sin hand.

»Jag kan åtminstone få låtsas, som om jag vore hans trolofvade,» tillade hon omedvetet högt. »Ack, ack, att jag sluppe skilja mig från dig,» och åter igen kysste hon ringen varmt och lidelsefullt.

I sin ifver märkte hon ej, hur en skugga föll bakifrån hennes hufvud och utbredde sig i månskenet på bergsklinten. Ett par händer lade sig mjukt och sakta öfver hennes ögon. Hon ryckte till af skräck och vågade ej röra sig i första ögonblicket. Hvem var det, som kunde vara nog djärf att drifva gäck med henne? Icke Margit, som minsann inte var fallen för någon lek, och inte var det heller hennes grofva och af arbetet hårda fingrar. Hvem var det då? Hon erinrade sig, att hon glömt att stänga porten efter fru Häger. Skulle nu någon vara nog elak att vilja skrämma henne i hennes ensamhet – och *hvem?* Hon skrek till och försökte att rycka undan sitt ansikte, men de båda händerna höllo henne mildt, men säkert fast. I nästa sekund kände hon ett mjukt skägg snudda vid sin kind, och innan hon hann att värja sig, brann en kyss på hennes läppar.

»Daniel!» ropade hon.

Händerna föllo ned från hennes ögon, och hon såg den unge mannen på knä bredvid sig. Hon kunde inte stå emot, utan kastade sig i hans famn.

»Daniel!»

»Ja, min älskade, jag har nu kommit för att hämta dig som min brud. Jag sade ju det, och du väntade mig ...»

»Nej, Daniel, jag trodde, att du glömt mig.»

»Och likvisst sade du nyss, att du ej ville skilja dig från min ring?»

»Jag ville behålla den som ett minne,» – svarade hon blygt och sakta.

»Och som ett tecken på, att du är *min,* Celia,» han kysste bort hennes rinnande tårar. »Hvarför gråter du?»

»Emedan jag måste bedja dig gå. Jag kan ej tillhöra dig, jag *kan* det inte.»

»Och du tror, att jag låter nöja mig med endast denna förklaring. Nej, Celia, jag släpper dig inte med mindre än du förtror mig, hvilken hemlighet det är, som kan skilja oss åt. Jag tror mig ana den: Din far har testamenterat bort sin förmögenhet och uteslutit dig som arftagerska. Detta fick du veta, sedan du gifvit mig din tro, och därför – ja, därför, Celia, tror du, att jag ...»

»Nej, Daniel,» afbröt hon häftigt, »det är inte skälet. Jag har inte misstänkt dig för något oädelt. Det är därför att jag ej vill draga skam och vanära öfver dig och ditt namn.»

»Jag förstår dig inte, Celia.»

»Slipper jag att säga mer?» Hon sträckte bönfallande ut sina händer.

Men han tog hennes små sammanknäppta fingrar och drog henne intill sig.

»Nej, det slipper du inte! Jag *vill* och jag *fordrar,* att du förklarar dig. Det är min rättighet, hör du, älskade flicka, och jag går inte härifrån, förrän allt blifvit klart för mig. Skulle jag än dröja här i nätter och dagar så ...»

»Men om du finge höra en förfärlig historia, en historia, som om den yppades, innebure en verklig fara? Kanske ingen fara nu för min stackars far, men för mig ... O, jag vill inte, att världen ska peka finger åt mig! Jag fruktar skammen.»

»Celia, lita på mig, lita på mitt hedersord! Jag ska aldrig förråda din hemlighet. Därtill älskar jag dig för högt, och min ära tillåter mig inte att bryta mitt löfte, det må vara gifvet till dig eller någon annan.»

»Daniel, jag är ett oäkta barn. Endast det är ju nog för att jag inte kan bli din maka. Hur skulle din syster mottaga den, som inte äger någon rättighet vare sig till namn eller arf?»

»Ah, var det således *detta,* som skilde oss åt?» Han log och smekte ömt hennes kind. »Nej, Celia, inte ens det – du må vara utan namn och allt, så är du ändock *min.* En dålig man vore jag, som läte dylikt inverka på mig. Din far var således ej gift med din mor?»

»Nej, men ingen vet något därom. Han har gifvit prästen ett falskt prästbetyg och vigselattest. Jag vågar säga det nu, eftersom min far aldrig kan drabbas af något straff. Men under andra omständigheter skulle inte ens du förmått mig att yppa hans hemlighet.»

»Den hemligheten, Celia, ska inte störa vår lycka. Du bär nu min ring och är min trolofvade inför gud och människor.»

»Nej, nej, Daniel, jag kan inte, mitt samvete förbjuder mig att bli din hustru, ja, hvilken annan hederlig man som helst skulle jag vanära,» hon strök ringen af fingret och räckte honom den.

»Celia, du är mer än barnslig, du är grym! Vet du ej, att jag inte kan lefva utan dig? Öfverger du mig, så ska du ångra dig bittert, om du äger något hjärta. Vill du förgöra en människas lif? Ja kanske beröfva mig det, hvem vet ...»

»Daniel,» hon tryckte sig närmare intill honom, »jag är inte blott en oäkta dotter, utan äfven barn till *en mördare och tjuf...*» hon höll andan och väntade på hvad han nu skulle säga.

Han ryckte häftigt till, men stötte henne icke ifrån sig, som hon fruktade, utan han drog henne ännu närmare till sig, böjde sig ned och kysste henne med oförminskad värme, men han var dock mycket blek.

»Hvad rår *du* därför? Dess mera bör jag älska dig, min olyckliga, lilla flicka. Dess mera är du i behof af mitt

beskydd och min kärlek.»

»O, Daniel!» Celia slog sina armar om hans hals och kysste honom med verklig lidelse. »Jag trodde inte, att det kunde finnas en sådan ädelhet i världen! Icke ens att du besutte den.»

»Säg mig nu *allt,* Celia! Du förstår att ingenting får döljas för mig, för att jag ska kunna veta att bevara dig från alla sorger.»

Celia satt en stund tyst, innan hon började. Med sakta, darrande röst, nästan hviskande, förtäljde hon sin fars historia, det vill säga allt, hvad hon visste. Icke en enda gång blef hon afbruten, men då hon emellanåt gjorde ett uppehåll, uppmuntrade han henne med en öm smekning att fortsätta. Och då hon slutat, satt hon med sänkta ögon. Hon blygdes öfver den skam, som hvilade öfver henne.

»Celia,» han hade lagt sin arm kring hennes hals, »om ock din faders dolda brott vore uppenbarade inför hela världen, skulle jag vara lika trofast mot dig. Du är oskyldig, och ingen rättänkande människa skulle kunna klandra, att jag toge dig till min hustru. Och gjorde man än det, så, Celia, kärleken är starkast af *allt* – kom ihåg det! Skulle jag öfvergifva dig, då du bäst behöfde mig? Skulle jag nu gå ifrån dig, därför att din far är en brottsling? Just nu behöfver du mitt beskydd, älskade! Du har lidit nog, men ditt lidande är nu slut. Det är en lycka både för dig, mig och din far, att han är vansinnig, så att hans brott alltid förbli dolda. Hvem kan veta, om inte annars något kunde inträffa, som tvingade honom till bekännelse.»

»Om han blott finge dö ...» suckade Celia.

Daniel dröjde ännu en stund hos henne. Han talade om, att han förbjudit fru Häger att nämna ett ord om hans ankomst till Stockholm, för att öfverraskningen skulle bli så mycket större för Celia.

»Till all lycka fann jag porten öppen och såg dig genast på bergsklinten. Jag visste, att jag inte skulle gå härifrån med sorg. Vi ha ingen offentlig skam att frukta, ty din fars förbrytelser skola alltid förbli dolda. Och jag tror, att detta inte är någon förbrytelse mot samhället, då hvad som skett inte kan göras ogjordt, och han på sätt och vis ju redan fått sitt straff.»

»Jag har alltid tänkt så, Daniel. Men inte bad du väl tant Häger, att hon skulle öfvertala mig att låta öfverklaga min fars testamente?»

»Nej, det var hennes eget infall, af välvilja för dig. Jag instämmer med dig, Celia, att inte en skilling af denna förmögenhet, som din far testamenterat till barmhärtiga ändamål, skulle bringa oss någon välsignelse. Det är syndapengar, och måtte de i någon mån försona gifvarens synder!» »Jag vill bedja gud därom,» inföll Celia och höjde sin blick mot stjärnhimmeln.

XVII.
Ett sista farväl.

Fru Häger hade mottagit och välsignat Celia och Daniel Bernsköld som ett förlofvadt par.

»Jag visste ju det,» hviskade hon i Celias öra, då hon höll den unga flickan i sin famn. »Du kunde inte motstå Daniel och en stor synd hade du begått, om du stött honom tillbaka.»

Hon trodde, liksom Daniel hade trott, att Celias beslut att afsäga sig sin lycka var förestafvadt däraf, att fadern gjort henne arflös. Och ur den tron sökte hvarken Celia eller Daniel att taga henne. Den verkliga orsaken blef en hemlighet mellan dem båda.

»Och nu stannar du hos mig, tills du följer med Daniel.»

Men Celia ville icke detta. Så länge hon var i Sverige, ville hon inte öfvergifva Margit. Det blef nu Daniels och hennes plikt att ordna för den döfstumma trotjänarinnan, så att Celia med lugn kunde lämna henne.

»Hon har varit min far trofast och han skulle tacka mig, om han kunde det, därest han visste, att jag ställer för Margit på bästa sätt.»

Men den döfstumma ville inte ha något sällskap i sin stuga, som Celia öfverlät åt henne. Hon ville lefva sitt lif ensam och ostörd i sina minnen. Hon tackade Celia och kysste hennes händer och välsignade henne, innan de skiljdes.

»Vi kanske återse hvarandra,» tecknade Celia i afskedsstunden. »Doktorn på hospitalet har måst lofva att underrätta mig, då det lider mot slutet med min stackars, olycklige far. Jag kommer då hit genast, ingenting skall hindra mig därifrån. Och då återse vi hvarandra, Margit.»

Det var första gången, som Celia kommit inom dårhusets portar. Hon hade icke släppt läkaren med mindre än att han tillät henne att få taga afsked af sin far. Det vill säga att hon icke fick lof till att gå in i cellen till honom, utan endast se honom genom den lilla rutan på dess dörr. Dessutom skulle hon ingenting ha vunnit med sitt besök, ty Torkelsen skulle inte ha känt igen henne. Minnet hade totalt slocknat hos honom; i hans hjärna var det endast ett vildt kaos af oredliga tankar.

Med Daniel och Margit gick Celia uppför den smala trappan i dårhuset. Hon kom in i en lång korridor, svagt upplyst af ett enda fönster, där vaktmästaren stannade utanför en dörr och drog en trälucka från dess lilla glasruta. Celia lade sitt ansikte däremot, men for häftigt förskräckt tillbaka vid den syn, som mötte henne. Därinne satt på golfvet den olycklige dåren, halfnaken och med uppfläkt skjorta, så att det nakna, ludna bröstet syntes. Han satt hopkrympt och plockade med händerna på golftiljan, som om han verkligen hittade det föremål, han inbillade sig se. Hans läppar rörde sig oafbrutet, men inte ett ljud trängde utom dörren, så sakta talade han. Det hvita håret var kortklippt och gjorde hans ansikte vanställdt och ännu mera hemskt. Hur han åldrats på dessa veckor! Tinningarne voro djupt insjunkna, liksom ögonen i sina hålor. Händerna darrade och hans kropp skakades då och då af en krampaktig skälfning.

Celia ville icke se honom längre, utan drog sig uppskakad tillbaka. Det var ett förfärligt minne af honom, hon tog med sig. Hon nästan ångrade, att hon gått dit, och Daniel förde henne därifrån. Men Margit stannade länge vid den lilla rutan, suckande och gråtande, så länge, att vaktmästaren måste föra henne bort med våld.

Då Celia kom i trappan, hördes ett ohyggligt skrik, icke olikt ett vilddjurs tjut.

»Slår man någon?» frågade hon, blek af förskräckelse.

»Nej,» svarade vaktmästaren, »det är just kapten Torkelsen, som skriker. Han gör det ibland.»

Celia for tillsammans af fasa och stack fingrarne i öronen.

Daniel ledde henne bort så fort som möjligt. Det var en lättnad, då de åter stodo utanför dårhusets portar. Hon ville aldrig göra något vidare besök där och önskade sig långt bort därifrån. Men Margit önskade i tysthet, att hon hade fått stanna hos sin husbonde och dela hans lidande.

»Jag ville gifva mitt lif för att få vara hos honom,» suckade hon i sitt hjärta. »O, I grymma människor, som inte tillåta mig att få vårda honom!» och hon vred händerna i förtviflad sorg, medan stora tårar rullade utför hennes kinder.

På en hög ås låg det gamla Bernsköldska familjegodset i en af Finlands vackraste trakter. Den enkla, men solida byggnaden omgafs af en större park, med utsikt öfver en klar, rinnande älf. Invid gården forsade ett vattenfall från höga klippbranter och fjärran långt räckte de grönskande skogarne. Denna härliga och i skönhet öfverväldigande natur hade strax gjort ett djupt intryck på Celias känsliga sinne. Och det dröjde inte länge, förrän hon älskade den lika varmt som hennes make och älskade detta hem, hvars frid och lycka mötte henne genast vid hennes första steg öfver dess tröskel.

Det var nu långt sedan den dagen, fem år hade redan förrunnit. Men hon glömde den aldrig, hur hon vid Daniels arm och i fru Hägers sällskap mottogs af sin blifvande svägerska, som gått ned på gårdstrappans sista steg för att hälsa broderns trolofvade välkommen. En uppriktigare och hjärtevarmare hälsning kunde aldrig ha gifvits, och Celia kände i den, att hon vunnit en syster för hela lifvet. Icke med pomp och ståt firades hennes bröllopsfest, utan endast i kretsen af brudgummens släktingar och anförvandter. En älskligare och skönare brud hade aldrig Daniel Bernsköld kunnat vinna, och allas hjärtan kommo Celia till mötes. Och likväl bäfvade hon, då hon tänkte på, hvem hon var, en brottslings oäkta dotter. Hon måste bekänna det för sin make.

»Tala aldrig därom, Celia,» sade han allvarligt förebrående. »Du rår lika litet därför, som den ljufva, lilla blomman, hvilken spirat upp vid randen af ett giftigt träsk. Tänk ej på det förflutna, det har flyktat som en elak dröm. *Hvem* du är? Du är min maka, baronessan Bernsköld och ingen annan.»

På det sättet förstod han att trösta henne, tills att hon småningom glömde sina hemska minnen. Hon var lycklig och intet äktenskap i hela vida världen kunde vara fullkomligare än dessa unga makars. Och fastare blef bandet mellan dem, då deras förstfödde kom till, som nu hade vuxit upp till en vacker, liflig gosse på tre år.

Det var en kväll i solnedgången, som Celia och Daniel sutto ute på altanen. Små purpurfärgade skyar seglade uppe i det blå och försvunno långsamt mot horisonten. Vinden var så frisk, så full af blomdoft, då den drog förbi, och forsens dån in i skogen lät så jublande glad, tyckte Celia, som kände sig mer än någonsin i en lycklig stämning.

Hennes skämt och glam med Daniel afbröts tvärt af en tjänare, som kom med postväskan. Den innehöll tidningar och tidskrifter samt ett bref till Celia. Det bar Sveriges poststämpel. Men stilen var obekant, en gammal mans handstil. Hvem var det ifrån? I sigillet stod också främmande initialer.

»Ah, jag förstår,» hon bleknade lindrigt, »det är bestämdt någon underrättelse om min far. Doktorn lofvade mig att själf skrifva, när det led mot slutet. Jag har länge väntat därpå.»

Med darrande hand bröt hon sigillet. Hon hade gissat rätt: Det var verkligen från dårhusets läkare. Han meddelade henne, att om hon ville taga afsked af sin olycklige far, innan han gick bort för evigt, så borde hon komma så fort det var möjligt. Det var tydliga tecken till, att hans tid nu ändtligen var slut. Men icke en gnista af förståndets ljus hade förmärkts. Det vildsinta tillståndet hade likvisst så småningom gifvit vika för ett stilla lugn. Och nu låg han bunden vid sin säng i ett aftynande tillstånd, som på sista tiden hade fått makt öfver honom.

Celia räckte Daniel brefvet.

»Stunden är kommen, och jag tackar gud därför,» sade hon.

Innan dagens slut var hon resfärdig. Och innan andra dagens middag lämnade de båda makarne hemmet.

Så fort de kommit till Stockholm, besökte de Margit i hennes stuga. De mötte en böjd, grånad gumma, så mycket hade Margit åldrats. Men hur stor blef ej hennes glädje, då hon återsåg sin husbondes dotter! Och så

strålande vacker se’n! Margit glömde till och med sin sorg för att betrakta Celia. Men då hon fick veta, hvarför Celia gjort denna resa, blef hon bedröfvad och började att bittert gråta. Hon visste ingenting om husbonden. Ingen hade låtit henne förstå, att det stod så illa till med honom. Ingen hade hjärta för den stackars Margit, som man höll för litet fnoskig, där hon dagligdags gick och vankade utanför dårhusets portar.

»Jag får väl följa med?» tecknade hon. »Jag vill taga ett sista farväl af husbond’.»

Ja, Margit fick följa med Celia och Daniel.

Det var en tröst för Celia, då hon fick se, att man varit nog barmhärtig att ha flyttat fadern från hans trånga cell in i ett ordentligt rum, där dagsljuset fullt strömmade in och utsikten var at sjön, där det var en ständig, liflig rörelse af de små ångsluparne och segelbåtarne. Intrycket förmildrades däraf betydligt för den känsliga dottern.

Med tysta steg gick hon fram till faderns bädd, då väktaren steg vördnadsfull upp och drog sig tillbaka.

Aftärd och med slutna ögon, låg han där, den olycklige brottslingen, endast en skugga af hvad han fordom varit.

»Far,» hviskade Celia och lade sin hand sakta på hans panna.

Vid denna beröring gick det som en elektrisk stöt genom hans utmärglade kropp. Och han lyfte de tunga ögonlocken och såg på det fagra, ljusa ansiktet, som var böjdt öfver hans. I den blicken lyste intet vanvett, tyckte Celia.

»Far, känner du igen mig?»

Då ljusnade hans ansikte och han famlade efter hennes händer, hvilka hon lade i hans. Hans läppar rörde sig, men han ägde ej kraft att tala, så att hennes öra kunde höra, hvad han hade att säga. Det var endast ett svagt, hväsande ljud, han förmådde att frambringa. Då lutade sig Celia djupt ned till honom och uppfångade de frampressade orden:

»Celia ... mitt barn ... välsigne ... dig ... gud! Jag ... får ... ingen ... frid ... förrän ... jag ... bekänner ... mina ... synder ... alla ... mina ... dolda ... brott.»

»Far,» hviskade Celia i hans öra, så tyst, att hvarken Daniel eller fångvaktaren kunde uppsnappa det, »dö i frid! Ditt lidande har försonat alla dina synder.»

Han drog en suck och slöt ögonen igen. Sedan rörde han sig icke under hela dagens lopp. Krafterna sjönko med förfärande hastighet och läkaren, som kommit tillstädes, förklarade, att dödsarbetet redan var börjadt, fastän ingenting förmärktes. Det var en sakta andhämtning, med långa uppehåll, ett flämtande som när ett ljus utbrunnit och håller på att slockna. Ett rosslande, därefter en tystnad, en suck, en andepust – och kapten Torkelsens lif var lyktadt.

Celia tryckte till hans ögon och kysste hans panna till ett sista farväl. Därpå vände hon sig till Daniel.

»Jag har fullgjort min plikt,» sade hon under strömmande tårar. »Stackars far; jag älskade honom ändå. Det var, som om min närvaro återkallat hans förstånd i det sista.»

Margit, som hela tiden legat på knä vid sängfötterna, reste sig nu upp och böjde sig öfver husbondens lik. Hon lade sin hand på hans hjärta och kände, att det icke slog, lade sedan handen på hans panna, som var kall. Med ett smärtsamt skrik kastade hon sig öfver den döda kroppen och öfverhöljde den med kyssar. Det

var endast med våld man kunde rycka henne därifrån.

Två dagar därefter hämtade Katarina församlings likvagn kapten Torkelsens bekransade kista. Under klockringning fördes hans stoft till kyrkogården, där det jordfästes med ett vackert griftetal, utsmyckadt med lofprisande af den dödes dygder. Han hade ju gifvit hela sin förmögenhet åt fattiga, lidande medmänniskor, och hans namn skulle sent glömmas. Hans vansinne under de sista åren vidrördes mycket lätt och med pietet för den sörjande dottern.

På ett sådant ärofullt sätt vigdes den store brottslingens kvarlefvor vid jorden. Och på samma sätt sker det med många andra stora syndare, medan den verkligt gode och dygdige oftast myllas ned obemärkt och i tysthet. Om grafvarne kunde tala om de hemligheter, som blifvit jordade i deras sköte, där så många dolda brott blifvit för evigt gömda!

Kapten Torkelsens stoft flyttades i familjegrafven bredvid hans föregifna makas. Och dörrarne stängdes till griften, där de båda nu sofva i endräkt sin eviga sömn.

Men från den dagen syntes den döfstumma Margit vandra hvarje kväll till kyrkogården, där hon dröjde vid Torkelsens graf tills kyrkogårdsgrindarne stängdes. I ur och skur och i den strängaste vinterköld försummade hon aldrig denna sin gång.

En dag glömde hon sig likväl så länge kvar, att grindarne hunno stängas. Dödgräfvaren kunde ju inte veta annat, än att hon redan gått ut från kyrkogården. Men hon låg kvar vid griftdörren på knä, oförmögen att stiga upp. Hon hade inte glömt sig kvar, men hon ägde ej krafter till att komma därifrån. Hon hade känt sig sjuk och eländig hela dagen, men det hade ändock inte hållit henne tillbaka från den vanliga kyrkogårdsvandringen. Men nu förvärrades febern och hon greps af yrsel, så att hon ej ägde makt att resa sig. Där låg hon och sjönk allt djupare samman. Hon led stora kval och smärtor, men kunde ej skrika, endast sakta kvida i sin vånda.

Snön började falla, stora, mjuka flingor, allt tätare och jämnade ut grafkullarne till ett enda hvitt fält. Drifvor växte allt högre och slutligen bäddades Margit ned i snön, som reste sig liksom en vall utanför griftdörren.

Icke följande dag, utan först flera dagar efteråt kom dödgräfvaren med sin spade och skottade bort snön utanför Torkelsens familjegraf. Då fann han Margit på knä invid grafdörren, djupt nedböjd, med hårdt sammanknäppta händer, förfrusen och död.

Så blef slutet på den döfstummas sorgliga lifssaga.

Noter

1)

Afrättsplatsen och galgen utanför Skanstull kallades för *Göthens malmgård* efter den förste, som där aflifvades, en viss Erik Andersson Göthe, hvilken hängdes 1736.

2)

Under den långa vägen till afrättsplatsen, räcktes alltid åt den lifdömde den sista styrkedrycken vid källaren *Hamburg,* i hörnet af Götgatan och Pilgatan, numera Folkungagatan.

3)

År 1850, då en genomgripande förändring skedde i Stockholms polisväsende, afskaffades gevaldigerne och ersattes af kommissarier.

Digitaliserad av Litteraturbanken.

Konverterad av Arkivkopia och publicerad på
https://arkivkopia.se/sak/littbank-OdmannJM_DoldaBrott.

Filen skapad 2018-12-13 18:58:12.796807